

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII

Limba și literatura română

clasele a V-a – a VIII-a

REPERE METODOLOGICE PENTRU CONSOLIDAREA
ACHIZIȚIILOR ANULUI ȘCOLAR 2019-2020

CENTRUL NAȚIONAL DE POLITICI ȘI EVALUARE ÎN EDUCAȚIE

Machetat la
Editura Didactică și Pedagogică S.A.

REPERE METODOLOGICE PENTRU CONSOLIDAREA ACHIZIȚIILOR ANULUI ȘCOLAR 2019 – 2020

Disciplina limba și literatura română clasele a V-a – a VIII-a, anul școlar 2020 – 2021

SCOP

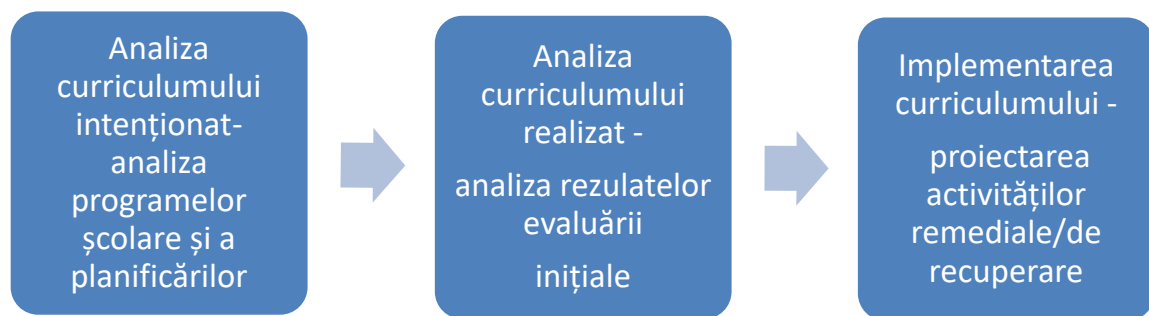
Scopul acestui document este remedierea decalajelor apărute la sfârșitul anului școlar 2019 – 2020 ca urmare a pandemiei de Covid-19 între curriculumul oficial (programa școlară) și cel aplicat (operaționalizarea programei), oferindu-se, de asemenea, sugestii de consolidare a competențelor dobândite (curriculumul atins).

Documentul va urmări:

- identificarea competențelor care trebuie remediate în fiecare an școlar din ciclul gimnazial;
- propunerea de itemi pentru evaluarea inițială pentru fiecare an de studiu;
- oferirea de sugestii/recomandări practice de activități remediale/de recuperare.

ASPECTE GENERALE

În vederea recuperării curriculumului nerealizat în anul școlar 2019 – 2020 și a remedierii decalajelor între curriculumul oficial și cel aplicat, este recomandată parcurgerea, de către fiecare profesor, a trei pași.

Pasul 1 Analiza curriculumului intenționat – analiza programelor școlare și a planificărilor

În perioada anterioară revenirii elevilor la cursuri în anul școlar 2020 – 2021, fiecare profesor va analiza felul în care a fost parcursă programa școlară în anul școlar precedent pentru a stabili care dintre competențe nu au fost suficient structurate la nivelul fiecărei clase la care a predat. Este posibil ca în anul școlar trecut să fi fost situații foarte diverse în școlile din țară: să fi funcționat foarte bine școala on-line sau sporadic. Au fost și situații în care elevii nu au participat

deloc la aceste cursuri și, în aceste condiții, să nu aibă achizițiile necesare, nemaiputând fi vorba de consolidare, ci de formare de competențe. În consecință, profesorul va fi nevoit să gândească modalități de recuperare. După o analiză atentă a felului în care s-a încheiat anul școlar trecut, profesorul trebuie să identifice care sunt competențele și conținuturile asociate care trebuie remediate/consolidate în anul școlar 2020 – 2021. Este foarte importantă personalizarea modalității de structurare a competențelor și soluțiile din prezentul document sunt numai recomandări care pot fi adaptate la situațiile foarte diverse existente în țară, pentru că programa sugerează o logică a obiectului de studiu care facilitează identificarea competențelor insuficient structurate.

Pentru că experiențele fiecărui profesor au fost diferite, această etapă este una personalizată. În cazul în care, din diverse motive, nu s-a aplicat principiul continuității la clasă, profesorul poate solicita sprijinul cadrului didactic care a predat la clasa respectivă în anul școlar anterior sau al comisiei metodice din unitatea de învățământ în scopul identificării conținuturilor învățării în risc.

Apoi, profesorul trebuie să analizeze cu atenție programa pentru anul școlar următor, astfel încât să identifice competențele și conținuturile asociate care ar permite structurarea competențelor din anul precedent și să realizeze o planificare în care să includă aceste aspecte, distribuind activitățile de învățare în unități de învățare potrivite de-a lungul întregului an școlar.

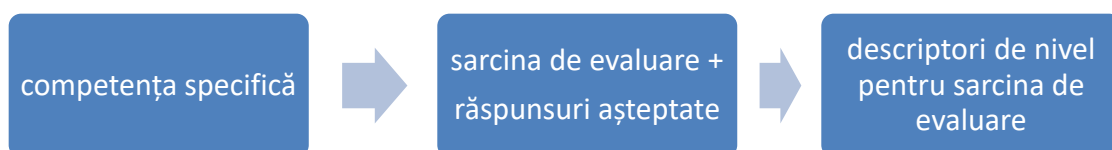
Pasul 2 Analiza curriculumului realizat – analiza rezultatelor evaluării inițiale

După începerea cursurilor, se vor aplica teste inițiale pentru ca profesorul să poată proiecta activitățile remediale sau de recuperare care să conducă la formarea competențelor nestructurate sau parțial structurate în anul școlar 2019 – 2020, realizând, în același timp, și structurarea competențelor pentru anul școlar 2020 – 2021.

În acest sens, se va avea în vedere:

- formularea unor sarcini de evaluare care să verifice competențele specifice ale întregului an școlar cu o focalizare pe cele care s-ar fi format/structurat în perioada 11 martie – 12 iunie 2020;
- elaborarea unor sarcini de evaluare pentru fiecare competență specifică ce trebuie măsurată;
- asocierea fiecărei sarcini de evaluare cu descriptori de performanță pe trei niveluri: minim, mediu, maxim.

În absența standardelor de performanță la nivel național, fiecare profesor stabilește nivelurile de performanță ale sarcinii de evaluare respective (minim, mediu, maxim), nu nivelul de performanță al competenței specifice.

Profesorul va alege metoda de evaluare în funcție de competențele specifice care trebuie evaluate și va construi un instrument de evaluare adaptat acestora.

Pasul 3 Implementarea curriculumului – proiectarea activităților remediale/de recuperare

Evaluarea inițială va revela competențele specifice nestructurate sau parțial structurate ale fiecărui elev. Pornind de la rezultatele evaluării, profesorul va construi activități de învățare în vederea structurării competențelor cu ajutorul conținuturilor asociate.

Pentru recuperarea decalajelor identificate, se vor planifica activități de învățare având caracter remedial sau de recuperare care să conducă la formarea competențelor nestructurate/ parțial structurate în anul școlar 2019 – 2020, fără a prejudicia finalitățile anului școlar 2020 – 2021. Aceste activități reprezintă demersul prin care elevul este condus spre învățare, formându-i-se/structurându-i-se competențele nestructurate. În acest sens:

- se introduc activitățile de învățare remediale/de recuperare în unități de învățare potrivite din planificarea calendaristică;
- se verifică din nou nivelul structurării acelor competențe specifice pentru care s-au dezvoltat activități de învățare remediale/de recuperare, integrând sarcini de evaluare a acestora în contexte de evaluare curentă a competențelor specifice.

Clasa a V-a

Secțiunea 1 – Repere pentru estimarea nivelului achizițiilor învățării la finele anului școlar 2019 – 2020 în vederea realizării planificării calendaristice pentru noul an școlar

Programa de limba și literatura română pentru clasele a III-a și a IV-a, așa cum este ea structurată, are la bază *Cadrul comun pentru dezvoltarea competențelor de comunicare în limba maternă* structurat pentru a valorifica modelul comunicativ-funcțional al învățării limbii și literaturii române. De asemenea, încheierea ciclului primar la clasa a IV-a structurează și evaluează competențele-cheie prevăzute în cadrul *Profilului absolventului de clasa a IV-a*. Gândită în aceeași manieră, programa de gimnaziu continuă demersul și direcțiile programei pentru învățământ primar atât la nivelul competențelor generale, cât și la nivelul celor specifice care sunt realizate în progresie. Celor patru competențe generale din clasa a III-a și a IV-a le vor corespunde cele cinci competențe generale din programa de gimnaziu. De asemenea, în ceea ce privește profilul absolventului, ciclul gimnazial contribuie la atingerea nivelului intermediar de formare a competențelor-cheie.

Competența generală 1 (Receptarea de mesaje orale în diverse contexte de comunicare) și competența generală 2 (Exprimarea de mesaje orale în diverse situații de comunicare) din programa de învățământ primar vor sta la baza formării competențelor generale 1 (Participarea la interacțiuni verbale în diverse situații de comunicare prin receptarea și producerea textului oral) și respectiv 4 (Utilizarea corectă, adecvată și eficientă a limbii în procesul comunicării orale și scrise) din ciclul gimnazial.

Competența generală 3 din ciclul primar (Receptarea de mesaje scrise în diverse contexte de comunicare) și competența generală 4 (Redactarea de mesaje în diverse situații de comunicare) fundamentează construirea competenței generale 4 de la nivelul gimnazial. În plus, competența generală 3 din programa de învățământ primar asigură și achizițiile necesare dezvoltării competenței generale 2 (Receptarea textului scris de diverse tipuri) din ciclul gimnazial. De asemenea, competența generală 4 a ciclului primar va contribui la formarea competenței generale 3 din ciclul gimnazial.

Competența generală 5 (Exprimarea identității lingvistice și culturale proprii în context național și internațional) prevăzută în programa de gimnaziu va fi structurată având ca punct de plecare toate competențele generale din învățământul primar, precum și celelalte patru competențe generale din ciclul gimnazial.

Analiza progresiei competențelor generale de la ciclul primar la ciclul gimnazial este un demers care susține faptul că și competențele specifice pot fi restructurate de la un nivel la altul. Avantajul este și faptul că finalul clasei a IV-a propune, în foarte multe situații, fixarea și evaluarea nivelului de formare a competențelor.

Abordarea intuitivă a multor conținuturi din programa școlară a clasei a IV-a deschide asocierea acestora cu un spectru larg de competențe specifice. Ne vom referi, așadar, strict la acele competențe specifice care sunt susceptibile de a nu fi suficient structurate din cauza întreruperii cursurilor față în față și continuarea acestora on-line, care s-a produs spre sfârșitul semestrului al II-lea al anului școlar 2019 – 2020.

Competențele specifice 4.1 respectiv 4.2 asociate competenței generale 4, precum și competența specifică 1.3 și 3.5., derivate din competențele generale 1 respectiv 3 din clasa a IV-a vor putea fi restructurate în cadrul competențelor specifice 4.1, 4.4. și 4.5 aferente competenței generale 4 din clasa a V-a. Conținuturile asociate acestor competențe sunt aspecte noi, abordate intuitiv, fapt ce va necesita alocarea unui număr mai mare de ore în clasa a V-a.

Competențele specifice 3.1., 3.3. și 3.4. care derivă din competența generală 2 vor putea fi restructurate în cadrul activităților de învățare care vor viza competențele specifice 2.1 și 2.2. din clasa a V-a. De asemenea, pentru studiul textelor literare și nonliterare, se pot avea în vedere și activitățile de învățare organizate în sprijinul formării competenței specifice 4.2. din clasa a V-a. Având în vedere natura conținuturilor și progresia competențelor, este posibil, rămânând la latitudinea profesorului, ca anumite conținuturi să fie reluate chiar și în clasa a VI-a.

Competența specifică 4.5. aferentă competenței generale 4 din învățământul primar care vizează redactarea de texte informative și funcționale poate fi structurată în clasa a V-a în cadrul activităților care contribuie la formarea competenței specifice 3.2.

Recomandări

Conținuturile care vizează **cuvântul ca parte de propoziție**, respectiv **predicatul** și **subiectul** și care sunt aferente competenței specifice **1.3., 3.5 și 4.1** din clasa a IV-a pot fi

reorganizate în clasa a V-a și tratate ca punct de plecare pentru abordarea aplicativă a acestora, atunci când se studiază **predicatul verbal**, respectiv **subiectul și felurile acestuia**, conținuturi aferente competențelor specifice **4.1, 4.4 și 4.5**. De asemenea, după abordarea aplicativă a acestor conținuturi se poate consolida, în clasa a V-a, **și acordul subiectului cu predicatul**, conținut discutat în perioada școlii on-line în clasa a IV-a.

Conținuturile care vizează **textul literar în versuri** (poeziile scurte) aferente competențelor specifice **3.1., 3.3 și 3.4** pot fi reorganizate în clasa a V-a la studiul **textul descriptiv literar** sau în cadrul activităților ce vizează **strategiile de comprehensiune și strategiile de interpretare** a textului, asociate competențelor specifice 2.1 și 2.2. din programa clasei a V-a.

Conținutul care vizează redactarea de texte informative și funcționale – **afișul**, respectiv **cartea poștală** asociate competenței specifice **4.5.** din clasa a IV-a, poate fi reorganizat în clasa a V-a la studiul **textului nonliterar** sau în cadrul activităților ce vizează **prezentarea textului: așezarea în pagină, respectiv inserarea unor desene, fotografii, scene.**

Plecând de la analiza comparativă a programei școlare ce pune în oglindă clasa a IV-a și clasa a V-a, progresia competențelor generale din ciclul primar și cel gimnazial și având în vedere întregul demers propus, se poate conchide că toate competențele specifice din clasa a IV-a insuficient structurate și conținuturile aferente acestora pot fi remediate prin reorganizarea și includerea lor în planificarea pentru clasa a V-a.

Secțiunea 2 – Evaluarea gradului de achiziție a competențelor din anul anterior

BATERIE DE ITEMI NR. 1

Citește, cu atenție, textul de mai jos.

„E toamnă. În ghiozdan
mi-am pus, de pe acum,
caietele și guma,
și cărțile (vreo două),
căciula (poate plouă),
am pus briceagul-pește
și roșu ca și mărul
am pus, plin de penițe
cadoul de la vărul:
penarul cu cheițe,

ascuțitoarea-rablă
și câteva creioane,
o frunză de-astă vară
și-o lebădă de ceară.
Pe dinafar' rămâne
dulăul pintenog.
— Tu nu încapi, bătrâne,
nu insista, te rog!"

Nichita Stănescu și Gheorghe Tomozei, *E toamnă*

Itemul 1

Competența specifică 3.1. Formularea de concluzii simple pe baza lecturii textelor informative sau literare
Conținut asociat Poezii scurte adecvate nivelului de vârstă
Item propus
Cerința Ce cadou a primit copilul de la vărul său?
Răspuns așteptat Răspuns corect: <i>Băiatul a primit un penar.</i>

Itemul 2

Competența specifică 3.1. Formularea de concluzii simple pe baza lecturii textelor informative sau literare		
Conținut asociat Poezii scurte adecvate nivelului de vârstă		
Item propus		
Cerința Identifică, în poezia dată, trei obiecte pe care le-a pus copilul în ghiozdan.		
Răspuns așteptat Nivel maxim Oricare trei obiecte dintre: <i>caiete, gumă, cărți, căciulă, briceag, ascuțitoare, creioane, penar, o frunză, o lebădă de ceară.</i> Nivel mediu Oricare două obiecte dintre: <i>caiete, gumă, cărți, căciulă, briceag, ascuțitoare, creioane, penar, o frunză, o lebădă de ceară.</i> Nivel minim Oricare obiect dintre: <i>caiete, gumă, cărți, căciulă, briceag, ascuțitoare, creioane, penar, o frunză, o lebădă de ceară.</i>		
Descriptori		
Nivel minim	Nivel mediu	Nivel maxim
Un răspuns corect.	Două răspunsuri corecte.	Trei răspunsuri corecte.

Itemul 3

Competența specifică 3.1. Formularea de concluzii simple pe baza lecturii textelor informative sau literare
Conținut asociat Poezii scurte adecvate nivelului de vârstă
Item propus
Cerința Cine nu încape în ghiozdan?
Exemplu de răspuns: <i>Câinele/dulăul nu încape în ghiozdan.</i>

Itemul 4

Competența specifică 3.1. Formularea de concluzii simple pe baza lecturii textelor informative sau literare
Conținut asociat Poezii scurte adecvate nivelului de vârstă
Item propus
Cerința Transcrie, din poezia dată, două versuri care au la sfârșit aceleași sunete.
Exemplu de răspuns: Oricare două dintre versurile: „mi-am pus, de pe acum,/caietele și guma”; „și cărțile (vreo două)/căciula (poate plouă)”; „cadoul de la vărul/.../și roșu ca și mărul”; „am pus, plin de penițe/.../penarul cu cheițe”; „o frunză de-astă vară/.../și-o lebădă de ceară”; „Pe dinafar’ rămâne/— Tu nu încapi, bătrâne”; „dulăul pintenog/nu insista, te rog!”

Itemul 5

Competența specifică 3.3. Extragerea dintr-un text a unor elemente semnificative pentru a susține o opinie referitoare la mesajul citit
Conținut asociat Poezii scurte adecvate nivelului de vârstă
Item propus
Cerința De ce crezi că spune copilul, în finalul poeziei „nu insista, te rog!”
Exemplu de răspuns: Nivel maxim <i>Cred că dulăul, văzând că stăpânul lui pune multe lucruri în ghiozdan, a crezut că este o joacă și a vrut să intre și el, dar copilul l-a rugat, cu regret, să nu insiste, spunându-i că nu încape./Eu cred că dulăul lătra și dădea din coadă, văzând că stăpânul lui se pregătește să plece undeva și ar fi vrut să-l urmeze, ca de obicei. Dar copilul mergea la școală, iar acolo nu putea să-l ducă și pe el și de aceea l-a rugat să nu insiste.</i>

<p>Nivel mediu <i>Eu cred că dulăul a vrut să intre în ghiozdan, dar copilul nu voia să-l lase, pentru că nu-l putea duce la școală.</i></p> <p>Nivel minim <i>Eu cred că băiatul l-a rugat pe câine să nu insiste, pentru că nu-i place.</i></p>		
Descriptori		
Nivel minim	Nivel mediu	Nivel maxim
Formularea unui răspuns schematic, care arată de ce spune copilul acest lucru, fără realizarea de deducții logice.	Formularea unui răspuns schematic, care arată de ce spune copilul acest lucru și dovedește realizarea a cel puțin o deducție logică, de exemplu: pregătirea ghiozdanului asociată cu plecarea la școală, insistența câinelui asociată cu acțiuni specifice (lătrat, dat din coadă, joacă etc.), modul de adresare asociat cu tristețea/regretul etc.	Formularea unui răspuns corect, nuanțat, care arată de ce spune copilul acest lucru și dovedește realizarea a cel puțin două deducții logice, de exemplu: pregătirea ghiozdanului asociată cu plecarea la școală, insistența câinelui asociată cu acțiuni specifice (lătrat, dat din coadă, joacă etc.), modul de adresare asociat cu tristețea/regretul etc.

Itemul 6

<p>Competența specifică 3.4. Evaluarea elementelor textuale care conduc la înțelegerea de profunzime în cadrul lecturii</p>		
<p>Conținut asociat Poezii scurte adecvate nivelului de vârstă</p>		
Item propus		
<p>Cerința Ordonează, în tabelul de mai jos, obiectele pe care le pune copilul în ghiozdanul său.</p>		
Rechizite (obiecte necesare pentru scris)	Obiecte de îmbrăcăminte	Alte obiecte
<i>caiete, gumă, cărți, căciulă, briceag, ascuțitoare, creioane, penar, o frunză, o lebădă de ceară.</i>	<i>caiete, gumă, cărți, căciulă, briceag, ascuțitoare, creioane, penar, o frunză, o lebădă de ceară.</i>	<i>caiete, gumă, cărți, căciulă, briceag, ascuțitoare, creioane, penar, o frunză, o lebădă de ceară.</i>
<p>Exemplu de răspuns Nivel maxim</p>		
Rechizite (obiecte necesare pentru scris)	Obiecte de îmbrăcăminte	Alte obiecte
<i>caiete, gumă, cărți, ascuțitoare, creioane, penar.</i>	<i>căciulă.</i>	<i>briceag, o frunză, o lebădă de ceară.</i>

Nivel mediu

Rechizite (obiecte necesare pentru scris)	Obiecte de îmbrăcăminte	Alte obiecte
<i>caiete, gumă, cărți, creioane, penar.</i>	<i>căciulă.</i>	<i>briceag, o lebedă de ceară.</i>

Nivel minim

Rechizite (obiecte necesare pentru scris)	Obiecte de îmbrăcăminte	Alte obiecte
<i>caiete, cărți, creioane, penar.</i>	<i>căciulă.</i>	<i>briceag, măr, ascuțitoare, o frunză, o lebedă de ceară.</i>

Descriptori

Nivel minim	Nivel mediu	Nivel maxim
Organizarea, cu mai mult două omisiuni sau cu plasarea eronată a informației din text, în tabel	Organizarea, corectă, cu maximum două omisiuni, a informațiilor din text, conform cerințelor din tabel	Organizarea corectă a tuturor informațiilor din text, conform cerințelor din tabel

BATERIE DE ITEMI NR. 2

Citește, cu atenție, textul de mai jos.

„Peste fagi cu vârfuri sure
A căzut amurgul rece.
Înserarea mută trece
Furișată prin pădure.
Spre apus abia s-arată
Printre crengi, întunecată,
O văpaie de rubin...
Din frunzișurile grele
De-nnoptare, tot mai vin
Glasuri mici de păsărele...

Reci și palide-n senin
Se ivesc deasupra stele.

*

Și deodată, dintre dealuri
Se desprinde larg un zvon
Depărtat și monoton,
Ca un murmur lung de ape
Revărsate peste maluri...
Crește-n luncă, mai aproape,
Umple văile vecine
De răsunet mare...
Vine!...
Fulger negru... trăsnet lung
Dus pe aripi de furtună,
Zguduind pământul tună,
Zărilor de-abia-i ajung...
Parcă zboară,
Parcă-noată.
Scuipă foc, înghite drum,
Și-ntr-un valvârtej de fum
Taie-n lung pădurea toată...

A trecut...
Dinspre câmpie,
Vuiet greu de fierărie
Se distramă în tăcere...
Scade-n depărtare...
Piere...

*

Iar în urmă-i, din tufișuri,
De prin tainice-ascunzișuri,
Se ivesc pe jumătate
Păsărele ciufulite,
Alarmate
Și-ngrozite:
— Cine-i?... Ce-i?... Ce-a fost pe-aici?...
Ciripesc cu glasuri mici
Cinteze și pitulici.
Doar un pui de pițigoi,
Într-un vârful de fag pitic,
Stă cu penele vulvoi
Și făcând pe supăratul:
— Ce să fie? Nu-i nimic.
A trecut Acceleratul..."

G. Topîrceanu, *Acceleratul*

Itemul 1

Competența specifică
3.1. Formularea de concluzii simple pe baza lecturii textelor informative sau literare
Conținuturi asociate
Textul literar în versuri
Item propus
Cerința
Trecerea acceleratului le provoacă păsărilor
a. nepăsare;
b. plictiseală;
c. spaimă;
d. supărare.
Răspuns așteptat
Răspuns corect: c.

Itemul 2

Competența specifică
3.1. Formularea de concluzii simple pe baza lecturii textelor informative sau literare
Conținuturi asociate
Textul literar în versuri
Item propus
Cerința
Păsările se află
a. în apropierea unei lunci;
b. în tufișurile din câmpie;
c. pe marginea unei ape;
d. într-o pădure de fagi.
Răspuns așteptat
Răspuns corect: d.

Itemul 3

Competența specifică
3.1. Formularea de concluzii simple pe baza lecturii textelor informative sau literare
Conținuturi asociate
Textul literar în versuri
Item propus
Cerința

Perioada zilei în care trece acceleratul este

- a. dimineața;
- b. la amiază;
- c. seara;
- d. noaptea.

Răspuns așteptat

Răspuns corect: **d.**

Itemul 4

Competența specifică

2.1. Evaluarea elementelor textuale care conduc la înțelegerea de profunzime în cadrul lecturii

Conținuturi asociate

Textul literar în versuri

Item propus

Cerința

Acceleratul se deplasează

- a. de la câmpie înspre deal;
- b. de la deal înspre câmpie;
- c. de pe malul apei înspre deal;
- d. din luncă înspre deal.

Răspuns așteptat

Răspuns corect: **b.**

Itemul 5

Competența specifică

2.1. Evaluarea elementelor textuale care conduc la înțelegerea de profunzime în cadrul lecturii

Conținuturi asociate

Textul literar în versuri

Item propus

Cerința

Venirea acceleratului este prezentată gradat.

Transcrie din text trei cuvinte sau grupuri de cuvinte care arată începutul, creșterea și descreșterea sunetului făcut de accelerat.

Răspunsuri așteptate:

- Cuvinte care arată începutul sunetului: „zvон/Depărtat și monoton”, „murmur”.
- Cuvinte care arată creșterea sunetului: „răsunet mare”, „trăsnet lung”, „Zguduind pământul tună”.
- Cuvinte care arată descreșterea sunetului: „Vuiet greu de fierărie”, „Se destramă în tăcere”, „Scade-n depărtare”.

Descriptori		
Nivel maxim	Nivel mediu	Nivel minim
Transcrie toate cele trei cuvinte/grupuri de cuvinte, astfel încât să ilustreze creșterea și descreșterea zgomotului: momentul de început, de maximă intensitate și de final.	Transcrie două cuvinte/grupuri de cuvinte, astfel încât să ilustreze creșterea și descreșterea zgomotului: momentul de început, de maximă intensitate sau de final/sau scrie trei grupuri de cuvinte, dar din două momente diferite	Transcrie un cuvânt/grup de cuvinte, astfel încât să ilustreze doar momentul de început, de maximă intensitate sau de final.

Itemul 6

Competența specifică

3.5. Sesizarea abaterilor din textele citite în vederea corectării acestora

Conținuturi asociate

Intuirea persoanei, a timpului

Intuirea relațiilor simple dintre cuvinte: subiect – predicat

Item propus

Cerința

Scrie forma corectă a cuvântului care arată ce face fiecare vietate din enunțurile:

- Pițigoiul _____ (*a răspunde*) supărat.
- Cintezele _____ (*a ieși*) din tufișuri.
- Pe malul apei, trestii se _____ (*a legăna*) în vânt.

Răspunsuri așteptate

- Pițigoiul *răspunde/a răspuns* supărat.
- Cintezele *ies/au ieșit* din tufișuri.
- Pe malul apei, trestii se *leagănă/legănau* în vânt.

Se acceptă orice răspuns dacă are realizat acordul între subiect și predicat.

Descriptori		
Nivel maxim	Nivel mediu	Nivel minim
Trei răspunsuri corecte	Două răspunsuri corecte	Un răspuns corect

Itemul 7

Competența specifică		
3.5. Sesizarea abaterilor din textele citite în vederea corectării acestora		
Conținuturi asociate		
Intuirea persoanei, a timpului		
Intuirea relațiilor simple dintre cuvinte: subiect - predicat		
Item propus		
Cerința		
Corectează enunțurile de mai jos:		
<ul style="list-style-type: none"> a. În toate gările de pe traseul acceleratului exista lumini puternice. b. Pițigoii din vârful copacului stă privind acceleratul. c. Luna de pe dealuri străluceau. 		
Răspuns așteptat		
Răspuns corect:		
<ul style="list-style-type: none"> a. În toate gările de pe traseul acceleratului <i>existau</i> lumini puternice. b. Pițigoii din vârful copacului <i>stau</i> privind acceleratul. c. Luna de pe dealuri <i>strălucea</i>. 		
Descriptori		
Nivel maxim	Nivel mediu	Nivel minim
Trei răspunsuri corecte	Două răspunsuri corecte	Un răspuns corect

Itemul 8

Competența specifică		
3.5. Sesizarea abaterilor din textele citite în vederea corectării acestora		
Conținuturi asociate		
Intuirea persoanei, a timpului		
Intuirea relațiilor simple dintre cuvinte: subiect – predicat		

Item propus		
Cerința Subliniază cuvintele care arată ce fac păsările în fragmentele din poezie date mai jos.		
a. „Iar în urmă-i, din tufișuri, De prin tainice-ascunzișuri, Se ivesc pe jumătate Păsărele ciufulite.”		
b. „Ciripesc cu glasuri mici Cinteze și pitulici. Doar un pui de pițigoi, Într-un vârf de fag pitic, Stă cu penele vâlvoi.”		
Răspuns așteptat Răspuns corect:		
a. „Iar în urmă-i, din tufișuri, De prin tainice-ascunzișuri, Se <u>ivesc</u> pe jumătate Păsărele ciufulite.”		
b. „ <u>Ciripesc</u> cu glasuri mici Cinteze și pitulici. Doar un pui de pițigoi, Într-un vârf de fag pitic, <u>Stă</u> cu penele vâlvoi.”		
Descriptori		
Nivel maxim	Nivel mediu	Nivel minim
Trei răspunsuri corecte	Două răspunsuri corecte	Un răspuns corect

Itemul 9

Competența specifică
3.5. Sesizarea abaterilor din textele citite în vederea corectării acestora
Conținuturi asociate
Intuirea relațiilor simple dintre cuvinte: subiect – predicat
Item propus

Cerința

Precizează cuvintele care arată cine face acțiunea în propozițiile din fragmentul de mai jos.

„Peste fagi cu vârfuri sure
A căzut amurgul rece.
Înserarea mută trece
Furișată prin pădure.
Spre apus abia s-arată
Printre crengi, întunecată,
O văpaie de rubin...”

Răspuns așteptat

Răspuns corect:

„amurgul”, „înserarea”, „o văpaie”.

Descriptori		
Nivel maxim	Nivel mediu	Nivel minim
Trei răspunsuri corecte	Două răspunsuri corecte	Un răspuns corect

BATERIE DE ITEMI NR. 3

Citește, cu atenție, textul de mai jos.

„A fost odată ca niciodată o prințesă frumoasă care avea un obicei foarte urât. În fiecare seară, înainte de culcare, stătea întinsă în pat și se scobea în dinți cu o scobitoare. Asta nu ar fi fost așa de rău, dar, după ce termina cu scobitul, în loc să arunce scobitorile folosite, așa cum ar fi trebuit, le înfigea în crăpăturile rogojinii de paie pe care dormea. Acesta nu era un obicei prea sănătos și, pentru că prințesa făcea același lucru noapte de noapte, în curând crăpăturile rogojinii se umplură de zeci de scobitori folosite.

Într-una din nopți o trezi dintr-odată un zgomot de luptă. Auzi voci de războinici și zângănit de săbii. Speriată, se ridică din așternut și aprinse lampa de la capătul patului. Cu greu putu să-și creadă ochilor când văzu despre ce e vorba.

Căci chiar acolo, lângă plapuma ei, se strânsese o mulțime de războinici foarte mici! Unii dintre ei se luptau, alții cântau sau dansau, dar cu toții făceau o hărmălaie de mai mare dragul.

Prințesa crezu că visează, așa că se ciupî zdravăn. Dar nu, era trează de-a dreptul, iar războinicii cei mititei erau tot acolo! Deși nu aveau nimic cu prințesa, făcură toată noaptea atâta târboi, încât aceasta nu închise un ochi, iar când, în sfârșit, adormi, se trezi numaidecât pentru că de data asta era prea liniște. Era dimineată și războinicii plecaseră.

Prințesei îi era foarte frică, dar se codea să îi povestească întâmplarea tatălui ei, pentru că nu ar fi crezut-o. Cu toate acestea, când se duse la culcare în noaptea următoare, războinicii apărură din nou, și tot așa, noapte de noapte.

Micii războinici făcură atâta hărmălaie în fiecare noapte, încât prințesa nu mai izbutea să pună geană pe geană și pe zi ce trecea se făcea tot mai palidă. Nu peste multă vreme se îmbolnăvi de-a dreptul de atât nesomn.

Tatăl ei o întrebă de mai multe ori ce se întâmplă cu ea și, până la urmă, fata îi mărturisi. La început, el nu crezu o iotă din toată povestea, dar până la urmă se hotărî să se încredințeze cu ochii lui. În noaptea următoare, îi ceru prințesei să rămână să doarmă în camera lui, iar el se duse să stea de veghe în camera ei.

Zis și făcut! Dar, deși tatăl prințesei nu închise un ochi toată noaptea tot pândind și așteptând, micii războinici nu se arătară. În timp ce stătea de pază, el băgă de seamă că în rogojină era înfipță o scobitoare. O luă și se uită cu luare-aminte la ea, iar dimineața următoare o chemă pe prințesă la el și i-o arătă. Era plină de creștături, doar că urmele erau așa mici, încât abia de se zăreau. Fata voi să știe ce însemnau toate acele semne. Tatăl o lămură că micii războinici veniseră la ea în cameră din cauza scobitorilor pe care le folosiseră! Războinicii nu aveau cu ce să se lupte, iar scobitorile erau folosite drept săbii și de aceea, se întorceau în camera prințesei noapte de noapte! Îi mai spusese că micii războinici nu se arătaseră în noaptea din urmă, pentru că le fusese frică de el. Pe urmă, cercetând-o cu asprime, o întrebă de ce erau atât de multe scobitori la ea în cameră.

Prințesei îi fu rușine de prostul ei obicei, dar recunoscă în fața tatălui că ea înfipțise scobitorile în crăpăturile rogojinii de paie, pentru că fusese prea leneșă să le arunce la gunoi. Mai adăugă că îi părea tare rău și făgădui că nu va mai fi niciodată atât de leneșă.

Strânse apoi toate scobitorile din camera ei, chiar și pe acelea care alunecaseră sub rogojină și le aruncă. În noaptea următoare, războinicii nu mai veniră, că nu mai aveau săbii cu care să se lupte și de atunci încolo nici că se mai arătaseră vreodată.

În scurtă vreme, prințesa se întremă, pentru că războinicii n-o mai țineau trează noaptea. De atunci încolo, începu să fie foarte ordonată și își bucură peste măsură părintele cu faptul că mătura chiar și grădina, în fiecare zi. Își amintea mereu de războinicii cei mititei și, de câte ori folosea o scobitoare, puteai fi siguri că avea grijă să o arunce la gunoi.”

Războinicii cu scobitori, în vol. *Cele mai frumoase povești japoneze pentru copii*, antologie de Florence Sakade, traducere din engleză de Veronica Sidon

Itemul 1

Competența specifică
3.1. Extragerea unor informații de detaliu din texte informative sau literare
Conținuturi asociate
Textul literar narativ
Item propus
Cerința
În fiecare seară, prințesa pune scobitorile utilizate
a. în coșul de gunoi;
b. în pernă;
c. în rogojină;

d. într-un colț al camerei.

Răspuns așteptat

Răspuns corect: c.

Itemul 2

Competența specifică

3.1. Extragerea unor informații de detaliu din texte informative sau literare

Conținuturi asociate

Textul literar narativ

Item propus

Cerința

Războinicii veneau în camera prințesei, pentru că

- a. era suficient loc pentru bătliei și dansuri;
- b. găseau săbii cu care să se lupte;
- c. prințesa nu voia sa doarmă;
- d. voiau să îi țină companie prințesei.

Răspuns așteptat

Răspuns corect: b.

Itemul 3

Competența specifică

3.1. Formularea de concluzii simple pe baza lecturii textelor informative sau literare

Conținuturi asociate

Textul literar narativ

Item propus

Cerința

Spre dimineață, prințesa adoarme, dar se trezește imediat, deoarece

- a. era prea mare gălăgie din cauza luptelor;
- b. era prea multă liniște, iar prințesa nu era obișnuită;
- c. prințesa voia să îi vadă pe soldați, dansând și cântând;
- d. războinicii plecau și se auzea tropotul lor.

Răspuns așteptat

Răspuns corect: b.

Itemul 4

Competența specifică

3.1. Formularea de concluzii simple pe baza lecturii textelor informative sau literare

Conținuturi asociate Textul literar narativ
Item propus
Cerința Tatăl se hotărăște să doarmă în camera fetei lui, deoarece <ol style="list-style-type: none"> căuta un leac contra ființelor supranaturale care o vizitau pe fetiță; dorea să verifice cele spuse de fetiță și, astfel, să o ajute; era îngrijorat de boala fetei și căuta un sprijin la războinici; hotărâseră de mult timp să facă schimb de camere pentru o noapte.
Răspuns așteptat Răspuns corect: b.

Itemul 5

Competența specifică 2.1. Evaluarea elementelor textuale care conduc la înțelegerea de profunzime în cadrul lecturii
Conținuturi asociate Textul literar narativ
Item propus
Cerința În finalul textului, povestitorul precizează că fetița a renunțat la prostul ei obicei, ba mai mult, a început să facă și în jurul său curat. Crezi că un astfel de final este potrivit pentru mesajul textului?
Răspunsuri așteptate Nivel maxim: precizarea motivului, corelarea informațiilor din text cu mesajul dat, precizarea relației dintre finalul textului și mesaj. Exemplu: <i>Cred că finalul este potrivit, deoarece mesajul transmis prin acest text este să fim harnici, pentru că lenea poate fi periculoasă. Astfel, în text se precizează cum o fetiță a ajuns să fie bolnavă, din cauză că nu reușea să adoarmă de gălăgia pe care niște războinici o făceau când se luptau cu scobitorile înfipite de fată în rogojină. De leneșă, ea nu a aruncat bețișoarele, iar mulțimea lor i-a atras pe războinici, care le foloseau drept săbii. În finalul textului, fetița a înțeles greșeala făcută și a devenit harnică și sănătoasă.</i>
Nivel mediu Exemplu:

Cred că textul are un final potrivit, pentru că în text este vorba despre o fetiță care avea un obicei prost, de a-și ascunde scobitorile în rogojina pe care dormea. Acest obicei i-a atras pe niște soldați fără arme, care foloseau scobitorile drept săbii. Însă, din cauza gălăgiei, fetița nu putea să adoarmă și s-a îmbolnăvit. Ca să nu se mai îmbolnăvească, tatăl a rugat-o să nu mai pună scobitorile în saltea, iar fetița l-a ascultat. Pentru că nu a mai fost leneșă, s-a însănătoșit.

Nivel minim

Exemplu:

Cred că finalul este potrivit, deoarece fetița era bolnavă din cauză că nu dormea. Dar atunci când a aruncat scobitorile, soldații nu au mai avut cu ce să se lupte și au plecat, iar fetița s-a însănătoșit.

Descriptori		
Nivel maxim	Nivel mediu	Nivel minim
<p>Deduce mesajul textului, pe care îl precizează explicit.</p> <p>Corelează informațiile explicite și de detaliu, demonstrând înțelegerea în profunzime a textului.</p> <p>Utilizează informațiile din text care au strictă legătură cu tema dată.</p> <p>Precizează clar relația dintre finalul textului și mesajul acestuia.</p> <p>Textul este coerent, ideile se află în strânsă legătură cu subiectul enunțat.</p>	<p>Deduce mesajul textului, pe care îl precizează vag.</p> <p>Corelează informațiile explicite și de detaliu, demonstrând înțelegerea textului, dar cu mici ezitări, divagații.</p> <p>Utilizează informațiile din text care au legătură cu tema dată, dar și alte informații fără relevanță pentru tema dată.</p> <p>Precizează vag relația dintre finalul textului și mesajul acestuia sau se limitează la povestirea textului/a unor idei.</p> <p>Textul este în general coerent, ideile se află în general în legătură cu subiectul enunțat.</p>	<p>Deduce mesajul textului, însă nu îl precizează.</p> <p>Corelează informațiile explicite din text, demonstrând parțial înțelegerea textului.</p> <p>Utilizează informațiile din text, dar se limitează la povestirea/rezumarea lor.</p> <p>Nu precizează relația dintre finalul textului și mesajul acestuia.</p> <p>Textul este în general coerent, ideile se află în general în legătură cu subiectul enunțat.</p>

Itemul 6

Competența specifică

2.1. Evaluarea elementelor textuale care conduc la înțelegerea de profunzime în cadrul lecturii

Conținuturi asociate

Textul literar narativ

Item propus		
<p>Cerința Prințesa este prezentată doar cu o singură referire la portretul ei, și anume că „e frumoasă”. De ce crezi că povestitorul nu i-a făcut un portret fizic fetei? Scrie răspunsul la această întrebare în 40 – 70 de cuvinte.</p>		
<p>Răspunsuri așteptate Nivel maxim: prezentarea caracterului general al personajului, corelarea informațiilor explicite și implicite din text, evaluarea informațiilor Exemplu: <i>Povestitorul nu i-a realizat un portret fizic fetei, pentru că dorea să îi dea povestirii un caracter general. La fel ca în basme, unde eroul nu este descris fizic, ci doar moral. Faptul că autorul atrage atenția că este frumoasă poate fi din cauză că dorește să sublinieze că frumusețea nu este suficientă și că sunt mai importante calitățile morale, sufletești, precum hărnicia, pe care fetea o dobândește în final.</i> Sau <i>Povestitorul nu i-a realizat un portret fizic fetei, pentru că dorea să pună în evidență că aceasta era leneșă, subliniind ce i se poate întâmpla în cazul în care aceasta rămânea așa. Portretul fizic nu are importanță atunci când cineva se îmbolnăvește din cauza lenii, pentru că trăsăturile morale și bolile nu se uită la cât de frumoasă sau la cât de bogată este persoana respectivă. De asemenea, fetea poate fi oricine, inclusiv un copil din zilele noastre care este leneș.</i> Nivel mediu Exemplu: <i>Povestitorul nu i-a realizat un portret fizic fetei, pentru că nu dorea să facă referire la o singură persoană, ci la mai multe care au aceeași trăsătură: lenea. Cred că dorea să pună accentul pe trăsăturile sufletești.</i> Nivel minim Exemplu: <i>Povestitorul nu i-a făcut un portret fizic fetei, pentru că nu avea spațiu pentru a realiza descrierea. Totuși, important este că fetea era leneșă.</i></p>		
Descriptori		
Nivel maxim	Nivel mediu	Nivel minim
Precizează explicit caracterul general valabil al personajului. Corelează informațiile explicite și de detaliu, demonstrând înțelegerea în profunzime a textului.	Se deduce din cele prezentate caracterul general valabil al personajului. Corelează informațiile explicite și de detaliu, demonstrând înțelegerea	Face referire vagă la faptul că accentul cade pe trăsăturile morale ale personajului. Corelează informațiile explicite din text,

Ideile, informațiile sau exemplele aduse se află în strânsă legătură cu tema dată. Textul este coerent, ideile se află în strânsă legătură cu subiectul enunțat.	textului, dar cu mici ezitări, divagații. Ideile, informațiile sau exemplele aduse se află, în general, în legătură cu tema dată. Textul este în general coerent, ideile se află în general în legătură cu subiectul enunțat.	demonstrând parțial înțelegerea textului. Utilizează informațiile din text, dar se limitează la povestirea/rezumarea lor. Textul este în general coerent, ideile se află în general în legătură cu subiectul enunțat.
---	---	---

Itemul 7

Competența specifică 4.3. Redactarea unei descrieri tip portret pe baza unui plan simplu		
Conținuturi asociate Descrierea (de personaje imaginare, de film/carte)		
Item propus		
Cerința Scrie, în 30 – 50 de cuvinte, o descriere fizică a prințesei, așa cum ți-o imaginezi tu.		
Răspuns așteptat Exemplu de răspuns: <i>Prințesa era frumoasă, avea părul negru, ondulat și fața albă. Ochii migdalați erau de culoarea cerului, iar pielea albă specifică prințeselor japoneze scotea în evidență trupul firav, înzorzonat cu podoabele și veșmintele regale viu colorate.</i> Se acceptă orice răspuns corect care respectă cerința.		
Descriptori		
Nivel maxim	Nivel maxim	Nivel maxim
Utilizează predominant grupul substantiv-determinant în realizarea portretului fizic Enumeră elementele componente ale portretului/părțile corpului Prezintă detalii pentru fiecare element prezentat	Utilizează predominant grupul substantiv-determinant în realizarea portretului fizic Enumeră elementele componente ale portretului/părțile corpului Prezintă detalii pentru aproape fiecare element prezentat	Utilizează restrâns/insuficient grupul substantiv-determinant în realizarea portretului fizic Enumeră elementele componente ale portretului/părțile corpului Prezintă detalii puține pentru 1 – 2 elemente ale portretului

<p>Timpul verbal este utilizat corespunzător pe tot parcursul textului</p> <p>Textul este coerent, ideile se află în strânsă legătură cu subiectul enunțat.</p>	<p>Timpul verbal este utilizat corespunzător pe parcursul textului, însă există și neconcordanțe (de ex: treceri nejustificate de la prezent la trecut etc.)</p> <p>Textul este în general coerent, ideile se află în strânsă legătură cu subiectul enunțat.</p>	<p>Există, în mod repetat, treceri nejustificate de la prezent la trecut</p> <p>Textul este în general coerent, dar prezintă divagații de la subiectul enunțat (de ex: acțiuni ale fetiței, relații cu alte personaje etc.)</p>
---	--	---

Itemul 8

<p>Competența specifică</p> <p>3.2. Asocierea elementelor descoperite în textul citit cu experiențe proprii</p>
<p>Conținuturi asociate</p> <p>Oferirea de informații referitoare la universul școlii sau extrașcolar</p>
<p>Item propus</p>
<p>Cerința</p> <p>Ce proverb românesc consideri că se potrivește mesajului textului dat?</p> <ol style="list-style-type: none"> „Lenea e începutul răutăților.” „Leneșul mai mult aleargă.” „Leneșul nici nu s-a sculat și iar trage la pat.” „În casa leneșului întotdeauna e sărbătoare.”
<p>Răspuns așteptat</p> <p>Răspuns corect: a.</p>

Itemul 9

<p>Competența specifică</p> <p>4.1. Recunoașterea și remedierea greșelilor de ortografie și de punctuație în redactarea de text</p>
<p>Conținuturi asociate</p> <p>Semnele de punctuație (punctul, virgula, două puncte); ortografie</p>
<p>Item propus</p>
<p>Cerința</p> <p>Corectează textul scris de Andrei cu privire la personajul din <i>Războinicii cu scobitori</i>, punând semnele de punctuație corespunzătoare și rescriind cuvintele scrise greșit.</p>

<p>Prințesa era leneșă fricuasă și bolnăvicioasă. Într-o seară, tatăl ei a rugat-o să îi spună motivul pentru care nu a dormit, iar ea a mărturisit și s-a corectat.</p>		
<p>Răspuns așteptat Răspuns corect: Prințesa era leneșă, fricoasă și bolnăvicioasă. Într-o seară, tatăl ei a rugat-o să îi spună motivul pentru care nu a dormit, iar ea a mărturisit și s-a corectat.</p>		
<p style="text-align: center;">Descriptori</p>		
Nivel maxim	Nivel maxim	Nivel maxim
Identifică și corectează cele două greșeli de punctuație Identifică și corectează cele trei greșeli de ortografie	Identifică și corectează o greșeală de punctuație Identifică și corectează trei sau două greșeli de ortografie	Identifică și corectează o greșeală de punctuație Identifică și corectează o greșeală de ortografie

Itemul 10

<p>Competența specifică 3.5. Sesizarea abaterilor din textele citite în vederea corectării acestora</p>
<p>Conținuturi asociate Intuirea persoanei, a timpului Intuirea relațiilor simple dintre cuvinte: subiect – predicat</p>
<p>Item propus</p>
<p>Cerința Enunțul formulat corect este:</p> <ol style="list-style-type: none"> Prințesei îi place nopțile cu dans. Războinicii vin noapte de noapte. Scobitorile se afla în rogojina fetei. Soldații n-a mai ținut-o pe fetiță trează.
<p>Răspuns așteptat Răspuns corect: b.</p>

Itemul 11

<p>Competența specifică 3.5. Sesizarea abaterilor din textele citite în vederea corectării acestora</p>
<p>Conținuturi asociate Intuirea persoanei, a timpului Intuirea relațiilor simple dintre cuvinte: subiect - predicat</p>
<p>Item propus</p>

Cerința

Cuvântul care arată cine face acțiunea din enunțul *micii războinici nu se arătară în noaptea din urmă* este

- a. *micii*;
- b. *noaptea*;
- c. *războinici*;
- d. *urmă*.

Răspuns așteptat

Răspuns corect: **c.**

Itemul 12

Competența specifică

3.5. Sesizarea abaterilor din textele citite în vederea corectării acestora

Conținuturi asociate

Intuirea persoanei, a timpului

Intuirea relațiilor simple dintre cuvinte: subiect – predicat

Item propus

Cerința

Cuvintele care arată ce face personajul din enunțul *În fiecare seară, înainte de culcare, stătea întinsă în pat și se scobea în dinți cu o scobitoare.* sunt

- a. *fiecare și seară*;
- b. *întinsă și se scobea*;
- c. *seară și culcare*;
- d. *stătea și scobea*.

Răspuns așteptat

Răspuns corect: **d.**

Secțiunea 3 – Repere pentru construirea noilor achiziții. Exemple de activități de învățare

3.1 Exemple de activități remediale

În ipoteza că itemii 1, 2, 3 și 4 din bateria de itemi nr. 1 și itemii 1, 2, 3, 4 și 5 din bateria de itemi nr.2 revelă structurarea incompletă a competenței specifice 3.1. din programa clasei a IV-a, care vizează formularea de concluzii simple pe baza lecturii textelor informative sau literare, având asociat conținutul *Poezii scurte adecvate nivelului de vârstă*, profesorul poate remedia acest neajuns, în clasa a V-a, în cadrul competențelor specifice 2.1. (Identificarea informațiilor impor-

tante din texte literare și nonliterare, continue, discontinue și multimodale) și 2.2 (Identificarea temei și a ideilor principale și secundare din texte diverse), având conținutul asociat *Strategii de comprehensiune: inferențe simple (relații cauză-efect, problemă-soluție etc.), predicții, împărtășirea impresiilor de lectură*.

Dacă itemul 5 din bateria de itemi nr. 1 dezvăluie structurarea parțială a competenței 3.3. (extragerea dintr-un text a unor elemente semnificative pentru a susține o opinie referitoare la mesajul citit), iar itemul 6, din aceeași baterie de itemi, dezvăluie structurarea parțială a competenței specifice 3.4. (evaluarea elementelor textuale care conduc la înțelegerea de profunzime în cadrul lecturii) din clasa a IV-a, aceste competențe se pot structura prin conținuturile *Textul descriptiv literar*, respectiv *Strategii de interpretare: răspuns afectiv, discutarea mesajului/mesajelor textului interpretarea limbajului figurat (personificarea, comparația)*, asociate, de asemenea, competențelor specifice 2.1. și 2.2. din programa clasei a V-a.

Activitatea nr. 1

Ce-și spun păsările și găzele?

Problemă: Oare ce-și spun?

Ai auzit vreodată de limba păsărilor? Se spune că a existat tare demult, pe când, trăiau în armonie toate vietățile de pe pământ, înainte ca limbile vorbite de ele să se fi despărțit pentru totdeauna. Pe-atunci, nu era o problemă pentru oameni să înțeleagă ce șopteau florile sau fluturii, luna sau vântul. Chiar și munții aveau limba lor, pe care toată lumea o cunoștea. De la mic la mare vorbea neconținut toată făptura. Și asta face în continuare, doar că noi, oamenii, nu mai înțelegem. Tu te-ai întrebat vreodată ce-și spun câinii, când latră și-și răspund? Ori păsările și găzele?

→ Privește videoclipul aflat pe internet la adresa <https://youtu.be/INFTi8BFkmU> și observă la cine se referă versurile.

→ Citește textul de mai jos.

„De pe-o <<bună dimineață>>
Cu tulpină de cârcel,
A sărit un gândăcel
Cu mustățile de ață.

Alți gândaci mărunți și roșii,
Care-și poartă fiecare
Ochelarii pe spinare,
Dorm la soare, somnoroșii!

Iar pe-un fir de pădăie
Ce se-nalță, drept, din iarbă,
Suie-un cărăbuș cu barbă,

În hăinuța aurie.

Suie, mândru și grăbit,
Să vestească-n lumea mare:
– Prea cinstită adunare,
Primăvara a sosit!”

Otilia Cazimir, *De pe-o „bună dimineață”*

- Ce observi?
- Cine cântă?
- Cine este autorul poeziei?
- Cum ți se pare o poezie pusă pe note/cântată?
- Care este, în opinia ta, ideea cea mai importantă a poeziei?
- Recitește poezia și completează tabelul următor.

Cine este descris în poezie?	Care sunt cuvintele prin care este descris?

- Cui se adresează cărăbușul în finalul poeziei? De ce crezi că o face?
- Ce emoție este transmisă prin ultimele două versuri ale poeziei?
- Cum este organizat textul?
- Care sunt cuvintele care se potrivesc la sfârșit de vers?
- Crezi că felul în care este organizată poezia o face mai ușor de pus pe note muzicale?
- Scrie, din fiecare strofă, o idee transmisă de text, în felul în care vorbești în mod obișnuit. Ce s-a întâmplat cu ordinea unor cuvinte?

Poezia este un text literar care are o structură specifică. Este alcătuită din versuri, adică dintr-un rând de text care are la sfârșit un spațiu liber. Sunetele de la sfârșitul versurilor se potrivesc, de

exemplu: *dimineață – ață; cârcel – gândăcel*. Un grup de versuri separat de alte asemenea grupuri se numește strofă.

→ Textul ți-a arătat un mod prin care poți înțelege ce spun găzele. Dacă ar fi să-l întâlnești pe cărăbușul vorbitor, ce i-ai spune? Alcătuieste patru versuri prin care să-i transmiți mesajul tău.

→ Realizează un *cvintet*, adică o poezie alcătuită din cinci versuri astfel:

- primul vers este format dintr-**un substantiv** care denumește subiectul despre care scrii, în acest caz, *poezia*;
- al doilea vers este format din **două cuvinte** care arată însușirile obiectului denumit în primul vers prin substantiv, adică ale poeziei și sunt adjective;
- al treilea vers este format din **trei cuvinte** care să exprime acțiuni care se referă la primul cuvânt;
- al patrulea vers este format din **patru cuvinte** ce alcătuiesc o **propoziție** prin care se afirmă ceva important despre poezie
- al cincilea vers este format dintr-**un** singur **cuvânt** care sintetizează ideea ta despre poezie.

Activitatea nr. 2

În ipoteza că itemii 6, 7, 8 și 9 din bateria de itemi nr. 2 și itemii 8, 10, 11 și 12 din bateria de itemi nr. 3 dezvăluie structurarea parțială/deficitară a competențelor evaluate, în clasa a V-a structurarea acestora poate fi realizată în contextul conținuturilor învățate teoretic și aplicate conștient.

Se poate observa că intuirea relației dintre subiect și predicat, conținut care considerăm că nu este însușit de elevi, poate fi reluat la orele în care se face predarea subiectului și a predicatului, respectiv a acordului dintre subiect și predicat.

Cum să faci o propoziție, jucându-te cu figuri geometrice

Problema: Cum construiesc o propoziție, dacă am cuvintele date?

Salut! Numele meu este Monica și sunt pasionată de figuri geometrice pe care le transform în obiecte care pot ușura munca oamenilor și mai ales pe cea a școlarilor.

Uite! Cercul ca un soare portocaliu din figura 1 va fi un suport consistent pentru o cană cu toartă neagră ca o tobă...de eșapament.

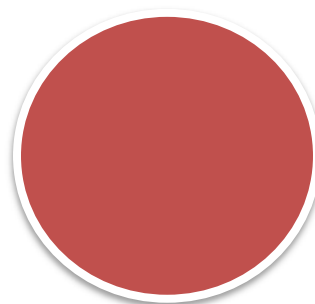
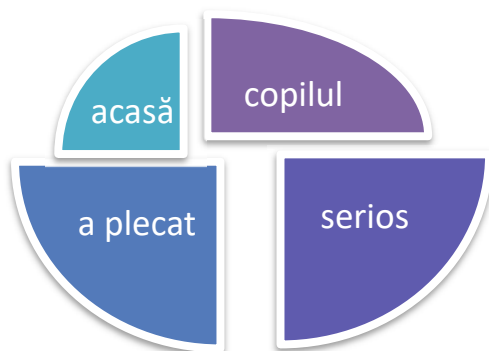

Figura 1

Movul, aproape ca un dreptunghi din figura 2, nu va fi altceva decât un buzunar sau poate un semn de carte.

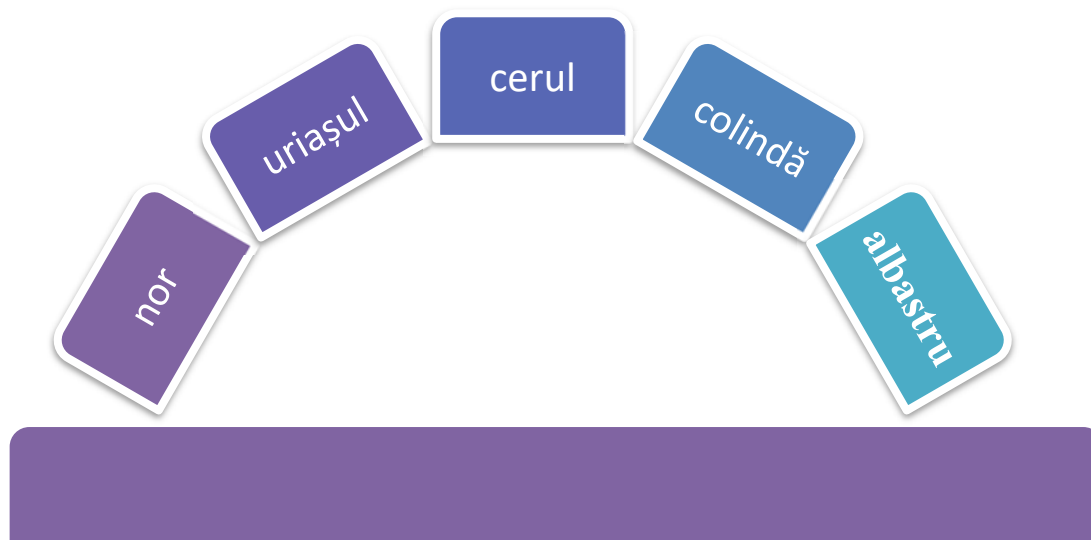

Figura 2

Săgeata din figura 3, deși-i albastră, nu poți călători cu ea. Aceasta va fi semnul către camera mea sau (de ce nu?), chiar către camera ta.

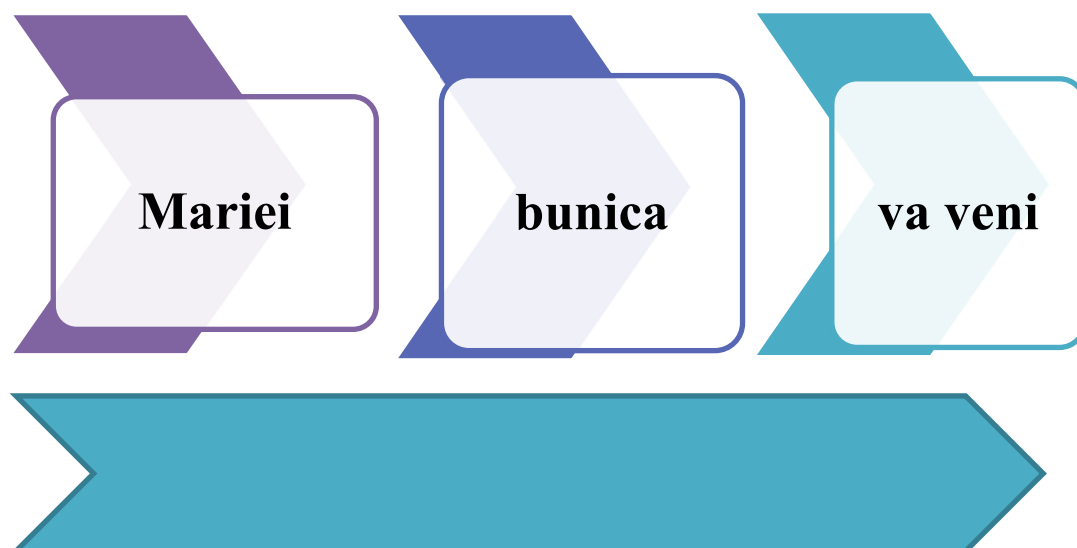

Figura 3

Acestea ar fi fost așa, dacă nu s-ar fi întâmplat ceva.

În grabă, într-o dimineață de luni, le-am strâns pe toate, poate prea amestecate și le-am așezat într-o carte. Toate acestea nu ar fi fost o nenorocire, dacă, din neatenție, nu aș fi vărsat lapte pe carte.

Ca să reconstitui soarele, semnul de carte și săgeata a trebuit să așez cuvintele din fiecare imagine, astfel încât să obțin o propoziție. Tu poți face acest lucru?

Dacă poți, transcrie fiecare propoziție obținută pe suprafața fodelor mele geometrice!

Felicitări! Ai reușit!

Activitatea nr. 3

Cum folosim cuvintele ca să ne înțelegem?

Problema: Ce rol au cuvintele în propoziție?

Citește cuvintele de mai jos. Ce trebuie să faci ca să le transformi în propoziție?

fată

desena

figură

geometric

Scrie propoziția formată din cuvintele date în semnul meu de carte.

Ce ai schimbat la cuvinte ca să obții propoziția: sensul sau forma, adică sunetele din care sunt alcătuite?

Răspunde la următoarele întrebări privitoare la propoziția formată de tine:

- Cine desenează?.....
- Ce desenează?.....
- Ce fel de figură?.....

După cum ai observat, cuvintele au sens și când sunt singure.

Ele seamănă cu niște cărămizi cu ajutorul cărora în loc să construim ziduri, construim propoziții.

Când sunt singure cuvintele sunt părți de vorbire și când le integrăm în propoziții sunt părți de propoziție.

Cuvintele singure se numesc **părți de propoziție**.

Cuvintele integrate în propoziție se numesc **părți de propoziție**.

Activitatea nr. 4

Verbul – cuvântul în jurul căruia se organizează propoziția

Problema: Cât de important este verbul într-o propoziție?

Așa cum ai aflat, eu fac din geometrie un fel de tâmplărie.

Citește propozițiile de mai jos și precizează verbele.

- ❖ Monica a venit la noi.
- ❖ Vlad merge în atelierul de tâmplărie.
- ❖ Sora Monicăi va descoperi multe lucruri noi

Completează spațiile libere din tabel pe baza celor trei enunțuri de mai sus.

Întrebare	Cuvânt	Parte de vorbire
Cine a venit?	Monica	substantiv
Cine merge?		
Cine va descoperi?		

Într-o propoziție, fiecare cuvânt are un rol sau o funcție care se numește funcție sintactică.

Într-o propoziție, verbul este și parte de propoziție, numită **predicat**.

De predicat este legat în propoziție un cuvânt care arată cine face acțiunea și se numește **subiect**.

Eu știu, ei știu...tu? Hai să vedem!

Identifică predicatele exprimate prin verb din enunțurile de mai jos și completează tabelul.

Plecasem către bunica mea. În pădure, vântul mișca în valuri crengile copacilor. Nimic nu anunța furtuna. Tata mi-a vorbit despre o posibilă vijelie înianțe de plecare. Voi grăbi pasul.

Cuvântul	Partea de propoziție	Partea de vorbire	Timpul	Persoana	Numărul

Pe lângă geometrie, îmi place să citesc și poezie și cărți de bucate și vorbe din bătrâni. Șșșș! Se spune că ei sunt înțelepți și buni. Am găsit și eu câteva, dar pe-alcure le lipsește ceva. Completează umătoarele proverbe cu predicatele potrivite.

- ❖ „Buturuga mica.....carul mare.”
- ❖ „Așchiadeparte de trunchi.”
- ❖ „Bunul gospodar îșivara sanie și iarna car.”
- ❖ „Găina bătrână.....ciorba bună.”
- ❖ „Năravul din fire.....lecuire.”

Dacă ai reușit, acum fii ca un bunic neobosit! Recitește proverbele și identifică, pentru fiecare dintre predicate, cine face acțiunea. Astfel vei descoperi subiectele.

Activitatea nr. 5

În ipoteza că itemul 9 din bateria de itemi nr. 2 și itemul 11 din bateria de itemi nr. 3 dezvăluie structurarea parțială/deficitară a competențelor evaluate, în clasa a V-a structurarea acestora poate fi realizată în contextul predării subiectului

Cuferele cu povești

Problema: Cum găsesc subiectul dintr-o propoziție?

Cuferele cu povești au fost încuiate. Pentru a le deschide, realizează corespondența dintre enunț (prima coloană) și cuvântul care arată cine face acțiunea, din a doua coloană.

	
I. îi spune povești lui Petrică.	A. albina
II. Au fost odată	B. ursoaica și puiul
III. Pentru că a ajutat-o, i-a dat lui Harap-Alb o aripă fermecată.	C. fântâna
IV. În sobă se ascundea	D. bunica
V. i-au mulțumit lui Făt-Frumos pentru salvarea puiului.	E. un împărat și-o împărăteasă
VI. Fiind însetată, i-a dat apă rece și curată fetei moșului.	F. iedul
	G. pomul

În cadrul lecției care vizează competența 4.1. *Utilizarea achizițiilor sintactice și morfologice de bază ale limbii române standard pentru înțelegerea și exprimarea corectă a intențiilor comunicative*, respectiv *Subiectul* – ca element de conținut vizat, se poate insista pe mai multe contexte și variate prin care elevul să înțeleagă rolul subiectului în enunț.

Activitatea nr. 6

În cadrul lecțiilor care vizează competența din clasa a V-a 4.1. *Utilizarea achizițiilor sintactice și morfologice de bază ale limbii române standard pentru înțelegerea și exprimarea corectă a intențiilor comunicative*, se poate desfășura o activitate remedială prin care elevii să distingă noțiunile de parte de vorbire și parte de propoziție insuficient assimilate în clasa a IV-a.

Relațiile dintre oameni seamănă cu relațiile dintre cuvinte în propoziție

Problema: Cum disting părțile de vorbire de părțile de propoziție?

Privește imaginea de mai jos.

Imaginea A

Privește videoclipul care poate fi accesat la adresa
https://www.youtube.com/watch?time_continue=10&v=kJFzxwCVoGs&feature=emb_logo

Imaginea B

1. Ce sporturi ilustrează imaginea și videoclipul?
2. Care ar putea fi rolurile în cazul jocului de hochei? Ce rol are jucătorul cu numărul 30? Dar cel cu numărul 18?
3. În imaginea A, Tanith Belbin și Benjamin Agosto sunt doi patinatori, care au reprezentat Statele Unite la Jocurile Olimpice de iarnă din 2010 de la Vancouver. Ei au dansat pe acordurile lui Ciprian Porumbescu. Ce exprimă în interpretarea lor cei doi pe gheață?

Observă!

Fiecare dintre cei doi patinatori are o individualitate proprie, cu trăsături comune și diferite, totodată. În viața particulară, fiecare are familia lui, preferințele lui. **Tanith Belbin** este canadiancă, născută în 1984, iar **Benjamin Agosto** este american, născut în 1982.

Când patinează însă împreună, fiecare dintre ei are un rol bine stabilit în pereche și depind unul de celălalt. Situația poate fi observată și mai bine într-un joc de echipă. Spre exemplu, la hochei. Fiecare jucător are o viață proprie în afara gheții, însă atunci când joacă, deci când sunt o echipă, fiecare are o funcție: unul este căpitanul echipei, altul este portarul, altul atacantul ș.a.m.d., însă depind unii de ceilalți, pentru a juca bine.

La fel se întâmplă și cu funcțiile sintactice ale cuvintelor. Luate individual, ele sunt părți de vorbire (de care se ocupă morfologia, ce le descrie trăsăturile), însă, la fel ca membrii unei echipe, când sunt integrate în enunț, ele au roluri specifice în comunicarea respectivă, numite funcții sintactice (de care se ocupă sintaxa care vizează studiul relațiilor dintre cuvinte în propoziție). Dacă echipa se schimbă (adică propoziția), și rolul poate fi schimbat, deci și funcția sintactică.

Notă pentru profesori . Scopul acestor exerciții este de a familiariza elevii cu noțiunile de sintaxă a propoziției, de a distinge părțile de vorbire de cele de propoziție și de a intui subiectul și predicatul.

Cu cât sunt mai repede înțelese și identificate aspectele de mai sus, cu atât se poate trece mai rapid la formarea competențelor, la însușirea cunoștințelor factuale și procedurale de către elevi.

3.2 Exemple de activități de recuperare

Activitatea nr. 1

De asemenea, este posibil ca la competența din clasa a IV privitoare la *Redactarea unei descrieri tip portret pe baza unui plan simplu*, elevii să întâmpine dificultăți în redactarea compunerii, dovedind o nestructurare suficientă a acesteia. În clasa a V-a, la lecțiile de redactare ce vizează descrierea se poate organiza o activitate de recuperare.

Cum fac un portret cuiva?

Secvența 1

Joc! Fiecare elev scrie pe o bucată de hârtie trei trăsături ale unui coleg din clasă, fără să-i indice numele. Cineva amestecă biletele într-un bol și elevii trag pe rând câte un bilețel, încercând să identifice persoana, în funcție de trăsăturile scrise.

Secvența 2

1. Privește picturile alăturate. Pe care dintre ele o consideri mai aproape de modul în care este reprezentată prințesa din textul *Războinicii cu scobitori* pe care l-am reprodus mai jos? Motivează-ți răspunsul.

<https://www.deviantart.com/smen1884/art/Seiga-and-Prince-Shotoku-660528676>

<https://www.easternkicks.com/reviews/the-tale-of-princess-kaguya-alt>

[Pierre Auguste Renoir](https://www.pierre-auguste-renoir.org/), Irene

<https://www.pierre-auguste-renoir.org/>

„A fost odată ca niciodată o prințesă frumoasă care avea un obicei foarte urât. În fiecare seară, înainte de culcare, stătea întinsă în pat și se scobea în dinți cu o scobitoare. Asta nu ar fi fost așa de rău, dar, după ce termina cu scobitul, în loc să arunce scobitorile folosite, așa cum ar fi trebuit, le înfigea în crăpăturile rogojinii de paie pe care dormea. Acesta nu era un obicei prea sănătos și, pentru că prințesa făcea același lucru noapte de noapte, în curând crăpăturile rogojinii se umplură de zeci de scobitori folosite.

Într-una din nopți o trezi dintr-odată un zgomot de luptă. Auzi voci de războinici și zângănit de săbii. Speriată, se ridică din așternut și aprinse lampa de la capătul patului. Cu greu putu să-și creadă ochilor când văzu despre ce e vorba.

Căci chiar acolo, lângă plapuma ei, se strânsese o mulțime de războinici foarte mici! Unii dintre ei se luptau, alții cântau sau dansau, dar cu toții făceau o hărmălaie de mai mare dragul.

Prințesa crezu că visează, așa că se ciupi zdravăn. Dar nu, era trează de-a dreptul, iar războinicii cei mititei erau tot acolo! Deși nu aveau nimic cu prințesa, făcură toată noaptea atâta tărahoată, încât aceasta nu închise un ochi, iar când, în sfârșit, adormi, se trezi numaidecât pentru că de data asta era prea liniște. Era dimineață și războinicii plecaseră.

Prințesei îi era foarte frică, dar se codea să îi povestească întâmplarea tatălui ei, pentru că nu ar fi crezut-o. Cu toate acestea, când se duse la culcare în noaptea următoare, războinicii apărură din nou, și tot așa, noapte de noapte.

Micii războinici făcură atâta hărmălaie în fiecare noapte, încât prințesa nu mai izbutea să pună geană pe geană și pe zi ce trecea se făcea tot mai palidă. Nu peste multă vreme se îmbolnăvi de-a dreptul de atât nesomn.

Tatăl ei o întreabă de mai multe ori ce se întâmplă cu ea și, până la urmă, fata îi mărturisi. La început, el nu crezu o iotă din toată povestea, dar până la urmă se hotărî să se încredințeze cu ochii lui. În noaptea următoare, îi ceru prințesei să rămână să doarmă în camera lui, iar el se duse să stea de veghe în camera ei.

Zis și făcut! Dar, deși tatăl prințesei nu închise un ochi toată noaptea tot pândind și așteptând, micii războinici nu se arătară. În timp ce stătea de pază, el băgă de seamă că în rogojină era înfiptă o scobitoare. O luă și se uită cu luare-aminte la ea, iar dimineața următoare o chemă pe prințesă la el și i-o arată. Era plină de creștături, doar că urmele erau așa mici, încât abia de se zăreau. Fata voi să știe ce însemnau toate acele semne. Tatăl o lămură că micii războinici veniseră la ea în cameră din cauza scobitorilor pe care le folosiseră! Războinicii nu aveau cu ce să se lupte, iar scobitorile erau folosite drept săbii și de aceea, se întorceau în camera prințesei noapte de noapte! Îi mai spusese că micii războinici nu se arătaseră în noaptea din urmă, pentru că le fusese frică de el. Pe urmă, cercetând-o cu asprime, o întreabă de ce erau atât de multe scobitori la ea în cameră.

Prințesei îi fu rușine de prostul ei obicei, dar recunoscu în fața tatălui că ea înfipsea scobitorile în crăpăturile rogojinii de paie, pentru că fusese prea leneșă să le arunce la gunoi. Mai adăugă că îi părea tare rău și făgădui că nu va mai fi niciodată atât de leneșă.

Strânse apoi toate scobitorile din camera ei, chiar și pe acelea care alunecaseră sub rogojină și le aruncă. În noaptea următoare, războinicii nu mai veniră, că nu mai aveau săbii cu care să se lupte și de atunci încolo nici că se mai arătaseră vreodată.

În scurtă vreme, prințesa se întremă, pentru că războinicii n-o mai țineau trează noaptea. De atunci încolo, începu să fie foarte ordonată și își bucură peste măsură părintele cu faptul că mătura chiar și grădina, în fiecare zi. Își amintea mereu de războinicii cei mititei și, de câte ori folosea o scobitoare, puteai fi siguri că avea grijă să o arunce la gunoi.”

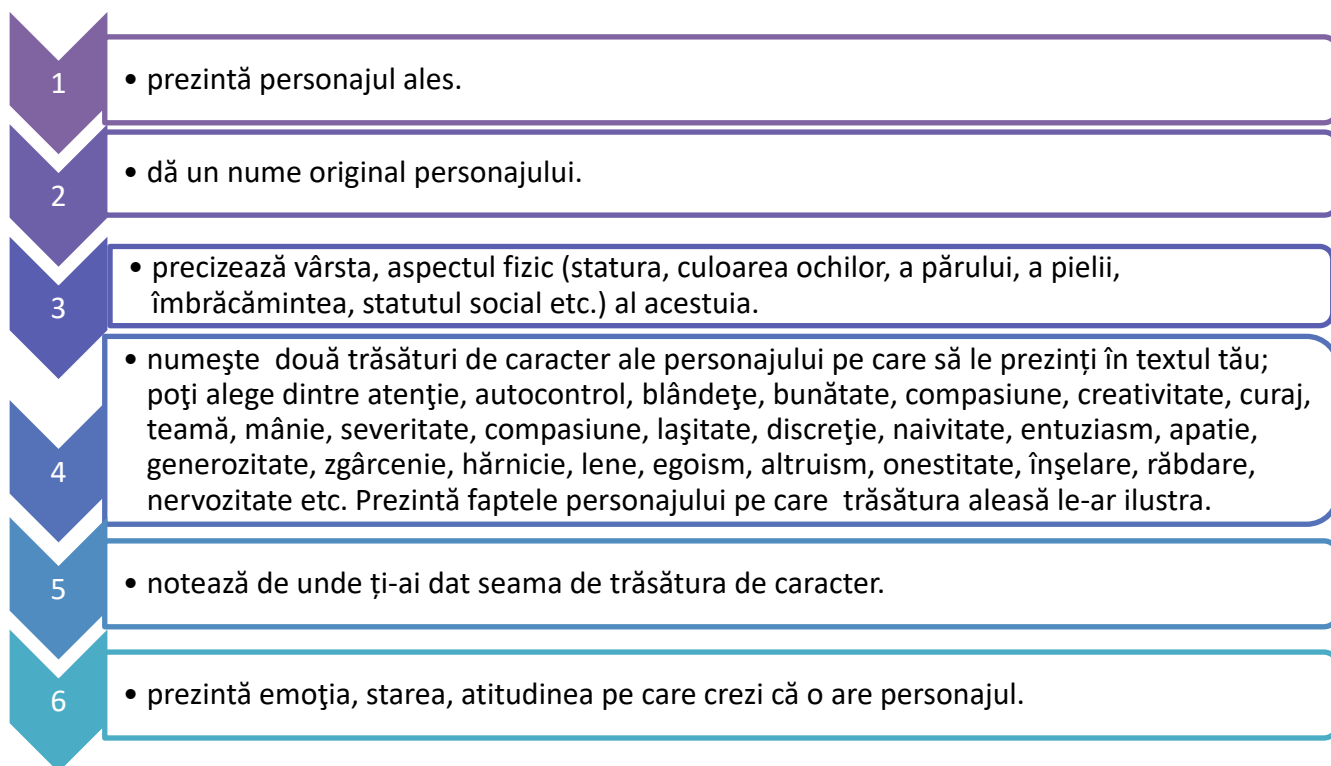
Războinicii cu scobitori, în vol. *Cele mai frumoase povești japoneze pentru copii*, antologie de Florence Sakade, traducere din engleză de Veronica Sidon

2. Răspunde la cerințele următoare, pornind de la una dintre imaginile de mai sus alese de tine:
 - a. notează trei trăsături fizice ale personajului; poți face referire la înălțimea ei, la culoarea părului, a ochilor, a pielii, la statură, la modul în care își poartă părul etc.;
 - b. descrie o emoție, o stare pe care o are personajul, așa cum reiese din imagine;
 - c. scrie două trăsături morale ale acesteia, pe care crezi că le are, în funcție de modelul ales.

3. Privește imaginea alăturată (Antoon van Dyck, *Cei trei copii mai mari ai lui Carol I*, tablou realizat în 1635 – 1636).
 Redactează un text de 50 – 80 de cuvinte, în care să descrii unul dintre cei trei copii. În redactarea compunerii, vei avea în vedere:
 - a. prezentarea trăsăturilor fizice: statura, culoarea părului și a ochilor, îmbrăcămintea, statutul social;
 - b. prezentarea trăsăturilor morale: emoții, stări, atitudini.

Scrie întâi pe ciornă răspunsurile la aspectele de mai jos, apoi leagă informațiile pentru a scrie compunerea cerută.

3.3 Exemple de activități pentru elevii în risc

Activitățile de recuperare acoperă și situațiile în care elevii nu au participat deloc la activitatea on-line.

3.4 Recomandări din perspectiva integrării tehnologiilor în procesul de predare/învățare

Utilizarea aplicațiilor educaționale permite realizarea unor activități de învățare în mediul on-line:

- **activități asincrone**, care presupun ca interacțiunea dintre profesor și elev să se realizeze prin accesarea resurselor educaționale on-line în contexte temporale diferite;
- **activități sincrone**, interacțiunea dintre profesor și elev să se realizeze în timp real, prin intermediul aplicațiilor care permit organizarea de videoconferințe.

Dintre aplicațiile educaționale care permit realizarea de activități sincrone sau asincrone, menționăm următoarele:

Clase virtuale, care permit activități sincron și asincron:

- Microsoft Teams (<https://teams.microsoft.com/>);
- Google Classroom (<https://classroom.google.com/>);

- Edmodo (<https://new.edmodo.com>).

Hărți conceptuale on-line, care permit colaborare sincronă:

- MindMeister (<https://www.mindmeister.com/>);
- Miro (<https://miro.com/>);
- MindMup (<https://www.mindmup.com>);
- Lucidchart (<https://www.lucidchart.com>).

Sisteme de videoconferință, care permit activități sincron:

- Meet (<https://meet.google.com>);
- Zoom (<https://zoom.us/>),
- Webex (<https://www.webex.com/>).

Table virtuale, care permit colaborare sincronă:

- Google Jamboard (<https://jamboard.google.com/>);
- Microsoft Whiteboard (<https://www.microsoft.com/ro-ro/microsoft-365/microsoft-whiteboard/digital-whiteboard-app>).

Platforme de învățare, utilizabile fie sincron, fie asincron:

- Kahoot (<https://kahoot.com/>);
- Wordwall (<https://wordwall.net>);
- Minecraft Education edition (<https://education.minecraft.net/>);
- Mycoolio (<https://www.mykoolio.com>);
- TEDEd (<https://ed.ted.com/>)

Site-uri web:

- YouTube (<https://www.youtube.com/>);
- TED (<https://www.ted.com/>).

3.4 Recomandări din perspectiva integrării tehnologiilor în procesul de predare/învățare

Pentru realizarea activităților de învățare se poate folosi site-ul web YouTube (<https://www.youtube.com/>).

Anexă

**Tabel comparativ între competențe specifice și conținuturi
din programele de limba și literatură română**
corespunzătoare perioadei martie – iunie 2020 din clasa a IV-a și din clasa a V-a.

Competențe generale clasa a III-a – a IV-a	Competențe generale gimnaziu (V-VIII)
1 Receptarea de mesaje orale în diverse context de comunicare	1. Participarea la interacțiuni verbale în diverse situații de comunicare, prin receptarea și producerea textului oral
2 Exprimarea de mesaje orale în diverse situații de comunicare	2. Receptarea textului scris de diverse tipuri
3 Receptarea de mesaje scrise în diverse context de comunicare	3. Redactarea textului scris de diverse tipuri
4 Redactarea de mesaje în diverse situații de comunicare	4. Utilizarea corectă, adecvată și eficientă a limbii în procesul comunicării orale și scrise
	5. Exprimarea identității lingvistice și culturale proprii în context național și internațional

Competențe specifice clasa a IV-a	Competențe specifice clasa a V-a
<p>1.3. Sesizarea abaterilor din mesajele audiate în vederea corectării acestora.</p> <p>3.5. Sesizarea abaterilor din textele citite în vederea corectării acestora.</p> <p>4.1. Recunoașterea și remedierea greșelilor de ortografie și de punctuație în redactarea de text.</p> <p>4.2 Redactarea unor texte funcționale scurte pe suport de hârtie sau digital.</p> <p>Conținuturi asociate:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cuvântul - parte de propoziție • Predicatul • Subiectul • Acordul predicatului cu subiectul 	<p>4.1. Utilizarea achizițiilor sintactice și morfologice de bază ale limbii române standard pentru înțelegerea și exprimarea corectă a intențiilor comunicative</p> <p>4.4. Respectarea normelor ortografice și ortoepice în utilizarea structurilor fonetice, lexicale și sintactico- morfologice în interacțiunea verbală;</p> <p>4.5. Utilizarea competenței lingvistice în corelație cu gândirea logică/analogică, în procesul de învățare e tot parcursul vieții</p>

<ul style="list-style-type: none"> Propoziția simplă. Propoziția dezvoltată. 	<p>Conținuturi asociate:</p> <ul style="list-style-type: none"> Predicatul verbal Subiectul exprimat (simplu multiplu)
<p>1.4 Manifestarea atenției față de diverse tipuri de mesaje în context previzibile; 2.5 Manifestarea interesului pentru participarea la interacțiuni orale; 4.5 Manifestarea interesului pentru scrierea creative și pentru redactarea de texte informative și funcționale.</p> <p>Conținuturi asociate:</p> <ul style="list-style-type: none"> Afișul; 	<p>3.2 redactarea, individual și/sau în echipă, a unui text simplu, pe o temă familiară, cu integrarea unor imagini, desene, scheme.</p>
<p>2.1. Descrierea unui personaj dintr-o carte/dintr-un film/ a unu personaj imaginar urmărind un set de repere 2.2 Relatarea unei întâmplări imaginate pe baza unor întrebări de sprijin; 3.1 Formularea de concluzii simple pe baza lecturii textelor informative sau literare. 3.3 Extragerea dintr-un text a unor elemente semnificative pentru a susține o opinie referitoare la mesajul citit; 3.4 Evaluarea elementelor textuale care conduc la înțelegerea de profunzime în cadrul lecturii;</p> <p>Conținuturi asociate:</p> <ul style="list-style-type: none"> Textul literar în versuri; Personajul literar; Transformarea dialogului în povestire 	<p>2.1. Identificarea informațiilor importante din texte literare și nonliterare, continue, discontinue și multimodale; 2.2 Identificarea temei și a ideilor principale și secundare din texte diverse 4.2 Aplicarea achizițiilor lexicale și semantice de bază în procesul de înțelegere corectă a intențiilor comunicative</p> <p>Conținuturi asociate:</p> <ul style="list-style-type: none"> Textul narativ literar; Textul descriptiv literar; Strategii de comprehensiune: inferențe simple; Strategii de interpretare: interpretarea limbajului figurat, discutarea mesajelor textului.

Bibliografie

1. *Programa școlară pentru disciplina limba și literatura română*, clasele a V-a – a VIII-a, București, 2017, aprobată prin OMEN nr. 3393/28.02.2017
2. *Programa școlară pentru disciplina limba și literatura română*, clasele a III-a – a IV-a, București, aprobată prin OMEN nr. 5003/02.12.2014
3. Alina Pamfil, *Limba și literatura română în școala primară. Perspective complementare*, Paralela 45, 2009
4. Alina Pamfil, *Limba și literatura română în gimnaziu. Structuri didactice deschise*, Paralela 45, 2003
5. Florentina Sâmișăian, *O didactică a limbii și literaturii române*, Art, 2014
6. *Gramatica limbii române pentru gimnaziu* (coordonator Gabriela Pană Dindelegan), Univers Enciclopedic, 2019
7. *Provocarea lecturii – ghid metodologic pentru dezvoltarea competenței de receptare a mesajului scris* (coordonator Gabriela Nausica Noveanu), Editura Didactică și Pedagogică, 2013
8. *PIRLS – culegere. Instrumente de test* (coordonator Gabriela Nausica Noveanu), Editura Didactică și Pedagogică, 2013

Clasa a VI-a

Secțiunea 1 – Repere pentru estimarea nivelului achizițiilor învățării la finele anului școlar 2019 – 2020 în vederea realizării planificării calendaristice pentru noul an școlar

Programa de limba și literatura română, așa cum este ea structurată, cuprinde cinci competențe generale cărora li se subordonează, după caz, patru respectiv cinci competențe specifice. Privite în ansamblu, competențele specifice aferente clasei a VI-a sunt în progresia celor din clasa a V-a și vizează cristalizarea și formarea unor deprinderi de operare cu achizițiile acumulate în anul precedent. Dată fiind natura acestora și faptul că anul școlar 2019 – 2020 s-a desfășurat până în luna martie, se poate discuta despre situații în care anumite competențe specifice să nu fi fost suficient structurate sau consolidate în clasa a V-a. Prezentul demers urmărește identificarea acelor competențe specifice încă nestructurate suficient, recomandând soluții de remediere prin reorganizarea conținuturilor și asocierea acestora, ca punte cu cele din clasa a VI-a.

Competențele specifice 1.2. și 1.3., aferente clasei a V-a și derivate din competența generală 1 (Participarea la interacțiuni verbale în diverse situații de comunicare prin receptarea și producerea textului oral) reprezintă achiziții necesare pentru structurarea, formarea și consolidarea competențelor 1.2. (Prezentarea unor informații, idei, sentimente și puncte de vedere în texte orale, participând la discuții pe diverse teme sau pornind de la textele citite/ascultate), 1.3. (Adecvarea comunicării nonverbal și paraverbal la o situație dată, evidențiind ideile și atitudinile, în situații de comunicare față-în-față), respectiv 1.4 (Participarea la interacțiuni verbale simple cu mai mulți interlocutori, având în vedere cantitatea și relevanța informației transmise și primite) din clasa a VI-a. Astfel, conținuturile asociate competențelor specifice din clasa a VI-a, care sunt noi, pot fi construite având ca punct de plecare introducerea conținuturilor din clasa anterioară care nu au fost parcurse.

Competența generală numărul 2 care vizează (Receptarea textului scris de diverse tipuri), dat fiind și studiul mai multor tipare textuale, nu ridică necesități de reorganizare majore. Competența specifică 2.1. (Identificarea temei, a unor informații esențiale și de detaliu, a intențiilor de comunicare explicite și/sau a comportamentelor care exprimă emoții din texte narative, monologate sau dialogate) al cărei conținut aferent – textul narativ nonliterar – conținut nou în

clasa a V-a – poate fi reorganizat în clasa a VI-a printr-o abordare contrastivă cu textul narativ literar, asociat competenței specifice 2.1 (Corelarea informațiilor explicite și implicite din textele literare, nonliterare, continue, discontinue și multimodale) din această clasă și reluat în cadrul competenței specifice 3.1. (Redactarea unui rezumat, a unui text, pe un subiect la alegere, având în vedere etapele procesului de scriere și structurile specifice, pentru a comunica idei și informații sau pentru a relata experiențe trăite sau imaginate), respectiv 3.3. (Adecvarea textului scris la situația și scopul de comunicare).

Pentru competența generală 3, cea destinată redactării textului scris de diverse tipuri, se poate face aceeași observație ca la competența generală 2. Astfel, conținutul asociat competenței specifice 3.2. care vizează prezentarea textului – inserarea unor desene grafice, fotografii, scheme – poate fi structurat în cadrul competențelor specifice 3.2., respectiv 3.3. din clasa a VI-a. Având în vedere faptul că în clasa a V-a, conținuturile aferente competenței specifice 3.1. au fost structurate, însă poate nu suficient, acestea pot fi reluate în clasa a VI-a în cadrul competenței specifice 3.1. prin includerea în planificare la conținuturile care vizează rezumatul unui text. Progresia competențelor face posibilă, și de această dată, intervenția de tip remedial prin reactualizarea conținuturilor.

Competențele specifice 4.1 și 4.4, aferente competenței generale 4 (Utilizarea corectă, adecvată și eficientă a limbii în procesul comunicării orale și scrise) conțin achiziții necesare care structurează competențele specifice 4.1., 4.4. și 4.5 din clasa a VI-a. Astfel, conținuturile care vizează aspectele de morfologie – adjectivul și numeralul – vor fi tratate ca elemente noi ce vor reprezenta punctul de plecare pentru structurarea noilor competențe aferente clasei a VI-a. Parcurgerea acestora se poate realiza printr-o abordare sintetică în planificarea clasei a VI-a, în cadrul orelor la dispoziția profesorului.

Având în vedere posibilitatea organizării temelor ce vizează competența 5 (Exprimarea identității lingvistice și culturale proprii în context național și internațional) – în funcție de abordarea personalizată a programei școlare de către fiecare profesor, structurarea competențelor specifice 5.1., respectiv 5.2. din clasa a V-a poate fi reorganizată, pe baza aceluiași principiu al progresiei competențelor, în clasa a VI-a, însă cu încrucișarea acestora. Astfel, competența specifică 5.1. din clasa a V-a poate fi corelată cu 5.2 din clasa a VI-a, iar competența specifică 5.2. din clasa a V-a cu 5.1. din clasa a VI-a. Același demers se poate realiza și în abordarea conținuturilor asociate pentru aceste competențe

Recomandări

Conținuturile care vizează **unitățile comunicării**, respectiv **actele de limbaj: a promite, a declara, a explica, a recomanda, a afirma**, asociate competenței specifice 1.2. din clasa a V-a pot fi reorganizate în planificarea clasei a VI-a, ca element nou, pe fundamentul căruia se va introduce conținutul ce vizează **performarea actelor de limbaj**, respectiv **contextul comunicării**. Pentru competența 1.3. din clasa a V-a, conținutul asociat susceptibil să nu fi fost structurat este cel care vizează **elementele paraverbale și nonverbale că mărci ale personalității individului**. Acesta poate fi remediat în clasa a VI-a în cadrul conținutului **strategii de ascultare activă: semnale nonverbale de încurajare**, respectiv **contextul de comunicare** care sunt asociate competențelor specifice 1.3. și 1.4.

Textul narativ nonliterar – asociat competenței specifice 2.1. este un conținut nou și nestructurat în clasa a V-a. Acesta poate fi reorganizat în clasa a VI-a printr-o abordare contrastivă cu acel conținut care vizează **textul narativ literar** asociat competenței specifice 2.1., dar și în aria competențelor specifice 3.1., respectiv 3.3. care vizează **tipare textuale de structurare a ideilor: narativ, descriptiv, explicativ (prezentarea unui proces ca succesiune de etape)**. În acest demers se poate alocă în programă o dozare temporală suplimentară sau, în funcție de situația particulară a fiecărei școli, se pot efectua activități suplimentare cu elevii.

Conținutul aferent competenței specifice 3.2. din clasa a V-a – care vizează **etapele scrierii și prezentarea textului – inserarea unor imagini, grafice, desene, fotografii scheme** poate fi reactualizat și consolidat în clasa a VI-a în cadrul conținuturilor **tipare textuale de structurare a ideilor: narativ, descriptiv, explicativ (prezentarea unui proces ca succesiune de etape), adecvarea la temă sau prezentarea textului: tabele corelate cu textul**. Asociat competenței specifice 3.1. din clasa a VI-a conținutul care vizează **rezumatul** se poate construi pe fundamental reluării, din clasa a V-a, a conținuturilor ce structurează **planul simplu și planul dezvoltat de idei**.

Abordată intuitiv în clasele primare, **clasa adjectivului** reprezintă un conținut aproape nou în clasa a V-a. Asociate competenței specifice 4.1., respectiv 4.4. conținuturile care vizează adjectivul, **gradele de comparație, acordul adjectivului cu substantivul și articolul demonstrativ** vor fi introduse în calitate de conținuturi noi, alături de actualizarea noțiunii de adjectiv de la

primar. Acest demers va asigura progresia spre competențele specifice 4.1, 4.4., respectiv 4.5 din clasa a VI-a, putându-se astfel construi și introduce, în mod coerent, conținutul ce vizează **posibilitățile combinatorii ale adjectivului**. Respectând același principiu, clasa numeralului va fi organizată similar. Diferența este dată de faptul că acesta reprezintă un conținut cu totul nou pentru clasa a V-a. Conținuturile legate de **numeral, tipurile de numeral (cardinal și ordinal) și aspecte normative** vor fi remediate prin tratarea acestora în cadrul competențelor specifice 4.1, 4.4., respectiv 4.5 din clasa a VI-a. Se vor adăuga în planificare și conținuturile care vizează **enunțul și punctuația enunțului** putând fi reluate/reorganizate în cadrul **părților de propoziție** printr-o abordare sintetică și prin raportare la conținuturile ce vizează **propoziția și tipurile de propoziții**.

În cadrul conținuturilor ce vizează competența generală numărul 5 vom ține cont de faptul că organizarea acestora ar putea fi diferită în funcție de planificarea fiecărui profesor și vom propune toate scenariile de remediere/reluare a acestora:

Conținutul aferent clasei a V-a – *Identitate personală – identitate națională – diversitate culturală și lingvistică* – poate fi reorganizat și corelat în cadrul conținutului aferent clasei a VI-a – *Limba română în Europa; Comunitatea lingvistică a vorbitorilor de limbă română de pretutindeni*.

Conținutul aferent clasei a V-a – *Carte românească de învățătură: de la prima carte tipărită la cartea digitală* – poate fi reorganizat și corelat în cadrul conținutului aferent clasei a VI-a – *Valori ale culturii populare în spațiul românesc*.

Conținutul aferent clasei a V-a – *Modele comportamentale în legendele greco-romane* – poate fi reorganizat și corelat în cadrul conținutului aferent clasei a VI-a – *Valori etice în legendele popoarelor*.

Plecând de la analiza comparativă a programei școlare ce pune în oglindă clasa a V-a și clasa a VI-a și având în vedere întregul demers propus, se poate conchide că toate competențele specifice din clasa a V-a insuficient structurate și conținuturile aferente acestora pot fi remediate prin reorganizarea și includerea lor în planificarea pentru clasa a VI-a.

Secțiunea 2 – Evaluarea gradului de achiziție a competențelor din anul anterior

BATERIE DE ITEMI NR. 1

Textul este audiat de elevi în lectura profesorului.

„— Acum, este cineva care știe deja tabla înmulțirii cu doi?

Matilda ridică mâna. Era singura. Domnișoara Honey se uită atent la fetița mărunțică, cu părul negru, din rândul al doilea.

—Minunat, zise ea. Te rog ridică-te în picioare și spune-o până unde stii!

Matilda se ridică și începu. Când ajunse la $2 \times 12 = 24$, nu se opri. Continuă cu $2 \times 13 = 26$, $2 \times 14 = 28$, $2 \times 15 = 30$, $2 \times 16 = \dots$

—Ajunge, zise domnișoara Honey. Ascultase mirată tot recitalul Matildei și acum întreba:

- Până unde poți să ajungi?
- Până unde? Nu știu exact, domnișoara Honey. Destul de departe, cred.

Domnișoara Honey lăsa să treacă câteva momente după această curioasă mărturisire.

— Vrei să spui, întrebă ea, că poți să spui cât fac 2×28 ?

— Da, domnișoara Honey.

— Cât?

— 56, domnișoara Honey.

— Dar dacă te întreb ceva mult mai greu, ca 2×487 ? Poți să-mi răspunzi?

— Cred că da, zise Matilda.

— Ești sigură?

— Da, domnișoara Honey! Cât se poate de sigură!

— Cât fac atunci 2×487 ?

— 974, zise Matilda imediat. Vorbise încet și politicos fără niciun semn de lăudăroșenie.

Domnișoara Honey se uita la Matilda absolut stupefiată, dar, când începu să vorbească, păstră aceeași voce.

— Dar înmulțirea cu doi este foarte ușoară în comparație cu înmulțirea cu alte numere. Știi vreo alta?

— Cred că da, domnișoara Honey! Cred că știu!

— Care, Matilda? Cât de departe ai ajuns?

— Nu prea știu, zise Matilda. Nu știu ce vreți să spuneți.

- Vreau să spun dacă știi, de exemplu, tabla înmulțirii cu trei.
- Da, domnișoara Honey.

— Și cu patru?

— Da, domnișoara Honey.

— Câte știi în total? Le știi pe toate până la înmulțirea cu 12?

— Da, domnișoara Honey.

— Cât fac 12×7 ?

— 84, zise Matilda.

Domnișoara Honey făcu o pauză și se rezemă de spătarul scaunului din fața mesei goale, aflată la mijlocul podelei părții din fața clasei. Era tulburată de ultimul schimb de cuvinte, dar se feri să arate. Nu întâlnise până acum un copil de cinci ani, nici de zece, care să înmulțească cu atâta ușurință.”

Roald Dahl, *Matilda*
Traducere de Leontina Rădoi

Itemul 1

Competența specifică 1.1. Identificarea temei, a unor informații esențiale și de detaliu, a intențiilor de comunicare explicite și/sau a comportamentelor care exprimă emoții din texte narative, monologate sau dialogate		
Conținutul asociat Roluri în comunicare: vorbitor/ascultător/mesaj		
Item propus		
Cerința Identifică vorbitorul și ascultătorul în secvențele marcate în chenar din textul audiat, ținând seamă de situația de comunicare?		
Răspuns așteptat: <ul style="list-style-type: none"> · Ambele personaje îndeplinesc rolurile de ascultător și receptor, pentru că este un dialog. · Matilda este ascultător și vorbitor. · Domnișoara Honey este ascultător și vorbitor. 		
Descriptori		
Nivel maxim	Nivel mediu	Nivel minim
Identifică vorbitorul și ascultătorul și explică faptul că se schimbă rolurile datorită dialogului.	Identifică vorbitorul și ascultătorul, însă nu explică faptul că rolurile se schimbă	Identifică doar ascultătorul/vorbitorul

Itemul 2

Competența specifică 1.3. Identificarea unor elemente paraverbale și nonverbale, în funcție de situația de comunicare		
Conținutul asociat Elemente paraverbale		
Item propus		
Cerința Domnișoara Honey este uimită de abilitățile Matildei. Precizează trei elemente paraverbale folosite de personajul Honey în situația de comunicare din fragmentul ascultat.		
Răspuns așteptat: <ul style="list-style-type: none"> • intonația; • tonul vocii; • tempoul vorbirii. 		
Descriptori		
Nivel maxim	Nivel mediu	Nivel minim
Precizarea celor trei elemente paraverbale folosite de personajul Honey în situația de comunicare din fragmentul ascultat: intonația, tonul vocii și tempoul vorbirii.	Precizarea a două elemente paraverbale folosite.	Precizarea unui element paraverbal folosit.

Itemul 3

Competența specifică vizată: 1.1. Identificarea temei, a unor informații esențiale și de detaliu, a intențiilor de comunicare explicite și/sau a comportamentelor care exprimă emoții din texte narative, monologate sau dialogate
Conținutul asociat Strategii de concepere și comprehensiune a textului oral: cuvinte-cheie
Item propus
Cerința Identifică trei cuvinte-cheie ale discuției dintre cele două personaje.
Exemple răspuns așteptat: <ul style="list-style-type: none"> • înmulțirea; • cunoștințele; • capacitățile.

Se consideră răspuns corect oricare alt cuvânt-cheie care are legătură cu discuția dintre cele două personaje.

Descriptori		
Nivel maxim	Nivel mediu	Nivel minim
Identifică trei cuvinte-cheie.	Identifică două cuvinte-cheie.	Identifică un cuvânt-cheie.

Itemul 4

Competența specifică vizată:

1.1. Identificarea temei, a unor informații esențiale și de detaliu, a intențiilor de comunicare explicite și/sau a comportamentelor care exprimă emoții din texte narative, monologate sau dialogate

Conținutul asociat

Strategii de concepere și comprehensiune a textului oral: cuvinte-cheie

Item propus

Cerința

Construiește trei idei principale pe baza textului audiat.

Exemple răspuns așteptat:

- Domnișoara Honey întreabă cine știe înmulțirea cu 2.
- Matilda demonstrează că știe înmulțirea.
- Domnișoara Honey este uimită de cunoștințele Matildei.

Se consideră corecte orice alte formulări ale ideilor principale.

Descriptori		
Nivel maxim	Nivel mediu	Nivel minim
Identifică trei idei principale.	Identifică două idei principale.	Identifică o idee principală.

Citește fragmentul de mai jos.

„Și cu cât mă apropiam de locul unde m-am născut, cu atât se deșteptau amintirile copilăriei, vii și luminoase, parcă răsăreau din împărăția uitării prietini pierduți care mă salutau cu zâmbete de bunătate. [...] Și, dintr-odată, dintre chipurile trecutului, care mă cercau unul după altul, unul rămase mai deslușit, și-i zâmbii cu dragoste în piroteala care mă copleșea.

Era Domnu', domnu' Trandafir, învățătorul meu. [...]

Uite, și acum mi se pare ca Domnu' nostru a fost un om deosebit. Îi scânteiau privirile și era și el mișcat când ne spunea despre mărirea strămoșilor. Când făcea un semn cu mâna, așa, într-o parte, parcă ridica o perdea de pe trecut, și eu vedeam tot ce spunea glasul lui... Și când mă gândesc bine, când judec cu mintea de-acum, când caut să adun unele fapte pe care atunci, copil, le treceam cu vederea, găsesc cu mirare că Domnu' era un om foarte necăjit, hărțuit de administrație, că cu greu își ducea gospodaria lui, că venea de multe ori amărât, ca să ne dea cu dragoste învățătura de toate zilele... Dar atunci nu, n-avea altă grijă decât să ne spuie istorii mișcătoare. [...]

Din ziua când m-am întors aici, în târgușorul nostru cel vechi, n-am stat o clipă. Am cutreierat în lung și în lat locurile cunoscute, în care au rămas vii pentru sufletul meu întâmplările copilăriei, – întâmplările luminoase ale copilăriei așa de îndepărtate. [...]

Și câte și câte lucruri care m-au înfiorat și m-au bucurat ! Pe toate le-am văzut. Totuși niciunul nu m-a mișcat așa de mult, frate dragă, ca locul – numai locul a rămas – unde odată era școala. [...]

Acolo am intrat în freamătul de copii cu teamă și cu bucurie în întâia dimineață, când m-a adus tata de mână; acolo era un păr care făcea pere așa de bune, din care Domnu' ne dăruia de gustare câte două la începutul fiecărei vacanțe; acolo era curtea unde înălțam iarna uriași de zapada, la capul cărora ne suiam cu scara, să le punem pipe în gură și cărbuni în locul ochilor; acolo multe lucruri s-au petrecut, prietene, – și, de-acolo pornind, simt că iar mă cuprinde înduioșarea și iar am să-ți vorbesc și în această scrisoare de Domnu' Trandafir.

Era un om bine făcut, puțin chel în vârful capului, cu ochii foarte blajini. Când zâmbea, se arătau sub mustața tunsă scurt niște dinți lungi, cu strungă la mijloc. Când ne învăța cum să spunem poeziile eroice, vorbea tare și înălța în sus brațul drept; când cântam în cor, lovea diapazonul de colțul catedrei, îl ducea repede la urechea dreaptă, și, încruntând puțin din sprâncene, dădea ușor tonul: laaa ! – iar băieții răspundeau într-un murmur subțire, și așteptau cu ochii ațintiți la mâna lui, care dintr-odată se înălța. Atunci izbucneau glasurile tinere, într-o revărsare caldă. Când trebuia câteodată, sâmbăta după-amiaza, să ne cetească din poveștile lui Creangă, ne privea întâi blând, cu un zâmbet liniștit, ținând cartea la piept, în dreptul inimii, – și în bănci se făcea o tăcere adâncă, ca într-o biserică.”

Mihail Sadoveanu – *Domnu' Trandafir*

Itemul 1

Competența specifică
4.1.Utilizarea achizițiilor sintactice și morfologice de bază ale limbii române standard pentru înțelegerea și exprimarea corectă a intențiilor comunicative
Conținuturi asociate Adjectivul Gradele de comparație
Item propus
Cerința Adjectivul scris cu italic în secvența: „Era un om bine făcut, puțin chel în vârful capului, cu ochii <i>foarte blajini</i> ” este la gradul de comparație: <ol style="list-style-type: none"> comparativ de inferioritate; comparativ de superioritate; superlativ absolut de superioritate; superlativ relativ de superioritate.
Răspuns corect: c.

Itemul 2

Competența specifică
4.1.Utilizarea achizițiilor sintactice și morfologice de bază ale limbii române standard pentru înțelegerea și exprimarea corectă a intențiilor comunicative
Conținuturi asociate Adjectivul
Item propus
Cerința Cuvântul scris italic în fragmentul „ Am cutreierat în lung și în lat locurile <i>cunoscute</i> ” din textul dat este: <ol style="list-style-type: none"> adjectiv participial; adjectiv propriu-zis; verb predicativ; verb nepredicativ.
Răspuns corect: a.

Itemul 3

Competența specifică		
4.1. Utilizarea achizițiilor sintactice și morfologice de bază ale limbii române standard pentru înțelegerea și exprimarea corectă a intențiilor comunicative		
Conținuturi asociate		
Adjectivul		
Item propus		
Cerința		
Precizează ce fel de adjective sunt, după numărul de forme flexionare, cuvintele scrise italic în fragmentele din textul dat:		
a. „...răsăreau din împărăția uitării prietini <i>pierduți</i> ...” b. „Dar atunci nu, n-avea altă grijă decât să ne spuie istorii <i>mișcătoare</i> .” c. „Din ziua când m-am întors aici, în târgușorul nostru cel <i>vechi</i> ...”		
Răspuns corect:		
a. variabil cu patru forme flexionare; b. variabil cu trei forme flexionare; c. variabil cu două forme flexionare.		
Descriptori		
Nivel maxim	Nivel mediu	Nivel minim
Trei răspunsuri corecte.	Două răspunsuri corecte.	Un răspuns corect.

Itemul 4

Competența specifică		
4.1. Utilizarea achizițiilor sintactice și morfologice de bază ale limbii române standard pentru înțelegerea și exprimarea corectă a intențiilor comunicative		
Conținuturi asociate		
Adjectivul		
Item propus		
Cerința		
Rescrie secvențele date, punând adjectivele scrise italic la gradele de comparație indicate:		
a. „...era și el <i>mișcat</i> când ne spunea despre mărirea strămoșilor...”, – superlativ relativ de superioritate; b. „...să ne spuie istorii <i>mișcătoare</i> ...”, – comparativ de egalitate; c. „... ne privea întâi blând, cu un zâmbet <i>liniștit</i> ...”, – superlativ absolut de inferioritate.		
Răspuns așteptat		
Răspuns corect:		
a. ...era și el <i>cel mai mișcat</i> când ne spunea despre mărirea strămoșilor...; b. ...să ne spuie istorii <i>la fel de tot așa de mișcătoare</i> ...; c. ... ne privea întâi blând, cu un zâmbet <i>foarte puțin liniștit</i> .		
Descriptori		
Nivel maxim	Nivel mediu	Nivel minim
Trei răspunsuri corecte.	Două răspunsuri corecte.	Un răspuns corect.

Itemul 5

Competența specifică 4.1. Utilizarea achizițiilor sintactice și morfologice de bază ale limbii române standard pentru înțelegerea și exprimarea corectă a intențiilor comunicative		
Conținuturi asociate Adjectivul		
Item propus		
Cerința Extrage, din text, trei adjective propriu-zise care să illustreze trăsături fizice ale personajului Domnu' Trandafir		
Răspuns așteptat De exemplu: (un om) chel; (cu ochi) foarte blajini; (dinți) lungi.		
Descriptori		
Nivel maxim	Nivel mediu	Nivel minim
Trei răspunsuri corecte.	Două răspunsuri corecte.	Un răspuns corect.

Itemul 6

Competența specifică 4.1. Utilizarea achizițiilor sintactice și morfologice de bază ale limbii române standard pentru înțelegerea și exprimarea corectă a intențiilor comunicative		
Conținuturi asociate Adjectivul		
Item propus		
Cerința Extrage, din fragmentul dat, trei adjective care surprind atmosfera din timpul orelor: „... băieții răspundeau într-un murmur subțire, și așteptau cu ochii ațintiți la mâna lui, care dintr-odată se înălța. Atunci izbucneau glasurile tinere, într-o revărsare caldă. Când trebuia câteodată, sâmbăta după-amiaza, să ne cetească din poveștile lui Creangă, ne privea întâi blând, cu un zâmbet liniștit, ținând cartea la piept, în dreptul inimii, – și în bănci se făcea o tăcere adâncă, ca într-o biserică.”		
Răspuns așteptat Răspuns corect: (murmur) subțire; (ochii) ațintiți; (glasuri) tinere; (revărsare) caldă; (tăcere) adâncă.		
Descriptori		
Nivel maxim	Nivel mediu	Nivel minim
Trei răspunsuri corecte.	Două răspunsuri corecte.	Un răspuns corect.

Itemul 7

Competența specifică 2.1. Identificarea informațiilor importante din texte literare și nonliterare, continue, discontinue și multimodale		
Conținuturi asociate Strategii de interpretare: discutarea mesajului textului.		
Item propus		
Cerința Precizează, în câte un enunț, trei aspecte care declanșează nostalgia naratorului.		
Răspuns așteptat Răspunsuri corecte: <ul style="list-style-type: none"> • Nostalgia povestitorul este declanșată de reîntoarcerea în satul natal. • Reamintirea imaginii învățătorului pe care povestitorul o evocă în amănunt declanșează nostalgia povestitorului. • Unul dintre locurile vizitate la reîntoarcerea în sat care îl emoționează pe povestitor este târgușorul cel vechi. • Revenind în satul natal, povestitorul vizitează locul unde era școala și-și aduce-aminte de întâia zi de școală. • Retrăind prima zi de școală, povestitorul își aduce aminte de gustul perelor pe care Domnu' Trandafir le oferea copiilor, de iernile copilăriei și construirea oamenilor de zăpadă. • Povestitorul este cuprins de nostalgie când își amintește de orele de educație muzicală și de lectură. 		
Descriptori		
Nivel maxim	Nivel mediu	Nivel minim
Trei răspunsuri corecte.	Două răspunsuri corecte.	Un răspuns corect.

Itemul 8

Competența specifică 2.2 Identificarea temei și a ideilor principale și secundare din texte diverse		
Conținuturi asociate Cuvinte-cheie		
Item propus		
Cerința Cuvântul-cheie ce poate fi asociat paragrafului marcat prin culoare este: <ol style="list-style-type: none"> dimineața școala; părul; tatăl (naratorului). 		
Răspuns corect: b.		

Ca să le facă pe plac părinților, Charlie Joe pleacă într-o tabără de trei săptămâni. Mare, soare, distracție... Ei bine, nicidecum! Charlie Joe, celebrul necititor, ajunge în Tabăra Kartzulya, locul de întâlnire al marilor iubitori de carte, cu un program încărcat de ateliere pe teme de gramatică și literatură.

Înconjurat de genii și tocilari cum își spun ei, eroul nostru își stabilește un scop precis: rând pe rând îi va convinge pe colegii de tabără să nu mai citească. Vrea să-i facă să-i semene. Însă planul lui pare să se îndrepte într-o altă direcție...

Fragmentul de mai jos surprinde o zi din experiența petrecută în tabăra Kartzulya, mai exact meciul de baschet, unde Charlie Joe este căpitan și echipa Suspensor, echipă căreia i se mai spune și Fortza-Thor.

„Jocul a început așa cum era de așteptat.

Puștiul de la Fortza-Thor blond și uriaș pe care-l chema Chad a câștigat mingea de start. Mingea s-a dus la un alt băiat înalt care i-a pasat-o lui Teddy, care a pornit lejer într-o driblare către coș.

Și tot așa!

Primul sfert s-a terminat cu 18 la 6. Punctele noastre au fost marcate astfel: o exterioară dată de mine, un lay-up¹ realizat de George, care a lovit panoul și a ricoșat în coș și două aruncări ale lui Jared Bumpers date de la linia de libere după faulturi. [...]

Ceilalți doi titulari erau Sam, un puști din cabana mea, care măcar putea dribla puțin și o fată pe nume Becky, care juca baschet de amatori. Bely era destul de OK, dar avea un metru patruzeci, deci, dacă nu găsea o cale să planteze o trambulină pe teren, nu prea avea cum să înscrie împotriva băieților de la Suspensor.

Partea bună era că, în afară de Teddy și Chad, restul echipei lor nu era așa de grozavă. Erau înalți, asta era clar, dar nu jucau prea bine. Erau mai degrabă jucători de fotbal și nu știau că înghionțirea nu e permisă în baschet. Așa că doi dintre băieți au primit două avertismente. Pentru noi era foarte bine, fiindcă la cinci erai descalificat. [...]

Copiii Fortza-Thor de pe bancă au început să cânte:

9-7-6-3

Tocilarii, fugi de ei!

Dar suporterii noștri au răspuns și ei cu un cântecel:

Când școala o terminați,

Pentru noi o să lucrați!

Mai aveam 15 minute până la pauză. M-am uitat la Dwayne.

— Suntem pe poziții, a zis. Acum se întorc.

Al doilea sfert a început la fel ca primul – nu prea bine. Dar Doctor Mal le-a mai dat câteva avertismente și eu am băgat un coș de trei puncte (pe bune, nu mint) care a făcut mulțimea să intre în delir. Lui Teddy nu i-a plăcut deloc asta și a marcat două coșuri unul după altul. [...]

¹ În jocul de baschet un lay-up este o aruncare la coș cu driblare înainte. (N.tr.)

Apoi cu un minut înainte de încheierea primei reprize, am avut o ocazie. Părea că pot dribla liber spre coș. Dar Teddy a venit în viteză și m-a blocat. [...]

Prima repriză s-a terminat cu 34 la 14. Partea bună era că doi copii de la Fortza-Thor aveau fiecare câte trei avertismente și, dacă mai primeau două, erau dați afară. Dar nu prea le tremurau genunchii. Conduceau cu douăzeci de puncte împotriva unei găști de točilari. Nu era de mirare că râdeau și băteau palma când au ajuns pe bancă. Ce ar fi putut să-i împiedice să continue să-i umilească pe copiii Kartzulya?

Pauza, asta ar fi putut.”

Tommy Greenwald - *Cum să nu citești în vacanța de vară*

– *Ghidul lui Charlie Joe Jakson*

Traducere: Laura Sandu

Itemul 1

Competența specifică		
4.1.Utilizarea achizițiilor sintactice și morfologice de bază ale limbii române standard pentru înțelegerea și exprimarea corectă a intențiilor comunicative		
Conținuturi asociate		
Numeralul cardinal		
Item propus		
Cerința		
Extrage, din textul dat, două numere cardinale simple și un numeral cardinal compus.		
Răspuns așteptat		
Răspuns corect:		
Numere cardinale simple: 6 (șase), o, un, două, doi, cinci, 9-7-6-3, trei,		
Numere cardinal compuse: 18, patruzeci, cincisprezece, 34, 14, douăzeci;		
Descriptori		
Nivel maxim	Nivel mediu	Nivel minim
Trei răspunsuri corecte.	Două răspunsuri corecte.	Un răspuns corect.

Itemul 2

Competența specifică		
4.1.Utilizarea achizițiilor sintactice și morfologice de bază ale limbii române standard pentru înțelegerea și exprimarea corectă a intențiilor comunicative		
Conținuturi asociate		
Numeralul cardinal		

Item propus		
Cerința Transcrie din textul dat: <ul style="list-style-type: none"> a. un numeral ordinal, genul feminin; b. un numeral cardinal simplu, genul masculin; c. un numeral ordinal, genul neutru; 		
Răspuns așteptat Răspuns corect: <ul style="list-style-type: none"> a. primei, prima; b. doi, un; c. primul, al doilea. 		
Descriptori		
Nivel maxim	Nivel mediu	Nivel minim
Trei răspunsuri corecte	Două răspunsuri corecte	Un răspuns corect

Itemul 3

Competența specifică 4.4. Respectarea normelor ortografice și ortoepice în utilizarea structurilor fonetice, lexicale și sintactico-morfologice în interacțiunea verbală		
Conținuturi asociate Numeralul cardinal		
Item propus		
Cerința Transcrie cu litere numerele cardinale scrise cu cifre din secvențele următoare: „Primul sfert s-a terminat cu 18 la 6.” „Prima repriză s-a terminat cu 34 la 14.”		
Răspuns așteptat Răspuns corect: Primul sfert s-a terminat cu optsprezece la șase. Prima repriză s-a terminat cu treizeci și patru la paisprezece.		
Descriptori		
Nivel maxim	Nivel mediu	Nivel minim
Transcrierea corectă a celor patru numere.	Transcrierea corectă a trei numere din cele patru.	Transcrierea corectă a două numere.

Itemul 4

Competența specifică 4.1. Utilizarea achizițiilor sintactice și morfologice de bază ale limbii române standard pentru înțelegerea și exprimarea corectă a intențiilor comunicative		
Conținuturi asociate Numeralul		

Item propus
<p>Cerința Cuvântul scris italic în fragmentul „Punctele noastre au fosat marcate astfel: <i>o</i> exterioară dată de mine” din textul dat este:</p> <ul style="list-style-type: none"> a. articol nehotărât; b. numeral cardinal; c. numeral ordinal; d. pronume personal.
Răspuns corect: b.

Itemul 5

<p>Competența specifică</p> <p>4.1. Utilizarea achizițiilor sintactice și morfologice de bază ale limbii române standard pentru înțelegerea și exprimarea corectă a intențiilor comunicative</p>
<p>Conținuturi asociate Numeralul</p>
Item propus
<p>Cerința Cuvântul scris italic în fragmentul „Punctele noastre au fosat marcate astfel... o exterioară dată de mine, <i>un</i> lay-up realizat de George, care a lovit panoul și a ricoșat în coș” din textul dat este:</p> <ul style="list-style-type: none"> a. articol hotărât; b. articol nehotărât; c. numeral cardinal; d. pronume personal.
Răspuns corect: c.

Itemul 6

<p>Competența specifică</p> <p>2.1. Identificarea informațiilor importante din texte literare și nonliterare, continue, discontinue și multimodale.</p>
<p>Conținuturi asociate Strategii de comprehensiune – inferențe simple</p>
Item propus
<p>Cerința În timpul meciului de baschet, personajul Doctor Mal este:</p> <ul style="list-style-type: none"> a. antrenor; b. arbitru; c. jucător; d. medic.
Răspuns corect: b.

Itemul 7

Competența specifică		
4.4. Respectarea normelor ortografice și ortoepice în utilizarea structurilor fonetice, lexicale și sintactico-morfologice în interacțiunea verbală		
Conținuturi asociate		
Numeralul		
Item propus		
Cerința		
Alcătuiește trei enunțuri despre sportul preferat în care să folosești numerele ce au în structura lor formele <i>unu/una doi/două</i> conform celor trei situații date:		
<ul style="list-style-type: none"> a. numeral cardinal compus, genul feminin; b. numeral ordinal, genul masculin; c. numeral cardinal simplu genul masculin. 		
Răspuns așteptat		
Răspunsuri corecte:		
Orice enunțuri care vorbesc despre sportul preferat și în care este folosită forma corectă a numeralului conform situațiilor date.		
Descriptori		
Nivel maxim	Nivel mediu	Nivel minim
Construiește trei enunțuri despre sport în care folosește forma corectă a numeralelor pentru toate cele trei situații date.	Construiește două enunțuri despre sport în care folosește forma corectă a numeralelor pentru două dintre situațiile date.	Construiește un enunț despre sport în care folosește forma corectă a numeralelor pentru una dintre cele trei situații date.

Itemul 8

Competența specifică
4.4. Respectarea normelor ortografice și ortoepice în utilizarea structurilor fonetice, lexicale și sintactico-morfologice în interacțiunea verbală
Conținuturi asociate
Numeralul
Item propus

Cerința

1. La sfârșitul primei reprize, Charlie primește un bilețel de la unul dintre copiii din galerie. Corectează greșelile pe care le identifiți în conținutul acestuia.

Charlie,

Ești ce-l mai bun!!! Primele doisprezece puncte marcate au fost extraordinare!! Mia plăcut mult a cincia intervenție a ta, când l-ai depășit pe Chad. Repriza doi ne va aduce victoria. Ataaaaacați! Ataaaaacați! După minutul două zeci și cinci, când veți fi în avantaj(așa prevăd eu), treceți în apărare!!

Copiii Kartzulya sunt cei mai tari!!

Răspuns așteptat

Răspunsul corect:

Charlie,

Ești **cel** mai bun!!! Primele **douăsprezece** puncte marcate au fost extraordinare!! **Mi-a** plăcut mult **a cincea** intervenție a ta, când l-ai depășit pe Chad. Repriza **a doua** ne va aduce victoria!! Atacaaaaați! Atacaaaaați! După minutul **douăzeci** și cinci, când veți fi în avantaj (așa prevăd eu), treceți în apărare!!

Copiii Kartzulya sunt cei mai tari!

Textul conține șase greșeli.

Descriptori

Nivel maxim	Nivel mediu	Nivel minim
Corectează cinci sau șase greșeli identificate în text.	Corectează trei sau patru greșeli identificate în text.	Corectează una sau două greșeli identificate în text.

Itemul 9

Competența specifică

2.1. Identificarea informațiilor importante din texte literare și nonliterare, continue, discontinue și multimodale.

Conținuturi asociate

Strategii de comprehensiune – inferențe simple

Item propus

Cerința

Prezintă, pe baza textului citit, un avantaj și două dezavantaje pe care le are echipa Suspensor în meciul de baschet.

Răspuns așteptat

Răspunsuri corecte:

Avantaje:

Un avantaj al echipei Suspensor este faptul ca Teddy și Chad sunt jucători foarte buni.

Dezavantaje:

- Unul dintre dezavantaje ar fi că, fiind jucători de fotbal, aceștia nu știau că înghiontirea nu este permisă în jocul de baschet.

<ul style="list-style-type: none"> — Alt dezavantaj este faptul că, în afară de Teddy și Chad, ceilalți nu jucau prea bine, deși erau înalți. — Un alt dezavantaj este numărul mare de avertismente pe care aceștia îl primesc pentru înghiontire. 		
Descriptori		
Nivel maxim	Nivel mediu	Nivel minim
Identifică, folosind informațiile din text, un avantaj și două dezavantaje	Identifică, folosind informațiile din text, un avantaj și un dezavantaj/doar două dezavantaje.	Identifică, folosind informațiile din text, un avantaj/un dezavantaj.

Secțiunea 3 – Repere pentru construirea noilor achiziții. Exemple de activități de învățare

3.1 Exemple de activități remediale

Activitatea nr. 1

În ipoteza că itemii de la bateria de teste nr. 1 ce propune ca sarcină de lucru identificarea elementelor comunicării, respectiv **ascultătorul** și **vorbitoarea**, nu este suficient structurat, profesorul poate proiecta o activitate de învățare care să vină în sprijinul sistematizării conținuturilor aferente și chiar să o extindă către conținuturile care vizează comunicarea paraverbală și nonverbală (toate fiind conținuturi nestructurate suficient în clasa a V-a). Competența de comunicare orală, având în vedere contextul pandemic și întreruperea cursurilor, este susceptibilă de a avea nevoie de consolidare și reactualizare. În acest caz, profesorul poate realiza o activitate de învățare în cadrul unei unități din clasa a VI-a care să vizeze competențele specifice 1.1., respectiv 1.3 din clasa a V-a, aferente competenței generale 1 – *Participarea la interacțiuni verbale în diverse situații de comunicare, prin receptarea și producerea textului oral*. Activitatea se poate desfășura față în față, sau în regim on-line prin intermediul aplicațiilor Zoom sau Meet.

Cercetași în comunicare

Astrăzi vom pleca într-o călătorie pe parcursul căreia vom redescoperi tainele comunicării orale. Ne vom opri în câteva locuri pentru a face cunoștință cu oameni noi și pentru a afla informații pe care să le putem folosi în viața de zi cu zi. Sunteți pregătiți!? Să pornim la drum!

Activitatea 1.a.: Prima oprire. La școală cu Daniel și Mihai

Haideți să-i cunoaștem pe Daniel și pe Mihai! Daniel este renumit în școala lui ca fiind Roșcovanul, iar despre Mihai se spune că este un prieten de nădejde. Priviți, cu atenție, imaginile de mai jos și răspundeți la întrebări.

Pornind de la imaginile de mai sus, profesorul va realiza o primă secvență a activității de învățare pe baza căreia va aduce în discuție conținuturile care vizează comunicarea verbală, paraverbală și nonverbală.

1. Ce emoții crezi că trăiește Daniel, având în vedere cele două imagini? Dar Mihai?
2. Care sunt indiciile care te-au ajutat să identifici aceste emoții?
3. Cine îndeplinește rolul de vorbitor în prima imagine? Dar de ascultător?
4. Ce răspuns ar putea oferi Daniel la întrebarea adresată de Mihai?
5. În situația în care Daniel va răspunde la întrebarea lui Mihai, ce schimbare de rol intervine?
6. Imaginează-ți situația de comunicare dintre cei doi băieți. Ce ar putea să spună fiecare?

Dacă activitatea va avea loc față în față, se poate realiza un joc de rol care să redea situația de comunicare. În cazul în care activitatea se va desfășura on-line, se poate oferi ca tema pentru acasă, fiind apoi reprodusă prin intermediul zoom sau meet.

A doua oprire. Popas la Porțile Comunicării

Știați că ori de câte ori transmitem gânduri, idei, întâmplări, stări, sentimente, emoții etc., se realizează o situație de comunicare? Sau că atunci când comunicăm transmitem informații și prin intermediul corpului, al vocii sau chiar prin expresia feței?

Pe baza discuțiilor anterioare se pot realiza grafice sau hărți mentale care să structureze aspectele esențiale ale acestui conținut.

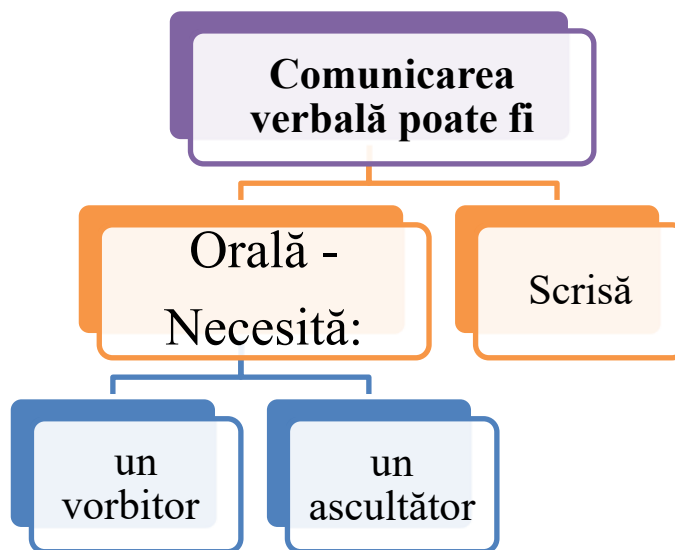
² Imaginile au fost create folosind <https://www.storyboardthat.com/ro/>

1. Privește cu atenție imaginile de mai jos și identifică stările copiilor în funcție de poziția corpului, respectiv de mimica feței.

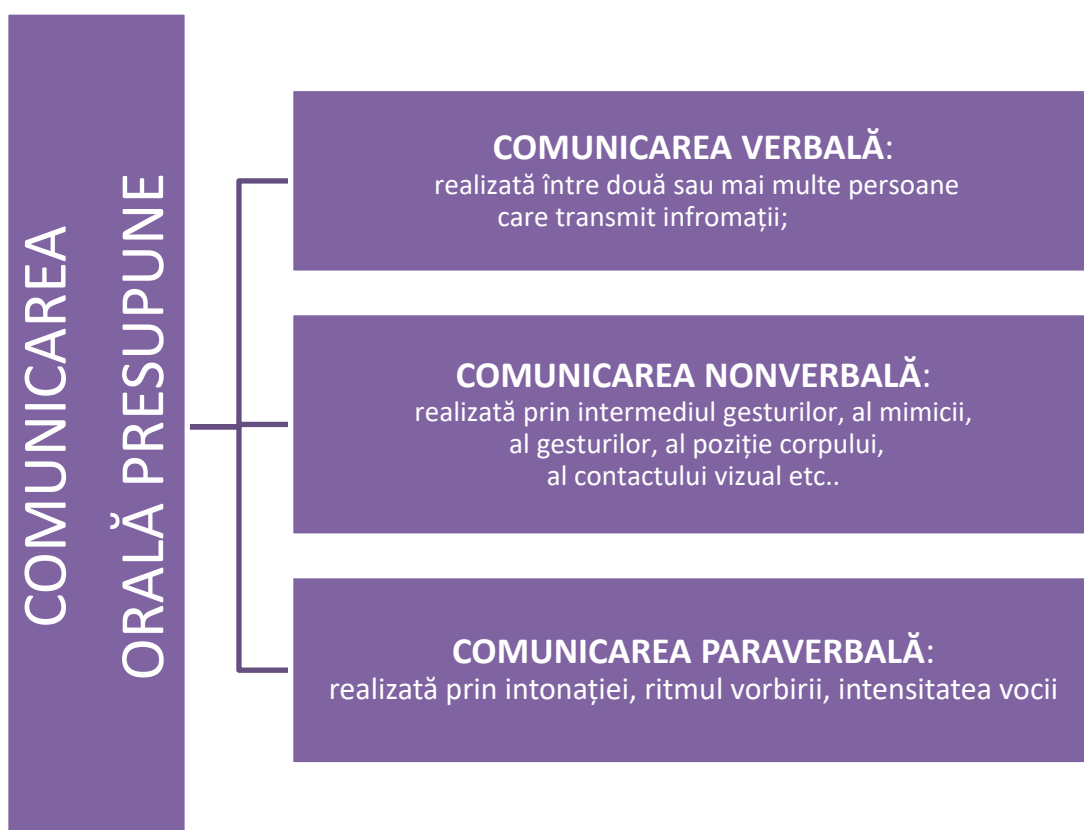

2. Scrie câte o replică prin care să surprinzi starea fiecărui copil, ținând cont de elementele comunicării paraverbale.

Graficele următoare pot fi folosite față în față cu ajutorul video-proiectorului sau on-line prin intermediul aplicației de video-conferință (sau chiar trimise elevilor pentru protofoliu personal).

Atenție: În cadrul unei situații de comunicare orală, vorbitorul și ascultătorul își pot schimba rolurile

Activitatea 1.b.: A treia oprire. Un interviu despre școală cu școlari

Îi cunoașteți pe Oana și pe Alex!? Videoclipul următor vă va ajuta să-i descoperiți, dar și să aplicați noțiunile pe care le-ați aflat în această călătorie. Audiați materialul propus și completați fiecare secțiune a *fișei de investigație* conform cerințelor.

Profesorul oferă elevilor o altă situație de comunicare – un interviu cu doi copii despre școală, educație și profesori. Pe baza acestui material se va stabili nivelul de performanță al atingerii competențelor.

<https://www.youtube.com/watch?v=4CtiQ3-2Y34>

Secțiunea 1: Camera vocilor

Identificați, pentru fiecare dintre cei trei participanți la situația de comunicare, două elemente ale comunicării paraverbale.

Competența specifică 1.3. Identificarea unor elemente paraverbale și nonverbale, în funcție de situația de comunicare		
Conținuturi asociate Elemente paraverbale		
Item propus		
Cerința Identificați, pentru fiecare dintre cei trei participanți la situația de comunicare, două elemente ale comunicării paraverbale.		
Răspuns așteptat: Oana: Tempoul vorbirii – vorbește repede; Intensitatea vocală – vorbește încet; Alex: tempoul vorbirii – vorbește repede; Intonație – accentuează cuvintele importante. Moderatorul: Tempoul vorbirii – vorbește rar, clar; Intonație – adecvată întrebărilor.		
Descriptori		
Nivel maxim	Nivel mediu	Nivel minim
Identifică câte două elemente ale comunicării paraverbale pentru fiecare dintre cei trei participanți la situația de comunicare.	Identifică un element al comunicării paraverbale pentru fiecare dintre cei trei participanți la situația de comunicare/ identifică două elemente ale comunicării paraverbale pentru doi dintre participanții la situația de comunicare.	Prezintă maxim două elemente ale comunicării paraverbale din întreaga situație de comunicare.

Secțiunea 2: Camera mimilor

Identificați, pentru fiecare dintre cei trei participanți la situația de comunicare, două elemente ale comunicării nonverbale.

Competența specifică 1.3. Identificarea unor elemente paraverbale și nonverbale, în funcție de situația de comunicare		
Conținuturi asociate Elemente nonverbale ale comunicării		
Item propus		
Cerința Identificați, pentru fiecare dintre cei trei participanți la situația de comunicare, două elemente ale comunicării nonverbale.		
Răspuns așteptat: Oana: <ul style="list-style-type: none"> • mâinile încrucișate; • zâmbetul; • frământarea mâinilor. Alex: <ul style="list-style-type: none"> • ridică din umeri; • își plimbă mâinile pe scaun; • dă din picioare. Moderatorul: <ul style="list-style-type: none"> • aprobă răspunsurile copiilor prin mișcarea capului; • păstrează contactul vizual cu fiecare dintre cei doi copii. 		
Descriptori		
Nivel maxim	Nivel mediu	Nivel minim
Identifică câte două elemente ale comunicării nonverbale pentru fiecare dintre cei trei participanți la situația de comunicare.	Identifică un element al comunicării nonverbale pentru fiecare dintre cei trei participanți la situația de comunicare/ identifică două elemente ale comunicării paraverbale pentru doi dintre participanții la situația de comunicare.	Prezintă maxim două elemente ale comunicării nonverbale din întreaga situație de comunicare.

Secțiunea 3: Camera secretă a descifrării

1. Având în vedere situația dialogată, precizează cine este:

- a. vorbitorul;
- b. ascultătorul.

Competența specifică 1.1. Identificarea temei, a unor informații esențiale și de detaliu, a intențiilor de comunicare explicite și/sau a comportamentelor care exprimă emoții din texte narative, monologate sau dialogate		
Conținutul asociat Roluri în comunicare: vorbitor/ascultător/mesaj		
Item propus		
Cerința Având în vedere situația dialogată, identifică cine este vorbitorul și ascultătorul situației de comunicare audiate.		
Răspuns așteptat: <ul style="list-style-type: none"> · Toți cei trei participanți îndeplinesc rolurile de ascultător și receptor pentru că este un dialog. · Moderatorul este ascultător și vorbitor. · Alex și Oana sunt ascultători și vorbitori. 		
Descriptori		
Nivel maxim	Nivel mediu	Nivel minim
Identifică vorbitorul și ascultătorul și explică faptul că se schimbă rolurile datorită dialogului.	Identifică vorbitorul și ascultătorul, însă nu explică faptul că rolurile se schimbă	Identifică doar ascultătorul/vorbitorul

2. Identifică trei cuvinte-cheie ale discuției dintre cele trei persoane.

Competența specifică 1.1. Identificarea temei, a unor informații esențiale și de detaliu, a intențiilor de comunicare explicite și/sau a comportamentelor care exprimă emoții din texte narative, monologate sau dialogate
--

Conținutul asociat Strategii de concepere și comprehensiune a textului oral: cuvinte-cheie		
Item propus		
Cerința Identifică trei cuvinte-cheie ale discuției dintre cele trei persoane.		
Exemple răspuns așteptat: <ul style="list-style-type: none"> • școala ideală; • profesorul ideal; • clasa ideală. Se consideră răspuns corect oricare alt cuvânt-cheie care are legătura cu discuția dintre cei trei participanți.		
Descriptori		
Nivel maxim	Nivel mediu	Nivel minim
Identifică trei cuvinte-cheie	Identifică două cuvinte-cheie	Identifică un cuvânt-cheie

Secțiunea 1: CAMERA VOCILOR

Comunicarea paraverbală:

Oana:

Alex:

Moderatorul:

SECȚIUNEA 2: CAMERA MIMILOR

Comunicarea nonverbală:

Oana:

Alex:

Moderatorul:

SECȚIUNEA 3: CAMERA SECRETĂ A DESCIFRĂRII

Comunicarea verbală

Vorbitorul:

Ascultătorul:

Cuvintele-cheie

Activitatea 1.c.: A patra oprire. Hai și tu la interviu!

Organizatorul conferinței TED te vrea în echipa lui și te provoacă să dai răspunsuri pentru fiecare dintre cerințele de mai jos. Nu sta deoparte!

Pentru extinderea către competența specifică 1.2. și 1.4. se poate propune rezolvarea sarcinilor din fișa de mai jos.

Adresează-le
două întrebări
Oanei și lui Alex.

- 1.
- 2.

Răspunde la două
dintre întrebările
moderatorului.

- 1.
- 2.

Adresează-i
două întrebări
unui profesor.

- 1.
- 2.

Transmite-i
un gând
unui profesor

Întregul demers evidențiat mai sus poate fi realizat ca o activitate premergătoare ce va sta la baza altor activități care să dezvolte competențele specifice 1.1., 1.2 și 1.3. aferente clasei a VI-a.

Un beneficiu al acestei activități este marcat de faptul că poate fi organizată față în față, on-line sau chiar sincron.

Activitatea nr. 2

Ce pot face cu un adjectiv?

Este posibil ca itemii 1, 2, 3, 4, 5 să dezvăluie structurarea parțială/deficitară a competenței 4.1. din cauza planificării conținuturilor legate de adjectiv în perioada suspendării cursurilor din cauza pandemiei de Covid-19. În acest caz, profesorul poate recupera conținuturile în cadrul unității de învățare din clasa a VI-a legate de adjective și posibilități combinatorii ale acestuia din orele la dispoziția profesorului.

Activitățile se pot desfășura față în față, on-line sincron, asincron sau în activități suplimentare, în afara orelor de curs. De asemenea, pentru situații extreme, în care elevii nu au niciun mijloc de comunicare on-line, pentru că activitatea este realizată sub forma unei povești se poate adapta unui învățământ la distanță, folosindu-se corespondența.

Secțiunea 1.

3

Să ne aducem aminte din clasa a V-a!
 Adjectivul este partea de vorbire care arată însușiri ale unor obiecte, ființe, lucruri, fenomene ale naturii etc.

³ Imaginile au fost realizate cu aplicația: <https://www.storyboardthat.com/storyboard-creator>;

	A	C	T	I	V			
	L	I	N	I	Ș	T	I	T
	E	L	E	G	A	N	T	
E	X	U	B	E	R	A	N	T

Adjectivul determină, de cele mai multe ori, un substantiv (exemplu a.) sau un substitut al acestuia – un pronume (exemplul b.) sau un numeral (exemplul c.)

- Colegul nou a venit să-mi ceară ajutorul la teme.
- El este atent la colegii care au nevoie de ajutor.
- Cei doi blonzi sunt colegii noștri cei noi.

Adjectivul stă, de obicei, după substantivul determinat (exemplul a. și b.), dar poate sta și înaintea acestuia. Când stă înaintea substantivului, preia de la acesta articolul hotărât (exemplu c. și d.)

- Elevul silitor găsește soluții acolo unde alții nu reușesc.
- Pădurea înverzită răsună sub adierile vântului.
- Silitorul elev găsește soluții acolo unde alții nu reușesc.
- Înverzita pădure răsună sub adierile vântului.

Acum că știm ce este adjectivul îți propun să privești cu atenție următoarele imagini care ilustrează animalele mele preferate: câinii și pisicile. Cred că sunt cele mai frumoase animale din lume!

4

Câine frumos

Pisică frumoasă

Câini frumoși

Pisici frumoase

- Precizează genul și numărul substantivelor din cele patru imagini.
- Ce reprezintă literele scrise cu roșu în cele patru situații?

Desinența marchează schimbarea formei adjectivului în funcție de gen și număr (frumos, frumoasă, frumoși, frumoase; serios, serioasă, serioși, serioase)

Hai să încercăm un nou joc! Eu îți voi spune adjectivul, iar tu vei schimba forma acestuia în funcție de gen și de număr.

⁴ Imaginile au fost preluate (în ordinea în care apar) din sursele următoare:

<https://unsplash.com/photos/3WOH54znPGU>

<https://unsplash.com/photos/-ED7BD3LuhM>

https://unsplash.com/photos/nKC772R_qog

<https://pixabay.com/photos/cute-cats-kittens-animals-mammals-3273789/>

Încep eu și apoi te voi lăsa pe tine. Ne vedem la sfârșit!

Adjectivul	Masculin/Neutru Singular	Feminin Singular	Masculin Plural	Feminin/neutru plural	Numărul de forme
interesant	interesant	interesantă	interesanți	interesante	4 forme
mic	mic	mică	mici	mici	3 forme
mare	mare	mare	mari	mari	2 forme
gri	gri	gri	gri	gri	o singură formă
înalt					
verde					
curajos					
cuminte					
bălai					

- Felicitări!!! Ai dus la îndeplinire și acest exercițiu! Suntem foarte buni!!

Ce observăm?! Adjectivele pot fi

- **variabile**
 - cu patru forme flexionare;
 - cu trei forme flexionare;
 - cu două forme flexionare;
- **invariabile.**

după formă, adjectivul
poate fi:

VARIABIL
CÂND ÎȘI SCHIMBĂ
FORMA ÎN VORBIRE

INVARIABIL
CÂND NU ÎȘI SCHIMBĂ
FORMA ÎN VORBIRE

Secțiunea 2

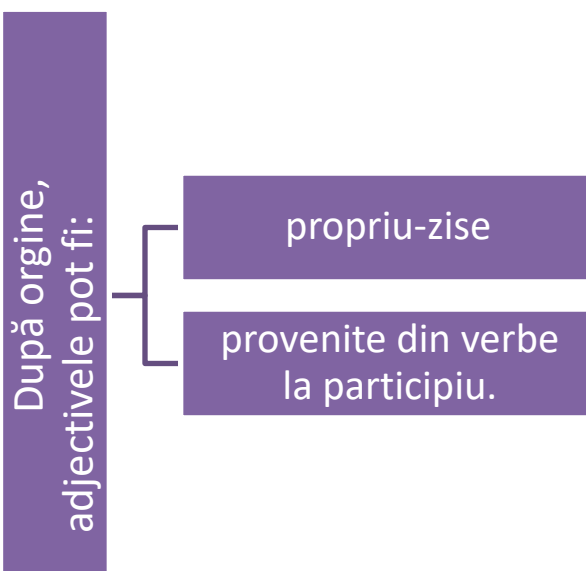
O nouă zi, o nouă aventură! Haide să-ți mai spun câte ceva despre mine! Sunt un băiat la fel de serios ca tine, îmi place să am grijă de lucrurile mele, mai ales de lucrurile primite de la prietenii mei cei mai buni, doar că, uneori, din neatenție, mai pierd lucruri. Am mare noroc cu Vlad, colegul meu de bancă! El este cel mai atent coleg al meu.

Privește, cu atenție, convorbirea dintre Vlad și Alex. Din ce parte de vorbire provine adjectivul subliniat cu galben

Adjectivele sunt:

- propriu-zise (roșu, mare, mic, înalt, bun, serios etc.;
- provenite din verb la participiu.

Hai să vedem dacă putem aplica în situații concrete!! Identifică în enunțurile de mai jos adjectivele propriu-zise și cele provenite din verbe la participiu.

Văzuse un nou început în dimineața în care se trezise. Ferestrele încălzite de lumina soarelui pătrunzător se întindeau leneș pe covorul central ușor răsfirat către mijloc. Cu un gest delicat, își trecu mâinile prin părul încălzit și se ridică din pat.

Adjective propriu-zise

Adjective provenite din verbe la participiu

Secțiunea 3

Privește cu atenție cele trei situații. Între ce părți de vorbire sunt situate cuvintele scrise cu roșu? Ce rol crezi că au?

Căuta omul **cel**
harnic pentru
a-și repara
casa.

Fata **cea**
cuminte și-a
îndeplinit
visul.

Oamenii **cei**
buni vor fi
mereu căutați.

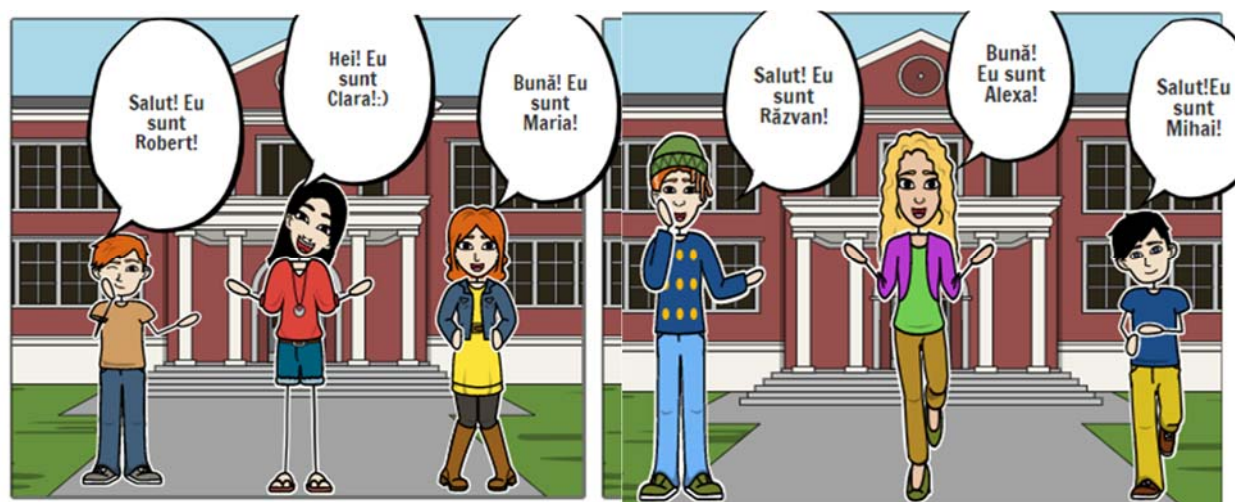
Articolul demonstrativ leagă un adjectiv de substantivul determinat și se acordă în gen și în număr cu acesta din urmă.

Formele articolului demonstrativ sunt:

masculin		feminin	
singular	plural	singular	plural
cel, celui	cel,celor	cea,cele	cele,celor

Secțiunea 4

Hai cu mine la școală! Nu ți-am spus, dar poate ți-ai dat seama. Sunt o fire foarte sociabilă, motiv pentru care la școală am foarte mulți prieteni foarte buni. Așa cum am văzut, folosim adjectivul pentru a ne descrie, pentru a descrie obiecte, pentru a descrie locuri. Având în vedere că suntem diferiți și unici în același timp, putem găsi anumite aspecte prin care ne asemănăm cu cei din jurul nostru sau dimpotrivă, prin care ne diferențiem. Luând în considerare aceste aspecte, putem discuta despre comparații. Haide să-ți fac cunoștință cu o parte dintre prietenii mei. Cei din afara cercului nostru ne consideră gașca înalților, poate pentru că suntem cei mai înalți din școală.

Având în vedere că toți prietenii mei sunt **înalți**, alcătuieste enunțuri pentru a-i compara, ținând cont de indicațiile oferite:

- Cum este Răzvan față de Robert?
- Cum este Alexa față de Răzvan?
- Cum este Robert față de ceilalți prieteni?
- Cum sunt Răzvan și Alexa față de ceilalți prieteni?
- Cum este Maria față de Răzvan și Alexa?

Răzvan este mai înalt decât Robert.
 Alexa este la fel de înaltă ca Răzvan.
 Robert este cel mai puțin înalt.
 Răzvan și Alexa sunt cei mai înalți.
 Maria este mai puțin înaltă decât Alexa și Răzvan.

Pe lângă categoriile genului și a numărului, adjectivul prezintă, în raport cu substantivul, o categorie proprie, aceea a gradelor de comparație.

Gradele de comparație sunt formele pe care le ia adjectivul pentru a arăta în ce măsură un obiect are o însușire în raport cu alte obiecte.

Adjectivul are trei grade de comparație:

- I. gradul **pozitiv** (forma din dicționar a adjectivului) care exprimă o însușire a obiectului fără ca aceasta să fie comparate: copil *înalt*.
- II. gradul **comparativ** care exprimă însușirea unui obiect prin raportare la alt obiect
 - a. **de inferioritate**: cu ajutorul cuvintelor *mai* și *puțin*: copil mai puțin înalt.
 - b. **de egalitate**: cu ajutorul cuvintelor *tot atât de*, *la fel de*, *tot așa de*: copil *la fel de înalt*;
 - c. **de superioritate**: construit cu ajutorul cuvântului *mai*: copil *mai înalt*;
- III. **Superlativ**, care exprimă intensitatea maximă a însușirii
 - a) **relativ**, când presupune raportarea la un grup de obiecte, gradul maxim al intensității fiind stabilit prin comparație:
 1. **de superioritate**: construit cu ajutorul articolului demonstrativ *cel*, *cea*, *cei*, *cele* și cuvântul *mai*: copilul *cel mai înalt*;
 2. **de inferioritate**: construit cu aceleași articole demonstrative, cuvântul *mai* și cuvântul *puțin*: copilul *cel mai puțin înalt*.
 - b) **absolut**: când exprimă intensitatea la un grad maxim, fără o raportare la un reper:
 1. **de superioritate**: construit cu ajutorul cuvintelor *foarte*, *tare* etc: copil *foarte înalt*, copil *tare înalt*;
 2. **de inferioritate**: construit cu ajutorul cuvintelor: *foarte*, *tare* și cuvântul *puțin*: copil *foarte puțin înalt*.

PSSSST! Ai grijă!

Există și adjective care nu pot avea grade de comparație:

1. sensul cuvântului nu permite comparație: *timșorean*, *energetic*, *profesional*, *acvatic* etc.
2. sunt la origine comparative sau superlative: *anterior*, *posterior*, *optim*, *maxim*, *minim*, *suprem* etc.
3. însușirea exprimată nu poate fi modificată: *viu*, *definitiv*, *mort*, *unic*, *complet* etc.

Te provoc să cauți și alt exemple!

Îți mai aduci aminte de atribut? Acesta determină un substantiv și răspunde la întrebările *ce fel de?* sau *care?* Toate adjectivele discutate astăzi determină substantive și răspund la aceleași întrebări. De aici putem deduce că adjectivul este, la nivelul propoziției, **atribut**.

Cașa construită^{Atribut} pe deal va fi vândută mâine unui om necunoscut^{Atribut}. (ce fel de/care casă? ce fel de/care om?)

PROVOCAREA SUPREMĂ! – Pe tot parcursul poveștii noastre am strecurat mai multe adjective! Te provoc să le identifici și să le precizezi felul, genul, numărul și gradul de comparație! **SPOR LA TREABĂ! SPER SĂ NE REVEDEM CURÂND!**

Al tău nou prieten, Alex:☺☺☺

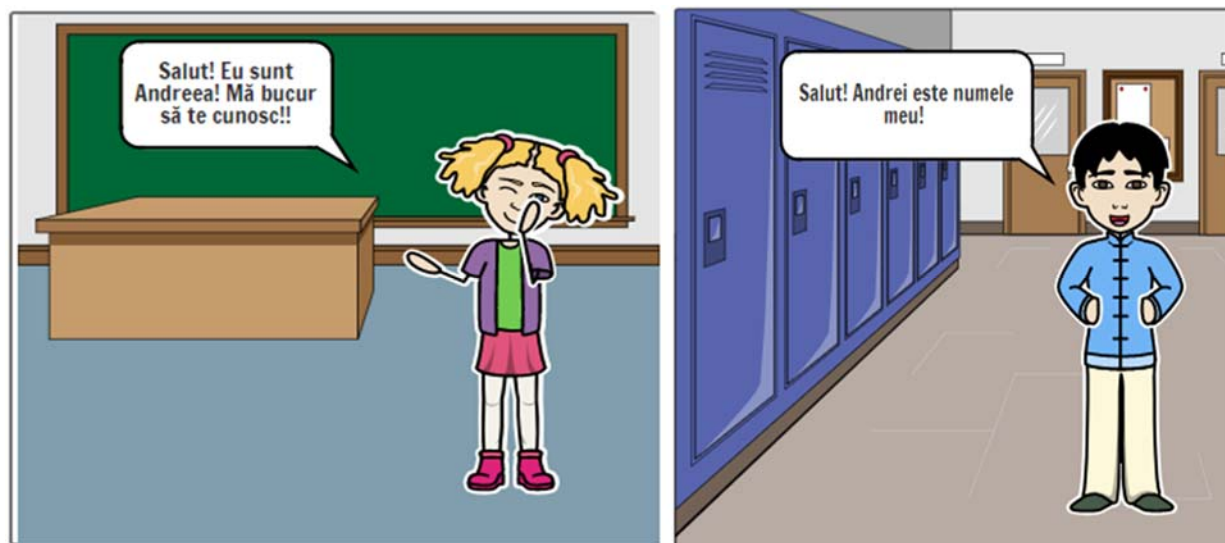
Activitatea nr. 3

Este posibil ca itemii 1, 2, 3, 4, 5, 7 și 8 să dezvăluie structurarea parțială/deficitară a competenței 4.1. și 4.4. din cauza planificării conținuturilor legate de numeral în perioada suspendării cursurilor din cauza pandemiei de Covid-19. În acest caz, profesorul poate recupera conținuturile în cadrul unității de învățare din clasa a VI-a legate de tipurile de numeral și valorile acestora din orele la dispoziția profesorului. Recomandăm să se țină cont de faptul că, în clasa a V-a, numeralul se studiază pentru prima dată.

Activitățile se pot desfășura față în față, on-line sincron, asincron sau în activități suplimentare, în afara orelor de curs. De asemenea, pentru situații extreme, în care elevii nu au niciun mijloc de comunicare on-line, pentru că activitatea este realizată sub forma unui povești se poate adapta unui învățământ la distanță, folosindu-se corespondența.

De la cifre și numere la litere și numerale

Astăzi, vei cunoaște alți doi copii de vârsta ta. Trebuie să te anunț că sunt elevi în clasa a VI-a și sunt foarte buni la matematică. Chiar și la limba română!

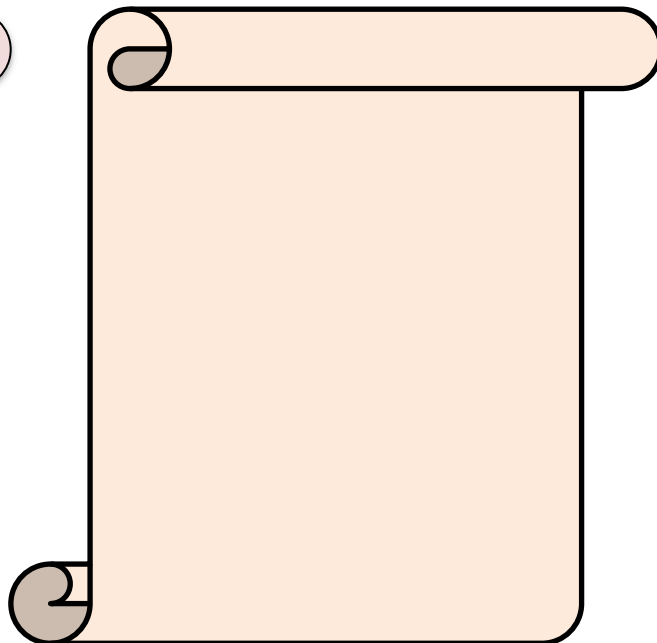
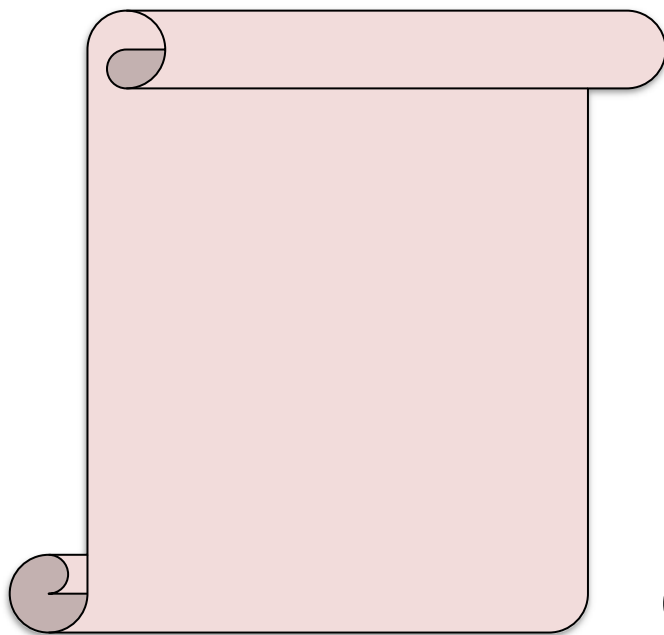
Joc. Pentru că ne place matematica, îți propunem un joc: Spune-ne cât mai multe informații despre tine, folosind enunțuri în care să apară numere! Poți face un concurs între colegi. Cine construiește cele mai multe enunțuri poate fi desemnat câștigător.

Hai să aflăm mai multe despre noii noștri prieteni!

Andreea este, așa cum îți spuneam, una dintrele elevele clasei a VI-a B. Are 12 ani și este prima din clasa ei la matematică. Anul trecut, la *Concursul național al micilor matematicieni* a obținut locul al doilea și trei medalii de aur la secțiunea pe echipe. Visul ei este să fie a treia elevă a școlii care va participa la un concurs internațional.

Andrei este matematicianul clasei. Abia a împlinit 11 ani, însă se mândrește deja cu două reușite la concursurile de matematică. Prima lui pasiune rămâne totuși limba română. A scris aproape 200 de pagini la prima lui carte. Ne-a și citit din ea în a doua săptămână de școală. Este foarte interesantă!

Citește, cu atenție, cele două prezentări și scrie pe primul pergament cuvintele care denumesc numere sau cifre, iar pe al doilea pergament cuvintele care exprimă ordinea prin numărare.

Notă pentru profesori. Cele două imagini pot fi transformate în fișă de lucru pentru întâlnirea față în față. Dacă activitatea se va desfășura on-line, pot fi proiectate prin intermediul aplicațiilor ce permite screesharing (partajare de ecran). În caiet, elevii pot realiza două coloane.

Numeralul este partea de vorbire care exprimă **un număr** sau **ordinea obiectelor prin numărare**.

Cuvintele care exprimă un număr se numesc **numeraie cardinale**.

Sunteți pregătiți?! Scrieți pentru mine (ca să vă cunosc mai bine) cinci enunțuri în care se folosiți numeraie cardinale și în care să vorbiți despre timpul vostru liber.

Pentru pregătirea suplimentară la matematică, am avut de rezolvat exercițiile doi, patru, nouă, douăzeci și patru, treizeci și treizeci și trei din *Cartea secreta a matematicienilor* (așa o numim noi în clasă). Cum îmi place matematica, le-am rezolvat pe toate! Doamna profesoară mi-a spus că le-am rezolvat perfect. Sunt foarte fericită!!

E rândul tău: Identifică, în replica Andreei, numerele cardinale alcătuite dintr-un cuvânt și cele alcătuite din mai multe cuvinte.

Numerele cardinale pot fi:

- **simple**, când sunt alcătuite dintr-un cuvânt care denumește un numeral: *unu/un, doi, trei, patru, cinci, șase, șapte, opt, nouă, zece*;
- **compuse**, când sunt alcătuite din mai multe numere și anumite cuvinte de legătură: *douăzeci, treizeci și patru, două mii douăzeci și unu*.

Toată lumea iubește fructele! Ce poate fi mai bun decât o salată de fructe! Pentru că gusturile nu se discută, noi îți vom oferi ingredientele noastre preferate și cantitatea acestora, iar tu le vei grupa în funcție de preferințe. Grupează cuvintele din stânga cu cele din dreapta, astfel încât să obții asocieri corecte. Redactează apoi, în spațiul destinat, rețeta salatei tale.

un
doi
două
o
trei
patru

măr
pară
banană
prună
caisă
căpșună

Ce observi în privința formei numeralelor?

Numerele *unu/un/o* și *doi/două* își schimbă forma după gen: *un pom – o pară, doi elevi – două eleve*. Restul numeralelor vor avea aceeași formă pentru ambele genuri.

Atenție! Distincția între masculin și feminin se va realiza și în cazul numeralelor cardinale compuse care conțin numerele *unu* sau *doi*: *doisprezece elevi – douăsprezece eleve*.

Ai aflat deja că pasiunea mea este limba română. Ador lucrurile complexe care provoacă mintea! Am descoperit câteva și despre numeralul cardinal. 😊😊

Cuvintele *un* și *o* sunt numere cardinale în anumite situații:

- Când apar în relație cu alte numere într-un enunț: Am primit *un* caiet și două pixuri.
- Când apar însoțite de adjectivele: *singur/singură*: (Un *singur* punct mai era necesar pentru a lua locul I la concursul de matematică) sau de cuvintele *numai* respectiv *doar* (Mi-ar trebui *doar o* carte de lectură pentru a nu mă plictisi mâine la bunici.)
- Când exprimă o unitate de măsură (Un milimetru m-a despărțit de marele premiu la concursul de matematică.)

Provocare! Privește cu atenție enunțurile de mai jos și precizează ce părți de vorbire sunt cuvintele *un* și *o*.

Am văzut **o** carte care mi-a atras atenția.

Am luat **o** porție de salată de fructe și două pahare de apă.

Am văzut-**o** pe Andreea în curtea școlii.

Un singur lucru trebuie să ții minte: Fii perseverent.

Avem nevoie de **un** tub de frișcă și două boluri mici pentru a termina salata de fructe.

Au venit rezultatele la concursul de gramatică de la limba română.

În tabelul de mai jos sunt prezentate punctajele noilor tăi prieteni și ale altor copii la acest concurs.

Numele elevului	Punctajul obținut
Andrei	99 de puncte
Ionuț	95 de puncte
Marcel	93 de puncte
Andreea	91 de puncte
Vlad	90 de puncte
Alexandra	89 de puncte

Alcătuiește enunțuri în care să precizezi al câtelea elev este Andrei, Andreea, Marcel și Alexandra. Ce observi în legătura cu forma numeralelor ordinale?

Numeralul ordinal arată ordinea obiectelor prin numărare
Numeralul ordinal are forme diferite după gen:

✓ la masculin/neutru

al doilea

cuvânt care formează
numeralul ordinal

numeral cardinal

articol hotărât

particula

✓ la feminin

a doua

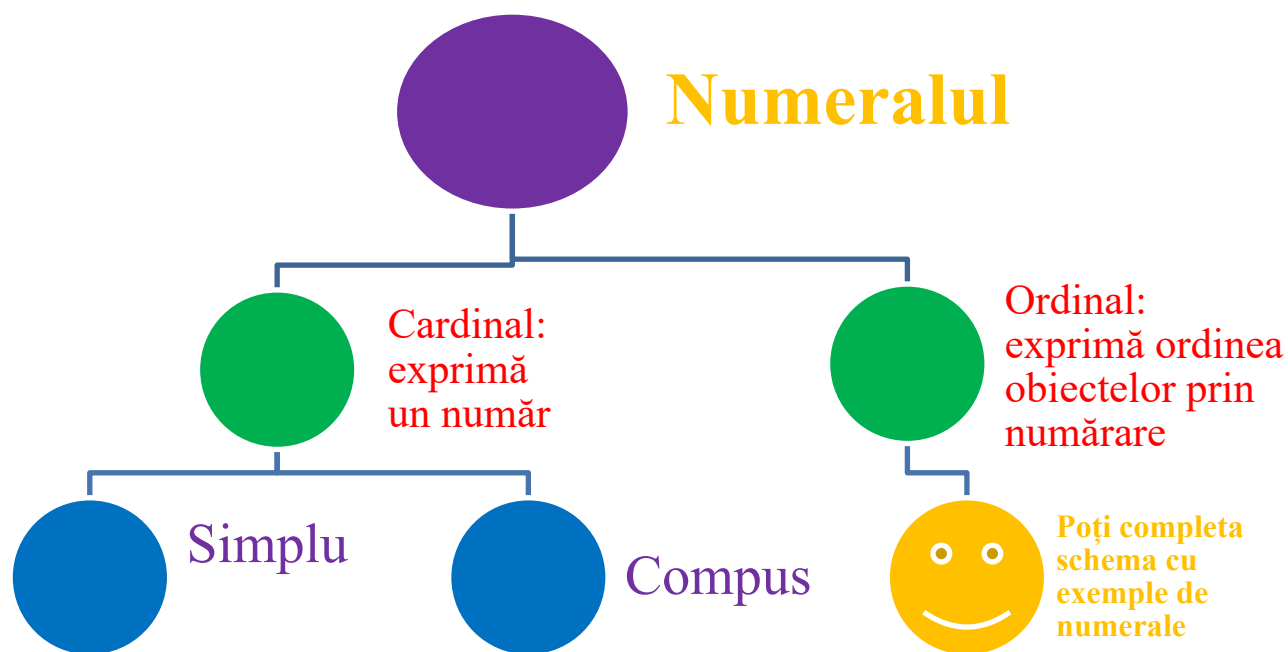
cuvânt care formează
numeralul ordinal

numeral cardinal

articol hotărât

Suntem aproape de sfârșitul orei! Nouă ne plac schemele recapitulative. Ți-am pregătit și ție una.☺

Și-acum la încheiere, în loc de la revedere, îți mai oferim câteva ponturi.

- ✓ În texte, numerele se scriu cu cifre, exceptând numerele până la zece care se vor scrie cu litere.
- ✓ Numerele ordinale **primul** și **prima** au ca sinonime cuvintele **întâi/întâia**.
- ✓ Ora și data se pot scrie cu cifre.
- ✓ Pentru prima zi a lunii se folosește numeralul ordinal. Vei citi *întâi a patra două mii douăzeci* și nu *unu a patra*.

3.2. Exemple de activități pentru elevii în risc

Modul în care sunt construite activitățile remediale, oferă posibilitatea adaptării acestora și pentru elevii aflați în risc. Profesorul poate alege acele activități care pot veni în sprijinul acestora

3.3. Recomandări din perspectiva integrării tehnologiilor în procesul de predare/învățare

În perspectiva unor activități remediale, se pot folosi următoarele tipuri de interacțiune cu clasa de elevi:

- interacțiune de tip asincron care presupune ca interacțiunea dintre profesor și elev să se realizeze prin intermediul unor aplicații, respectiv mijloace digitale în contexte diferite de timp;
- interacțiune de tip sincron care presupune ca interacțiunea dintre profesor și elevi să se realizeze în timp real prin intermediul unor platforme ce permit videoconferința.

Există aplicații, platforme și programe care permit realizarea de activități asincrone și sincrone. Succesul activităților este dat de modul în care fiecare dintre profesori va reuși să îmbine folosirea acestora, astfel încât să faciliteze desfășurarea demersului educative.

1. Platforme ce permit videoconferința, favorizând astfel interacțiunea de tip sincron:
 - Googlemeet – din pachetul Gsuite;
 - Zoom;
 - Webex;
2. Aplicație de tip board (tablă de scris):
 - Jamboard;
3. Aplicații ce permit realizarea de activități de tip brainstorming, hartă mentală, harta conceptuală:
 - Metimeter (<https://www.mentimeter.com/>)
 - Wordwall (<https://wordwall.net/>)

4. Aplicații care permit interacțiunea de tip asincron:

- GoogleForms
- GoogleDocs
- Kahoot;

O activitate sincronă permite îmbinarea acelor aplicații care stimulează implicarea elevilor. De exemplu, dacă activitatea se desfășoară sincron prin intermediul GoogleMeet, în timp real, prin distribuirea ecranului se poate apela și la aplicația Jamboard prin intermediul căreia se pot oferi elevilor fișe cu exerciții de rezolvat. Fiecărui elev i se va oferi o tablă virtuală pe care să realizeze sarcinile. De asemenea, se poate construi câte o tablă diferită pentru fiecare elev unde se vor oferi itemi și sarcini de învățare diferite

Anexă

Tabel comparativ între competențe specifice și conținuturi din programele de limba și literatura română clasa a V-a
corespunzătoare perioadei martie – iunie 2020 și clasa a VI-a

Clasa a V-a	Clasa a VI-a
1. Participarea la interacțiuni verbale în diverse situații de comunicare, prin receptarea și producerea textului oral	
1.2. Prezentarea orală, pe baza unor repere date de profesor, a unor informații și a unor idei. Exprimând opinii, emoții și sentimente prin participarea la discuții pe teme familiare, de interes sau pornind de la textele ascultate/citite;	1.2. Prezentarea unor informații, idei, sentimente și puncte de vedere în texte orale, participând la discuții pe diverse teme sau pornind de la textele citite/ascultate
<p>Conținuturi asociate: _____ →</p> <p>Unitățile comunicării: actele de limbaj: a promite, a declara, a explica, a recomanda, a afirma</p>	<p>Conținuturi de recuperat:</p> <p>Unitățile comunicării: actele de limbaj: a promite, a declara, a explica, a recomanda, a afirma</p> <p>Conținuturile la care pot fi recuperate:</p> <p>Performarea: relația dintre structura lingvistică a actului de limbaj și intenția de comunicare și efectul actului de limbaj</p> <p>Contextul de comunicare</p>

1.3. Identificarea unor elemente paraverbale și nonverbale, în funcție de situația de comunicare	1.3. Adecvarea comunicării nonverbale și paraverbale la o situație dată, evidențiind ideile și atitudinile, în situații de comunicare față-în-față sau mediate; 1.4. Participarea la interacțiuni verbale simple cu mai mulți interlocutori, având în vedere cantitatea și relevanța informației transmise și primite.
<p>Conținuturi asociate: →</p> <p>Elemente paraverbale (intensitate vocală, intonație, tempoul vorbirii) și nonverbal (mimică, poziții corporale, contact vizual)</p> <p>Elemente nonverbale și paraverbale ca mărci ale personalității individului</p>	<p>Conținuturi de recuperat:</p> <p>Elemente paraverbale (intensitate vocală, intonație, tempoul vorbirii) și nonverbal (mimică, poziții corporale, contact vizual)</p> <p>Elemente nonverbale și paraverbale ca mărci ale personalității individului</p> <p>Conținuturile la care pot fi recuperate: Strategii de ascultare activă: semnale nonverbale de încurajare Contextul de comunicare</p>
2. Receptarea textului scris de diverse tipuri	
2.1. Identificarea informațiilor importante din texte literare și nonliterare, continue, discontinue și multimodale	2.1 Corelarea informațiilor explicite și implicite din texte literare și nonliterare, continue, discontinue și multimodale; 3.1. Redactarea unui rezumat, a unui text, pe un subiect la alegere, având în vedere etapele procesului de scriere și structurile specifice, pentru a comunica idei și informații sau pentru a relata experiențe trăite sau imaginate. 3.3. Adecvarea textului scris la situația și scopul de comunicare
<p>Conținuturi asociate: →</p> <p>Textul narativ nonliterar</p>	<p>Conținuturi de recuperat:</p> <p>Textul narativ nonliterar Textul narativ literar</p> <p>Conținuturile la care pot fi recuperate:</p> <p>Tipare textuale de structurare a ideilor: narativ, descriptiv, explicativ. Narativ- descriptiv</p>

3. Redactarea textului scris de diverse tipuri

3.1. Redactarea unui text scurt pe teme familiare, având în vedere etapele procesului de scriere și structurile specifice, pentru a comunica idei și informații sau pentru a relata experiențe trăite sau imaginate	3.1. Redactarea unui rezumat, a unui text, pe un subiect la alegere, având în vedere etapele procesului de scriere și structurile specifice, pentru a comunica idei și informații sau pentru a relata experiențe trăite sau imaginate
<p>Conținuturi asociate:</p> <p>Planul simplu de idei →</p> <p>Planul dezvoltat de idei</p>	<p>Conținuturi de recuperat:</p> <p>Planul simplu de idei</p> <p>Planul dezvoltat de idei</p> <p>Conținuturile la care pot fi recuperate:</p> <p>Rezumatul</p>
3.2. Redactarea, individual și/sau în echipă, a unui text simplu, pe o temă familiară, cu integrarea unor imagini, desene, scheme.	<p>3.2. Redactarea, individual și/sau în echipă, a unui text complex, cu integrarea unor tabele</p> <p>3.3. Adecvarea textului scris la situația și scopul de comunicare</p>
<p>Conținuturi asociate:</p> <p>Prezentarea textului: inserarea unor desene, grafice, fotografii, scheme</p>	<p>Conținuturi de recuperat:</p> <p>Prezentarea textului: inserarea unor desene, grafice, fotografii, scheme</p> <p>Conținuturile la care pot fi recuperate:</p> <p>Tipare textuale de structurare a ideilor: narativ, descriptiv, explicativ. Narativ-descriptiv</p> <p>Adecvarea la temă;</p> <p>Prezentarea textului: tabele corelate cu conținutul textului.</p>

4. Utilizarea corectă, adecvată și eficientă a limbii în procesul comunicării orale și scrise

<p>4.1. Utilizarea achizițiilor sintactice și morfologice de bază ale limbii române standard pentru înțelegerea și exprimarea corectă a intențiilor comunicative</p> <p>4.4. Respectarea normelor ortografice și ortoepice în utilizarea structurilor fonetice, lexicale și sintactico- morfologice în interacțiunea verbală;</p>	<p>4.1 Utilizarea structurilor sintactice și morfologice de bază ale limbii române standard pentru înțelegerea și exprimarea corectă a intențiilor comunicative</p> <p>4.4. Utilizarea deprinderilor dobândite pentru monitorizarea corectitudinii comunicării, prin raportare la normă.</p> <p>4.5. Redactarea unor texte, valorificând gândirea logică și competența lingvistică, în procesul de învățare pe tot parcursul vieții</p>
Conținuturi asociate:	Conținuturi de recuperat:

<p>Adjectivul →</p> <p>Gradele de comparație ale adjectivului</p> <p>Articolul demonstrativ</p> <p>Acordul adjectivului cu substantivul</p>	<p>Ajectivul</p> <p>Gradele de comparație ale adjectivului</p> <p>Articolul demonstrative</p> <p>Acordul adjectivului cu substantivul</p> <p>Conținuturile la care pot fi recuperate:</p> <p>Adjectivul. Posibilități combinatorii ale adjectivului</p>
<p>Conținuturi asociate: →</p> <p>Numeralul</p> <p>Tipurile de numeral (cardinal, ordinal). Aspecte normative</p>	<p>Conținuturi de recuperat:</p> <p>Numeralul</p> <p>Tipurile de numeral (cardinal, ordinal). Aspecte normative</p> <p>Conținuturile la care pot fi recuperate:</p> <p>Valorile numeralelor</p>
<p>Conținuturi asociate: →</p> <p>Enunțul</p> <p>Punctuația enunțului</p>	<p>Conținuturi de recuperat:</p> <p>Enunțul</p> <p>Punctuația enunțului</p> <p>Conținuturile la care pot fi recuperate:</p> <p>Părțile de propoziție</p>
<p>5. Exprimarea identității lingvistice și culturale proprii în context național și internațional</p>	
<p>5.1. Asocierea unor experiențe proprii de viață și de lectură cu acelea provenind din alte culturi</p> <p>5.2. Identificarea unor valori culturale promovate în textele autorilor români din diferite perioade istorice</p>	<p>5.1. Investigarea unor obiceiuri și tradiții românești și ale unor comunități etnice de pe teritoriul României</p> <p>5.2. Analiza unor elemente comune identificate în cultura proprie și în cultura altor popoare</p>
<p>Conținuturi asociate:</p> <p>Identitate personală – identitate națională – diversitate culturală și lingvistică;</p> <p>Carte românească de învățătură: de la prima carte tipărită la cartea digitală;</p> <p>Modele comportamentale în legende greco-romane</p>	<p>Conținuturi asociate:</p> <p>Valori etice în legendele popoarelor</p> <p>Limba română în Europa; comunitatea lingvistică a vorbitorilor de limbă română de pretutindeni</p> <p>Valori ale culturii populare în spațiul românesc</p>

Bibliografie

1. *Gramatica limbii române* (volumul I), Editura Academiei Române, 2005;
2. *Gramatica de bază a limbii române*, ediția a II-a (coordonator Gabriela Pană Dindelegan), Univers Enciclopedic, 2016;
3. *Gramatica limbii române pentru gimnaziu* (coordonator Gabriela Pană Dindelegan), Univers Enciclopedic, 2019
4. Programa școlară pentru disciplina limba și literatura română, clasele a V-a – a VIII-a, 2017

Clasa a VII-a

Secțiunea 1 – Repere pentru estimarea nivelului achizițiilor învățării la finele anului școlar 2019 – 2020 în vederea realizării planificării calendaristice pentru noul an școlar

Progresia competențelor specifice și relația acestora cu activitățile de învățare, ca elemente definitorii ale noilor programe școlare, permit intervenția de tip remedial.

Reușita acesteia este asigurată de acțiunea reflexivă a fiecărui profesor asupra nivelului de structurare a competențelor elevilor în domeniul disciplinei de studiu în anul școlar 2019 – 2020 și asupra măsurilor posibile pentru dezvoltarea lor în anul școlar 2020 – 2021. În vederea acestui demers, se vor analiza următoarele documente:

1. Planificarea calendaristică pentru clasa a VI-a, elaborată pentru anul școlar 2019 – 2020;
2. Programa școlară pentru clasa a VI-a;
3. Programa școlară pentru clasa a VII-a.

Analiza planificării pentru clasa a VI-a are ca scop identificarea problemelor în ceea ce privește nivelul de structurare a competențelor specifice în școlar 2019 – 2020. O parte dintre competențele specifice din programa clasei a VI-a au fost complet structurate pe parcursul anului școlar, până la momentul suspendării cursurilor, altele au fost structurate parțial, iar altele nu au fost deloc structurate.

Analiza comparativă a celor două programe școlare are ca scop identificarea de corespondențe între competențele specifice din programa pentru clasa a VII-a și competențele specifice slab exersate/structurate în clasa a VI-a, în vederea integrării celor din urmă, precum și a conținuturilor asociate, în planificarea clasei a VII-a. Competențele specifice incomplet structurate/nestructurate în clasa a VI-a pot fi în relație de continuitate/progresie/simetrie cu competențe specifice din clasa a VII-a (de exemplu, competențele 3.1. și 4.1. reprezintă achiziții care stau la baza dezvoltării competențelor 3.1 și 4.1 din clasa a VII-a) sau cu altele noi (de exemplu, competența 1.3., incomplet structurată în clasa a VI-a, poate fi dezvoltată în cadrul competenței 1.2. din clasa a VII-a).

De asemenea, dacă profesorul consideră că există probleme în asimilarea unor conținuturi din programă, care sunt de importanță majoră pentru studierea disciplinei și care ajută la structurarea competențelor insuficient exersate în clasa a VI-a, va ține cont de acest aspect în proiectarea unităților de învățare de la clasa a VII-a. Se face referire la conținuturile care sunt, de regulă, instrumente pentru dezvoltarea competențelor specifice din a doua jumătate a semestrului al II-lea.

Competențele specifice 1.2., 1.3. și 1.4., derivate din competența generală 1 (*Participarea la interacțiuni verbale în diverse situații de comunicare, prin receptarea și producerea textului*

oral) reprezintă achiziții care stau la baza dezvoltării competențelor 1.2 și 1.3. din clasa a VII-a și, prin urmare, se va ține cont de acest aspect în planificarea de la clasa a VII-a. Conținuturile asociate sunt actualizări ale achizițiilor din clasa anterioară și aflate în relație de progresie cu cele din clasa a VII-a, astfel încât recuperarea lor se poate face cu ușurință.

Competența specifică 2.1., derivată din competența generală 2 (*Receptarea textului scris de diverse tipuri*) contribuie la dezvoltarea competențelor specifice 2.1., 2.2. și 4.2. din clasa a VII-a, iar competența 2.5., la dezvoltarea competenței 2.4. Conținuturile asociate sunt, de asemenea, actualizări ale achizițiilor din clasa anterioară, singurul element de noutate fiind *Textul argumentativ*. Cu toate că nu are corespondent decât în clasa a VIII-a, receptarea textului argumentativ este necesară în structurarea unor competențe din clasa a VII-a, ce țin de comunicarea orală și scrisă.

Pentru competența generală 3 (*Redactarea textului scris de diverse tipuri*), competențele specifice derivate 3.2., 3.4. din clasa a VI-a pot fi structurate în cadrul competențelor 3.2, 3.4. din clasa a VII-a. Conținuturile asociate de la clasa a VII-a permit actualizarea conținuturilor de la clasa a VI-a.

Competența specifică 4.1. din clasa a VI-a, derivată din competența generală 4 (*Utilizarea corectă, adecvată și eficientă a limbii în procesul comunicării orale și scrise*) are corespondent în competența 4.1. din clasa a VII-a, unde sunt prevăzute și actualizări ale achizițiilor din clasele anterioare. Conținutul nou din clasa a VI-a este *Adverbul. Tipuri de adverbe (de mod, de timp, de loc). Gradele de comparație*.

Competența generală 5 (*Exprimarea identității lingvistice și culturale proprii în context național și internațional*) vizează competența specifică 5.2. din clasa a VI-a, care poate fi structurată prin intermediul conținuturilor asociate competenței 5.2. din clasa a VII-a.

Recomandări

În urma analizei planificărilor, profesorul poate constata că ar putea exista probleme în ceea ce privește structurarea competențelor specifice 1.2., 1.3., 2.1. și 4.1. (clasa a VI-a), în relație cu elemente de conținut asociate, care stau la baza achizițiilor din clasele superioare:

- parafrizarea și rezumatul, ca strategii de concepere și de comprehensiune a textului oral;
- performarea actelor de limbaj: relația dintre structura lingvistică a actului de limbaj, intenția de comunicare și efectul actului de limbaj;
- textul argumentativ;
- adverbul; tipuri de adverbe (de mod, de timp, de loc); gradele de comparație.

Conținuturile din programa pentru clasa a VI-a, asociate competențelor parțial structurate sau nestructurate menționate mai sus, reprezintă instrumente necesare dezvoltării atât a competențelor specifice 1.2., 2.1., 2.2., 4.1. din clasa a VII-a, cât și a unor competențe de comunicare orală și scrisă din clasa a VIII-a (textul argumentativ).

Competențele identificate ca fiind parțial structurate/nestructurate în clasa a VI-a, precum și conținuturile asociate acestora vor fi integrate în planificarea calendaristică pentru clasa a VII-a, în anul școlar 2020/2021.

Sugerăm mai jos câteva intervenții în planificarea clasei a VII-a prin care se pot remedia competențele insuficient structurate în clasa a VI-a.

Competența 1.2. din clasa a VI-a, va fi corelată cu acel conținut referitor la *strategiile de concepere și de comprehensiune a textului oral: parafrizarea și rezumarea* și va fi structurată în cadrul competenței 1.2. din clasa a VII-a (aflată în progresie cu cea din clasa a VI-a), prin inserarea unei secvențe pregătitoare pentru conținuturile noi, care vizează alte *strategii de concepere și de comprehensiune a textului oral: clasificare, reformulare, repetare, conectori pragmatici; distincția dintre fapt și opinie*. Acest demers poate presupune suplimentarea timpului alocat, dar există și posibilitatea combinării unor activități de învățare dintre cele propuse, orientativ, în programă, la cele două clase.

Competența 1.3. din clasa a VI-a, asociată conținutului *Performarea actelor de limbaj: relația dintre structura lingvistică a actului de limbaj, intenția de comunicare și efectul actului de limbaj* va fi structurată tot în cadrul competenței 1.2. din clasa a VII-a, prin conținutul asociat *Atitudini comunicative: respect, toleranță. Modificarea conturului intonațional și a mărcilor prozodice pentru a transmite emoții*. Conținutul din clasa a VI-a poate fi corelat și reorganizat în cadrul conținutului aferent clasei a VII-a, ambele contribuind la dezvoltarea competenței de comunicare nonverbală și paraverbală.

Competența specifică 1.4. din programa clasei a VI-a, având asociate conținuturile *Atitudini comunicative: interes, curiozitate, implicare, cooperare în activități de grup. Inteligența emoțională: exprimarea adecvată a emoțiilor*, poate fi structurată ușor în cadrul competenței specifice 1.3. din clasa a VII-a, prin integrarea conținuturilor, întrucât conținuturile asociate din clasa a VII-a continuă seria atitudinilor comunicative din anul anterior și extind elementele de inteligență emoțională vizând exprimarea emoțiilor la recunoașterea emoțiilor celorlalți: *Atitudini comunicative: respect, toleranță. Modificarea conturului intonațional și a mărcilor prozodice pentru a transmite emoții. Inteligența emoțională: recunoașterea emoțiilor interlocutorilor*.

Textul argumentativ reprezintă un conținut nou în programa pentru clasa a VI-a, asociat competenței specifice 2.1., derivată din competența generală de receptarea a textului scris. Faptul că acest conținut nu are corespondent în clasa a VII-a ar putea constitui o problemă pentru structurarea unor competențe de comunicare orală și scrisă din clasa a VIII-a și de aceea, o posibilitate ar fi abordarea lui într-o secvență nouă/distinctă, integrată în planificare la o unitate de învățare care vizează cel puțin una dintre competențele 2.1., 2.2. și/sau reorganizarea în jurul conținuturilor din clasa a VII-a, la care se pot regăsi elemente de argumentare în vederea cunoașterii, recunoașterii și înțelegerii, de exemplu a *Strategiilor de comprehensiune: reflecții asupra limbajului și a structurii textelor de tip epic, liric, dramatic* (conținut asociat competențelor 2.1. și 2.2. din clasa a VII-a, care vizează recunoașterea modurilor în care sunt organizate informațiile din texte literare și compararea diferitelor puncte de vedere exprimate pe marginea unor texte diverse).

Competența specifică 2.5., vizând identificarea strategiilor de lectură, a volumului și a diversității materialelor citite, va fi structurată în cadrul competenței specifice 2.4. din clasa a VII-a, prin integrarea conținutului asociat. Astfel, în clasa a VII-a, la conținutul *Monitorizarea propriei*

lecturi, poate fi recuperat conținutul referitor la *Interese și atitudini față de lectură*, aferent clasei a VI-a.

Competențele specifice 3.2. și 3.4., structurate parțial în clasa a VI-a, vor fi structurate în clasa a VII-a, în cadrul competențelor specifice 3.2 și 3.4., aflate în progresie, prin abordarea integrată a conținuturilor asociate, astfel: conținuturile *Tipare textuale de structurare a ideilor: explicativ* și *Prezentarea textului: tabele corelate cu conținutul textului* (asociate competenței specifice 3.2. din clasa a VI-a) în cadrul conținuturilor *Structuri textuale: secvențe de tip narativ, explicativ, descriptiv, dialogat*, respectiv *Prezentarea textului: elemente grafice specifice diverselor tipuri de texte* (asociate competenței specifice 3.2. din clasa a VII-a), iar conținutul *Transformarea vorbirii directe în vorbire indirectă* (asociat competenței specifice 3.4. din clasa a VI-a) în cadrul conținutului *Structuri textuale: secvențe de tip narativ, explicativ, descriptiv, dialogat* (asociat competenței specifice 3.4. din clasa a VII-a).

Conținutul *Adjectivul. Posibilități combinatorii ale adjectivului*, din clasa a VI-a, asociat competenței 4.1., vizând utilizarea structurilor sintactice și morfologice de bază ale limbii române standard, se poate actualiza/reorganiza, cu ușurință, în cadrul conținutului *Topica adjectivului. Adjectivul participial. Posibilități combinatorii ale adjectivului*, care structurează competența specifică 4.1 din clasa a VII-a (în progresie cu 4.1. din clasa a VI-a). Această reorganizare poate presupune suplimentarea timpului alocat în planificare.

Fiind un element de noutate necesar studierii atributului realizat prin adverb, în clasa a VII-a, conținutul *Adverbul. Tipuri de adverbe (de mod, de timp, de loc). Gradele de comparație*, asociat, de asemenea, competenței 4.1 din clasa a VI-a, va fi introdus în planificare ca secvență nouă într-o unitate de învățare care vizează competența 4.1. din clasa a VII-a și conținutul asociat acesteia, *Atributul (realizări prin adjectiv, substantiv, pronume, numeral, adverb)*. Gradele de comparație ale adverbului pot fi corelate cu gradele de comparație ale adjectivului, care a fost actualizat anterior.

Conținutul *Limba română în Europa; comunitatea lingvistică a vorbitorilor de limbă română de pretutindeni*, care structurează competența specifică 5.2. din programa clasei a VI-a, vizând analiza unor elemente comune identificate în cultura proprie și în cultura altor popoare, poate fi asociat, în clasa a VII-a, conținutului *Despre limba și cultura țărilor din vecinătatea României*, care structurează competența specifică 5.2., referitoare la compararea unor elemente privitoare la cultura proprie și la cultura altor popoare, aflată în progresie în programa clasei a VII-a.

Toate competențele specifice parțial structurate sau nestructurate în clasa a VI-a pot fi structurate în clasa a VII-a, fie prin actualizarea/integrarea conținuturilor asociate din clasa a VI-a în cadrul conținuturilor din programa clasei a VII-a – cu sau fără suplimentarea timpului alocat în planificare pentru unitățile respective de învățare –, fie prin includerea în planificare a unor secvențe noi, distincte, care presupun suplimentarea timpului alocat. Profesorul poate gestiona bugetul de timp necesar structurării competențelor specifice care au rămas parțial structurate sau nestructurate în clasa a VI-a, apelând la orele la dispoziția profesorului sau la alte soluții originale de organizare/esențializare a conținuturilor.

Secțiunea 2 – Evaluarea gradului de achiziție a competențelor din anul anterior

BATERIE DE ITEMI NR.1

Textul este ascultat de elevi, în lectura profesorului.

„Când silueta păși în lumină văzură cu toții că, de fapt, nu era Potențel Curcăbete.

Era cu cel puțin un cap mai scund decât oricare vrăjitor și purta o robă albă, simplă. Era și cu câteva decade mai tânăr; arăta cam de zece ani și într-una din mâini ținea un toiag cu mult mai înalt decât el.

— Stați așa, ăsta nu-i vrăjitor...

— Nici glugă n-are.

— Și unde îi e pălăria?

Străinul înaintă printre vrăjitorii uimiți până când ajunse în fața mesei principale. Zinc privi în jos spre o față subțirică încadrată de o claie de păr blond, apoi văzu doi ochi aurii ce luminau din interior. Și simți că aceștia nu se uită la el, ci fixează un punct aflat la câțiva centimetri în spatele capului său. Zinc avu senzația că-i stă în cale și că este în plus pentru cerințele imediate.

Își adună demnitatea și se ridică în picioare.

— Ce înseamnă, ăă, asta? Era o revenire cam slabă, trebuia să recunoască, dar intensitatea acelei priviri incandescente părea că îi șterge cuvintele din memorie.

— Am venit, spuse străinul.

— Venit? Pentru ce?

— Ca să îmi ocup locul. Unde trebuie să mă așez?

— Ești unul dintre studenți? Întrebă Zinc, alb la față de mânie. Cum te numești, tinere?

Băiatul îl ignoră și privi de jur împrejur, la adunarea de vrăjitori.

— Cine este cel mai puternic vrăjitor de aici? Întrebă el. Doresc să-l cunosc.

Zinc făcu un semn cu capul. Doi dintre paznicii universității, care de câteva minute se strecurau în direcția noului venit, îl încadrară.

— Luați-l și aruncați-l în stradă! spuse Zinc.

Paznicii, bărbați solizi care nu știau de glumă, dădură din cap aprobator. Înșfăcă rățele subțiri ale băiatului cu mâinile lor ca niște snopuri de banane.

— Tatăl tău va afla despre asta, spuse Zinc[...].

— Știe deja, spuse băiatul.”

Terry Pratchett, *Copilul minune*
traducere de Monica Airam

Itemul 1

Competența specifică 1.2. Prezentarea unor informații, idei, sentimente și puncte de vedere în texte orale, participând la discuții pe diverse teme sau pornind de la textele citite/ascultate		
Conținut asociat Strategii de concepere și de comprehensiune a textului oral: parafrizare, informații explicite și implicite, rezumare		
Item propus		
Cerința Rezumă oral, în maximum un minut, fragmentul ascultat, înregistrându-te, cu un mijloc audio (telefon, microfon al tabletei/laptopului). Prezintă înregistrarea ta profesorului și colegilor spre a fi evaluată. Observație: Grila cu descriptori poate fi utilizată atât pentru evaluarea rezumatelor orale de către profesor, cât și de către elevi, ca instrument de interevaluare.		
Răspuns așteptat Exemple de răspuns: Nivel maxim <i>Străinul venit pe neașteptate la adunarea vrăjitorilor este primit cu ostilitate de aceștia. Întrebat fiind de motivul prezenței lui acolo, răspunde că a venit să-și ocupe locul. Răspunsul lui și exprimarea dorinței de a-l cunoaște pe cel mai puternic vrăjitor îl enervează pe unul dintre vrăjitori, care cheamă paznicii să-l dea afară.</i> Nivel mediu <i>Străinul venit pe neașteptate la adunarea vrăjitorilor este primit cu ostilitate de aceștia. Prezența lui acolo îl enervează pe unul dintre vrăjitori. El cheamă paznicii să-l dea afară.</i> Nivel minim <i>Un străin vine la adunarea vrăjitorilor și-l aruncă în stradă: Luați-l și aruncați-l în stradă!</i>		
Descriptori		
Nivel minim	Nivel mediu	Nivel maxim
Încercare de rezumare a fragmentului, cu omiterea unor secvențe / fără respectarea ordinii cronologice a evenimentelor / folosind vorbirea directă / detalii / citate / mărci personale, cu/fără încadrare în limita de timp	Rezumarea fragmentului, cu omiterea unor secvențe / tendință de a scrie ideile principale, utilizând persoana a III-a, timpul prezent sau perfect compus, fără citate, detalii, elemente de descriere sau mărci personale, cu/fără încadrare în limita de timp	Rezumarea fragmentului, cu includerea tuturor secvențelor, în ordine cronologică, utilizând persoana a III-a, timpul prezent sau perfect compus, fără citate, detalii, elemente de descriere sau mărci personale, cu încadrare în limita de timp

Itemul 2

Competența specifică 1.2. Prezentarea unor informații, idei, sentimente și puncte de vedere în texte orale, participând la discuții pe diverse teme sau pornind de la textele citite/ascultate		
Conținut asociat Strategii de concepere și de comprehensiune a textului oral: parafrizare, informații explicite și implicite, rezumare		
Item propus		
Cerința În fragmentul ascultat, Zinc s-a enervat pe băiatul venit fără să fi fost invitat la acea întâlnire. Crezi că reacția lui a fost potrivită? Motivează-ți răspunsul.		
Răspuns așteptat Exemple de răspuns: Nivel maxim <i>Cred că reacția lui Zinc a fost potrivită, deoarece băiatul a venit neinvitat și, în plus, a mai cerut și un loc să se așeze, ca și cum i s-ar fi cuvenit. Prin această atitudine a artătat lipsă de respect față de vrăjitori./Consider că Zinc a avut o reacție nepotrivită, prea brutală, deoarece avea de-a face cu un copil, care merita o șansă, chiar dacă acesta a greșit venind neinvitat la adunarea vrăjitorilor. Poate era și el vrăjitor și de aceea a vrut să-și ocupe locul. Prin ironia și enervarea manifestate de Zinc, el dovedește că nu știe să-și stăpânească emoțiile.</i> Nivel mediu <i>Reacția lui Zinc mi se pare una potrivită./Cred că reacția lui Zinc este nepotrivită.</i> Nivel minim <i>Zinc se enervează și pune paznicii să îl arunce în stradă pe musafir, pentru că a venit neinvitat și a fost obraznic.</i>		
Descriptori		
Nivel minim	Nivel mediu	Nivel maxim
Formularea unui răspuns schematic, fără exprimarea punctului de vedere și fără o motivare a acestuia, având o tendință de rezumare, dar care aduce ca justificare informații /concluzii valide pe baza textului.	Formularea unui răspuns în relație cu cerința, prin exprimarea punctului de vedere referitor la reacția personajului, fără motivarea răspunsului.	Formularea unui răspuns în relație cu cerința, prin exprimarea punctului de vedere referitor la reacția personajului, cu motivarea răspunsului.

Itemul 3

Competența specifică 1.4. Participarea la interacțiuni verbale simple cu mai mulți interlocutori, având în vedere cantitatea și relevanța informației transmise și primite		
Conținut asociat Atitudini comunicative: interes, curiozitate, implicare, cooperare în activități de grup. Inteligența emoțională: exprimarea adecvată a emoțiilor		
Item propus		
Cerința Imaginează-ți că ești unul dintre participanții la întâlnirea prezentată în text. Ce i-ai spune lui Zinc astfel încât să detensionezi situația? Dar băiatului? Exprimă-ți ideile sub forma a două intervenții directe în discuția cu cei doi, câte una pentru fiecare.		
Răspuns așteptat Exemple de răspuns: Nivel maxim: — <i>Zinc, suntem vrăjitori puternici și cred că este important pentru noi să evităm tensiunile interne, pentru că am putea să ne facem mult rău, nouă și lumii. Mă îngrijorează gândul că s-ar putea să fie și el un vrăjitor și noi să-l alungăm. Am putea totuși să-l ascultăm. Ce zici?</i> — <i>Băiatule, mă gândesc că este în interesul tuturor să ne putem înțelege. Îmi displace însă faptul că l-ai ignorat pe Zinc și nu i-ai răspuns când te-a întrebat cine ești. Cum crezi că am putea rezolva asta?</i> Nivel mediu: — <i>Zinc, suntem vrăjitori puternici și cred că este important pentru noi să evităm tensiunile interne, pentru că am putea să ne facem mult rău, nouă și lumii. Mă îngrijorează gândul că s-ar putea să fie și el un vrăjitor și noi să-l alungăm. Am putea totuși să-l ascultăm. Ce zici?</i> Nivel minim: <i>I-aș spune lui Zinc să nu se enerveze din orice, că nu e bine. Oamenii intră în necazuri când se enervează. Pe băiat l-aș sfătui să fie mai politicos, pentru că așa dă dovadă de bună creștere.</i>		
Descriptori		
Nivel minim	Nivel mediu	Nivel maxim
Exprimarea ideilor sub formă de text oral construit la persoana a treia, cu câte un mesaj indirect pentru fiecare interlocutor /pentru un singur interlocutor, având caracter de generalitate, aflat în relație cu informația din text, dar manifestând o atitudine comunicativă neutră în raport cu existența conflictului/neînțelegerilor	Exprimarea ideilor sub formă de text oral dialogat, cu o singură intervenție, în relație cu informația din text și manifestând o atitudine comunicativă favorabilă aplanării conflictului/neînțelegerilor	Exprimarea ideilor sub formă de text oral dialogat, cu câte o intervenție pentru fiecare interlocutor, în relație cu informația din text și manifestând o atitudine comunicativă favorabilă aplanării conflictului/neînțelegerilor

Itemul 4

Competența specifică 1.3. Adecvarea comunicării nonverbale și paraverbale la o situație dată, evidențiind ideile și atitudinile, în situații de comunicare față-în față sau mediată		
Conținut asociat Performarea actelor de limbaj: relația dintre structura lingvistică a actului de limbaj, intenția de comunicare și efectul actului de limbaj		
Item propus		
Cerința Precizează trei elemente paraverbale folosite de personajul Zinc în situația de comunicare din fragmentul ascultat.		
Răspuns așteptat Exemple de răspuns: Nivel maxim: <i>intonația, tonul vocii, tempoul vorbirii</i> Nivel mediu: <i>intonația, tonul vocii/intonația, tempoul vorbirii/tonul vocii, tempoul vorbirii</i> Nivel minim: <i>intonația/tonul vocii/tempoul vorbirii</i>		
Descriptori		
Nivel minim	Nivel mediu	Nivel maxim
Precizarea unui element paraverbal folosit de personajul Zinc în situația de comunicare din fragmentul ascultat	Precizarea oricăror două elemente paraverbale folosite de personajul Zinc în situația de comunicare din fragmentul ascultat	Precizarea celor trei elemente paraverbale folosite de personajul Zinc în situația de comunicare din fragmentul ascultat

Itemul 5

Competența specifică 1.3. Adecvarea comunicării nonverbale și paraverbale la o situație dată, evidențiind ideile și atitudinile, în situații de comunicare față-în față sau mediată		
Conținut asociat Performarea actelor de limbaj: relația dintre structura lingvistică a actului de limbaj, intenția de comunicare și efectul actului de limbaj		
Item propus		
Cerința Identifică, în textul ascultat, trei elemente care descriu contextul în care Zinc îl întreabă pe nou-venit: „Ești unul dintre studenți?”		
Răspuns așteptat Exemple de răspuns: Nivel maxim <i>Contextul în care Zinc îl întreabă pe băiat dacă este unul dintre studenți este la o adunare a vrăjitorilor, într-o încăpere a universității, în fața mesei principale, băiatul a venit neinvitat.</i> Nivel mediu <i>La o adunare a vrăjitorilor, la universitate</i> Nivel minim <i>În fața mesei</i>		

Descriptori		
Nivel minim	Nivel mediu	Nivel maxim
Precizarea unui element al contextului	Descrierea schematică a contextului, cu precizarea a două elemente	Descrierea detaliată a contextului cu precizarea a oricăror trei elemente care sunt identificabile în text: participarea la o întâlnire, locația întâlnirii, locul unde are loc discuția și faptul că participă neinvitat

Itemul 6

Competența specifică 1.3. Adecvarea comunicării nonverbale și paraverbale la o situație dată, evidențiind ideile și atitudinile, în situații de comunicare față în față sau mediată		
Conținut asociat Performarea actelor de limbaj: relația dintre structura lingvistică a actului de limbaj, intenția de comunicare și efectul actului de limbaj		
Item propus		
Cerința Ținând cont de intenția lui Zinc, crezi că replica <i>Tatăl tău va afla despre asta</i> a avut efectul scontat asupra băiatului? Motivează-ți răspunsul.		
Răspuns așteptat Exemple de răspuns: Nivel maxim <i>Replica lui Zinc nu a avut efectul scontat asupra băiatului. El a spus că tatăl lui știe. Prin urmare, băiatul nu s-a speriat/nu s-a lăsat intimidat.</i> Nivel mediu <i>Replica lui Zinc nu a avut efectul scontat asupra băiatului.</i> Nivel minim <i>Nu a avut efect./Nu.</i>		
Descriptori		
Nivel minim	Nivel mediu	Nivel maxim
Formularea unui răspuns laconic și fără motivarea răspunsului	Formularea unui răspuns corect, schematic și fără motivarea răspunsului	Formularea unui răspuns corect, nuanțat, cu motivarea răspunsului

BATERIE DE ITEMI NR. 2

Citește fragmentul de mai jos.

„Nu citești cu adevărat, adică nu te folosești cu adevărat, nu «exploatezi» o carte decât dacă scrii în ea, pe marginile ei. Dacă, altfel spus, citind-o, n-o scrii și tu, reacționând la scrisul autorului ei, lăsându-te provocat de el. A citi cu adevărat înseamnă a scrie. Iată de ce detest cărțile

meschine, cu margini albe înguste, de neam-prost, pe care nu poți să scrii, să intervii, să înveți, să te inventezi.

Întotdeauna, indiferent de ce am citit, am subliniat și am scris pe margini. Am «distrus», altfel spus, toate cărțile pe care le-am citit. Pentru că atunci când subliniezi și scrii într-o carte, când înțelegi că orice carte adevărată este făcută pentru a fi la nesfârșit re-scrisă de către fiecare dintre cititorii ei, noi nu scriem, de fapt, în acea carte, ci în noi înșine, în propriul suflet, în propriul creier.

Mai mult: scriind, [...] e ca și cum ne-am sculpta, ne-am modela, sculptural, cu propriile mâini. Prin intermediul cărților, noi suntem făcuți, ne facem, ne compunem în permanență, zi de zi, clipă de clipă, unii din alții. [...]

Bine, bine, vei spune (sfătuită, poate, la ureche de tatăl tău): dar nu numai prin cărți ne formăm, ci, azi, mult mai bine, mai direct, prin ecrane, jocuri electronice, internet, filme, e-mail etc. Prin comunicare! Prin imagini! Interactiv!

Da, Anais [...], dar pe o carte poți scrie, [...] ea este, de fapt, a noastră înșine, a cititorilor care, citind-scriind [...], se scriu, de fapt, pe ei înșiși: se formează.

Dacă o carte nu-ți place, o arunci. Dacă o carte te enervează, dai cu ea de pământ. Dacă cineva te întrerupe din cititul unei cărți care-ți place, arunci cu ea după respectivul, așa cum mi s-a întâmplat mie, în tinerețe [...].

Dar cu un dispozitiv de citit cărți electronice, cu un computer, cu un Kindle, cu un iPad nu vei da nicicând de pământ, nu vei putea niciodată să te descarci. Fiecare carte trebuie să aibă, la fel ca și oamenii, propriul ei trup [...].

O carte este nu doar «cu jucării», adică te poți juca nu doar în minte, imaterial, cu conținutul ei, ci este ea însăși o jucărie. Iar jucăriile sunt făcute pentru a fi modificate, însușite, distruse. Transformate în altceva sau în nimic. O adevărată jucărie nu este o unealtă, un instrument, pentru că nimănui nu i-ar putea trece prin minte să-și distrugă uneltele.

Deși sunt considerate jucării pentru oameni mari, așa-numitele gadgeturi electronice sunt false jucării, sau sunt niște jucării pentru niște falși copii. [...]

Adevăratele jucării sunt cele fără formă și fără rol, cele care nu înseamnă și care nu reprezintă nimic, care lasă visele și dorințele copiilor să se dezvolte liber, nestingherit. Cărți nu cu pagini albe, pentru că nimeni nu se poate învăța singur, ci cărți cu mari margini albe pe care să ne putem scrie pe noi înșine, «distructiv», cu propriile mâini. [...]

Cartea în care scrii ești tu însăși. În cartea în care scrii, desenezi, decupezi ești tu însăși. Nu trece cu totul și direct în lumea virtuală, fără să fi trecut înainte și fără să treci în paralel și prin materialitatea cărților. Numai cine învață să se scrie prin lectură în cartea din hârtie va putea fi stăpîn, nu sclav, în lumea imaginilor fără umbră.”

Bogdan Ghiu, *Ce poți să faci cu o carte?*

* *meschín* (adj.) – Preocupat de interese mărunte.

Itemul 1

Competența specifică 4.1. Utilizarea structurilor sintactice și morfologice de bază ale limbii române standard pentru înțelegerea și exprimarea corectă și precisă a intențiilor comunicative
Conținut asociat Adverbul. Tipuri de adverbe (de mod, de timp, de loc). Gradele de comparație
Item propus
Cerința Identifică, în al doilea paragraf al textului dat, un adverb cu sens opus adverbului <i>niciodată</i> din fragmentul „nu vei putea <i>niciodată</i> să te descarci”.
Răspuns așteptat Răspuns corect: <i>întotdeauna</i>

Itemul 2

Competența specifică 4.1. Utilizarea structurilor sintactice și morfologice de bază ale limbii române standard pentru înțelegerea și exprimarea corectă și precisă a intențiilor comunicative		
Conținut asociat Adverbul. Tipuri de adverbe (de mod, de timp, de loc). Gradele de comparație		
Item propus		
Cerința Precizează felul adverbelor scrise italic în fragmentele din textul dat: a. „Am «distrus», <i>altfel</i> spus, toate cărțile pe care le-am citit.”; b. „... <i>atunci</i> când subliniezi și scrii într-o carte[...], noi nu scriem, de fapt, în acea carte”; c. „Adevăratele jucării sunt cele [...] care lasă visele și dorințele copiilor să se dezvolte <i>liber</i> , nestingherit.”.		
Răspuns așteptat a. adverb de mod; b. adverb de timp; c. adverb de mod.		
Descriptori		
Nivel minim	Nivel mediu	Nivel maxim
Un răspuns corect.	Două răspunsuri corecte.	Trei răspunsuri corecte.

Itemul 3

Competența specifică 4.1. Utilizarea structurilor sintactice și morfologice de bază ale limbii române standard pentru înțelegerea și exprimarea corectă și precisă a intențiilor comunicative
Conținut asociat Adverbul. Tipuri de adverbe (de mod, de timp, de loc). Gradele de comparație
Item propus
Cerința În fragmentul „Dacă cineva te întrerupe din cititul unei cărți care-ți place, arunci cu ea după respectivul, așa cum mi s-a întâmplat mie, în tinerețe.”, numărul adverbelor este: a. unu; b. două; c. trei; d. patru.
Răspuns așteptat Răspuns corect: b.

Itemul 4

Competența specifică 4.1. Utilizarea structurilor sintactice și morfologice de bază ale limbii române standard pentru înțelegerea și exprimarea corectă și precisă a intențiilor comunicative
Conținut asociat Adverbul. Tipuri de adverbe (de mod, de timp, de loc). Gradele de comparație
Item propus
Cerința Gradul de comparație al adverbului <i>direct</i> , din fragmentul „dar nu numai prin cărți ne formăm, ci, azi, mult mai bine, mai direct, prin ecrane, jocuri electronice, internet, filme, e-mail etc.” este: a. comparativ de egalitate; b. comparativ de superioritate; c. superlativ absolut de superioritate; d. superlativ relativ de superioritate.
Răspuns așteptat Răspuns corect: b.

Itemul 5

Competența specifică 4.1. Utilizarea structurilor sintactice și morfologice de bază ale limbii române standard pentru înțelegerea și exprimarea corectă și precisă a intențiilor comunicative
Conținut asociat Adverbul. Tipuri de adverbe (de mod, de timp, de loc). Gradele de comparație
Item propus
Cerința Adverbul care nu are grade de comparație, din lista de mai jos, este: a. atunci; b. bine; c. înainte; d. (să se dezvolte) liber.
Răspuns așteptat Răspuns corect: a.

Itemul 6

Competența specifică 4.1. Utilizarea structurilor sintactice și morfologice de bază ale limbii române standard pentru înțelegerea și exprimarea corectă și precisă a intențiilor comunicative		
Conținut asociat Adverbul. Tipuri de adverbe (de mod, de timp, de loc). Gradele de comparație		
Item propus		
Cerința Completează enunțurile de mai jos cu adverbele la gradele de comparație indicate: a. Pe o carte, ca și pe un caiet, poți scrie (simplu – comparativ de egalitate); b. Dacă o carte te enervează (tare – superlativ absolut de superioritate), dai cu ea de pământ. c. (repede – superlativ relativ de inferioritate) se trece de la lumea virtuală la carte și nu invers.		
Răspuns așteptat a. la fel de simplu; b. foarte tare; c. cel mai puțin repede.		
Descriptori		
Nivel minim	Nivel mediu	Nivel maxim
Un răspuns corect.	Două răspunsuri corecte.	Trei răspunsuri corecte.

Itemul 7

Competența specifică 4.1. Utilizarea structurilor sintactice și morfologice de bază ale limbii române standard pentru înțelegerea și exprimarea corectă și precisă a intențiilor comunicative		
Conținut asociat Adverbul. Tipuri de adverbe (de mod, de timp, de loc). Gradele de comparație		
Item propus		
Cerința Rescrie fragmentele de mai jos, adăugând câte un adverb de loc. Vei utiliza trei adverbe de loc diferite: <ol style="list-style-type: none"> „Dacă o carte nu-ți place, o arunci.” „Întotdeauna, indiferent de ce am citit, am subliniat și am scris pe margini.” „Te poți juca nu doar în minte.” 		
Exemple de răspuns așteptat <ol style="list-style-type: none"> <i>Dacă o carte nu-ți place, o arunci departe.</i> <i>Întotdeauna, indiferent de ce am citit acolo, am subliniat și am scris pe margini.</i> <i>Te poți juca pretutindeni, nu doar în minte.</i> 		
Descriptori		
Nivel minim	Nivel mediu	Nivel maxim
Un răspuns corect.	Două răspunsuri corecte.	Trei răspunsuri corecte.

Itemul 8

Competența specifică 4.1. Utilizarea structurilor sintactice și morfologice de bază ale limbii române standard pentru înțelegerea și exprimarea corectă și precisă a intențiilor comunicative		
Conținut asociat Adjectivul. Posibilități combinatorii ale adjectivului		
Item propus		
Cerința <ol style="list-style-type: none"> Selectează, din primele două paragrafe ale textului dat, un adjectiv care arată o însușire a cărții/cărților. Precizează adjectivul care arată, pe rând, însușirea comună a două părți anatomice ale omului, în al doilea și al treilea paragraf. Identifică, din ultimele trei paragrafe ale textului dat, un adjectiv care arată o însușire a unui obiect asociat lumii virtuale. 		
Exemple de răspuns așteptat <ol style="list-style-type: none"> <i>meschine, adevărată;</i> <i>propriu;</i> <i>(gadgeturi) electronice, false (jucării).</i> 		

Descriptori		
Nivel minim	Nivel mediu	Nivel maxim
Un răspuns corect.	Două răspunsuri corecte.	Trei răspunsuri corecte.

Itemul 9

Competența specifică 4.1. Utilizarea structurilor sintactice și morfologice de bază ale limbii române standard pentru înțelegerea și exprimarea corectă și precisă a intențiilor comunicative		
Conținut asociat Adjectivul. Posibilități combinatorii ale adjectivului		
Item propus		
Cerința Precizează câte forme flexionare au adjectivele scrise italic în fragmentele de mai jos. <ol style="list-style-type: none"> „noi nu scriem, de fapt, în acea carte, ci în noi înșine, în <i>propriul</i> suflet, în propriul creier”; „Deși sunt considerate jucării pentru oameni <i>mari</i>, așa-numitele gadgeturi electronice sunt false jucării”; „Cărți nu cu pagini <i>albe</i>, pentru că nimeni nu se poate învăța singur, ci cărți cu mari margini albe”. 		
Răspuns așteptat <ol style="list-style-type: none"> variabil cu trei forme flexionare; variabil cu două forme flexionare; variabil cu patru forme flexionare. 		
Descriptori		
Nivel minim	Nivel mediu	Nivel maxim
Un răspuns corect.	Două răspunsuri corecte.	Trei răspunsuri corecte.

Itemul 10

Competența specifică 4.1. Utilizarea structurilor sintactice și morfologice de bază ale limbii române standard pentru înțelegerea și exprimarea corectă și precisă a intențiilor comunicative		
Conținut asociat Adjectivul. Posibilități combinatorii ale adjectivului		
Item propus		
Cerința Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect. <p>A. Adjectivul scris italic în fragmentul „Iată de ce detest cărțile <i>meschine</i>” stă în cazul:</p> <ol style="list-style-type: none"> acuzativ; dativ; genitiv; nominativ. 		

<p>B. Adjectivul scris italic în fragmentul: „orice carte <i>adevărată</i> este făcută pentru a fi la nesfârșit re-scrisă de către fiecare dintre cititorii ei.” stă în cazul:</p> <p>a. acuzativ; b. dativ; c. genitiv; d. nominativ.</p> <p>C. Adjectivul scris italic în fragmentul „Dar cu un dispozitiv de citit cărți <i>electronice</i>, cu un computer, cu un Kindle, cu un iPad nu vei da nicicând de pământ” stă în cazul:</p> <p>a. acuzativ; b. dativ; c. genitiv; d. nominativ.</p>		
<p>Răspunsuri așteptate Răspunsuri corecte:</p> <p>A. – a. B. – d. C. – a.</p>		
Descriptori		
Nivel minim	Nivel mediu	Nivel maxim
Un răspuns corect.	Două răspunsuri corecte.	Trei răspunsuri corecte.

Itemul 11

<p>Competența specifică 4.1. Utilizarea structurilor sintactice și morfologice de bază ale limbii române standard pentru înțelegerea și exprimarea corectă și precisă a intențiilor comunicative</p>
<p>Conținut asociat Adjectivul. Posibilități combinatorii ale adjectivului</p>
Item propus
<p>Cerința Adjectivul scris în italic în fragmentul „noi nu scriem, de fapt, în acea carte, ci în noi înșine, în <i>propriul</i> suflet” are funcția sintactică:</p> <p>a. atribut adjectival; b. circumstanțial de loc; c. circumstanțial de mod; d. complement prepozițional.</p>
<p>Răspuns așteptat Răspuns corect: a.</p>

Itemul 12

Competența specifică 2.1. Corelarea informațiilor explicite și implicite din texte literare și nonliterare, continue, discontinue și multimodale		
Conținuturi asociate Strategii de comprehensiune: reprezentări mentale, integrarea informațiilor textului în propriul univers cognitiv și afectiv Textul argumentativ		
Item propus		
Cerința Care este ideea de la care pornește autorul în textul <i>Ce poți să faci cu o carte?</i>		
Răspuns așteptat Exemple de răspuns: Nivel maxim: <i>Autorul pornește de la ideea că o lectură adevărată presupune un proces de re-scriere, prin adnotări, a cărții, care, acționând asupra cititorului, îl transformă.</i> Nivel mediu: <i>Autorul pornește de la ideea că o lectură adevărată presupune un proces de re-scriere, prin adnotări, a cărții.</i> Nivel minim: <i>Cititul și scrierea cărților.</i>		
Descriptori		
Nivel minim	Nivel mediu	Nivel maxim
Răspuns schematic, fără evidențierea ideei și fără precizarea transformării reciproce a cărții și a celui care o citește rescriind-o, utilizând informații valide din text	Evidențierea ideei, fără precizarea transformării reciproce a cărții și a celui care o citește rescriind-o.	Evidențierea ideei, cu precizarea transformării reciproce a cărții și a celui care o citește rescriind-o.

Itemul 13

Competența specifică 2.1. Corelarea informațiilor explicite și implicite din texte literare și nonliterare, continue, discontinue și multimodale		
Conținut asociat Textul argumentativ		
Item propus		
Cerința Transcrie, din textul dat, două argumente și un contraargument.		
Răspuns așteptat Exemple de răspuns: Argument 1: <i>Deși sunt considerate jucării pentru oameni mari, așa-numitele gadgeturi electronice sunt false jucării.</i> Argument 2: <i>noi nu scriem, de fapt, în acea carte, ci în noi înșine, în propriul suflet, în propriul creier.</i> Contraargument: <i>Bine, bine, vei spune (sfătuită, poate, la ureche de tatăl tău): dar nu numai prin cărți ne formăm.</i>		

Descriptori		
Nivel minim	Nivel mediu	Nivel maxim
Un răspuns corect.	Două răspunsuri corecte.	Trei răspunsuri corecte.

Itemul 14

Competența specifică 2.1. Corelarea informațiilor explicite și implicite din texte literare și nonliterare, continue, discontinue și multimodale
Conținut asociat Textul argumentativ
Item propus
Cerința Rolul secvenței scrise italic în fragmentul „ <i>Mai mult: scriind, [...] e ca și cum ne-am sculpta</i> ” este: a. de a asigura succesiunea argumentelor; b. de a exprima o concluzie; c. de a introduce ipoteza; d. de a susține cu exemple argumentele.
Răspuns așteptat Răspuns corect: a.

Itemul 15

Competența specifică 2.1. Corelarea informațiilor explicite și implicite din texte literare și nonliterare, continue, discontinue și multimodale
Conținut asociat Textul argumentativ
Item propus
Cerința La ce concluzie ajunge autorul după ce își susține ideile?
Răspuns așteptat Exemple de răspuns: Nivel maxim: <i>Autorul ajunge la concluzia că, pentru a putea controla lumea virtuală, evitând riscul de a ajunge sclavul ei, este bine să citești cărți adevărate, în care, scriind sau desenând, te poți regăsi pe tine însuși.</i> Nivel mediu: <i>Autorul ajunge la concluzia că este bine să citești cărți adevărate, în care, scriind sau desenând, te poți regăsi pe tine însuși.</i> Nivel minim: <i>Autorul ajunge la concluzia că este bine să citești.</i>

Descriptori		
Nivel minim	Nivel mediu	Nivel maxim
Formularea schematică a concluziei, fără a avea în vedere aspecte referitoare la identificarea cititorului cu cartea în care scrie și fără a preciza că acest tip de lectură este o condiție pentru a nu fi manipulat de lumea virtuală.	Formularea nuanțată a concluziei, având în vedere aspecte referitoare la identificarea cititorului cu cartea în care scrie, fără a preciza că acest tip de lectură este o condiție pentru a nu fi manipulat de lumea virtuală.	Formularea nuanțată a concluziei, având în vedere aspecte referitoare la identificarea cititorului cu cartea în care scrie, precizând că acest tip de lectură este o condiție pentru a nu fi manipulat de lumea virtuală.

Itemul 16

Competența specifică 2.5. Identificarea strategiilor de lectură, a volumului și a diversității materialelor citite		
Conținut asociat Interese și atitudini față de lectură		
Item propus		
Cerința În ce măsură ai fi interesat să aplici o de strategie de lectură ca cea pe care o prezintă Bogdan Ghiu în textul <i>Ce poți să faci cu o carte?</i> Motivează-ți răspunsul.		
Răspuns așteptat Exemple de răspuns: Nivel maxim: <i>Aș fi foarte interesat să aplic o astfel de strategie de lectură, prin care să rescriu o carte în timp ce o citesc. Lectura ar fi mai profundă, interacțiunea cu cartea nu rămâne fără urmări, iar eu m-aș simți deopotrivă creatorul cărții și creația sa./Mă interesează în mică măsură să aplic o strategie de lectură prin care, citind, rescrii cartea dintr-o altă perspectivă. Consider că se pierde prea mult timp cu adnotările.</i> Nivel mediu: <i>Aș fi foarte interesat de o strategie de lectură, prin care să rescriu o carte în timp ce o citesc./Nu m-ar interesa deloc o strategie de lectură prin care să rescriu o carte în timp ce o citesc.</i> Nivel minim: <i>O strategie de lectură prin care se rescrie cartea pe măsură ce se citește este bună./Să rescrii cartea pe măsură ce o citești este pierdere de timp.</i>		
Descriptori		
Nivel minim	Nivel mediu	Nivel maxim
Formularea schematică a răspunsului, fără referire la gradul de interes pentru strategia de lectură prezentată în textul suport și fără motivarea răspunsului/tendință de exprimare a opiniei, în relație cu informația din text, privind strategia de lectură .	Formularea răspunsului, cu referire la gradul de interes pentru strategia de lectură prezentată în textul suport, fără motivarea răspunsului.	Formularea nuanțată a răspunsului, cu referire la gradul de interes pentru strategia de lectură prezentată în textul suport și cu motivarea răspunsului.

BATERIE DE ITEMI NR.3

Citește cele două texte de mai jos.

Textul 1

„Jocul silabelor

Se dă un cuvânt, de pildă, ATMOSFERĂ; ultima silabă va fi prima sau va forma primele litere în cuvântul următor, să zicem RĂDĂCINĂ; vom proceda la fel mai departe: noul cuvânt ar putea fi NĂUT, dând astfel posibilitatea jocului să continue, dar și NĂBĂDĂIOS (nu se admit substantive proprii, nu se iau în considerare decât formele de bază – substantive în nominativ, singular, verbe la infinitiv), situație în care jocul se încheie (sau cel puțin o fază a lui), ceea ce se soldează cu eliminarea jucătorului aflat în proximitatea cuvântului <<încuietor>>.

Jocul continuă, pornindu-se de la alt cuvânt pus în joc de către conducător. El se încheie în clipa în care, în urma eliminărilor succesive, rămâne un singur jucător – câștigătorul! [...].”

Ana&Mircea Petean, *Ocolul lumii în 50 de jocuri creative*

* *proximitate* (s.f.) – Apropiere imediată (în spațiu sau în timp); vecinătate.

Textul 2

— Vai, ce tare mă plictisesc! Parcă nu mai am chef nici de jocurile pe calculator, nici de filme, s-a plâns prietenei sale, într-o după-masă, Maria.

— Maria, înțeleg ce simți, i-a spus Alina. Trec și eu prin asta uneori. Știi ce am făcut eu, printre altele, în zilele când am fost nevoiți să stăm în casă? Și parcă timpul a trecut mai ușor.

— Spune-mi și mie, te rog, Alina!

— Am făcut omuleți veseli din aluat sărat, i-am copt și, după ce s-au răcit, i-am pictat. Acum am niște decorațiuni minunate prin cameră. Mama mi-a cerut unul să și-l pună pe birou. Pot să-ți trimit o poză, dacă vrei.

— Super! Bună idee! Numai bine aș avea și eu activitate și apoi, urmează să vină la noi, peste câteva zile, verișoara mea. Ne-am putea amuza, făcând și noi omuleți veseli. Cum se fac, mai exact?

— Eu am pus, la 200 de grame de făină, tot atâta sare și 100 de mililitri de apă. Am amestecat, la început făina și sarea și, apoi, am adăugat, treptat, apa. A rezultat un aluat, pe care l-am întins, în strat de 1 cm, pe o planșetă și am tăiat, cu pahare de mai multe dimensiuni, discuri mai mici sau mai mari, pe care le-am așezat în tava de la aragaz, pe o foaie de copt.

Înainte de a pune aluatul în tavă, poți să decupezi, aproape de margine, un cerc micuț, care să te ajute să-l atârni apoi, cu o sfoară, pe undeva, prin casă sau poți să lipești un magnet mic pe spate, pe care aluatul îl va încorpora odată ce se coace, fixându-l bine acolo. În felul acesta, îți vei putea etala omuleții pe orice suprafață metalică.

Din resturile de aluat am tăiat, cu foarfeca fire subțirele pe care le-am lipit, umezind puțin și apăsând ușor cu degetele, după cum mi-a venit, pe discuri, drept păr pentru omuleții mei. Unora le-am lipit și câte un nas. M-am amuzat făcându-le toate frizurile posibile, atât pentru fete, cât și pentru băieți.

Apoi, am pus tava în cuptorul încălzit la 150⁰ C și așa, la foc mic, am lăsat să se usuce figurinele. Trebuie să rămână albe, dar tari, uscate.

După ce s-au răcit, am început cu partea artistică și i-am ornat: le-am pictat ochii, nasul, gura, cu o pensulă obișnuită și vopsea pentru lemn – albă, în care am pus, câțiva stropi de pigmenți colorați. Bineînțeles că le-am „vopsit” și părul. Când s-a uscat vopseaua, am luat omuleții și i-am plasat pe ici, pe acolo, prin camera mea. Cam asta e. Îmi place să-i privesc și acum.

— Mi se pare destul de simplu. Cu siguranță voi „coace” și eu niște omuleți. Mulțumesc pentru idee!

— Cu drag. Mă bucur, știind că vei avea parte de distracție.

Itemul 1

Competența specifică vizată: 3.2. Redactarea, individual și/sau în echipă, a unui text complex, cu integrarea unor tabele
Conținut asociat Tipare textuale de structurare a ideilor: explicativ
Item propus
Cerința Scopul primului text este: a. de a convinge pe cineva de ceva; b. de a exprima emoțiile cuiva; c. de a face pe cineva să înțeleagă; d. de a transmite informații.
Răspuns așteptat Răspuns corect: c.

Itemul 2

Competența specifică 3.2. Redactarea, individual și/sau în echipă, a unui text complex, cu integrarea unor tabele
Conținut asociat Tipare textuale de structurare a ideilor: explicativ
Item propus
Cerința La ce mod și la ce timp sunt folosite majoritatea verbelor din primul text?
Răspuns așteptat Răspuns corect: la modul indicativ, timpul prezent.

Itemul 3

Competența specifică 3.2. Redactarea, individual și/sau în echipă, a unui text complex, cu integrarea unor tabele
Conținut asociat Tipare textuale de structurare a ideilor: explicativ
Item propus
Cerința Care sunt pașii ce trebuie parcurși în „Jocul silabelor”?
Răspuns așteptat Exemple de răspuns: Nivel maxim: <i>Pașii care trebuie parcurși pentru a participa la „Jocul silabelor” sunt, în primul rând, alegerea, de către conducătorul de joc, a unui cuvânt, apoi, formarea, de către un jucător a unui nou cuvânt care începe cu ultima silabă sau cu ultimele litere ale primului cuvânt, continuarea jocului până în momentul eliminării jucătorului „blocat”, care nu mai poate forma, cu finalul cuvântului unul nou. Urmează alegerea, de către conducătorul de joc a altui cuvânt, iar pașii se repetă. După eliminarea celorlalți jucători, în final rămâne un câștigător.</i> Nivel mediu: <i>Pașii care trebuie parcurși pentru a participa la „Jocul silabelor” sunt, în primul rând, alegerea, de către conducătorul de joc, a unui cuvânt, apoi, formarea, de către un jucător a unui nou cuvânt care începe cu ultima silabă sau cu ultimele litere ale primului cuvânt, continuarea jocului până în momentul eliminării jucătorului „blocat”, care nu mai poate forma, cu finalul cuvântului unul nou. După eliminarea celorlalți jucători, în final rămâne un câștigător.</i> Nivel minim: <i>Pașii care trebuie parcurși pentru a participa la „Jocul silabelor” sunt, în primul rând, alegerea, de către conducătorul de joc, a unui cuvânt, apoi, formarea, de către un jucător a unui nou cuvânt care începe cu ultima silabă sau cu ultimele litere ale primului cuvânt, continuarea jocului până în momentul eliminării jucătorului „blocat”, care nu mai poate forma, cu finalul cuvântului unul nou.</i>

Descriptori		
Nivel minim	Nivel mediu	Nivel maxim
Precizarea, cu mai mult de o omisiune, a pașilor care trebuie parcurși pentru a participa la joc, de exemplu: alegerea unui cuvânt de către conducătorul de joc, formarea de către fiecare jucător, pe rând, de noi cuvinte, care încep cu silaba/litere din finalul cuvântului anterior, eliminarea jucătorului care nu reușește să formeze un nou cuvânt.	Precizarea, cu o omisiune, a pașilor care trebuie parcurși pentru a participa la joc, de exemplu: alegerea unui cuvânt de către conducătorul de joc, formarea de către fiecare jucător, pe rând, de noi cuvinte, care încep cu silaba/litere din finalul cuvântului anterior, eliminarea jucătorului care nu reușește să formeze un nou cuvânt, reluarea jocului, fără a preciza cum se realizează aceasta și finalul jocului, în care, după eliminarea celorlalți jucători, rămâne câștigătorul.	Precizarea tuturor pașilor care trebuie parcurși pentru a participa la joc, de exemplu: alegerea unui cuvânt de către conducătorul de joc, formarea de către fiecare jucător, pe rând, de noi cuvinte, care încep cu silaba/litere din finalul cuvântului anterior, eliminarea jucătorului care nu reușește să formeze un nou cuvânt, reluarea jocului, prin conducătorul de joc, care dă un nou cuvânt și finalul jocului, în care, după eliminarea celorlalți jucători, rămâne câștigătorul.

Itemul 4

Competența specifică 3.2. Redactarea, individual și/sau în echipă, a unui text complex, cu integrarea unor tabele
Conținut asociat Tipare textuale de structurare a ideilor: explicativ
Item propus
Cerința Explică, sub forma unei rețete de bucătărie, procesul prin care se obțin omuleții veseli, valorificând informațiile din al doilea text și utilizând verbe la modul imperativ, persoana a II-a, singular.
Răspuns așteptat Exemple de răspuns: Nivel maxim. <i>Ingrediente/materiale necesare: 200 gr făină, 200 gr sare, 100ml apă. Amestecă, mai întâi, făina cu sarea și, apoi, adaugă, pe rând, apa. Întinde, după aceea, aluatul obținut pe o planșetă, într-un strat de 1 cm. Pune o foaie de copt într-o tavă. Taie, cu pahare de diferite dimensiuni, discuri din aluat și așază-le în tava pregătită. Valorifică resturile de aluat, utilizând o foarfecă sau un cuțit, pentru a realiza fire subțiri pentru părul figurinelor și pentru nas. Umezește cu puțină apă discurile și lipește firele subțiri în locul unde vrei să fie părul și nasul, apăsând ușor. Pune tava în cuptorul preîncălzit la 150°C și lasă aluatul să se usuce timp de 30 de minute. Când sunt gata, figurinele sunt albe, tari, uscate. În final, după ce s-au răcit, ornează omuleții, pictându-le fețele în culori vesele, folosind o pensulă obișnuită și vopsea albă pentru lemn, pe care o poți colora cu câțiva stropi de pigmenți. Câteva trucuri: dacă vrei să atârni figurinele, înainte de a le pune în tavă, decupează, la marginea discurilor din aluat, un cerc micuț, pentru a putea strecura un fir de sfoară. Tot înainte de a-l pune în</i>

tavă, lipește câte un magnet mic pe spatele aluatului, pe care acesta îl va încorpora odată ce se coace, fixându-l bine acolo, dacă vrei să etalezi omuleții veseli pe orice suprafață metalică.

Nivel mediu. *Ingrediente/materiale necesare:* 200 gr făină, 200 gr sare, 100ml apă.

Amestecă făina cu sarea și adaugă, pe rând, apa. Întinde aluatul obținut pe o planșetă, într-un strat de 1 cm. Pune o foaie de copt într-o tavă. Taie, cu pahare de diferite dimensiuni, discuri din aluat și așază-le în tava pregătită. Valorifică resturile de aluat, utilizând o foarfecă sau un cuțit, pentru a realiza fire subțiri pentru părul figurinelor și pentru nas. Lipește firele subțiri în locul unde vrei să fie părul și nasul, apăsând ușor.

Pune tava în cuptorul preîncălzit la 150°C și lasă aluatul să se usuce timp de 30 de minute.

Pictează fețele omuleților în culori vesele, folosind vopsea albă, pentru lemn, pe care o poți colora cu câțiva stropi de pigmenți.

Câteva trucuri: dacă vrei să atârni figurinele, înainte de a le pune în tavă, decupează, la marginea discurilor din aluat, un cerc micuț, pentru a putea strecura un fir de sfoară. Tot înainte de a le pune în tavă, lipește câte un magnet mic pe spatele aluatului, pe care acesta îl va încorpora odată ce se coace, fixându-l bine acolo.

Nivel minim. Ia 200 gr făină, 200 gr sare, 100ml apă și amestecă-le. Întinde aluatul obținut pe o planșetă, într-un strat de 1 cm. Taie, cu pahare de diferite dimensiuni, discuri din aluat și așază-le într-o tavă. Valorifică resturile de aluat, pentru a realiza fire subțiri pentru părul figurinelor și pentru nas. Lipește firele subțiri în locul unde vrei să fie părul și nasul, apăsând ușor.

Pune tava în cuptorul preîncălzit la 150°C și lasă aluatul să se usuce timp de 30 de minute.

Pictează fețele omuleților în culori vesele.

Poți atârna figurinele dacă decupezi, la marginea discurilor din aluat, un cerc micuț, pentru a putea strecura un fir de sfoară sau le poți etala pe suprafețe metalice dacă lipești câte un magnet mic pe spatele aluatului, pe care acesta îl va încorpora odată ce se coace.

Descriptori		
Nivel minim	Nivel mediu	Nivel maxim
Explicarea, sub forma unei rețete de bucătărie, a procesului prin care se obțin omuleții veseli, valorificând informațiile din text, cu menționarea resurselor necesare, cu omiterea unor pași care trebuie parcurși/fără a fi prezentați în ordinea corectă, fără folosirea cuvintelor specifice pentru evidențierea succesiunii acestora și utilizând/neutilizând verbe la modul imperativ, persoana a II-a, singular.	Explicarea, sub forma unei rețete de bucătărie, a procesului prin care se obțin omuleții veseli, valorificând informațiile din text, cu menționarea resurselor necesare, cu precizarea tuturor pașilor care trebuie parcurși, în ordinea corectă, fără a folosi cuvinte specifice pentru evidențierea succesiunii acestora și utilizând/neutilizând verbe la modul imperativ, persoana a II-a, singular.	Explicarea, sub forma unei rețete de bucătărie, a procesului prin care se obțin omuleții veseli, valorificând informațiile din text, cu menționarea resurselor necesare, cu precizarea tuturor pașilor care trebuie parcurși, în ordinea corectă, folosind cuvinte specifice pentru evidențierea succesiunii acestora și utilizând verbe la modul imperativ, persoana a II-a, singular.

Itemul 5

Competența specifică

3.2. Redactarea, individual și/sau în echipă, a unui text complex, cu integrarea unor tabele

Conținut asociat

Prezentarea textului: tabele corelate cu conținutul textului

Item propus

Cerința

Realizează un tabel care să poată fi introdus în al doilea text și în care să valorifici informații din acest text, având în vedere ingredientele folosite pentru prepararea omuleților veseli, unelte necesare pentru prepararea lor și materialele necesare pentru ornarea lor.

Răspuns așteptat

Exemple de răspuns:

Nivel maxim.

Ingrediente folosite pentru prepararea omuleților veseli	Unelte necesare pentru prepararea omuleților veseli	Materiale necesare pentru decorarea omuleților veseli
<ul style="list-style-type: none"> ñ făină ñ sare ñ apă 	<ul style="list-style-type: none"> ñ planșetă de bucătărie ñ pahare de mai multe dimensiuni ñ tava de la aragaz ñ foaie de copt ñ foarfecă/cuțit 	<ul style="list-style-type: none"> ñ pensulă obișnuită ñ vopsea albă pentru lemn ñ pigmenți pentru colorare

Nivel mediu.

Ingrediente folosite pentru prepararea omuleților veseli	Unelte necesare pentru prepararea omuleților veseli	Materiale necesare pentru decorarea omuleților veseli
<ul style="list-style-type: none"> ñ făină ñ sare ñ apă 	<ul style="list-style-type: none"> ñ planșetă de bucătărie ñ pahare ñ tava de la aragaz 	<ul style="list-style-type: none"> ñ vopsea albă ñ pigmenți pentru colorare

Nivel minim.

Ingrediente folosite pentru prepararea omuleților veseli	Unelte necesare pentru prepararea omuleților veseli
<ul style="list-style-type: none"> ñ făină ñ sare 	<ul style="list-style-type: none"> ñ planșetă de bucătărie ñ pahare ñ tava de la aragaz ñ pensulă obișnuită ñ vopsea albă

Descriptori		
Nivel minim	Nivel mediu	Nivel maxim
Realizarea unui tabel cu două coloane, în care sunt valorificate informații din text referitoare la ingredientele folosite pentru prepararea omuleților veseli, (de exemplu două dintre ingredientele: făină, sare, apă), cu omisiuni, fără a face distincție între uneltele necesare pentru preparare și materialele necesare pentru ornarea omuleților veseli.	Realizarea unui tabel cu trei coloane, în care sunt valorificate, cu omisiuni, informații din text referitoare la ingredientele folosite pentru prepararea omuleților veseli, (de exemplu două dintre ingredientele: făină, sare, apă), la uneltele necesare pentru prepararea lor (de exemplu: planșetă de bucătărie, pahare, tavă de la aragaz) și la materialele necesare pentru ornarea lor (vopsea albă, pentru lemn, pigmenți pentru colorare).	Realizarea unui tabel cu trei coloane, în care sunt valorificate toate informațiile din text referitoare la ingredientele folosite pentru prepararea omuleților veseli, (de exemplu: făină, sare, apă), la uneltele necesare pentru prepararea lor (de exemplu: planșetă de bucătărie, pahare de mai multe dimensiuni, tavă de la aragaz, hârtie de copt) și la materialele necesare pentru ornarea lor (pensulă obișnuită, vopsea albă, pentru lemn, pigmenți pentru colorare).

Itemul 6

Competența specifică 3.4. Analizarea dificultăților de redactare, oferind soluții, pe baza criteriilor propuse de profesor și discutate cu colegii
Conținut asociat Transformarea vorbirii directe în vorbire indirectă
Item propus
Cerința Transformă vorbirea directă din fragmentul de mai jos în vorbire indirectă. „— Vai, ce tare mă plictisesc! Parcă nu mai am chef nici de jocurile pe calculator, nici de filme, i-a spus Maria, într-o după-masă, prietenei sale. — Maria, înțeleg ce simți, i-a răspuns Alina. Trec și eu prin asta uneori.”
Răspuns așteptat Exemple de răspuns: Nivel maxim. <i>Maria s-a plâns, într-o după-masă, prietenei sale că tare se plictisește și parcă nu mai are chef nici de jocurile pe calculator, nici de filme. Alina i-a spus Mariei că înțelege ce simte, pentru că și ea trece uneori prin asta.</i> Nivel mediu: <i>Maria s-a plâns prietenei sale că tare se plictisește. Alina i-a spus că înțelege ce simte, pentru că și ea trece uneori prin asta.</i> Nivel minim: <i>Maria se plictisește. Alina i-a răspuns că o înțelege.</i>

Descriptori		
Nivel minim	Nivel mediu	Nivel maxim
Trecerea vorbirii directe în vorbire indirectă prin eliminarea liniei de dialog; folosirea/fără folosirea verbelor de declarație, urmate de cuvinte de legătură specifice; eliminarea enunțurilor exclamative; trecerea/fără trecerea verbelor și a pronumelor de la persoana I sau a II-a la persoana a III-a; trecerea substantivelor în cazul vocativ la acuzativ sau dativ; eliminarea cuvintelor care sunt exclamații sau imită sunete din natură; cu tendință de rezumare sau de a scrie idei principale.	Trecerea vorbirii directe în vorbire indirectă prin eliminarea liniei de dialog; folosirea verbelor de declarație, urmate de cuvinte de legătură specifice; eliminarea enunțurilor exclamative; trecerea verbelor și a pronumelor de la persoana I sau a II-a la persoana a III-a; trecerea substantivelor în cazul vocativ la acuzativ sau dativ; eliminarea cuvintelor care sunt exclamații sau imită sunete din natură; fără reproducerea cât mai exactă a cuvintelor personajului/cu omiterea unor secvențe.	Trecerea vorbirii directe în vorbire indirectă prin eliminarea liniei de dialog; folosirea verbelor de declarație, urmate de cuvinte de legătură specifice; eliminarea enunțurilor exclamative; trecerea verbelor și a pronumelor de la persoana I sau a II-a la persoana a III-a; trecerea substantivelor în cazul vocativ la acuzativ sau dativ; eliminarea cuvintelor care sunt exclamații sau imită sunete din natură; reproducerea cât mai exactă a cuvintelor personajului.

Secțiunea 3 – Repere pentru construirea noilor achiziții. Exemple de activități de învățare

3.1 Exemple de activități remediale

În ipoteza că itemul 2 din bateria de itemi nr. 1 revelă structurarea incompletă a competenței specifice 1.2. din programa clasei a VI-a, care vizează prezentarea unor informații, idei, sentimente și puncte de vedere în texte orale, participând la discuții pe diverse teme sau pornind de la textele citite/ascultate, profesorul poate remedia acest neajuns, în cadrul competenței 1.2. din programa clasei a VII-a (prezentarea unor informații, idei și puncte de vedere, oferind detalii semnificative și exemple relevante, în fața unui public cunoscut, adoptând comportamente paraverbale și nonverbale adecvate). De asemenea, tot în cadrul competenței 1.2. din programa clasei a VII-a, ar putea fi remediată structurarea parțială a competenței 1.3. din programa clasei a VI-a (adecvarea comunicării nonverbale și paraverbale la o situație dată, evidențiind ideile și atitudinile, în situații de comunicare față-în față sau mediată).

Dacă itemul 3 din bateria de itemi nr. 1 dezvăluie structurarea parțială a competenței 1.4. din programa clasei a VI-a (Participarea la interacțiuni verbale simple cu mai mulți interlocutori, având în vedere cantitatea și relevanța informației transmise și primite), acest aspect ar putea fi remediat în cadrul unor activități de învățare care vizează competența 1.3. din clasa a VII-a (Participarea la interacțiuni verbale diverse, apelând la strategii variate de ascultare activă și de negociere a informației și a relației cu interlocutorii).

Activitatea nr. 1

Vorbăreț sau bun vorbitor?

Problema: Vorbăreț sau bun vorbitor?

Stă în firea omului să vorbească și cu toții facem asta zi de zi. Ce, cât și cum vorbim dezvăluie multe despre noi, chiar fără să vrem. Te-ai gândit vreodată că ai putea deveni un vorbitor din ce în ce mai bun? Ce instrumente ai la îndemână?

→ Ascultă și observă în ce fel se exprimă artiștii – ce și cum transmit cu ajutorul vocii –, în videoclipurile postate pe internet la adresele

Videoclip 1. https://www.youtube.com/watch?v=FKZm6WRKy_U

Videoclip 2. <https://www.youtube.com/watch?v=eQSNVBLTXYY>

În videoclipul 1, Adrian Pintea, actor român, care a avut o mare contribuție în teatru, film și televiziune, recită poezia *Note de primăvară* de George Bacovia.

Videoclipul 2 este o înregistrare dintr-un concert al celebrului tenor Luciano Pavarotti, singurul cântăreț de operă care a vândut mai mult de 100 de milioane de înregistrări.

Cf. DEX on-line

***TENÓR**, *tenori*, s. m. 1. Cea mai înaltă voce bărbătească; cântăreț care are o astfel de voce. ◇ Tenor dramatic = voce de tenor cu un timbru asemănător baritonului; cântăreț cu o astfel de voce.

→ Revezi videoclipurile și completează enunțurile următoare:

Un element comun celor două videoclipuri este

O deosebire între cele două videoclipuri este

Emoția/emoțiile exprimată/e prin intermediul videoclipului 1 este/sunt:.....

Ceea ce mă face să afirm acest lucru este

Emoția/emoțiile exprimată/e prin intermediul videoclipului 2 este/sunt:.....

Ceea ce mă face să afirm acest lucru este

Vocea umană este aptitudinea de a produce sunete articulate. Vocea este cel mai important instrument utilizat de oameni, în principal, pentru a vorbi și transmite informații, dar și pentru a cânta. În timp ce cuvintele transmit un **mesaj verbal**, caracteristicile și calitățile vocii constituie **elemente paraverbale**, folosite pentru a pune în evidență anumite idei, a influența interlocutorul, a nuanța mesajul, asociindu-i emoții.

Elementele paraverbale sunt:

- volumul vocii: reprezintă forța, puterea vocii;
- tonul vocii: poate fi apăsător/tonalitate joasă sau strident/ascuțit;
- debitul verbal sau ritmul vorbirii: poate fi mai lent sau mai rapid;
- intonația: reprezintă inflexiunea/înălțimea vocii (poate schimba o afirmație în interogație);
- pauza în vorbire: indică o emoție/un moment de meditație sau evidențiază o idee;
- dicția: este pronunțarea corectă și clară a cuvintelor, silabelor, sunetelor.

Exemplu

În enunțul: „— Nu prea știu cum va fi, ... vom vedea, șopti el cu glas moale, abia auzit.”, pauza în vorbire, marcată de punctele de suspensie, ar putea indica fie teamă, fie nesiguranță sau îngrijorare, iar adjectivul *moale*, dublat de verbul de declarație *șopti*, indică o tonalitate joasă a vocii, întărind ideea.

→ Privește videoclipul *Putem depăși viteza luminii?*, de la început până la minutul 5:30, accesând linkul https://www.youtube.com/watch?v=ir00_NCw97g, și observă mesajul și modul în care vorbitorul își prezintă ideile.

Videoclipul *Putem depăși viteza luminii?* este creat de Cristian Presură, fizician, inventator, și cercetător român, care trăiește în Olanda. Este autorul cărții *Fizica povestită* și, mai nou, vlogger.

→ Reia videoclipul și completează fișa de mai jos cu răspunsurile la întrebările din prima coloană:

Care este mesajul prezentării din videoclip?	
Care sunt elementele paraverbale utilizate în prezentare pe care le-ai observat?	
Cum este expresia feței celui care vorbește? Se modifică pe parcursul prezentării?	
Ce gesturi face?	
Cum este privirea vorbitorului?	
Ce semnifică zâmbetul și, uneori, râsetul lui?	

Alături de elementele paraverbale, mesajul verbal este întărit și cu ajutorul **elementelor nonverbale**. Acestea sunt expresia feței, gesturile, privirea, zâmbetul, poziția corpului.

Exemplu

În enunțul „— Tu, aici?, îl întrebă, aruncându-i flăcări din priviri.”, „flăcările din priviri” indică iritarea.

→ Privește imaginile de mai jos și asociază fiecărei expresii faciale o emoție din seria următoare: *frică, furie, bucurie, tristețe*, completând pe spațiul punctat din casetă.

→ Ce ai simți dacă secvența „— Tu, aici?, îl întrebă, aruncându-i flăcări din priviri.” ar face referire la tine? Cum ai modifica-o, astfel încât să aibă alt efect?

→ Urmărește, din nou, începutul videoclipului. Prima replică este o întrebare. Cu ce intenție crezi că a pus vorbitorul această întrebare? A avut efectul dorit asupra ta, în calitate de interlocutor? De ce crezi că a avut/nu a avut efect?

Un act de limbaj presupune formularea unui enunț, respectând regulile fonetice și gramaticale, prin care vorbitorul exprimă o intenție și se așteaptă la un efect asupra interlocutorului. Existența efectului scontat dovedește că actul de limbaj a fost eficient.

Elementele paraverbale și nonverbale întăresc mesajul, îl completează, contribuind la transmiterea intenției și la eficiența actului de limbaj.

Cu toate acestea, folosirea lor în exces devine supărătoare în comunicare.

Un bun vorbitor reușește să-și transmită intențiile, îmbinând în comunicarea orală elementele verbale, paraverbale și nonverbale, într-un mod echilibrat și să acționeze astfel asupra interlocutorului.

Bonus ☺

→ Care crezi că ar putea fi legătura între un tenor și un pinguin? Ți amintești de Apolodor, „pinguinul călător” al lui Gellu Naum? Era și el tenor. Cânta la circ. Cum cânta? Probabil că așa (Accesează linkul!): <https://www.youtube.com/watch?v=PHj0IA8GQLQ>

Activitatea nr. 2

Ce poți face cu vocea ta, cu gesturile tale și cu doar câteva cuvinte?

Problema: E rândul tău. Ce poți face cu vocea ta, cu gesturile tale și cu doar câteva cuvinte?

În ultimii ani, tot mai mulți tineri își exprimă părerile, într-un mod studiat, mai mult sau mai puțin profesional, prin intermediul unui canal pe internet, astfel încât vloggingul a devenit astăzi o modă în mediul virtual sau, uneori, aproape o slujbă. Postările sunt ordonate pe categorii, se fac topuri, analize, se contabilizează numărul de vizualizări. Vloggerii vorbesc deschis, despre orice, dar, ceea ce-i face să-și păstreze aproape comunitatea de tineri care-i urmăresc, este cum vorbesc.

Poți încerca și tu. Ai nevoie doar de un telefon sau o cameră web și de un subiect. Vocea și gesturile sunt mereu cu tine.

→ Ce ai de făcut? Te provoc să răspunzi la întrebarea *Ce superputere ți-ar plăcea să ai?*

Alege una dintre următoarele variante de răspuns:

- să fiu invizibil;
- să citesc gândurile;
- să zbor.

Explică motivul alegerii și prezintă-ți punctul de vedere într-un mesaj de 2 – 3 minute, înregistrat cu un mijloc audio-video (telefon, webcam), utilizând elemente nonverbale și paraverbale. Colegii de clasă vor fi publicul tău, pentru că înregistrarea va fi prezentată la o lecție de limba și literatura română susținută on-line.

Înainte de a începe, citește reperele din caseta de mai jos. Ai și o grilă prin care poți face o autoevaluare a producției tale, astfel încât să poți oferi colegilor varianta cea mai bună a mesajului înregistrat.

Și, cine știe? Ar putea fi un început bun pentru un viitor vlogger.

Alege o superputere și explică motivul alegerii. Folosește elemente de legătură precum: *din motivul, deoarece, pentru că, din cauză că.*

Prezentarea unui punct de vedere presupune, mai întâi, formularea lui. Se folosesc verbe de opinie: *consider că, cred, în opinia mea.* Ulterior, vei prezenta argumentele, care să-ți susțină punctul de vedere, explicându-le, pe rând, și însoțind explicațiile cu exemple. Poți folosi conectori specifici: *pe de-o parte... pe de altă parte, în plus, de asemenea, la fel cu, în comparație cu, spre deosebire de, desigur, totuși, de exemplu.*

La sfârșit, vei scrie un enunț scurt, în care punctul de vedere este pus în relație cu ideea de la care ai pornit. Poți utiliza elemente de legătură ca: *așadar, la urma urmelor.*

Sprijină mesajul verbal cu elemente paraverbale (calitățile vocii) și nonverbale (gesturi, mimică, zâmbet), dar cu măsură. Poți face înregistrări succesive, până când ești mulțumit de rezultat. Pentru aceasta, te poți ghida după grila de autoevaluare.

Grilă de autoevaluare pentru prezentarea orală a unui punct de vedere

Descriptori		
Nivel maxim	Nivel mediu	Nivel minim
Am fost coerent în prezentarea ideilor, astfel încât mesajul să poată fi înțeles. Am avut o structură logică în toată prezentarea, atât la început, cât și în cuprinsul și la sfârșitul acesteia. Am utilizat conectorii logici potriviți pe tot parcursul prezentării.	Am fost coerent în prezentarea ideilor, astfel încât mesajul să poată fi înțeles. Am avut o structură logică în două dintre părțile prezentării mele. Am utilizat conectorii logici potriviți în două dintre părțile prezentării.	Am fost parțial coerent în prezentarea ideilor, astfel încât mesajul a fost înțeles parțial. Am avut o structură logică într-una dintre părțile prezentării mele. Am utilizat conectorii logici potriviți într-una dintre părțile prezentării/aleatoriu.
Am explicat motivul alegerii și am formulat un punct de vedere, folosind verbe de opinie	Am formulat un punct de vedere, folosind verbe de opinie	Am formulat un punct de vedere impersonal, dar care are legătură cu ceea ce cred
Am explicat/dezvoltat fiecare argument	Am explicat/dezvoltat jumătate din argumente	Am enunțat argumentele fără a le explica/dezvolta
Am susținut cu exemple potrivite fiecare argument	Am susținut cu exemple potrivite jumătate dintre argumente	Am dat un singur exemplu.
Am vorbit corect și clar. Volumul vocii, debitul verbal și intonația au fost potrivite.	Am vorbit corect și clar în prima parte a prezentării. Volumul vocii, debitul verbal și intonația au fost potrivite.	Am vorbit clar, dar am făcut greșeli fonetice și gramaticale. Debitul verbal a fost fluctuant.
Gesturile pe care le-am făcut au fost potrivite. Mimica a fost adecvată. Am vorbit relaxat.	Gesturile pe care le-am făcut au fost potrivite. Mimica a fost adecvată. Am vorbit relaxat în prima parte a prezentării.	Am exagerat cu gesturile: am mișcat prea mult mâinile
Am reușit să mă încadrez în timp.	Am depășit timpul cu mai puțin de jumătate din limita inferioară de timp prevăzută.	Am depășit timpul cu mai mult de jumătate din limita inferioară de timp prevăzută.
Intenția mea a fost să-i fac pe colegii mei să mă asculte până la sfârșit și am reușit să le stârnesc interesul prin prezentarea mea.	Intenția mea a fost să-i fac pe colegii mei să mă asculte până la sfârșit, dar spre final, interesul colegilor pentru prezentarea mea a scăzut.	Intenția mea a fost să-i fac pe colegii mei să mă asculte până la sfârșit, dar au fost două-trei momente când interesul colegilor pentru prezentarea mea a scăzut.

Fișa elevului reflexiv

(Exemple de răspunsuri/întrebări posibile)

- În timpul acestui exercițiu, m-am simțit _____
- Din ce cauză nu am reușit să-i fac pe colegi să mă urmărească până la sfârșit cu atenție?
- Ce pot face pentru a nu gesticula în exces?
- Cum să-mi gestionez emoțiile când observ că ceilalți nu mai sunt interesați de prezentarea mea?

Notă pentru profesori. Activitatea este valoroasă prin construirea unui context de învățare, în care elevii să conceapă un text oral prin intermediul căruia să prezinte idei/puncte de vedere, oferindu-le oportunitatea unei învățări active, cu sens, precum și structurarea competențelor de comunicare orală și de prezentare a ideilor/punctelor de vedere, adoptând comportamente nonverbale și paraverbale. Totodată, prin aplicarea grilei de autoevaluare, elevul are șansa de a veni în fața colegilor cu varianta cea mai bună a mesajului înregistrat.

Prezentările elevilor pot fi încărcate pe platforma digitală a clasei. De asemenea, se pot viziona într-un alt moment, pentru a observa evoluția în ceea ce privește gradul de structurare a competențelor specifice vizate.

Fișa de autoevaluare poate fi ușor modificată, astfel încât să devină una de interevaluare, pe care elevii o completează la finalul prezentării fiecărui coleg, într-un moment reflexiv.

Activitatea nr. 3

De asemenea, dacă itemii 8, 9, 10 și 11 din bateria de itemi nr.2 să dezvăluie structurarea parțială a aceleiași competenței specifice (4.1.) din clasa a VI-a, prin conținutul *Adjectivul. Posibilități combinatorii ale adjectivului*, profesorul poate remedia acest neajuns, tot în cadrul competenței 4.1 din clasa a VII-a, integrând conținutul la cel din clasa a VII-a: *Topica adjectivului. Adjectivul participial. Posibilități combinatorii ale adjectivului*.

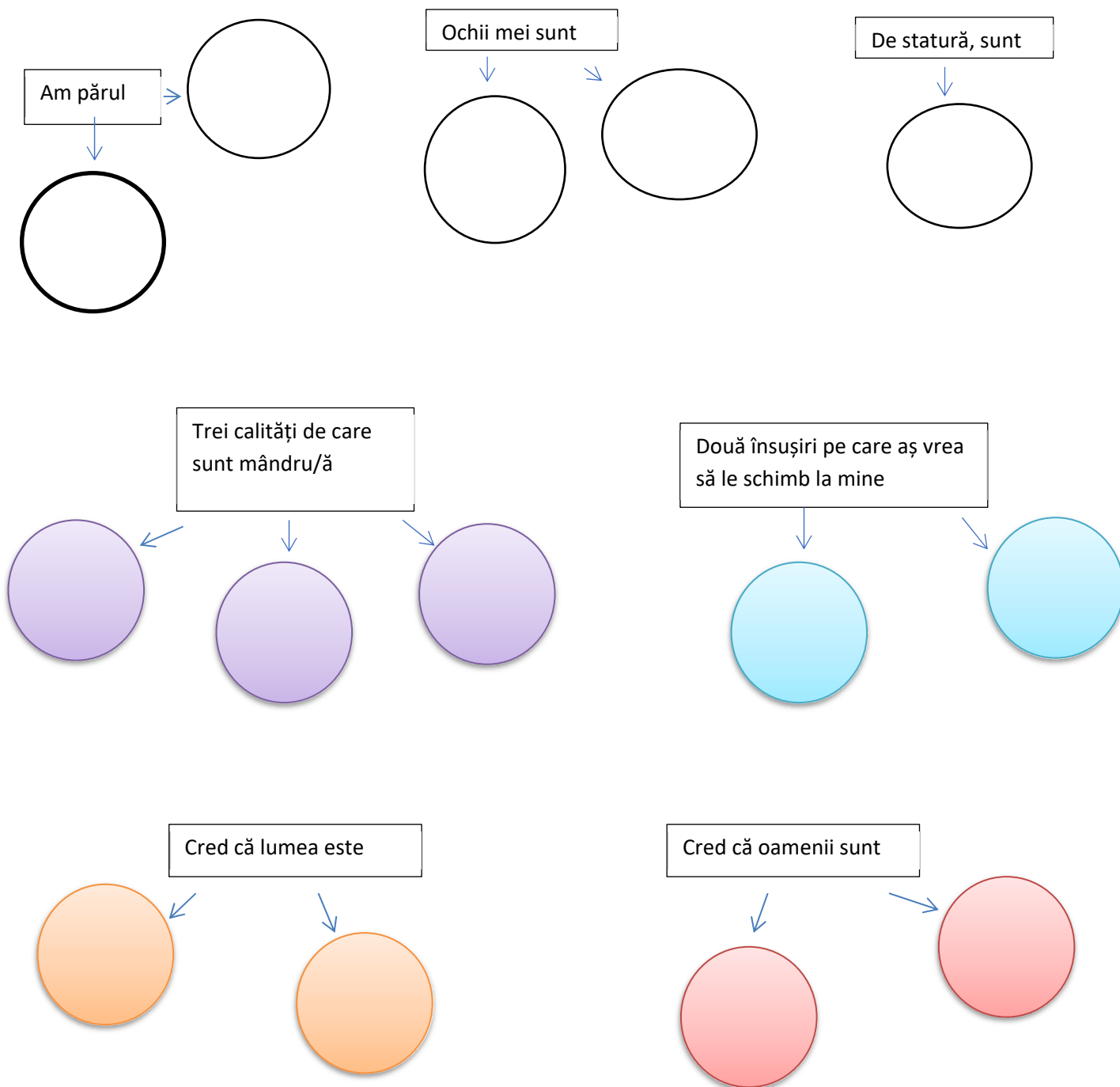
Lumea poate fi mai bună folosind adjective?

Problema: Lumea poate fi mai bună folosind adjective?

Se spune că lumea e după cum sunt oamenii. Bunicii spun că vremea e după cum sunt oamenii. Despre unii oameni se spune că sunt „după cum e vremea” sau „după cum bate vântul”, în timp ce alții sunt influențați de vreme, aceasta provocându-le bucurie, tristețe sau dureri de cap.

Ție cum ți se pare că e lumea? Ți place așa sau ai vrea s-o schimbi? Dar oamenii cum sunt? Ai putea să-i schimbi? Și, apropo, cum e vremea astăzi? Cam multe întrebări, nu? S-o luăm pe rând și să începem cu tine.

→ Scrie, în cercurile din desenul alăturat, adjective pe care le consideri potrivite, pentru a te prezenta pe tine și ideile tale:

→ Acum, privește cu atenție lumea din jurul tău și descrie trei elemente/obiecte/ființe care îți plac, folosind adjective. Alege, apoi, un aspect pe care ai vrea să îl schimbi și găsește o soluție, care-ți stă la îndemână, pentru a realiza schimbarea. Descrie aspectul respectiv în două momente: așa cum era la început și cum este după ce ai intervenit, comparând trăsăturile descrise.

→ Citește cele două texte de mai jos și observă prezența adjectivelor în comparație cu alte părți de vorbire.

→ Grupează, în tabelul A, adjectivele scrise italic în ambele texte.

→ Alege câte un adjectiv din fiecare text și completează tabelul B, trecând ambele adjective selectate prin toate gradele de comparație.

→ Identifică, în cele două texte, un adjectiv care nu are grade de comparație.

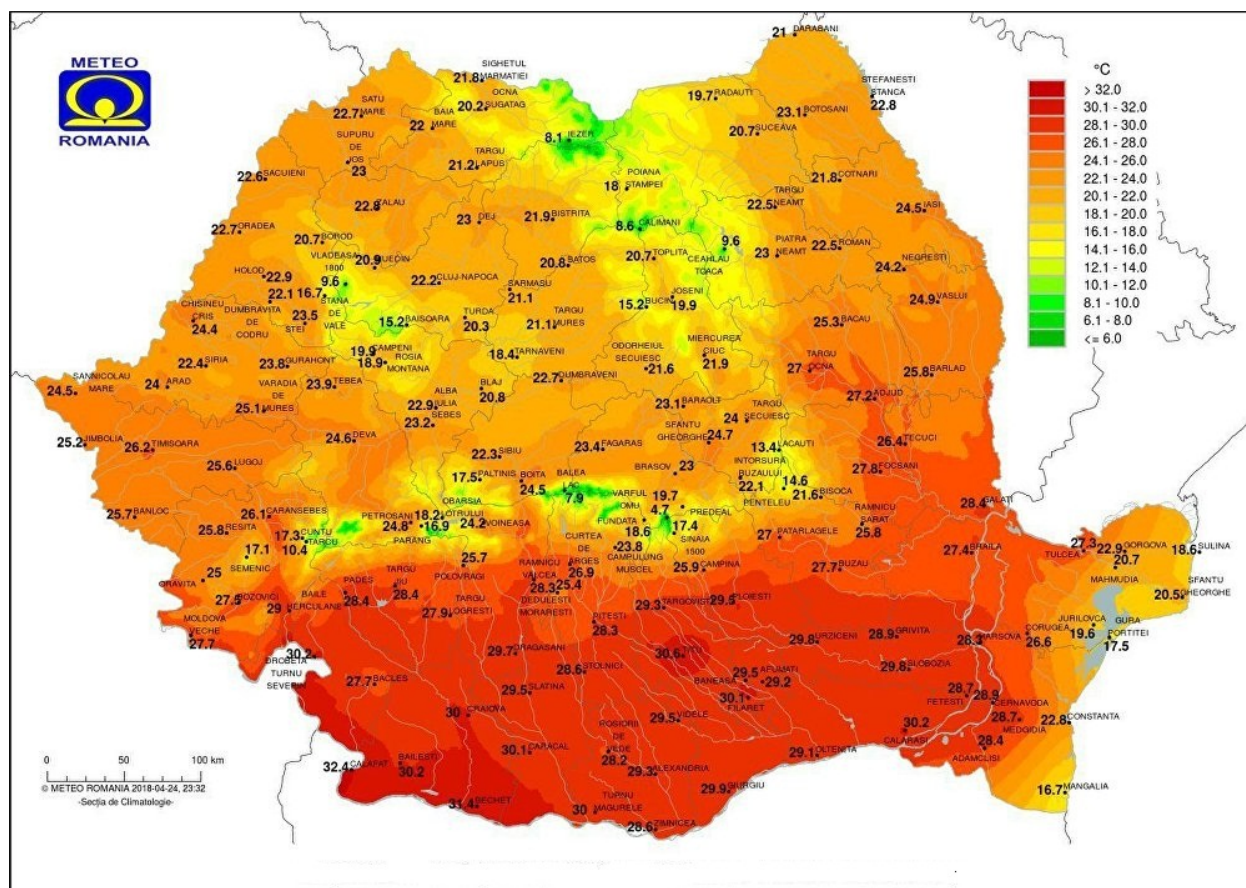
Text 1

„E cald. Grădina-n jurul meu
Se-ntinde *leneșă* la soare.
Frunzișul prăfuit și *greu*
își culca umbra *călătoare*
Pe-al ierburilor câmp *plăpând*.
Râzând cu capul dat pe spate,
Un mac își scutură pe rând
Petalele însângerate.”

Otilia Cazimir, *Vară*

Text 2

Duminică, valorile *termice* se vor situa peste cele normale pentru această perioadă. Vremea va fi *călduroasă* dar, în general, *extrem de instabilă*. Soarele va străluci în *cea mai mare* parte a țării. Pe arii mai restrânse, în zonele montane, se pot înregistra averse *mai frecvente* seara, *foarte scurte* și *reci*, însoțite de descărcări electrice. Regimul termic nu va avea modificări *semnificative* față de intervalul *precedent*. Câmpia, marcată pe hartă în culoarea *oranj*, va fi zona *cea mai puțin vizibilă* în atenționările de precipitații. Temperaturi *la fel de înalte* ca și în sud-vest vor fi așteptate începând de săptămâna viitoare și în sudul *extrem* al țării. O scădere a temperaturii este *foarte puțin probabilă* până la sfârșitul lunii august.

Tabelul A.

Adjective variabile			Adjective invariabile
cu patru forme flexionare	cu trei forme flexionare	cu două forme flexionare	

Tabelul B.

Gradul de comparație							
pozitiv	comparativ de egalitate	comparativ de inegalitate		superlativ			
		de superioritate	de inferioritate	relativ		absolut	
				de superioritate	de inferioritate	de superioritate	de inferioritate

→ Harta care face parte din textul 2 – multimodal – exprimă, prin culori, intensitatea căldurii, în sensul creșterii acesteia, de la verde spre roșu. Ordonează adjectivele din seria următoare, potrivite pentru substantivul *vreme*, în funcție de această creștere în intensitate a căldurii: *caniculară*, *călduroasă*, *călduță*, *răcoroasă*.

→ Identifică, în textele 1 și 2, adjectivele provenite din verbe la participiu.

Adjectivul este partea de vorbire flexibilă care exprimă însușirea unui obiect, ființă, fenomen al naturii etc.

Adjectivul determină un substantiv sau un înlocuitor al acestuia (pronume sau numeral cu valoare pronominală). Adjectivul se acordă în gen, număr și caz cu substantivul determinat (*băiat frumos*, *fete frumoase*). De obicei, locul adjectivului este după substantivul determinat. Atunci când este plasat în fața substantivului, adjectivul preia articolul hotărât de la acesta (codrul *liniștit* – *liniștitul* codru).

Adjectivele pot fi:

- propriu-zise: caiet *folositor*, *curat*, *mare*;
- provenite din verb la participiu: caiet *folosit*, *scris*, *cumpărat*.

După formă luată în vorbire, adjectivele pot fi:

- variabile:** cu patru forme flexionare (în funcție de gen și număr: *acru*, *acră*, *acri*, *acre*); cu trei forme flexionare (*adânc*, *adâncă*, *adânci*, *adânci*); cu două forme flexionare (*bălai*, *bălaie*, *bălai*, *bălaie*).
- invariabile:** *gri*, *mov*, *feroce*.

Intensitatea calității/trăsăturii este redată prin **gradele de comparație** ale adjectivelor.

Acestea sunt:

- pozitivul**, care arată însușirea fără să fie comparată/forma din dicționar a adjectivului (copil *cuminte*);
- comparativul**, care exprimă însușirea unui obiect prin raportare la însușirea altui obiect sau a lui în alt moment; comparativul poate fi
 - de egalitate; copil *la fel de cuminte*; *tot atât de cuminte*;
 - de inegalitate
 - de superioritate; copil *mai cuminte*;
 - de inferioritate; copil *mai puțin cuminte*;

C. superlativul, care exprimă intensitatea maximă a însușirii.

superlativul poate fi

- a. relativ, când gradul maxim al intensității este stabilit prin comparație/raportare la un reper; acesta este
 - fi de superioritate; copilul *cel mai cuminte*; (de exemplu, în enunțul „Copilul este *cel mai cuminte* din clasă.”, reperul la care ne raportăm este clasa).
 - fi de inferioritate; copilul *cel mai puțin cuminte*;
- b. absolut, când exprimă intensitatea la un grad maxim, fără o raportare la un reper; acesta poate fi
 - fi de superioritate; copil *foarte cuminte*;
 - fi de inferioritate; copil *foarte puțin cuminte*.

Unele adjective nu au grade de comparație: *superior, inferior, maxim, anterior, extrem, optim* (provin din limba latină, unde sunt superlative), *viu, complet, veșnic, unic* (însușirea este negradabilă), *cosmic, terestru* (sensul cuvântului nu permite comparație).

→ Care sunt cuvintele de care depind adjectivele scrise italic în propozițiile de mai jos? Ce funcție sintactică îndeplinesc adjectivele în această situație în care sunt adjuncți?

Care este adjectivul centru, adică adjectivul de care depinde o parte de propoziție? Ce fel de parte de propoziție este?

- a. Duminică, valorile *termice* se vor situa peste cele normale pentru această perioadă.
- b. Vremea va fi *călduroasă* dar, în general, extrem de instabilă.
- c. „Râzând cu capul *dat* pe spate,/Un mac își scutură pe rând/Petalele însângerate.”

→ Răspunde la întrebări, complet enunțurile următoare:

Atributul adjectival se găsește în propoziția

În propoziția, adjectivul este nume predicativ.

Adjectivul este centru în propoziția

și de el depinde partea de propoziție

Adjectivul se combină în propoziție cu alte cuvinte, de cele mai multe ori fiind **adjunct**. În această calitate, adjectivul are funcția sintactică de

- a. atribut adjectival: Avem un copac *bătrân*;
- b. nume predicativ: Cățelul este *jucăuș*.

Când este nume predicativ, adjectivul se află într-o relație ternară, fiind subordonat atât față de subiect, cât și față de verbul copulativ. Numele predicativ se acordă în gen, număr și caz cu subiectul.

În unele situații, când adjectivul este determinat, la rândul lui, de alte părți de propoziție, el devine **centru**. În calitate de centru, adjectivul are dublu rol: de adjunct (determină un substantiv) și de centru (este determinat de alte părți de propoziție).

De exemplu, în propoziția „În parc, este o veveriță *prietenoasă* cu vizitatorii.”, adjectivul *prietenoasă* este adjunct pentru substantivul *veverița* și centru pentru complementul prepozițional *cu vizitatorii*.

Adjectivul poate fi centru pentru

- complementul indirect: Le suntem recunoscători *părinților*.
- complementul prepozițional: Am un prieten interesat *de fotografie*.
- circumstanțialul de loc: Veverița mea este mereu prezentă *la reuniunile* familiei.
- circumstanțialul de timp: Mușcatele sunt înflorite *de săptămâni* întregi.
- circumstanțialul de mod: El este legat *sufletește* de casa copilăriei lui.
- circumstanțialul de cauză: Ea este obosită *de nesomn*.
- circumstanțialul de scop: Este atentă la discursul lui, *pentru a nota* esențialul.

În viața de zi cu zi, adjectivul ajută la descrierea unui obiect, a unei ființe, la caracterizarea unei persoane, la evaluarea unui aspect/a unei situații. Utilizând adjective, te poți prezenta sau cunoaște mai bine pe tine însuși, poți face un compliment, iar complimentele îi fac pe oameni fericiți. Și când oamenii sunt fericiți, lumea începe să fie mai bună.

Cum arată lumea ta?

În final, îți propun un exercițiu prin care lumea ta ar putea fi mai bună. Completează casetele din dreptul substantivelor cu adjectivele pe care le consideri potrivite, pentru ca lumea descrisă de acestea să fie mai bună. Pe ultimul rând, în casetele libere, poți adăuga și alte substantive determinate de adjectivele dorite.

cerul		păsările		muzica	
marea		oamenii		prietenii	
pădurea		relațiile		cărțile	

Activitatea nr. 4

Itemul 16 din bateria de itemi nr. 2 ar putea scoate în evidență o structurare parțială a competenței specifice 2.5. din clasa a VI-a, care vizează identificarea strategiilor de lectură, a volumului și a diversității materialelor citite, având conținutul asociat *Interese și atitudini față de lectură*. Această competență specifică poate fi structurată în cadrul competenței specifice 2.4. din clasa a VII-a (dezvoltarea competenței de lectură prin diversificarea activităților consacrate cărții), utilizând conținutul asociat *Monitorizarea propriei lecturi*.

Ce te-ar putea determina pe tine să citești mai mult?

Problema: Ce te-ar putea determina pe tine să citești mai mult?

Copiii citesc tot mai puțin în ultimii ani. Indiferent de cauze, scăderea interesului lor pentru lectură și lipsa acestuia se manifestă prin dificultăți în înțelegerea mesajului unui text scris sau în exprimare. Acest fapt a fost pus în evidență și în urma aplicării unor teste la nivel internațional. Fiind un fenomen masiv în lume, numeroase organizații propun diferite proiecte pentru stimularea lecturii, iar cei cărora li se adresează învață să-și construiască strategii pentru ca lectura să câștige teren între ocupațiile zilnice. Tu te-ai gândit vreodată să-ți faci o astfel de strategie? Ți s-a întâmplat vreodată ca un lucru să ți se pară dificil, pentru că nu știi, pur și simplu, de unde să începi.

→ Citește textul următor și observă cum a devenit lectura interesantă pentru un copil

„Nu văzusem niciodată marea decât în poze. Și într-o iarnă, în biblioteca friguroasă din Primărie, am dat peste o carte intitulată *Toate pânzele sus!*, de Radu Tudoran. Am deschis-o și n-am mai lăsat-o din mână. Ce aventuri! Ce locuri minunate! Ce eroi adevărați! Neobositul aventurier Anton Lupan, misteriosul Pierre Vaillant, simpaticul bucătar Ismail, Ieremia, omul care nimerea cu pușca orice, cârmaciul Gherasim, pirați, corabia *Speranța*, îndepărtata Țară de Foc etc. – toți și toate intrau în forță în mintea și-n inima mea. Simțai în aceste pagini cum foșnește și miroase marea, trăiai furtuni, explorați locuri periculoase, luptai, salvai prieteni și așa mai departe. Brusc, toate «aventurile» noastre de la castel sau de pe valea Bârsăului mi s-au părut mici, neinteresante. Le povesteam amicilor mei scene din această poveste marinărească (pentru că biblioteca avea un singur exemplar și nu voiam să se piardă), mai și exageram ca să-i țin curioși, făceam, altfel spus, «filmul» cărții, cu mult înainte să apară, în 1976, un serial produs de televiziunea română după roman, care serial, să fiu sincer, m-a dezamăgit. Era mult mai sărac decât versiunea mea «cinematografică»».

Mai mult: m-am apucat eu însumi, prin clasa a doua, să scriu un roman după modelul *Toate pânzele sus!*, tot un roman de aventuri pe mările și oceanele lumii. Mi-am dat însă seama foarte curând că nu pot egala originalul, că personajele mele n-aveau viață, că marea mea era ca o baltă. Dar a fost prima mea încercare de «scriitor» și asta o datorez lui Radu Tudoran.

Dacă un copil sau un proaspăt adolescent vrea să pătrundă în lumea fascinantă a cărților, atunci eu recomand ca poartă de intrare romanul *Toate pânzele sus!*”

Ioan Groșan, *Cartea copilăriei mele*

→ Recitește textul și răspunde la următoarele întrebări:

- Cum te-ai simțit citind textul?
- De ce crezi că, după lectura cărții *Toate pânzele sus!*, întâmplările din viața reală, considerate până atunci adevărate aventuri, i s-au părut băiatului „mici, neinteresante”?
- Ce consecințe a avut lectura cărții pentru copil?
- Consideri potrivită pentru tine recomandarea de a citi cartea *Toate pânzele sus!* scrisă de Radu Tudoran?
- Ce strategie de lectură ți-ai face dacă ai vrea să citești cartea recomandată, știind că este un roman, care are 466 de pagini?

→ Pentru a afla care este profilul tău de cititor, încercuiește, în fișa de mai jos, litera/literele din dreptul răspunsurilor care caracterizează cel mai bine interesele tale de lectură și atitudinea ta de cititor:

- Consider că lectura este importantă în viață:
 - a. în foarte mare măsură;
 - b. în mare măsură;
 - c. în mică măsură;
 - d. nu este importantă.
- Citesc:
 - a. cel puțin o carte pe săptămână;
 - b. cel puțin o carte pe lună;
 - c. cel puțin o carte pe an;
 - d. nu prea citesc.
- Citesc cu plăcere:
 - a. da
 - b. nu

- Mă interesează, atunci când citesc:
 - a. universul obișnuit;
 - b. lumile fantastice;
 - c. problemele sociale;

- Prefer cărțile:
 - a. cu final fericit;
 - b. care pun probleme complexe;
 - c. cu final deschis

- Îmi place să citesc:
 - a. povești;
 - b. cărți de acțiune/aventură;
 - c. poezii;
 - d. romane;
 - e. jurnale de călătorie;
 - f. altceva, de exemplu:

- Atunci când citesc:
 - a. parcurg toată cartea;
 - b. sar peste unele pagini

Acum, că ai aflat mai multe despre tine ca cititor, solicită profesorului de limba română să-ți recomande câteva cărți potrivite.

Notă pentru profesori. Sugestii de cărți care pot fi recomandate elevilor, în funcție de nivelul competențelor literare, ale acestora și exemple de intervenții didactice se găsesc accesând site-ul <http://ro.literaryframework.eu/Matrix/show/lower.html>.

Activitatea nr. 5

În ipoteza că itemii 1, 2, 3, 4 și 5 din bateria de itemi nr. 3 dezvăluie structurarea parțială a competenței specifice 3.2. din programa clasei a VI-a, vizând redactarea, individual și/sau în echipă, a unui text complex, cu integrarea unor tabele, din cauza planificării conținuturilor asociate în perioada de suspendare a cursurilor în timpul pandemiei de Covid-19, profesorul poate remedia acest neajuns în clasa a VII-a, în cadrul unei unități de învățare care vizează competența specifică 3.2., aflată în progresie (redactarea, individual și/sau în echipă, a unor texte diverse, care urmează a fi prezentate în fața colegilor), prin recuperarea conținutului referitor la *textul explicativ* în cadrul conținutului *Structuri textuale: secvențe de tip narativ, explicativ, descriptiv, dialogat* din clasa a VII-a, respectiv a conținutului *Prezentarea textului: tabele corelate cu conținutul textului, din clasa a VI-a*, în cadrul conținutului *Prezentarea textului: elemente grafice specifice diverselor tipuri de texte* din clasa a VII-a.

Avem sau nu nevoie de explicații?

Problema: Avem sau nu nevoie de explicații?

Folosit în expresii, cuvântul *explicație* sugerează ceva de care îți vine să fugi. Și de ce să n-o faci când cineva îți cere explicații – asta însemnând că ai dat greș pe undeva? Lucrurile nu stau mai bine nici când cineva vrea să aibă o explicație cu tine, pentru că asta aduce a conflict. Cu toate acestea, ai simțit vreodată că nu-ți poți permite să pierzi o explicație?

→ Citește, mai jos, regulile de joc pentru *Yams*, preluate de pe site-ul www.cumsejoacă.ro

Yams sau *Yatzy* este un joc de zaruri creat de Milton Bradley. Ideea provine din jocuri anterioare precum *Yacht* și *General*. În joc sunt folosite câte cinci zaruri, urmărind completarea unui tabel prestabilit, scopul fiind de a avea un punctaj cât mai mare. *Yams* este un joc de societate caracterizat de noroc, strategie, probabilitate, atenție distributivă.

Reguli generale joc *Yams*

- Participă **minimum doi jucători**.
- Fiecare are câte **cinci zaruri** și câte o fișă cu **tabelul de mai jos** în care se completează punctajul.
- Prima dată, fiecare jucător aruncă concomitent câte un zar. Cel care are **zarul mai mic deschide jocul**.

- Aruncă toate cele cinci zaruri. În funcție de ce a ieșit, fie se oprește și notează punctajul în tabel, fie alege câteva zaruri, iar pe restul le relansează.
- **Poți relansa zarurile de maximum două ori.**

Exemplu: Arunc zarurile. Numerele apărute sunt „1,1,3,5,6”. Pun deoparte „1,1” și relansez „3,5,6”. Numerele apărute sunt „1,2,5”. Pun deoparte „1” (acum am trei de „1” puși deoparte) și relansez „2,5”. Numerele apărute sunt „1,4”. Rezultatul final este de „1,1,1,1,4”. Aleg să scriu „40” în dreptul careului. Acesta este cel mai convenabil punctaj, însa puteam scrie „4” în dreptul rubricii 1, „2” în dreptul perechii, „8” în dreptul tripletului, sau tot „8” în dreptul sumei generale.

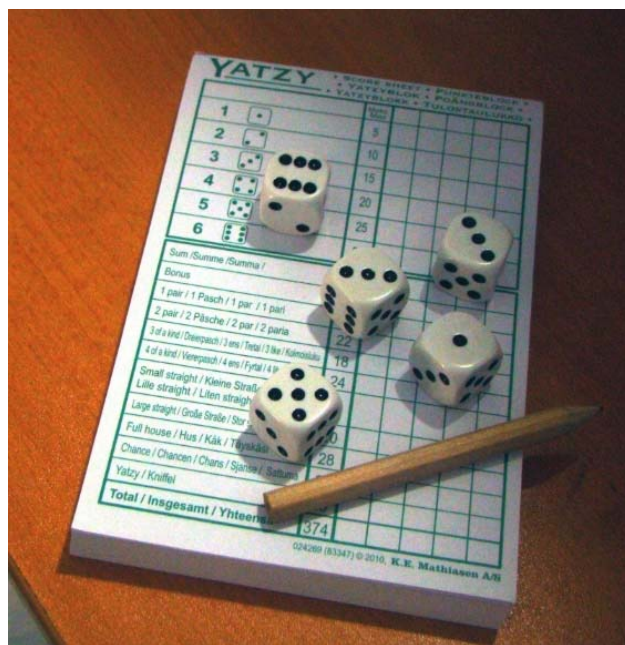
- Apoi este rândul adversarului.
- Jocul se sfârșește când toate coloanele sunt pline.
- Câștigă cel care are un punctaj final mai mare.

1	Aduni cat mai multi de "1", "2" etc., depinde in dreptul carei rubrici te afli, si scrii suma lor. De exemplu daca ai adunat doi de "1", scrii "2" in dreptul rubricii cu 1.
2	
3	
4	
5	
6	
	Scrii suma coloanelor.
♪	Daca suma e de minim 63, mai adaugi 50 de puncte si scrii totalul, daca nu, ramai cu suma la care esti.
■ ■	Faci o pereche si scrii suma numerelor din pereche. De exemplu, daca ai o pereche de "5", atunci aici scrii 10.
■ ■ ■	Acesta este un triplet si scrii suma tuturor numerelor. De exemplu, daca zarurile tale sunt "4,4,4,6,2", scrii 24.
Qm	Chinta mica. Poate fi formata din "1,2,3,4", "2,3,4,5", "3,4,5,6". 15 puncte
QM	Chinta mare. Poate fi formata din "1,2,3,4,5" sau "2,3,4,5,6". 25 de puncte
■ ■ □ □ □	Full. E formata din o pereche si un triplet. 30 de puncte
■ ■ ■ ■	Careu. Patru zaruri cu acelasi numar. 40 de puncte
■ ■ ■ ■ ■	Yams. Toate zarurile cu acelasi numar. 50 de puncte
☀	Suma tuturor zarurilor, indiferent de ce numere au iesit.
♪	Scrii suma coloanei.
♪ + ♫	Suma celor doua coloane.
scor final	Aduni toate sumele.

!	↓	↑
Nu conteaza ordinea in care completezi coloana.	Esti obligat sa avansezi completand coloana de sus in jos.	Esti obligat sa avansezi completand coloana de jos in sus.

Cel mai greu la acest joc este să îți iasa **un yams**, adică cinci zaruri cu același număr. Când completezi coloanele de jos în sus este foarte simplă completarea sumei generale, dar pentru yams este recomandat ca, dacă nu îți vine în timp util un yams, să barezi casa și să treci mai departe.

De asemenea, pentru un **începător**, este de recomandat ca primele jocuri să le facă, utilizând doar **primele trei coloane** (aleatoriu, de sus în jos și de jos în sus), dacă se avântă din prima la tabelul pus la dispoziție, riscă să petreacă trei ore pentru un singur joc. În mod normal, un joc Yams în doi, utilizând întreg tabelul propus, ține o oră.

→ Recitește textul și răspunde la întrebările de mai jos.

Ce se prezintă în text?

Care este scopul textului?

Cum apar în text subtitlurile? Mai sunt și alte cuvinte din text în această situație?

De ce crezi că au fost inserate cele două imagini?

→ Realizează un tabel care să poată fi introdus în textul dat și în care să valorifici informații din regulamentul de joc, având în vedere sfaturile și recomandările pentru jocul Yams.

→ Explică, privind imaginea de mai jos, cum poți să-ți confecționezi singur o mască.

Textul explicativ are scopul de a face pe cineva să înțeleagă ceva.

Există două moduri de realizare a unui text explicativ:

1. **cauzal**, când răspunde la întrebarea *de ce?* (oferă o explicație pentru fenomene etc.);
2. **procedural**, când răspunde la întrebarea *cum?* (explică modul de acțiune sau pașii ce trebuie parcurși pentru a realiza ceva).

Exemple

- texte explicative cauzale: unele texte științifice, manualele școlare;
- texte explicative procedurale: rețete, instrucțiuni, prospecte.

Textele explicative procedurale sunt organizate în părți distincte, evidențiate prin marcatori sau prin cuvinte scrise colorat și în bold, pentru a puncta ideile cele mai importante.

Pentru ca textul să fie bine înțeles, se folosesc cuvinte sau grupuri de cuvinte precum *mai întâi*, *apoi*, *în cele din urmă*. Imaginile inserate în pagină ușurează, de asemenea, înțelegerea textului. Alte cuvinte scrise colorat și bold ajută la rezumarea informațiilor.

Verbele sunt folosite, de regulă, la modurile imperativ și indicativ, timpul prezent.

Fișa elevului reflexiv

(Exemple de întrebări posibile)

Am precizat instrumentele de care este nevoie pentru a confecționa masca?

Am prezentat pașii în ordinea corectă?

Am explicat fiecare pas pentru confecționarea măștii?

Am folosit cuvinte sau grupuri de cuvinte precum *mai întâi*, *apoi*, *în final*?

Am folosit verbe la indicativ prezent sau la imperativ?

Activitatea nr. 6

Este posibil ca itemul 6 din bateria de itemi nr. 3 să pună în evidență structurarea parțială a competenței specifice 3.4., din programa clasei a VI-a (analizarea dificultăților de redactare, oferind soluții, pe baza criteriilor propuse de profesor și discutate cu colegii), prin conținutul *Transformarea vorbirii directe în vorbire indirectă*. Recuperarea acestui conținut se poate face în cadrul unei unități de învățare ce vizează competența specifică 3.4. din clasa a VII-a (evaluarea comportamentelor și a atitudinilor eficiente sau adecvate de redactare, aplicând în activitățile curente de redactare strategiile învățate, personalizate în funcție de profilul psihologic, de interesele și de nevoile fiecăruia), structurată prin conținutul *Structuri textuale: secvențe de tip narativ, explicativ, descriptiv, dialogat*.

Cu cine vorbești, de fapt?

Problema: Cu cine vorbești, de fapt?

Se întâmplă adesea să fii nevoit să redai cuvintele cuiva. Cum poți face asta fără ca interlocutorul tău să creadă că vorbește cu altcineva?

→ Citește secvența următoare și observă discuția dintre cei doi băieți.

Bogdan și Victor sunt prieteni și în această după-masă se dau cu rolele, în parc. Bogdan lucrează de mult timp la un proiect, despre care îi vorbește lui Victor și îi mai spune că a rugat-o pe Ana să-l ajute.

— Și ce a zis Ana?, întreabă Victor.

— A zis: „Trec mâine pe la tine.”

— Pe la mine??? Tu? Sau ea? Mâine?

→ Victor pare să nu fi înțeles mesajul. Din ce cauză crezi că nu l-a înțeles?

→ Rescrie replica lui Bogdan, astfel încât, de data aceasta, Victor să înțeleagă mesajul.

→ Transformă în vorbire indirectă replicile din fragmentul de mai jos.

— Tu ai vreo bănuială? întreabă Mărar. Se pare că eu nu mai am niciuna.

— Eu? a întrebat Penelope. De ce-aș avea eu vreo bănuială? Nici măcar nu știu unde suntem, cu atât mai puțin unde ar trebui să mergem.

Paige Britt, *Șirul pierdut al timpului*

Vorbirea directă reprezintă reproducerea întocmai a cuvintelor cuiva.

Vorbirea indirectă reprezintă redarea, prin relatare, a cuvintelor cuiva.

Trecerea vorbirii directe în vorbire indirectă se realizează prin:

- eliminarea liniei de dialog;
- folosirea verbelor de declarație (*a spune, a afirma*);
- plasarea, după verbele de declarație, a unor cuvinte de legătură, precum *că, să, ca să, dacă* etc.;
- transformarea enunțurilor imperative, exclamative, interogative în enunțuri asertive;
- trecerea verbelor și a pronumelor de la persoana I sau a II-a la persoana a III-a;
- trecerea verbelor de la modul imperativ la modul conjunctiv;
- trecerea substantivelor în cazul vocativ la acuzativ sau dativ;
- eliminarea cuvintelor care sunt exclamații sau imită sunete din natură;
- reproducerea cât mai exactă a cuvintelor personajului.

3.2 Exemple de activități de recuperare

Activitatea nr. 1

În ipoteza că itemii 1, 2, 3, 4, 5, 6 și 7 din bateria de itemi nr.2 relevă structurarea parțială a competenței specifice 4.1. din programa clasei a VI-a (utilizarea structurilor sintactice și morfologice de bază ale limbii române standard pentru înțelegerea și exprimarea corectă și precisă a intențiilor comunicative), prin conținutul nou *Adverbul. Tipuri de adverbe (de mod, de timp, de loc). Gradele de comparație*, profesorul poate insera în planificarea pentru clasa a VII-a o secvență distinctă, de recuperare a conținutului legat de adverb, necesară la începutul unității de învățare ce vizează competența specifică 4.1. din clasa a VII-a (folosirea structurilor morfosintactice ale limbii române standard pentru înțelegerea și exprimarea clară și precisă a intențiilor comunicative complexe), care se structurează prin conținutul asociat *Atributul (realizări prin adjectiv, substantiv, pronume, numeral, adverb)*. Conținutul referitor la gradele de comparație ale adverbilor se poate recupera ușor, odată cu actualizarea gradelor de comparație ale adjectivelor.

Rolul adverbului în univers

Problema: Rolul adverbului în univers

Unii fizicieni spun că universul nostru este tridimensional, o componentă a lui fiind spațiul, care are trei dimensiuni, evidente pentru noi toți: lungimea, lățimea și adâncimea/volumul. Alți fizicieni consideră timpul a patra dimensiune ce caracterizează universul, în timp ce o parte dintre oamenii de știință afirmă că universul ar avea mult mai multe dimensiuni.

Și ce treabă are asta cu limba română?, te întrebi, poate. E în regulă; aparent, nu prea are. Doar că, trăind noi, oamenii, în acest univers, tot ceea ce facem se raportează la dimensiunile sale, iar limbajul este oglinda vieții noastre. Cu alte cuvinte, acțiunile noastre sau întâmplările prin care

trecem vor avea întotdeauna legătură cu spațiul și timpul. Și cum aventurile pe care le trăim nu au niciun farmec dacă nu le putem spune și celorlalți, începem să ne gândim la ce termeni avem la dispoziție pentru asta. Vezi acum legătura?

→ Citește textul următor și observă unde și când se petrece acțiunea:

A fost odată ca niciodată, că de n-ar fi, nu s-ar mai povesti. Pe când se potcovea puricele la un picior cu nouăzeci și nouă de oca de fier și se-arunca sus, în slava cerului, de ne aducea povești.

A fost cândva, departe, la marginile lumii, un împărat mare și-o împărăteasă, amândoi tineri și frumoși, dar care nu aveau copii. Au umblat mult, pe la toți vracii și vrăjitorii din împărăție, ca să le dea un leac și să poată avea copii, dar au mers degeaba. Până într-o zi, când, într-un sat, aproape de palat, au dat de un bătrân înțelept. Acesta, cum i-a văzut venind pe cărare, le-a ieșit pe neașteptate în față și le-a zis:

— Bine ați venit sănătoși, dar ce umbli, împărate, să afli? Dorința ce ai o să-ți aducă întristare.

— Eu nu am venit să te întreb asta, zise împăratul, ci, dacă ai ceva leacuri care să ne facă să avem copii, să-mi dai.

— Am, răspunse unchiașul, dar numai un copil o să faceți. El o să fie Făt-Frumos și drăgăstos și parte n-o s-aveți de el.

Luând împăratul și împărăteasa leacurile, s-au întors, bucuroși, la palat și, curând, împărăteasa le-a spus tuturor că așteaptă un copil. Atunci, cu mic, cu mare s-au veselit și au urat cele bune tinerilor stăpâni.

Înainte de a veni ceasul nașterii, copilul se puse pe-un plâns, de n-a putut nici un vrac să-l facă să tacă. Atunci, împăratul, a început să-i promită toate bunurile din lume.

— Taci, dragul tatii, zise împăratul, că ți-oi da împărăția cutare sau cutare; taci, fiule, că ți-oi da soție pe cutare sau cutare față de împărat și alte multe asemenea lucruri. Târziu, când văzu că nu tace și nu tace, îi mai zise:

— Taci, fătul meu, că ți-oi da *Tinerețe fără bătrânețe și viață fără de moarte*.

Imediat, copilul tăcu și se născu, iar slujitorii dădură repede veste în toată împărăția și se ținură ospete mari, o săptămână întreagă și nimeni n-a putut uita veselia de atunci. La fel de repede creștea și copilul, făcându-se isteț și îndrăzneț.

Adaptare după *Tinerețe fără bătrânețe și viață fără de moarte*

→ Recitește textul și completează tabelul de mai jos:

Cuvinte care arată locul acțiunii	Cuvinte care arată timpul acțiunii	Cuvinte care arată cum se desfășoară acțiunea

→ Înlocuiește cu un sinonim grupul de cuvinte scris italic în fragmentul „le-a ieșit *pe neașteptate* în față”.

→ Ce parte de vorbire determină cuvintele pe care le-ai trecut în tabel? Dar grupul de cuvinte pe care l-ai înlocuit cu un sinonim?

→ Ce arată aceste cuvinte?

→ Aceste cuvinte sunt părți de vorbire și se numesc adverbe.

Adverbul este partea de vorbire neflexibilă care arată circumstanțele în care se desfășoară o acțiune. Adverbul determină un verb.

După înțeles, adverbele sunt:

- a. **de loc:** *aici, acolo, dincolo, dincoace, sus, jos, deasupra;*
- b. **de timp:** *azi, mâine, poimâine, ieri, cândva, acum, curând;*
- c. **de mod:** *bine, rău, așa, astfel, prietenește, repede, încet.*

După alcătuire, adverbele pot fi:

- a. **simple:** *așa, aici, acolo, azi, sus;*
- b. **compuse:** *altfel, dinainte, altădată, deloc.*

Există și grupuri unitare de cuvinte (sinonime cu adverbe) care arată circumstanțele în care se desfășoară o acțiune, comportându-se ca un adverb și numindu-se **locuțiuni adverbiale**. De exemplu: *an de an, cât ai zice pește, din când în când.*

→ În secvența „La fel de repede creștea și copilul”, se compară modul de realizare a două acțiuni: slujitorii dau *repede* de veste și copilul crește *la fel de repede*.

→ Unde ai mai întâlnit asemenea forme?

Adverbul are **grade de comparație** (de intensitate) care sunt aceleași ca la adjectiv.

1. pozitivul (crește *repede*);

2. comparativul:

- a. **de egalitate** (crește *tot atât de repede*, crește *la fel de repede*);
- b. **de inegalitate:**
 - **de superioritate** (crește *mai repede*);
 - **de inferioritate** (crește *mai puțin repede*).

3. superlativul:

- a. **relativ:**
 - **de superioritate** (crește *cel mai repede*);
 - **de inferioritate** (crește *cel mai puțin repede*);
- b. **absolut:**
 - **de superioritate** (crește *foarte repede*);
 - **de inferioritate** (crește *foarte puțin repede*).

Doar unele adverbe au grade de comparație.

→ Care este cuvântul de care depinde adverbul scris italic în propoziția „nimeni n-a putut uita veseliea *de atunci*”? Ce funcție sintactică îndeplinește adverbul în această calitate de adjunct?

→ Care este, în propoziția „Până într-o zi, când, într-un sat, aproape de palat, au dat de un bătrân înțelept.” adverbul centru, adică adverbul de care depinde o parte de propoziție? Ce fel de parte de propoziție este?

Adverbul se combină în propoziție cu alte cuvinte, având, de cele mai multe ori, calitatea de **adjunct**

- a. al unui verb, în această situație lui funcția sintactică fiind de
 - **circumstanțial de mod:** Se vede *bine*.;
 - **circumstanțial de timp:** A venit *azi*.;
 - **circumstanțial de loc:** Merge *dincolo*.;
 - **circumstanțial de cauză:** Cântă *de bine* ce-i este.;
 - **circumstanțial de scop:** Muncește *pentru mai bine*;
 - **nume predicativ:** Ei sunt *împreună* de mai mult timp. (adverbul este adjunct al unui verb copulativ).
- b. al unui adjectiv, de cele mai multe ori, marcă a gradelor de comparație ale adjectivului: Este *destul de frumoasă*.
- c. al unui alt adverb, contribuind la exprimarea gradelor de comparație ale adverbului:
A învățat *destul de bine*.

Există situații în care adverbul este integrat într-un grup nominal și are funcția sintactică de **atribut adverbial**: Stă în casa *de sus*.

Unele adverbe nu au funcție sintactică. Acestea se numesc **semiadverbe**. De exemplu: *Mai* stă puțin. *Numai* el vine. *Tot* eu voi merge *și* de data asta. A *cam* exagerat.

Semiadverbele *numai* și *doar* apar numai în enunțuri afirmative (*Numai/doar* ei știau.), în timp ce semiadverbul *decât* este folosit doar în enunțuri negative (Nu știau *decât* ei.)

Când adverbul este determinat, la rândul lui, de alte părți de propoziție, el devine **centru**. În calitate de centru, adverbul are dublu rol: de adjunct (determină un verb) și de centru (este determinat de alte părți de propoziție).

Adverbul poate fi centru pentru

- complementul indirect: A procedat adecvat *situației*.;
- complement prepozițional: Locuiește departe *de mine*.

Activitatea nr. 2

Este posibil ca, itemii 12, 13, 14 și 15 din bateria de itemi nr. 2 să scoată în evidență structurarea parțială a competenței specifice 2.1. din clasa a VI-a, vizând corelarea informațiilor explicite și implicite din texte literare și nonliterare, continue, discontinue și multimodale, în cazul în care conținutul *Textul argumentativ* a fost studiat în perioada pandemiei. Acest conținut nu se regăsește deloc, în mod explicit, în clasa a VII-a, fiind reluat, progresiv, doar în clasa a VIII-a. De aceea, profesorul poate include o secvență nouă în planificare, la oricare unitate de învățare din clasa a VII-a, vizând competențe specifice care se structurează prin conținuturi ce au legătură cu elemente ale textului argumentativ, respectiv competențele specifice 2.1. (recunoașterea modurilor în care sunt organizate informațiile din texte literare și nonliterare, continue, discontinue și multimodale) și 2.2. (compararea diferitelor puncte de vedere exprimate pe marginea unor texte

diverse). Competențele specifice 2.1. și 2.2. se structurează în clasa a VII-a prin conținuturi precum *strategii de comprehensiune: reflecții asupra limbajului și a structurii textelor de tip epic, liric, dramatic*, în cadrul cărora ar putea fi recuperat textul argumentativ.

Ce-i de făcut ca să fii convingător?

Problema: Ce-i de făcut ca să fii convingător?

Oamenii au mereu idei. Ideile vin și pleacă. Unele dintre ele nu se mulțumesc doar cu atât. Vor să prindă consistență, să fie puternice, să convingă, să învingă, iar pentru asta e nevoie să întâlnească omul potrivit. Te-ai gândit vreodată la cum ar putea un om să-și susțină o părere astfel încât să-i convingă și pe alții? Mai ales când tot universul pare să fie împotriva. Ție ți s-a întâmplat vreodată?

→ Citește textul de mai jos și observă ce le-a spus Andrei părinților lui pentru a-i convinge să-i cumpere un calculator nou. [Te întrebi cine e Andrei? E un copil, ajuns în clasa a VII-a, căruia i se spune mereu să citească mai mult, să nu mai stea la calculator, s-o lase mai încet cu telefonul mobil. Ți se pare cunoscut?]

În ziua de azi, este mai important să ai un calculator performant decât doar să ai calculator. Eu cred cu tărie asta.

Mai întâi, tehnologia și mediul virtual au evoluat. În aceste condiții, un calculator bun este totul, pentru că ceea ce se găsește pe internet și resursele de care am nevoie presupun caracteristici performante ale acestuia. După cum știți, am avut de curând și experiența școlii on-line, când ni s-au predat lecții pentru care a trebuit să folosesc aplicații complexe, să deschid mai multe pagini simultan, să urmăresc filme, să-mi fac temele și să le încarc pe platforma digitală. Mi s-a blocat des calculatorul și asta mi-a luat mai mult timp decât altor colegi.

Pe de altă parte, știu că-mi reproșați că îmi plac toate gadgeturile, că stau mult în fața monitorului, și că, probabil, vă gândiți că voi sta și mai mult dacă voi avea un calculator mai bun, dar vreau să vă spun că eu simt că pe mine calculatorul mă ajută să mă dezvolt. La fel spun și colegii mei. Dacă în urmă cu doar câțiva ani calculatorul și toate celelalte erau doar simple jucării, acum, vă asigur că nu mai este așa. Aceste gadgeturi sunt invenții ale timpului nostru și sunt jucării adevărate, care ne ajută în dezvoltare, așa cum alte generații au fost ajutate de jucăriile timpului lor. Să luăm, spre exemplu, televizorul sau radioul. Și ele au fost „gadgeturile” vremii lor și un pas intermediar spre tehnologia de azi, care va fi alt pas spre tehnologia viitorului. Din acest motiv, mijloacele electronice de azi sunt jucării de care este nevoie și ar fi greșit să nu ne bucurăm de ele.

În plus, un calculator mai bun rezolvă și lucruri practice, care ne folosesc tuturor, deoarece zilnic e nevoie de internet pentru a găsi soluții la diferite probleme, iar pe calculatorul meu paginile se încarcă greu. Ce să mai spunem că, de multe ori aș avea nevoie de spațiu pentru a stoca mai multă informație. Cu un calculator performant aș putea descărca mai rapid muzică pentru ascultat în mașină, când mergem în vacanță sau ne-am mai putea uita seara toți la un film.

De aceea, într-o lume puternic tehnologizată și cu tendințe clare de a se dezvolta în continuare în acest domeniu, oamenii au nevoie să țină pasul. În consecință, nu un calculator, ci un calculator bun, performant este mai important să ai.

→ Recitește textul și completează fișa de mai jos:

Ideea de la care pornește Andrei este

Primul argument prin care Andrei își susține părerea este

Acest argument se adresează rațiunii sau este unul emoțional?

Cuvântul/grupul de cuvinte este introdus acest argument este

Al doilea argument prin care Andrei își susține părerea este

Acest argument se adresează rațiunii sau este unul emoțional?

Cuvântul/grupul de cuvinte este introdus acest argument este

Al treilea argument prin care Andrei își susține părerea este

Acest argument se adresează rațiunii sau este unul emoțional?

Cuvântul/grupul de cuvinte este introdus acest argument este

Concluzia la care ajunge Andrei este

Cuvintele care fac legătura între idei sunt

Textul argumentativ are scopul de a convinge cititorii cu privire la un punct de vedere.

Structura textului argumentativ:

Ipoteza/teza/premisa este o problemă pusă în discuție, care deschide, în egală măsură, două posibilități de argumentare: pro și contra. Ipoteza este urmată de poziționarea celui care argumentează, prin formularea opiniei/punctului de vedere referitoare la problema pusă în discuție.

Argumentele sunt idei care susțin punctul de vedere. Argumentele pot fi raționale (fapte, dovezi, exemple) sau emoționale (întâmplări trăite de cel care argumentează) și sunt explicate, pe rând și însoțite de exemple. În textul argumentativ există **cuvinte/grupuri de cuvinte care ierarhizează argumentele**: *mai întâi, apoi, în primul rând..., în al doilea rând..., pe de-o parte... pe de altă parte, în plus, mai mult, de asemenea, în concluzie, prin urmare, așadar*. Legătura dintre idei se realizează prin **conectori** specifici, precum: *pentru că, deoarece, având în vedere, spre deosebire de*.

Concluzia este enunț sintetic prin care este întărită ipoteza, prin reluarea, în mod nuanțat, a opiniei celui care argumentează.

→ Crezi că i-a convins Andrei pe părinții lui?

.....

→ Ce te face să crezi că i-a convins/nu i-a convins?

.....

Notă pentru profesori. O altă activitate de învățare ar putea fi evaluarea, cu ajutorul unei grile, a unui text argumentativ. Textele argumentative oferite de profesor pentru a fi evaluate ar putea fi ale colegilor mai mari, care au învățat să redacteze un astfel de text.

Grilă de evaluare a unui text argumentativ

Descriptori		
Nivel maxim	Nivel mediu	Nivel minim
Ipoteza este formulată în acord cu problema pusă în discuție: se regăsesc cuvinte sau reformulări ale problemei propuse.	Ipoteza este formulată în acord cu problema pusă în discuție, fără a se regăsi cuvinte sau reformulări ale problemei propuse.	Din formularea ipotezei nu reiese explicit problema pusă în discuție, enunțul fiind mai apropiat de specificul exprimării opiniei
Ipoteza este susținută cu cel puțin două argumente. Fiecare argument este explicat în legătură cu subiectul/problema pusă în discuție și este însoțit de un exemplu care să sprijine înțelegerea lui.	Ipoteza este susținută cu un argument. Argumentul este explicat în legătură cu subiectul/ problema pusă în discuție și este însoțit de un exemplu care să sprijine înțelegerea lui./Ipoteza este susținută cu cel puțin două argumente, fără a fi explicate și însoțite de exemple sau sunt însoțite de exemple irelevante.	Ipoteza este susținută cu un argument, fără ca acesta să fie explicat și însoțit de exemple.

Concluzia este un enunț sintetic prin care se întărește ipoteza, prin reluarea, în mod nuanțat, a opiniei celui care argumentează.	Concluzia este un enunț amplu, cu tendințe de a explica și exemplifica.	Concluzia este formulată schematic, în termeni generali, fără a relua opinia celui care argumentează, dar având legătură cu ideile susținute.
Sunt folosite formulări care arată ierarhizarea argumentelor și conectori specifici care fac legătura între idei.	Sunt folosite formulări care arată ierarhizarea argumentelor/există o formulare prin care se introduce argumentul, fără a fi utilizați conectori specifici care fac legătura între idei.	Introducerea argumentului se face fără folosirea unei formulări specifice și lipsesc conectorii specifici.

3.3 Exemple de activități pentru elevii în risc

Activitățile de recuperare acoperă și situațiile în care elevii nu au participat deloc la activitatea on-line.

3.4 Recomandări din perspectiva integrării tehnologiilor în procesul de predare/învățare

Utilizarea aplicațiilor educaționale permite realizarea unor activități de învățare în mediul on-line:

- **activități asincrone**, care presupun ca interacțiunea dintre profesor și elev să se realizeze prin accesarea resurselor educaționale on-line în contexte temporale diferite;
- **activități sincrone**, interacțiunea dintre profesor și elev să se realizeze în timp real, prin intermediul aplicațiilor care permit organizarea de videoconferințe.

Dintre aplicațiile educaționale care permit realizarea de activități sincrone sau asincrone, menționăm următoarele:

Clase virtuale, care permit activități sincron și asincron:

- Microsoft Teams (<https://teams.microsoft.com/>);
- Google Classroom (<https://classroom.google.com/>);
- Edmodo <https://new.edmodo.com>.

Hărți conceptuale on-line, care permit colaborare sincronă:

- MindMeister (<https://www.mindmeister.com/>);
- Miro (<https://miro.com/>);
- MindMup (<https://www.mindmup.com>);
- Lucidchart (<https://www.lucidchart.com>).

Sisteme de videoconferință, care permit activități sincron:

- Meet (<https://meet.google.com/>);
- Zoom (<https://zoom.us/>),
- Webex (<https://www.webex.com/>).

Table virtuale, care permit colaborare sincronă:

- Google Jamboard (<https://jamboard.google.com/>);
- Microsoft Whiteboard (<https://www.microsoft.com/ro-ro/microsoft-365/microsoft-whiteboard/digital-whiteboard-app>).

Platforme de învățare, utilizabile fie sincron, fie asincron:

- Kahoot (<https://kahoot.com/>);
- Wordwall (<https://wordwall.net/>);
- Minecraft Education edition (<https://education.minecraft.net/>);
- Mycoolio (<https://www.mykoolio.com/>);
- TEDEd (<https://ed.ted.com/>)

Site-uri web:

- YouTube (<https://www.youtube.com/>);
- TED (<https://www.ted.com/>).

**Tabel comparativ între competențe specifice și conținuturi
din programele de limba și literatură română din clasa a VI-a
corespunzătoare perioadei martie – iunie 2020 și clasa a VII-a.**

Clasa a VI-a	Clasa a VII-a
1. Participarea la interacțiuni verbale în diverse situații de comunicare, prin receptarea și producerea textului oral	
<p>1.2. Prezentarea unor informații, idei, sentimente și puncte de vedere în texte orale, participând la discuții pe diverse teme sau pornind de la textele citite/ascultate</p> <p>Conținuturi asociate →</p> <p>Strategii de concepere și de comprehensiune a textului oral: parafrizare, informații explicite și implicite, rezumare</p>	<p>1.2. Prezentarea unor informații, idei și puncte de vedere, oferind detalii semnificative și exemple relevante, în fața unui public cunoscut, adoptând comportamente paraverbale și nonverbale adecvate</p> <p>Conținuturi de recuperat:</p> <p>Strategii de concepere și de comprehensiune a textului oral: parafrizare, informații explicite și implicite, rezumare</p> <p>Conținuturi la care pot fi recuperate</p> <p>Strategii de concepere și de comprehensiunea textului oral: clasificare, reformulare, repetare, conectori pragmatici; distincția dintre fapt și opinie</p>
<p>1.3. Adecvarea comunicării nonverbale și paraverbale la o situație dată, evidențiind ideile și atitudinile, în situații de comunicare față-în față sau mediată</p> <p>Conținuturi asociate →</p> <p>Performarea actelor de limbaj: relația dintre structura lingvistică a actului de</p>	<p>1.2. Prezentarea unor informații, idei și puncte de vedere, oferind detalii semnificative și exemple relevante, în fața unui public cunoscut, adoptând comportamente paraverbale și nonverbale adecvate</p> <p>Conținuturi de recuperat:</p> <p>Performarea actelor de limbaj: relația dintre structura lingvistică a actului de</p>

<p>limbaj, intenția de comunicare și efectul actului de limbaj</p>	<p>limbaj, intenția de comunicare și efectul actului de limbaj</p> <p>Conținuturi la care pot fi recuperate</p> <p>Atitudini comunicative: respect, toleranță. Modificarea conturului intonațional și a mărcilor prozodice pentru a transmite emoții.</p>
<p>1.4. Participarea la interacțiuni verbale simple cu mai mulți interlocutori, având în vedere cantitatea și relevanța informației transmise și primite</p> <p>Conținuturi asociate →</p> <p>Atitudini comunicative: interes, curiozitate, implicare, cooperare în activități de grup. Inteligența emoțională: exprimarea adecvată a emoțiilor</p>	<p>1.3. Participarea la interacțiuni verbale diverse, apelând la strategii variate de ascultare activă și de negociere a informației și a relației cu interlocutorii</p> <p>Conținuturi de recuperat:</p> <p>Atitudini comunicative: interes, curiozitate, implicare, cooperare în activități de grup. Inteligența emoțională: exprimarea adecvată a emoțiilor</p> <p>Conținuturi la care pot fi recuperate</p> <p>Atitudini comunicative: respect, toleranță. Modificarea conturului intonațional și a mărcilor prozodice pentru a transmite emoții. Inteligența emoțională: recunoașterea emoțiilor interlocutorilor</p>
<p>2. Receptarea textului scris de diverse tipuri</p>	
<p>2.1. Corelarea informațiilor explicite și implicite din texte literare și nonliterare, continue, discontinue și multimodale</p> <p>Conținuturi asociate →</p> <p>Strategii de comprehensiune: reprezentări mentale, integrarea informațiilor textului în propriul univers cognitiv și afectiv</p>	<p>2.1. Recunoașterea modurilor în care sunt organizate informațiile din texte literare și nonliterare, continue, discontinue și multimodale</p> <p>Conținuturi de recuperat:</p> <p>Strategii de comprehensiune: reprezentări mentale, integrarea informațiilor textului în propriul univers cognitiv și afectiv</p> <p>Conținuturi la care pot fi recuperate</p>

<p>Textul argumentativ →</p>	<p>Strategii de comprehensiune: reflecții asupra limbajului și a structurii textelor de tip epic, liric, dramatic</p> <p>2.1. Recunoașterea modurilor în care sunt organizate informațiile din texte literare și nonliterare, continue, discontinue și multimodale</p> <p>2.2. Compararea diferitelor puncte de vedere exprimate pe marginea unor texte diverse</p> <p>Conținuturi de recuperat:</p> <p>Textul argumentativ</p> <p>Conținuturi la care pot fi recuperate</p> <p>Strategii de comprehensiune: reflecții asupra limbajului și a structurii textelor de tip epic, liric, dramatic</p>
<p>2.5. Identificarea strategiilor de lectură, a volumului și a diversității materialelor citite</p> <p>Conținuturi asociate →</p> <p>Interese și atitudini față de lectură</p>	<p>2.4. Dezvoltarea competenței de lectură prin diversificarea activităților consacrate cărții</p> <p>Conținuturi de recuperat:</p> <p>Interese și atitudini față de lectură</p> <p>Conținuturi la care pot fi recuperate</p> <p>Monitorizarea propriei lecturi</p>
<p>3. Redactarea textului scris de diverse tipuri</p>	
<p>3.2. Redactarea, individual și/sau în echipă, a unui text complex, cu integrarea unor tabele</p> <p>Conținuturi asociate</p> <p>Tipare textuale de structurare a ideilor: explicativ →</p>	<p>3.2. Redactarea, individual și/sau în echipă, a unor texte diverse, care urmează a fi prezentate în fața colegilor</p> <p>Conținuturi de recuperat:</p> <p>Tipare textuale de structurare a ideilor: explicativ</p>

Prezentarea textului: tabele corelate cu conținutul textului	<p>Prezentarea textului: tabele corelate cu conținutul textului</p> <p>Conținuturi la care pot fi recuperate</p> <p>Structuri textuale: secvențe de tip narativ, explicativ, descriptiv, dialogat</p> <p>Prezentarea textului: elemente grafice specifice diverselor tipuri de texte</p>
<p>3.4. Analizarea dificultăților de redactare, oferind soluții, pe baza criteriilor propuse de profesor și discutate cu colegii</p> <p>Conținuturi asociate →</p> <p>Transformarea vorbirii directe în vorbire indirectă</p>	<p>3.4. Evaluarea comportamentelor și a atitudinilor eficiente sau adecvate de redactare, aplicând în activitățile curente de redactare strategiile învățate, personalizate în funcție de profilul psihologic, de interesele și de nevoile fiecăruia</p> <p>Conținuturi de recuperat:</p> <p>Transformarea vorbirii directe în vorbire indirectă</p> <p>Conținuturi la care pot fi recuperate</p> <p>Structuri textuale: secvențe de tip narativ, explicativ, descriptiv, dialogat</p>
4. Utilizarea corectă, adecvată și eficientă a limbii în procesul comunicării orale și scrise	
<p>4.1. Utilizarea structurilor sintactice și morfologice de bază ale limbii române standard pentru înțelegerea și exprimarea corectă și precisă a intențiilor comunicative</p> <p>Conținuturi asociate →</p> <p>Adjectivul. Posibilități combinatorii ale adjectivului</p>	<p>4.1. Folosirea structurilor morfosintactice ale limbii române standard pentru înțelegerea și exprimarea clară și precisă a intențiilor comunicative complexe</p> <p>Conținuturi de recuperat:</p> <p>Adjectivul. Posibilități combinatorii ale adjectivului</p> <p>Adverbul. Tipuri de adverbe (de mod, de timp, de loc). Gradele de comparație</p>

Adverbul. Tipuri de adverbe (de mod, de timp, de loc). Gradele de comparație	<p>Conținuturi la care pot fi recuperate</p> <p>Topica adjectivului. Adjectivul participial. Posibilități combinatorii ale adjectivului</p> <p>Atributul (realizări prin adjectiv, substantiv, pronume, numeral, adverb)</p>
5. Exprimarea identității lingvistice și culturale proprii în context național și internațional	
<p>5.2. Analiza unor elemente comune identificate în cultura proprie și în cultura altor popoare</p> <p>Conținuturi asociate →</p> <p>Limba română în Europa; comunitatea lingvistică a vorbitorilor de limbă română de pretutindeni</p>	<p>5.2. Compararea unor elemente privitoare la cultura proprie și la cultura altor popoare</p> <p>Conținuturi de recuperat:</p> <p>Limba română în Europa; comunitatea lingvistică a vorbitorilor de limbă română de pretutindeni</p> <p>Conținuturi la care pot fi recuperate</p> <p>Despre limba și cultura țărilor din vecinătatea României</p>

Bibliografie

1. Programa școlară pentru disciplina limba și literatura română, clasele a V-a – a VIII-a, București, 2017
2. Alina Pamfil, *Limba și literatura română în gimnaziu. Structuri didactice deschise*, Paralela 45, 2003
3. *Gramatica limbii române pentru gimnaziu* (coordonator Gabriela Pană Dindelegan), Univers Enciclopedic, 2019
4. *Gramatica de bază a limbii române* (coordonator Gabriela Pană Dindelegan), Univers Enciclopedic, 2010
5. *Gramatica limbii române* (volumul I și al II-lea), Editura Academiei Române, 2005
6. *Provocarea lecturii – ghid metodologic pentru dezvoltarea competenței de receptare a mesajului scris* (coordonator Gabriela Nausica Noveanu), Editura Didactică și Pedagogică, 2013
7. *PIRLS – culegere. Instrumente de test* (coordonator Gabriela Nausica Noveanu), Editura Didactică și Pedagogică, 2013

Clasa a VIII-a

Secțiunea 1 – Repere pentru estimarea nivelului achizițiilor învățării la finele anului școlar 2019 – 2020 în vederea realizării planificării calendaristice pentru noul an școlar

O parte dintre competențele specifice din programa de clasa a VII-a nu au fost structurate în anul școlar 2019 – 2020, având în vedere că întreruperea cursurilor față în față și continuarea acestora on-line s-a produs spre sfârșitul semestrului al II-lea. În prezentul document, am urmărit identificarea acelor competențe specifice susceptibile de a nu fi fost structurate sau consolidate în clasa a VII-a, recomandând soluții de remediere a situației în planificarea pentru clasa a VIII-a.

Competențele specifice 1.3. și 1.4., derivate din competența generală 1 din clasa a VII-a (participarea la interacțiuni verbale în diverse situații de comunicare prin receptarea și producerea textului oral), sunt achiziții necesare pentru structurarea și consolidarea competențelor specifice 1.3., 1.4. și 1.5. din clasa a VIII-a. Conținuturile asociate competențelor specifice din clasa a VIII-a sunt actualizări ale achizițiilor din clasele anterioare, astfel încât remedierea structurării acestora este mult ușurată. Singurul conținut asociat care era în clasa a VII-a un element de noutate și care ar trebui recuperat în clasa a VIII-a este tracus comunicativ, care poate fi tratat la atitudini comunicative.

La competența generală 2 (receptarea textului scris de diverse tipuri), competențele specifice insuficient structurate în clasa a VII-a sunt 2.1. (recunoașterea modurilor în care sunt organizate informațiile din textele literare și nonliterare, continue, discontinue și multimodale) și 2.3. (adekvarea atitudinii și a practicilor de lectură în funcție de scopul lecturii). În cazul acestor competențe, programa pentru clasa a VIII-a prevede actualizări care permit o reluare a conținuturilor asociate competențelor a căror structurare nu a fost făcută/consolidată, ceea ce înseamnă o plasare a acestora în planificarea din clasa a VIII-a la textul dramatic, la textul nonliterar și la textul liric.

Pentru competența generală 3 (redactarea textului scris de diverse tipuri), sunt vizate competențele specifice 3.2. (redactarea, individual și/sau în echipă, a unor texte diverse, care urmează a fi prezentate în fața colegilor) și 3.3. (utilizarea unor surse diverse pentru realizarea de texte originale) din clasa a VII-a, care pot fi remediate în clasa a VIII-a prin includerea în planificare la conținuturile asociate care sunt actualizări ale cunoștințelor din anii precedenți. În acest an terminal pentru ciclul gimnazial, se adaugă puține elemente de noutate, progresia competențelor făcând posibilă intervenția de tip remedial.

Probleme mai delicate sunt pentru competența generală 4 (utilizarea corectă, adecvată și eficientă a limbii în procesul comunicării orale și scrise) pentru care în clasa a VIII-a nu mai sunt actualizări ale conținuturilor asociate care în clasa a VII-a. Aceasta vizează aspecte de morfologie considerate în clasa a VIII-a achiziții pe baza cărora se structurează competențele specifice care au

asociate conținuturi de sintaxă. Soluțiile sunt fie o abordare sintetică în planificarea din clasa a VIII-a a acestor conținuturi care nu au fost achiziționate înainte de abordarea sintaxei, din orele la dispoziția profesorului, fie o altă modalitate de activitate suplimentară pe care o hotărăște profesorul (proiecte de consolidare a achizițiilor din perioada on-line, activitate individuală on-line etc.).

De asemenea, competența generală 5 (exprimarea identității lingvistice și cultural proprii în context național și internațional), care are o singură competență specifică nestructurată, 5.2. poate fi remediată cu ușurință, fiind asociată cu anumite conținuturi din clasa a VIII-a.

Recomandări

Conținutul privitor la **textul dialogat** din clasa a VII-a, asociat competenței 1.3., poate fi consolidat/remediat în cadrul conținutului din planificarea din clasa a VIII-a **strategii de ascultare activă**. La competența 1.4. din clasa a VII-a, conținutul asociat susceptibil de a nu fi fost structurat este **tracul comunicativ** poate fi remediat în clasa VIII-a la conținutul **atitudini comunicative**, asociat competenței 1.4. și 1.5.

Conținuturile asociate competenței 2.1. și 2.3. pot fi remediate cu ușurință, întrucât în clasa a VIII-a acestea sunt actualizate. **Textul dramatic și arta spectacolului; autor, personaj dramatic; rolul indicațiilor scenice; rolul dialogului; actori, decor, costume, lumini, muzică; dialogul în textul scris și în spectacol** sunt conținuturile din clasa a VII-a a căror achiziție se poate să fi fost afectată de situația pandemică. Toate pot fi bine fixate în clasa a VIII-a la **textul dramatic**, eventual alocând în planificare un număr mai mare de ore. De asemenea, la competența specifică 2.3. conținutul asociat care este o noutate în clasa a VII-a, **metafora**, poate fi reluat în clasa a VIII-a la **textul liric; strategii de interpretare: interpretarea limbajului figurat**. La textul nonliterar, în clasa a VII-a se poate să fi fost abordat insuficient **interviul**, care poate fi asociat în clasa a VIII-a cu **textul de opinie**, text nonliterar care are similitudini cu interviul în care cel căruia i se ia un interviu își exprimă și diferite opinii.

Se pot adăuga în planificare și conținuturile asociate competențelor 3.2. și 3.3. din clasa a VII-a. Astfel, conținutul din clasa a VII-a **tipare textuale de structurare a ideilor** poate fi reluat în clasa a VIII-a în legătură cu **tipare textuale de structurare a ideilor: pro-contra**. Conținuturile privitoare la stil, **naturaletă, eufonie, varietate, originalitate, concizie, varietate**, pot fi abordate actualizate/remediate în clasa a VIII-a la **etica redactării: originalitatea**.

Conținuturile asociate competențelor specifice 4.1 și 4.5. din clasa a VII-a trebuie remediate anterior predării noțiunilor de sintaxă din clasa a VIII-a, întrucât pe acestea se bazează structurarea competențelor din anul terminal al gimnaziului. Acestea pot fi incluse în planificare prin câteva ore dintre cele la dispoziția profesorului. Astfel, pot fi reluate sintetic și esențializat noțiunile cu privire la pronume: **pronumele și adjectivul pronominal posesiv; pronumele și adjectivul pronominal demonstrativ; pronumele și adjectivul pronominal nehotărât; pronumele și adjectivul pronominal interogativ; pronumele și adjectivul pronominal relativ; pronumele și adjectivul pronominal negativ; adjectivul pronominal de întărire; posibilități combinatorii ale pronumelui și ale adjectivului pronominal**. De

asemenea, trebuie actualizate/ remediate/ recuperate noțiunile privitoare la **adverb** și **interjecții** și **posibilitățile combinatorii ale acestora**. Soluțiile alese de profesori trebuie să fie cele mai adecvate claselor la care predau, putând apela și la soluții de consolidare/remediere în afara includerii în planificare, mai ales dacă predarea on-line s-a desfășurat foarte bine.

La competența specifică 5.2 este de remediat doar un conținut din clasa a VII-a, **despre limba și cultura țărilor din vecinătatea României**, care poate fi asociat în clasa a VIII-a cu **relații culturale constructive; noi și ceilalți**, putând fi trecut în planificare.

După cum se poate constata, toate competențele specifice din clasa a VII-a insuficient structurate și conținuturile asociate pot fi remediate chiar prin includerea în planificare, apelându-se la orele la dispoziția profesorului sau găsindu-se soluții originale de esențializare/sintetizare a conținuturilor în clasa a VIII-a.

Secțiunea 2 – Evaluarea gradului de achiziție a competențelor din anul anterior

BATERIE DE ITEMI NR.1

Citește poezia *Corabia* de Alexandru Macedonski.

„La țărm, corabia oprită
E ninsă de zăpada lunii
Și marea tace odihnită,
De biciuirile furtunii.
Catarg și pânze argintate
Abia ușor sunt legănate...
Magia nopții este sfântă...
Verzuiele unde dormitează.
Novicii¹ râd... — Cărmaciul oftează,
Matrozii² melancolic cântă.

Orașul întreg scânteiază
Cu felinarele aprinse...
Muzicile vesel vibrează,
Curse priveghează-ntinse.
Novicii în port se coboară,
Spre râs și petrecere zboară;
Răscoala etății³-i frământă...
Safire pe ceruri lăcrămează.
Din cap mișcând, cărmaciul oftează,
Matrozii melancolic cântă.”

¹*novice* (s.m.) – (aici) marinar care face ucenicie, care este începător.

²*matroz* (s.m.) – marinar.

³*etate* (s.f.) – vârstă.

Itemul 1

Competența specifică 2.1. Recunoașterea modurilor în care sunt organizate informațiile din texte literare și nonliterare, continue, discontinue și multimodale
Conținut asociat Textul liric
Item propus
Cerința Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect. Corabia se află: a. în largul mării; b. la țărm; c. pe malul unui lac; d. în mijlocul unui lac.
Răspuns corect: b.

Itemul 2

Competența specifică 2.1. Recunoașterea modurilor în care sunt organizate informațiile din texte literare și nonliterare, continue, discontinue și multimodale
Conținut asociat Textul liric
Item propus
Cerința Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect. Pe novici îi face să fie veseli: a. vremea; b. noaptea; c. orașul; d. tinerețea.
Răspuns corect: d.

Itemul 3

Competența specifică 2.1. Recunoașterea modurilor în care sunt organizate informațiile din texte literare și nonliterare, continue, discontinue și multimodale
Conținut asociat Textul liric

Item propus
<p>Cerința Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect.</p> <p>Cârmaciul oftează, fiindcă:</p> <ol style="list-style-type: none"> nu-i place orașul; nu-i place noaptea; înțelege pericolele vieții spre deosebire de novici; nu are voie să coboare de pe corabie.
Răspuns corect: c .

Itemul 4

<p>Competența specifică 2.1. Recunoașterea modurilor în care sunt organizate informațiile din texte literare și nonliterare, continue, discontinue și multimodale</p>		
<p>Conținut asociat Strategii de comprehensiune: reflecții asupra limbajului și a structurii textelor de tip epic, liric, dramatic.</p>		
Item propus		
<p>Cerința Precizează tipul de rimă din primele patru versuri, din ultimele patru versuri și din versurile cinci și șase.</p>		
<p>Răspuns așteptat În primele patru versuri rima este încrucișată, rimând versul 1 cu versul 3 și versul 2 cu versul 4 (a b a b). În ultimele patru versuri rima este îmbrățișată, rimând versul 1 cu versul 4 și versul 2 cu versul 3 (c d d c). Rima între versurile cinci și șase este împerecheată, cele două versuri rimând (e e).</p>		
Descriptori		
Nivel maxim	Nivel mediu	Nivel minim
Răspunsul indică toate cele trei tipuri de rimă corect.	Răspunsul indică două tipuri de rimă corect.	Răspunsul indică un singur tip de rimă corect.

Itemul 5

<p>Competența specifică 2.1. Recunoașterea modurilor în care sunt organizate informațiile din texte literare și nonliterare, continue, discontinue și multimodale</p>
<p>Conținut asociat Strategii de comprehensiune: reflecții asupra limbajului și a structurii textelor de tip epic, liric, dramatic.</p>

Item propus		
Cerința Menționează o repetiție, o personificare și o metaforă din textul dat.		
Răspuns așteptat Repetițiile din text sunt: <i>cârmaciul oftează, matrozii melancolic cântă.</i> Personificările din text sunt: <i>mareea tace, undele dormitează, curse priveghează, răskoala frământă, safire lăcrămează.</i> Metaforele din text sunt: <i>zăpada lunii, biciuirile furtunii, magia nopții, orașul scânteiază, novicii zboară, răskoala etății, safire pe ceruri.</i>		
Descriptori		
Nivel maxim	Nivel mediu	Nivel minim
Răspunsul precizează corect o repetiție, o personificare și o metaforă.	Răspunsul precizează corect două figuri de stil.	Răspunsul precizează corect o singură figură de stil.

Itemul 6

Competența specifică 2.1. Recunoașterea modurilor în care sunt organizate informațiile din texte literare și nonliterare, continue, discontinue și multimodale		
Conținut asociat Strategii de comprehensiune: reflecții asupra limbajului și a structurii textelor de tip epic, liric, dramatic.		
Item propus		
Cerința Numeste figura de stil combinată cu următoarele epitete din textul dat: <i>ninse, odihnite, melancolic.</i>		
Răspuns așteptat Epitetul <i>ninse</i> este combinat cu o metaforă. Epitetul <i>odihnite</i> este combinat cu o personificare. Epitetul adverbial <i>melancolic</i> este combinat cu o personificare.		
Descriptori		
Nivel maxim	Nivel mediu	Nivel minim
Răspunsul precizează corect figurile combinate cu cele trei epitete.	Răspunsul precizează corect figurile combinate cu două epitete.	Răspunsul precizează corect figura combinată cu un singur epitet.

Itemul 7

Competența specifică 2.1. Recunoașterea modurilor în care sunt organizate informațiile din texte literare și nonliterare, continue, discontinue și multimodale		
Conținut asociat Strategii de interpretare: interpretarea limbajului figurat (repetiția, metafora)		

Item propus		
Cerința Explică ce sugerează metafora <i>zăpada lunii</i> .		
Răspuns așteptat Metafora „zăpada lunii” sugerează lumina astrului nopții care este asemănată cu strălucirea zăpezii. În același timp, trimite și la răceala acesteia și la nemișcarea firii pe care înghețul o produce. Acesta este motivul pentru care corabia oprită domină un peisaj static, fiindcă până și valurile mării „dormitează”, încetinindu-și mișcarea.		
Descriptori		
Nivel maxim	Nivel mediu	Nivel minim
Răspunsul precizează trei aspecte sugerate de metaforă (strălucire, răceală, nemișcare sau orice altă sugestie posibilă).	Răspunsul precizează două aspecte sugerate de metaforă (strălucire, răceală, nemișcare sau orice altă sugestie posibilă).	Răspunsul precizează un singur aspect sugerat de metaforă (strălucire, răceală, nemișcare sau orice altă sugestie posibilă).

Itemul 8

Competența specifică 2.1. Recunoașterea modurilor în care sunt organizate informațiile din texte literare și nonliterare, continue, discontinue și multimodale
Conținut asociat Strategii de interpretare: interpretarea limbajului figurat (repetiția, metafora)
Item propus
Cerința Găsește o semnificație a dorinței novicilor de a merge în port.
Răspuns așteptat Nivel maxim <i>Novicii sunt tineri și lipsa de experiență îi face să fie curioși, să dorească să afle totul despre existență, neconștientizând posibilele pericole și eșecuri. Ei trăiesc din plin bucuriile vieții, dorind să petreacă în portul în care coboară de pe corabia trasă la țarm, pentru că sufletul lor este frământat de dorința de cunoaștere, așa cum sugerează metafora „răscoala etății” (se acceptă orice răspuns coerent).</i> Nivel mediu <i>Tinerii sunt curioși să cunoască viața și nu conștientizează posibilele eșecuri. Acesta este motivul pentru care ei sunt foarte veseli, metafora „răscoala etății”, surprinzând bucuria tinereții (se acceptă orice răspuns coerent).</i> Nivel minim <i>Metafora „răscoala etății” surprinde veselie tinereții (se acceptă orice răspuns coerent).</i>

Descriptori		
Nivel maxim	Nivel mediu	Nivel minim
Răspunsul precizează o semnificație prin care evidențiază dorința de cunoaștere, de trăire din plin a tinerilor.	Răspunsul precizează o semnificație prin care evidențiază dorința tinerilor de a se bucura de viață.	Răspunsul precizează o semnificație prin care se evidențiază veseliea tinerilor.

BATERIE DE ITEMI NR. 2

Citește fragmentul din *Amintiri din copilărie* de Ion Creangă.

„D-apoi lui Trăsnea, săracul, ce-i pătea sufletul cu gramatica! Odată îmi zise el, plin de mahnire:

— Ștefănescule (căci așa mă numeam la Folticeni), astăzi nu mai mergem la școală, că nu știu tabla și vreau să învăț pe mâne la gramatică. Mă rog ție, hai cu mine la câmp spre Folticeni-Vechi; vom învăța împreună, sau câte unul, eu la gramatică și tu la ce-i vrea; apoi mi-i asculta, să vedem nu s-a prinde și de capul meu ceva? Las’că nici la celelalte nu prea pot învăța cu slova asta nouă, care-a ieșit, însă afurisita de gramatică îmi scoate peri albi, trăsnet-o-ar fi s-o trăsnească! Parcă ai ce face cu dânsa la biserică? Dar dacă se cere!... Am s-o ieu și eu din capăt, și, poate, cu tine, care ai trecut pe la părintele Duhu, să mă pot desluși...

Fiindcă la Folticeni-Vechi era ceva mângâiere pentru mine, mă potrivesc lui Trăsnea, și ne ducem împreună. Și era un ger uscat prin luna lui noiembrie, și bătea un vântișor subțire în ziua aceea, de-ți frigea obrazul! [...]

Luam eu cartea din mâna lui și-l întrebam: „Ce este gramatica, măi Trăsne?” Iar el, închizând ochii, răspundea iute, iute și mornăit, cum cer calicii la pod:

— Ce este gramatica română, este... ce este, este... și celelalte, după obicei, schimonosind cuvintele și îndrugându-le fără nicio noimă, de-ți venea să-i plângi de milă!

— Nu așa, măi Trăsne!

Dar cum?

— Nu mai zice română, și spune numai răspunsul; ce ai cu întrebarea?

Și se și opinea el, într-o privire, să răspundă bine, dar degeaba; se încurca și mai rău, începea a ofta și-i venea să-și spargă capul.

— Mai lasă-mă oleacă, zicea el necăjit și, când te-oiu striga, să vii iar să mă ascuți.”

Itemul 1

Competența specifică

4.1. Folosirea structurilor morfosintactice ale limbii române standard pentru înțelegerea și exprimarea clară și precisă a intențiilor comunicative complexe

Conținuturi asociate

- pronumele personal.

Item propus		
Cerința Identifică, în fragmentul dat, trei pronume personale în cazul nominativ.		
Răspuns așteptat Pronume personale în cazul nominativ: <i>el, eu, tu</i> .		
Descriptori		
Nivel maxim	Nivel mediu	Nivel minim
Recunoașterea celor trei pronume în cazul nominativ din textul dat.	Recunoașterea a două pronume în cazul nominativ din textul dat.	Recunoașterea unui singur pronume în cazul nominativ din textul dat.

Itemul 2

Competența specifică 4.1. Folosirea structurilor morfosintactice ale limbii române standard pentru înțelegerea și exprimarea clară și precisă a intențiilor comunicative complexe		
Conținuturi asociate - pronumele personal.		
Item propus		
Cerința Precizează cazul pronumelor personale scrise italic în fragmentele următoare extrase din textul dat: a. „Odată <i>îmi</i> zise” b. „hai <i>cu mine</i> la câmp”; c. „din mâna <i>lui</i> ”; d. „îndrugându- <i>le</i> ”; e. „să- <i>i</i> plângi de milă”; f. „ <i>te</i> -oi striga”.		
Răspuns așteptat a. cazul dativ; b. cazul acuzativ; c. cazul genitiv; d. cazul acuzativ; e. cazul dativ; f. cazul acuzativ.		
Descriptori		
Nivel maxim	Nivel mediu	Nivel minim
Sunt precizate corect 5 – 6 cazuri.	Sunt precizate corect 4 – 3 cazuri.	Sunt precizate corect 2 – 1 cazuri.

Itemul 3

Competența specifică 4.1. Folosirea structurilor morfosintactice ale limbii române standard pentru înțelegerea și exprimarea clară și precisă a intențiilor comunicative complexe		
Conținuturi asociate Pronumele personal Pronumele reflexiv		
Item propus		
Cerința Indică felul pronumelor scrise italic în fragmentele următoare extrase din textul dat: <ol style="list-style-type: none"> „<i>mă</i> numeam”; „<i>mă</i> potrivesc lui Trăsnea”; „să <i>mă</i> ascuți”. 		
Răspuns așteptat <ol style="list-style-type: none"> pronume reflexiv; pronume reflexiv; pronume personal. 		
Descriptori		
Nivel maxim	Nivel mediu	Nivel minim
Sunt precizate corect trei pronume.	Sunt precizate corect două pronume.	Este precizat corect doar un pronume.

Itemul 4

Competența specifică 4.1. Folosirea structurilor morfosintactice ale limbii române standard pentru înțelegerea și exprimarea clară și precisă a intențiilor comunicative complexe		
Conținuturi asociate <ul style="list-style-type: none"> - pronumele și adjectivul pronominal posesiv; - pronumele și adjectivul pronominal demonstrativ; - pronumele și adjectivul pronominal nehotărât; - pronumele și adjectivul pronominal interogativ; - pronumele și adjectivul pronominal relativ; - pronumele și adjectivul pronominal negativ. 		
Item propus		
Cerința Menționează felul părților de vorbire scrise italic în fragmentele extrase din textul dat: <ol style="list-style-type: none"> „nu s-a prinde și de capul <i>meu</i> ceva”; „nu s-a prinde și de capul <i>meu</i> <i>ceva</i>”; 		

c. „Am s-o iau și eu din capăt, și, poate, cu tine, <i>care</i> ai trecut pe la părintele Duhu, să mă pot desluși...” d. „ <i>Ce</i> este gramatica, măi Trăsne?” e. „și <i>celelalte</i> ” f. „îndrugându-le fără <i>nicio</i> noimă”.		
Răspuns așteptat a. adjectiv pronominal posesiv; b. pronume nehotărât; c. pronume relativ; d. pronume interogativ; e. pronume demonstrativ de diferențiere; f. adjectiv pronominal negativ.		
Descriptori		
Nivel maxim	Nivel mediu	Nivel minim
Sunt precizate corect 5 – 6 părți de vorbire.	Sunt precizate corect 4 – 3 părți de vorbire.	Sunt precizate corect 2 – 1 părți de vorbire.

Itemul 5

Competența specifică 4.1. Folosirea structurilor morfosintactice ale limbii române standard pentru înțelegerea și exprimarea clară și precisă a intențiilor comunicative complexe		
Conținuturi asociate - adjectivul pronominal de întărire.		
Cerința Completează enunțurile de mai jos cu adjective pronominale de întărire. a. Trăsnea vrea să învețe gramatica. b. Le explic fetelor..... folosirea pronumelor. c. Băieții..... pleacă să învețe.		
Răspuns așteptat a. Trăsnea <i>însuși</i> vrea să învețe gramatica. b. Le explic fetelor <i>înseși</i> folosirea pronumelor. c. Băieții <i>înșiși</i> pleacă să învețe.		
Descriptori		
Nivel maxim	Nivel mediu	Nivel minim
Trei enunțuri corect completate.	Două enunțuri corect completate.	Un enunț corect completat.

Itemul 6

Competența specifică 4.5. Dezvoltarea gândirii logice și analogice, prin valorificarea competenței lingvistice, în procesul de învățare pe tot parcursul vieții		
Conținuturi asociate Posibilități combinatorii ale pronumelui și ale adjectivului pronominal.		
Cerința Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect. A. Pronumele scris italic în fragmentul „nu s-a prinde și de capul meu <i>ceva</i> ”; are funcția sintactică de a. subiect; b. complement direct; c. complement indirect; d. complement prepozițional. B. Pronumele scris italic în fragmentul „Las’că nici la celelalte nu prea pot învăța cu slova asta nouă, <i>care</i> -a ieșit, însă afurisita de gramatică îmi scoate peri albi” are funcția sintactică de a. subiect; b. complement direct; c. complement indirect; d. complement prepozițional. C. Pronumele scris italic în fragmentul „Las’că nici <i>la celelalte</i> nu prea pot învăța cu slova asta nouă” are funcția sintactică de a. subiect; b. complement direct; c. complement indirect; d. complement prepozițional.		
Răspuns așteptat A. – a; B. – a; C. – d.		
Descriptori		
Nivel maxim	Nivel mediu	Nivel minim
Trei răspunsuri corecte.	Două răspunsuri corecte.	Un răspuns corect.

Itemul 7

Competența specifică 4.5. Dezvoltarea gândirii logice și analogice, prin valorificarea competenței lingvistice, în procesul de învățare pe tot parcursul vieții
Conținuturi asociate Posibilități combinatorii ale pronumelui și ale adjectivului pronominal

Cerința

Costruiește trei enunțuri în care să folosești trei tipuri de adjective pronominale demonstrative diferite la genul feminin în care să arăți ce înseamnă gramatica pentru Trăsnea.

Răspuns așteptat

Exemple de răspuns

- adjectiv demonstrativ de apropiere: *Această* gramatică îi scoate peri albi.;
- adjectiv demonstrativ de depărtare: Gramatica *aceea* nu folosește la biserică.;
- adjectiv demonstrativ de identitate: Cartea de gramatică este scrisă cu *aceeași* slovă nouă ca celelalte manuale.;
- adjectiv demonstrativ de diferențiere: Trăsnea speră ca *cealaltă* încercare de învățare a gramaticii să fie o reușită pentru el.

Se admite orice răspuns corect.

Descriptori

Nivel maxim	Nivel mediu	Nivel minim
Trei enunțuri construite corect.	Două enunțuri construite corect.	Un enunț construit corect.

Itemul 8

Competența specifică

4.5. Dezvoltarea gândirii logice și analogice, prin valorificarea competenței lingvistice, în procesul de învățare pe tot parcursul vieții

Conținuturi asociate

Posibilități combinatorii ale pronumelui și ale adjectivului pronominal.

Cerința

Costruiește trei enunțuri cu pronume relative cu funcția sintactică de subiect prin care să-ți exprimi părerea despre utilitatea studiului gramaticii.

Răspuns așteptat

Exemple de răspuns

La gramatică studiem multe noțiuni *care* nu sunt utile pentru viață.

Nu înțeleg gramatica *ce* nu oferă exemple clare.

Cine învață bine gramatica știe să vorbească și să scrie corect.

Se admite orice răspuns corect.

Descriptori

Nivel maxim	Nivel mediu	Nivel minim
Trei enunțuri construite corect.	Două enunțuri construite corect.	Un enunț construit corect.

BATERIE DE ITEMI NR. 3

Citește fragmentul de mai jos din piesa de teatru *Jocul de-a vacanța* de Mihail Sebastian

„SCENA II

BOGOIU, MADAME VINTILĂ

Mișcare în pensiune, care se deșteaptă din ce în ce mai mult. Rumoare de dimineată, uși care se deschid, voci care se aud strigând din diverse odăi: „Agneș! Agneș! Agneș! Apă! Agneș, unde mi-ai pus șervetul? Madame Vintilă coboară pe scară grăbită și se îndreaptă spre etajera pe care, în afară de telefon, se mai află un teanc de ziare și scrisori deschise. E o femeie tânără, de cel mult treizeci de ani, destul de frumoasă, dar cu anumită vulgaritate, care în niciun caz nu trebuie exagerată.

MADAME VINTILĂ (*către Bogoiu, care a rămas lângă aparatul de radio, examinându-l izolat*): A venit?

BOGOIU: Cine? Agneș?

MADAME VINTILĂ: Ei, Agneș? De Agneș ne arde nouă? Poșta. Scrisorile. (*Caută nervoasă printre hârtii.*)

BOGOIU: Păi n-avea când, madame Vintilă. N-avea când. Nici de opt nu s-a făcut, și autobuzul trece la nouă.

MADAME VINTILĂ: Nu știu când trece autobuzul, da' eu una știu: că nu mai rabd. Uite, azi e a cincea zi de când n-a mai venit nicio scrisoare în pensiunea asta blestemată.

BOGOIU: Ssst! Să nu te audă Fräulein Weber.

MADAME VINTILĂ: Ba să mă audă. Unde e, să mă audă? Fräulein Weber!... Și telefonul ăsta... (*Învârtește cu necaz manivela telefonului.*)

BOGOIU: Nu-l zgâlțâi, că-i faci mai rău. Eu cred că de asta s-a stricat. S-a speriat, săracul. Prea v-ați răstit la el.

MADAME VINTILĂ (*puțin îmbunătă*): Da' la radio cine s-a răstit?

BOGOIU (*oarecum jenat că a fost surprins cu un bec de radio în mână*): Ei, cu asta e altă poveste. Știu eu... (*Privește cu subînțeles spre partea pe unde a ieșit Ștefan.*)

SCENA III

Aceiași, MAIORUL

CORINA (*se aude de undeva de sus, din odaia ei, vocea Corinei*): Agneș! Agneș!

(*Prin ușa din stânga, jos, intră Maiorul.*)

MAIORUL: A venit?

BOGOIU: Cine? Agneș?

MAIORUL: Ce Agneș, nene?! Agneș! Ziarul. A venit? (*Se îndreaptă și el spre etajera telefonului și caută în vraf de jurnale, citindu-le, cu glas tare, data:*) 28 iulie, 23 iulie, 25 iulie. Numai

vechituri. De cinci zile, nicio gazetă. Eu, unul, nu mai pot. Dacă mai ține mult așa, ne tâmpim cu toții. Să nu știi tu ce se petrece în lume... Poate-i război, domnule... Poate a căzut guvernul...

BOGOIU: Ei, și? Ți-e că n-o să cadă fără dumneata?

MAIORUL: Lasă gluma, domnule. Lasă gluma, că nu-i timp de glumă. E serios. Dacă nu primesc nici azi gazeta, eu am terminat. Plec. Asta-i viață? Gazetă nu, radio nu...

MADAME VINTILĂ: Scrisori nu, telefon nu...

MAIORUL: Stai toată ziua cu ochii în zare și-ți vine să strigi într-acolo, spre București: „Hei, mă! Răspunde, mă! N-auzi, mă?”

MADAME VINTILĂ: N-aude. N-aude nimeni, nu răspunde nimeni. Nici țipenie de om. Parc-am fi undeva la capătul pământului. Naufragați. Pierduți.

MAIORUL (*obidit*): Of!

MADAME VINTILĂ: Unde suntem? Pe ce insulă? Pe ce continent? Unde?”

Itemul 1

Competența specifică 4.1. Folosirea structurilor morfosintactice ale limbii române standard pentru înțelegerea și exprimarea clară și precisă a intențiilor comunicative complexe		
Conținuturi asociate Adverbul.		
Item propus		
Cerința Precizează ce fel de adverbe, după înțeles, sunt cuvintele scrise italic în frgmentele din textul dat: <ol style="list-style-type: none"> „Dacă mai ține mult <i>asa</i>, ne tâmpim cu toții.” „Dacă nu primesc nici <i>azi</i> gazeta, eu am terminat.”; „Stai toată ziua cu ochii în zare și-ți vine să strigi într-<i>acolo</i>, spre București”. 		
Răspuns așteptat <ol style="list-style-type: none"> adverb de mod; adverb de timp; adverb de loc. 		
Descriptori		
Nivel maxim	Nivel mediu	Nivel minim
Trei răspunsuri corecte.	Două răspunsuri corecte.	Un răspuns corect.

Itemul 2

Competența specifică 4.1. Folosirea structurilor morfosintactice ale limbii române standard pentru înțelegerea și exprimarea clară și precisă a intențiilor comunicative complexe		
Conținuturi asociate Interjecția.		
Item propus		
Cerința Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect. A. În Scena II din fragmentul dat numărul de interjecții este: a. trei; b. patru; c. cinci; d. șase. B. Cuvântul scris italic în fragmentul „Ce Agneș, <i>nene</i> ?! Agneș!” este: a. adverb; b. interjecție; c. pronume; d. substantiv. C. Cuvântul <i>mă</i> din fragmentul <i>Răspunde, mă!</i> este: a. interjecție de adresare; b. interjecție predicativă; c. interjecție propriu-zisă; d. onomatopee.		
Răspuns așteptat A. – c; B. – b; C. – a.		
Descriptori		
Nivel maxim	Nivel mediu	Nivel minim
Trei răspunsuri corecte.	Două răspunsuri corecte.	Un răspuns corect.

Itemul 3

Competența specifică 4.1. Folosirea structurilor morfosintactice ale limbii române standard pentru înțelegerea și exprimarea clară și precisă a intențiilor comunicative complexe
Conținuturi asociate Interjecția.

Item propus
Cerința Rescrie fragmentul următor din textul dat, astfel încât interjecția <i>uite</i> să devină interjecție predicativă: „ <i>Uite</i> , azi e a cincea zi...”
Răspuns așteptat Uite că azi e a cincea zi./Uite ziua de azi este a cincea.

Itemul 4

Competența specifică 2.1. Recunoașterea modurilor în care sunt organizate informațiile din texte literare și nonliterare, continue, discontinue și multimodale
Conținuturi asociate Textul dramatic.
Item propus
Cerința Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect. Personajele din cele două scene sunt supărate, fiindcă: <ol style="list-style-type: none"> sunt naufragiați pe o insulă; n-a sosit autobuzul; s-a stricat telefonul; nu mai au nicio legătură cu cei din afara pensiunii.
Răspuns așteptat Răspuns corect: d.

Itemul 5

Competența specifică 2.1. Recunoașterea modurilor în care sunt organizate informațiile din texte literare și nonliterare, continue, discontinue și multimodale
Conținuturi asociate Textul dramatic.
Item propus
Cerința Precizează în ce perioadă se desfășoară întâmplările din fragmentul de mai sus.
Răspuns așteptat Răspuns corect: <i>Întâmplările din fragmnetul de mai sus se desfășoară la sfârșitul lunii iulie și începutul lunii august.</i> Sunt acceptate și răspunsuri parțiale de tipul sfârșitul lunii iulie/începutul lunii august.

Itemul 6

Competența specifică 2.1. Recunoașterea modurilor în care sunt organizate informațiile din texte literare și nonliterare, continue, discontinue și multimodale
Conținuturi asociate Textul dramatic.
Item propus
Cerința Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect. Numărul de replici al personajului Bogoiu din fragmentul dat este: a. șase; b. șapte; c. opt; d. nouă.
Răspuns așteptat Răspuns corect: b.

Itemul 7

Competența specifică 2.1. Recunoașterea modurilor în care sunt organizate informațiile din texte literare și nonliterare, continue, discontinue și multimodale		
Conținuturi asociate Textul dramatic.		
Item propus		
Cerința Transcrie din fragmentul dat câte o indicație scenică care să precizeze: a. mimica; b. intrarea unui personaj în scenă; c. o trăsătură morală a unuia dintre personaje.		
Răspuns așteptat Răspunsurile posibile: a. <i>Privește cu subînțeleles spre partea pe unde a ieșit Ștefan.;</i> b. <i>Madame Vintilă coboară pe scară grăbită și se îndreaptă spre etajera pe care, în afară de telefon, se mai află un teanc de ziare și scrisori deschise./ Prin ușa din stânga, jos, intră Maiorul.;</i> c. <i>Nervoasă/ puțin îmbunătăț/obidit.</i>		
Descriptori		
Nivel maxim	Nivel mediu	Nivel minim
Trei răspunsuri corecte.	Două răspunsuri corecte.	Un răspuns corect.

Itemul 8

Competența specifică 2.1. Recunoașterea modurilor în care sunt organizate informațiile din texte literare și nonliterare, continue, discontinue și multimodale		
Conținuturi asociate Textul dramatic.		
Item propus		
Cerința Prezintă trei trăsături ale lui Bogoiu desprinse din replicile lui din fragmentul dat.		
Răspunsuri așteptate Nivel maxim Exemplu: <i>Bogoiu este ironic, pentru că îi spune maiorului că poate să cadă guvernul și fără prezența lui la București. Este glumeț, fiindcă se face că nu înțelege ce așteaptă madame Vintilă și îi spune să nu mai zgâlțâie telefonul, că-i face rău și din această cauză s-a stricat. Este timid și temător, întrucât crede că patroana pensiunii ar putea să-i sancționeze.</i> Nivel mediu Exemplu: <i>Bogoiu este ironic, glumeț și temător./Bogoiu este ironic, glumeț și temător. Este ironic, pentru că îi spune maiorului că poate să cadă guvernul, chiar dacă el nu este la București. Este temător, fiindcă se gândește că patroana s-ar putea să se supere./ Bogoiu este ironic, glumeț, deoarece spune că telefonul s-a stricat de la zgâlțâială. Este și temător./Bogoiu este ironic, când vorbește cu maiorul despre căderea guvernului. Este glumeț, fiindcă îi spune doamnei Vintilă să nu mai zgâlțâie telefonul.</i> Nivel minim Exemplu: <i>Este glumeț, fiindcă îi spune doamnei Vintilă să nu mai zgâlțâie telefonul./Bogoiu este glumeț și ironic.</i>		
Descriptori		
Nivel maxim	Nivel mediu	Nivel minim
Prezintă trei trăsături, cu justificări din text.	Prezintă trei trăsături, cu una, două sau nicio justificare/două trăsături cu justificări din text.	Prezintă o trăsătură însoțită de justificare din text/două trăsături, fără justificări.

Itemul 9

Competența specifică 2.1. Recunoașterea modurilor în care sunt organizate informațiile din texte literare și nonliterare, continue, discontinue și multimodale
Conținuturi asociate Interviu
Item propus
Cerința Prezintă o deosebire între dialogul din textul dat și dialogul dintr-un interviu.
Răspuns așteptat Răspunsul corect face deosebirea între textul dramatic și interviu. Exemplu: <i>Interviul este un dialog oral/scris între un reporter și o personalitate publică, fiind un text nonliterar în care cel căruia i se pun întrebări își exprimă părerile despre un subiect de interes. Textul dat este un text dramatic, fiind un text literar în care dialogul este unul imaginar.</i>

Itemul 10

Competența specifică 1.3. Realizarea unei prezentări orale multimodale în fața unui public, corelând elementele verbale, paraverbale și nonverbale în cadrul unor strategii de argumentare.
Conținuturi asociate Tracul comunicativ
Item propus
Cerința Prezintă o deosebire între emoția trăită de Bogoiu când spune replica „Ssst! Să nu te audă Fräulein Weber” și tracul în comunicare, pornind de la definiția acestuia.
Răspuns așteptat Răspunsul corect: identifică o deosebire, dând dovada înțelegerii semnificației tracului comunicativ. Exemple: <i>Tracul se manifestă când cineva apare în fața unui public, pe când Bogoiu discută doar cu o persoană. Bogoiu nu are trac, ci se teme de reacția lui Fräulein Weber.</i>

Itemul 11

Competența specifică 3.3. Utilizarea unor surse diverse pentru realizarea de texte originale
Conținuturi asociate Stil: naturalețe, eufonie, varietate, originalitate, concizie, varietate.
Item propus
Cerința Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect. Replica personajului Bogoiu din fragmentul dat, „Păi n-avea când, madame Vintilă. N-avea când. Nici de opt nu s-a făcut, și autobuzul trece la nouă.”, are ca trăsătură particulară a stilului: <ol style="list-style-type: none"> originalitatea; concizia; armonia; naturalețea.
Răspuns așteptat Răspuns corect: d.

Itemul 12

Competența specifică 3.3. Utilizarea unor surse diverse pentru realizarea de texte originale
Conținuturi asociate Stil: naturalețe, eufonie, varietate, originalitate, concizie, varietate.
Item propus
Cerința Rescrie următoarea replică, reducându-o la jumătate ca număr de cuvinte: „Lasă gluma, domnule. Lasă gluma, că nu-i timp de glumă. E serios. Dacă nu primesc nici azi gazeta, eu am terminat. Plec. Asta-i viață? Gazetă nu, radio nu...”
Răspuns așteptat Nivel maxim Exemplu: <i>Plec, fiindcă nu am gazete, radio și consider că asta nu e viață.</i> Nivel mediu Exemplu: <i>Nu am nici gazete, nici radio și asta nu e viață.</i> Nivel minim Exemplu: <i>Plec, fiindcă asta nu e viață.</i>

Descriptori		
Nivel maxim	Nivel mediu	Nivel minim
Enunț complet, cu surprinderea tuturor aspectelor și respectarea numărului de cuvinte impus.	Enunț cu surprinderea majorității aspectelor și respectarea numărului de cuvinte impus.	Cel puțin un aspect surprins fără indicarea cauzei deciziilor personajului și respectarea numărului de cuvinte impus.

Secțiunea 3 – Repere pentru construirea noilor achiziții. Exemple de activități de învățare

3.1 Exemple de activități remediale

Activitatea nr. 1

Este posibil ca itemii 4, 5, 6 și 7 din bateria de itemi nr.1 să dezvăluie structurarea parțială/deficitară a competențelor specifice 2.1 și 2.3. din clasa a VII-a, din cauza planificării conținuturilor legate de metaforă în perioada suspendării cursurilor din cauza pandemiei de Covid-19. În acest caz, profesorul poate remedia situația, printr-o secvență de activitate didactică în cadrul unității de învățare din clasa a VIII-a legate de textul liric în care se asociază conținuturile privitoare la figurile de stil.

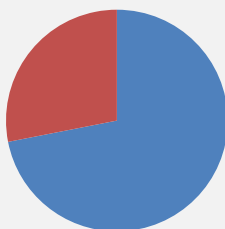
Activitatea se poate desfășura față în față, on-line sau în activități suplimentare, în afara orelor de curs. De asemenea, pentru situații extreme, în care elevii nu au niciun mijloc de comunicare on-line, activitatea se poate adapta unui învățământ la distanță, folosindu-se corespondența.

Metafora sau viața ca un borcan plin

Frecvent, copiii își întreabă profesorii la ce le folosesc multe dintre lucrurile învățate în școală. Răspunde și tu la întrebarea:
Ne ajută limbajul figurat în viața cotidiană?

Notă pentru profesori. La activitatea față în față sau on-line, fie sincronă, fie asincronă, profesorul poate face și o statistică, folosind un grafic prin care consolidează competențe formate în clasa a V-a (3.2. redactarea individual și/sau în echipă a unui text simplu, pe o temă familiară, cu integrarea unor imagini, desene, scheme) și a VI-a (3.2. Redactarea individual și/sau în echipă a unui text complex, cu integrarea unor tabele). Dacă se află în situația de a lucra on-line sau la distanță, va face statistica cu ajutorul aplicației Padlet pentru a observa evoluția răspunsurilor după această activitate de învățare.

Răspunsuri

■ da
■ nu

Notă pentru profesori. Toate materialele de mai jos pot fi transformate în fișe pe care le pot folosi profesorii în activitatea on-line sau pot fi folosite în activitatea față în față la un videoproiector.

Activitate cu caracter remedial

Problema: **Ne ajută limbajul figurat în viața cotidiană?**

A învăța despre figurile de stil, care sunt cuvinte cu sens figurat, pare un lucru îndepărtat de viața noastră obișnuită. Și totuși!...

Fiecare copil vine zilnic la școală, discută cu părinții lui.

Privește imaginile care ilustrează aspecte din viața cotidiană și găsește în enunțurile de sub acestea cuvintele cu sens figurat.

Fetița e pe zebră.

Prințesa mea, potopul tău de lacrimi îmi zdrobește sufletul!

Dacă nu le-ai găsit, citește definițiile din dicționar ale unor cuvinte din cele două enunțuri.

ZEBRĂ (s.f.) specie de cai sălbatici africani cu blana vărgată de benzi alternative, albe și negre.
PRINȚESĂ (s.f.) principesă, fiică de rege.
POTOP (s.n.) revărsare uriașă de ape care îneacă întreaga lume și toate viețuitoarele de pe pământ; ploaie foarte mare.
A ZDROBI (vb.) a strivi, a sfărma.

Acum, explică ce sens au cuvintele în enunțurile date și completează comparațiile de mai jos.

Trecere de pietoni ca

Copilă ca o

Lacrimi ca

A întrista ca

Observă!

Cuvintele cu sens figurat din enunțurile date sunt obținute dintr-o comparație din care s-a eliminat prepoziția și apoi, al doilea termen (comparantul) a luat locul primului termen (comparatul):

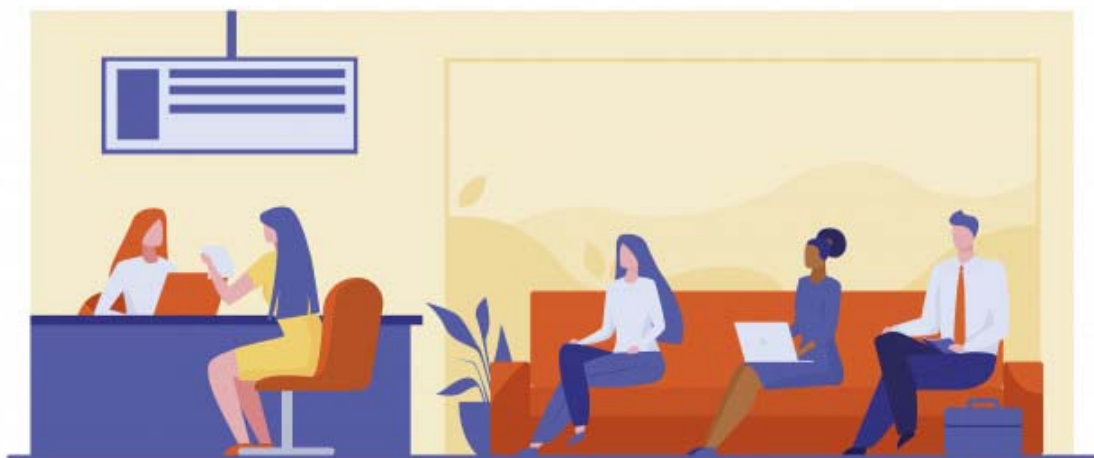
Fetița e pe **trecerea de pietoni ca o zebra**. —————> Fetița e pe **zebră**.

Aceste cuvinte sunt **metafore**, figuri de stil bazate pe **asemănări**. De exemplu, trecerea de pietoni are dungi ca o zebra.

Metafora este figura de stil prin care se trece de la semnificația obișnuită a unui cuvânt la o altă semnificație, pe baza unei comparații subînțelese.

Tradițional, se mai numește chiar „comparație prescurtată”. Denumirea vine din greacă, unde înseamnă „transport”, „transfer”.

Activitatea bancară pare a fi total lipsită de legătură cu literatura. Dar iată că nu este chiar așa!... Precizează ce părți de vorbire sunt metaforele din exemplul de mai jos. Ce observi în privința posibilității de combinare a metaforei cu alte figuri de stil?

Aș vrea să închid acest depozit, fiindcă nu mai am bani lichizi.

Metaforele sunt:

- *depozit*, care este substantiv cu sensul de „sumă de bani păstrată de bancă pe un termen dat și pentru care se obține o dobândă, adică o sumă de bani stabilită pe baza unei convenții” și nu „magazie”;
- *a închide*, care este verb cu sensul de anulare a depozitului și nu „a încuia”.

Adjectivul *lichid* este și acesta un epitet combinat cu o metaforă, adică un epitet metaforic, având sensul de „bani numerar”.

Observă!

Metaforele pot fi ca părți de vorbire **substantive** sau **verbe**.

Se pot combina și cu alte figuri de stil, precum epitetul, enumerația, repetiția și alte figuri de stil.

Acum vă propunem o metaforă a vieții și pentru aceasta vedeți filmul *Frumoasă metaforă a vieții. Povestire filosofică* (Jolie métaphore sur la vie. Conte philosophique) de pe YouTube <https://www.youtube.com/watch?v=GYpQFYmUtl0>, citind traducerea de mai jos.

Acest borcan reprezintă viața voastră...

Într-o zi, un profesor de filosofie a pus un borcan gol pe catedră.

El a început să-l umple cu mingi de ping-pong până s-a umplut. I-a întrebat pe elevi dacă sunt de acord că borcanul este plin. Toți au fost de acord.

Apoi, a vărsat pietricele în borcan. Pietricele au umplut spațiile dintre mingi. I-a întrebat pe elevi din nou dacă borcanul este plin. Toți au fost de acord.

Profesorul a vărsat după aceea nisip în borcan. Nisipul a umplut toate spațiile goale. A întrebat din nou clasa dacă este plin. Toți au fost de acord.

În cele din urmă, profesorul a vărsat o sticlă de bere în borcan, umplând spațiile goale.

În sfârșit, profesorul a spus:

— Copii, aș vrea să vă dați seama că acest borcan reprezintă viața voastră. Mingile sunt lucrurile importante: sănătatea voastră, familia voastră, prietenii și pasiunile voastre. Acestea ocupă cea mai mare parte din viața voastră. Pietrele reprezintă alte lucruri din viața voastră obișnuită: cariera, căminul și responsabilitățile. Nisipul este restul. Lucrurile „mici”. Dacă puneți mai întâi nisipul, nu mai rămâne loc pentru altceva. Se-ntâmplă la fel cu viața voastră. Dacă vă irosiți timpul și energia cu lucruri mici, nu veți mai avea loc pentru lucrurile importante. Folosiți-vă deci timpul rațional și puneți accentul pe lucrurile care vă fac fericiți! Restul nu este decât nisip!

Apoi, un elev a observat:

— N-ați menționat ce reprezintă berea!

Profesorul a surâs și a zis:

— Berea demonstrează că oricât de plină ar fi viața voastră, este totdeauna loc pentru a bea o bere cu un prieten.

De necrezut!

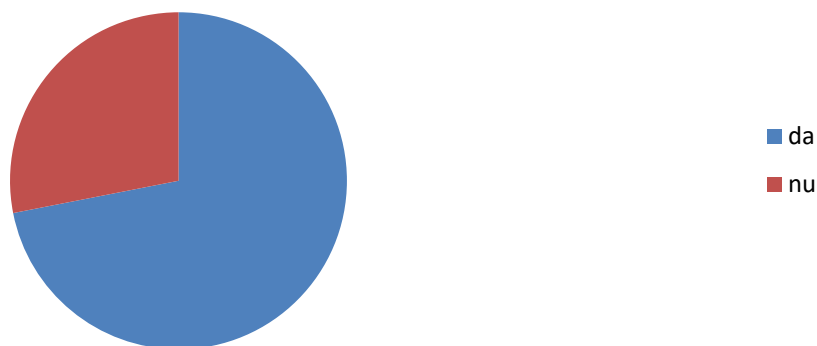
Răspunde la întrebările de mai jos.

- Care sunt metaforele din text?
- În ce tip de text literar poate să apară o metaforă: liric, epic, dramatic?
- Crezi că metafora poate să apară și în alt tip de arte?
- Ce altă metaforă pentru viață ar fi potrivită? De ce?

Dacă nu se poate comunica direct, se pot da ca teme și ulterior profesorul să dea sugestii de răspuns.

Notă pentru profesori. Profesorul poate reveni la întrebarea de la început, refăcând procentele și cerându-le elevilor să spună ce au învățat pentru viață din această activitate.

Răspunsuri

Notă pentru profesori. După actualizarea figurilor de stil și predarea celor noi din programa de clasa a VIII-a este bine ca să se dea un test prin care să se observe dacă s-a remediat situația la competențele vizate.
Pe același text dat ca test inițial se pot formula noi itemi care să vizeze metafora, ca cei de mai jos.

Evaluare după remediere

Item 1

Competența specifică 2.1. Recunoașterea modurilor în care sunt organizate informațiile din texte literare și nonliterare, continue, discontinue și multimodale		
Conținut asociat Strategii de comprehensiune: reflecții asupra limbajului și a structurii textelor de tip epic, liric, dramatic.		
Item propus		
Cerința Menționează trei metafore din textul dat.		
Răspuns așteptat Metaforele din text sunt: <i>zăpada lunii, biciuirile furtunii, magia nopții, orașul scânteiază, novicii zboară, răscoala etății, safire pe ceruri, corabia, cârmaciul.</i>		
Descriptori		
Nivel maxim	Nivel mediu	Nivel minim
Răspunsul precizează corect trei metafore.	Răspunsul precizează corect două metafore.	Răspunsul precizează corect o singură metaforă.

Itemul 2

Competența specifică 2.1. Recunoașterea modurilor în care sunt organizate informațiile din texte literare și nonliterare, continue, discontinue și multimodale		
Conținut asociat Strategii de interpretare: interpretarea limbajului figurat (repetiția, metafora)		
Item propus		
Cerința Explică ce sugerează metafora <i>corabiei</i> în textul dat.		
Răspuns așteptat <i>Metafora „corabiei” sugerează viața omului aflată pe valurile existenței și care se oprește din când în când la un țărm. Este momentul când cunoaște liniștea, fiind apărută de pericolele care o pasc în larg. Cârmaciul care este persoana ce îi dă direcția oftează, pentru că reprezintă metaforic înțeleptul capabil să înțeleagă fragilitatea ei, în ciuda înfățișării ei masive.</i>		

Descriptori		
Nivel maxim	Nivel mediu	Nivel minim
Răspunsul precizează o sugestie, explicând-o coerent.	Răspunsul precizează o sugestie, dar explicația este ezitantă.	Răspunsul precizează doar sugestia fără explicație.

Itemul 3

Competența generală:		
2. Receptarea textului scris de diverse tipuri		
Competența specifică		
2.3. Adecvarea atitudinii și a practicilor de lectură în funcție de scopul lecturii		
Conținut asociat		
Strategii de interpretare: interpretarea limbajului figurat (repetiția, metafora)		
Item propus		
Cerința		
Explică ce sugerează metafora <i>corabiei</i> și cea a <i>cârmaciului</i> , combinată cu repetiția în textul dat.		
Răspuns așteptat		
Nivel maxim		
<i>Metafora „corabiei” sugerează viața omului aflată pe valurile existenței și care se oprește din când în când la un țărm. Este momentul când cunoaște liniștea, fiind apărută de pericolele care o pasc în larg. Cârmaciul, care este persoana ce îi dă direcția, oftează, pentru că reprezintă metaforic înțeleptul. Dacă în prima apariție tristețea cârmaciului poate fi interpretată ca regret față de naivitatea novicilor, repetiția din ultima strofă evidențiază capacitatea sa de a înțelege fragilitatea corabiei, în ciuda înfățișării ei masive. Prin repetiție metafora subliniază și imprevizibilitatea existenței umane (se acceptă orice răspuns coerent).</i>		
Nivel mediu		
<i>Corabia poate fi o metaforă pentru viața omului, amenințată de-a lungul timpului de mai multe pericole. Cârmaciul, prin faptul că poate da direcția unei nave, devine metaforic înțeleptul care înțelege existența. Importanța lui este evidențiată prin repetiție (se acceptă orice răspuns coerent).</i>		
Nivel minim		
<i>Corabia este o metaforă pentru viața omului./Cârmaciul este o metaforă pentru înțeleptul care înțelege lumea (se acceptă orice răspuns coerent).</i>		
Descriptori		
Nivel maxim	Nivel mediu	Nivel minim
Răspunsul precizează sugestii pertinente pentru cele două metafore, explicând coerent combinarea cu repetiția a ultimei metafore.	Răspunsul precizează sugestii pertinente pentru cele două metafore, fără o explicare logică a relației cu repetiția	Răspunsul precizează doar sugestia pentru o metaforă, fără explicație a relației cu repetiția.

Activitatea nr. 2

Itemii 4, 5, 6, 7, 8 și 9 din bateria de itemi nr. 2 pot să dovedească nestructurarea competenței 2.1., fiindcă se poate ca textul dramatic și interviul să fi fost planificate în perioada suspendării cursurilor. Aceste conținuturi pot fi remediate în clasa a VIII-a când ar trebui actualizate cunoștințele despre textul dramatic.

Masca sau cum ne legăm viața de tradiții

Problema: Există vreo legătură între masca de azi și tradiții?

În perioada pandemiei masca a devenit un accesoriu pentru noi. Te-ai întrebat însă de unde vine, care pot fi întrebuițările ei, ce simbolică are?

Știi la ce folosesc măștile de mai jos?

Masca te poate proteja de microbi, de viruși în sala de operație, în spațiile publice. Te apără de gaze dăunătoare în mediile toxice. Îți ascunde identitatea când nu vrei să ți-o dezvălui, așa cum fac celebrele măști venețiene purtate de secole în timpul carnavalului în care aristocrați sau oameni simpli se simțeau egali datorită măștii. Poate reprezenta legătura cu un strămoș, cu o ființă divină, cum face masca africană.

Masca reprezintă și cultura noastră tradițională, legată de cele mai moderne seriale americane. Dacă nu crezi, privește filmul de la adresa <https://youtu.be/a1FA166oksc>.

Știi ce simbolizează măștile alăturate?

Sunt cele două fețe ale teatrului: tragedia și comedia. Născut în Grecia antică din ritualurile dedicate lui Dionysos, teatrul este legat de măștile pe care le purtau pe scenă actorii și care reprezentau sentimente sau emoții exagerate ca în măștile de mai jos.

Din Antichitate și până astăzi, teatrul a evoluat, îmbrăcând forme foarte diverse. Spectacolul teatral s-a obținut însă întotdeauna pe baza unui text, numit **text dramatic** și care are o structură specifică.

Notă pentru profesori. Din acest punct profesorul poate, pe baza oricărui text dramatic să reia conținuturile de recuperat din clasa a VII-a.

3.2 Exemple de activități de recuperare

Activitatea nr. 1

Este posibil ca itemii 4, 5, 6, 7 și 8 din bateria de itemi nr. 2 să dezvăluie structurarea parțială/deficitară a competențelor specifice 4.1. și 4.5. din clasa a VII-a din cauza planificării conținuturilor legate de pronume și adjective pronominale în perioada suspendării cursurilor din cauza pandemiei de Covid-19. În acest caz, profesorul poate remedia situația numai prin alocarea în planificare a unor lecții de recuperare dintre cele aflate la dispoziția profesorului sau prin activități suplimentare. Aceste secvențe de învățare trebuie plasate înaintea abordării sintaxei, putând fi legate de construcțiile cu pronume reflexive în care trebuie explicate toate situațiile apariției pronumelui reflexiv în limba română. Aceste lecții vor fi mai sintetice și vor avea alocate un număr de ore mai mic decât în clasa a VII-a, dar vor recupera integral conținuturile din programa clasei precedente.

Contează gramatica?

Problema: Contează gramatica?

Deși s-ar putea să vi se pară ciudat, copiii de oricând și de oriunde au cam aceleași probleme. Ca și voi, în urmă cu 200 de ani, Trăsnea, personajul din „Amintiri din copilărie” de Ion Creangă, se întreba de ce trebuie să învețe gramatică, fiindcă nu îi va trebui în viitoarea meserie de cântăreț la biserica din sat. Lui, ca și vouă, ca și mie la vârsta voastră, pronumele i se părea tare plictisitor, încât adormea cu capul pe cartea de gramatică.
Dar v-ați întrebat vreodată câte lucruri vă pot dezvălui pronumele despre oameni?

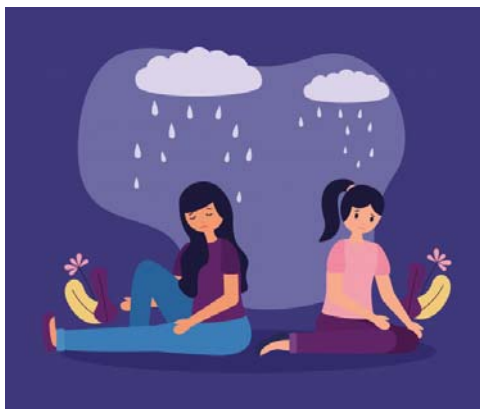
Ce credeți că transmit pronumele personale din enunțurile de sub ilustrațiile de mai jos despre cei care le folosesc?

Ți-am spus, **noi** suntem o clasă super!

Ți-am spus, **ei** sunt o clasă super!

.....
.....

Sunt tristă, fiindcă... Știi, Anda, **eu** am încercat să rezolv problema, dar n-am putut!

.....

„Statul sunt **eu**.”

Această expresie i-a fost atribuită lui Ludovic a XIV-lea (1638 – 1715), supranumit „regele soare”.

.....

Notă pentru profesori. Fișele pot fi folosite la învățarea on-line sau pentru lucrul în clasă. Răspunsurile trebuie să sesizeze că cel care face parte dintr-un colectiv și se simte parte a lui folosește persoana I, plural, iar cel care nu are acest sentiment utilizează persoana a III-a, plural, considerându-se în afara grupului. Cel care folosește persoana I, singular poate sugera, în funcție de context, tipul omului care vorbește despre sentimentele sale ori tipul celui care este lider, uneori chiar cu tendințe dictatoriale. Această primă secvență constituie în lecție evocarea și leagă cunoștințele despre pronume din clasa a VI-a de cele noi din clasa a VII-a.

Ai constatat că alegerea unui pronume personal într-un enunț dezvăluie ceva despre persoana care îl folosește (se consideră sau nu integrat într-un grup, vorbește despre sine, își impune punctul de vedere etc). Așadar, pronumele, ca parte de vorbire, indică o persoană sau un obiect, înlocuind într-un enunț un substantiv.

Există însă mai multe feluri de pronume, care indică diferite aspecte din realitate.

Mergi, adeseori, să faci cumpărături pentru familia ta. Citește dialogul de mai jos dintre vânzător și o clientă. Precizează ce obiecte înlocuiesc cuvintele scrise colorat în dialogul de mai jos. Ce părți de vorbire crezi că sunt?

- Vreau roșii.
- Din **astea** din stânga?
- Nu, vreau din **alea** din dreapta.
- Să știi că sunt **aceleași**.
- Da, dar **celelate** par mai proaspete.
- Ce mai doriți?
- Nu mai vreau nimic.

.....

Notă pentru profesori. Această etapă a lecției este constituirea sensului. În activitatea față în față elevii pot să răspundă direct, ca și în situația în care profesorul folosește o modalitate de comunicare on-line prin Zoom, Skype etc., precizând că este vorba de legumele numite roșii. Dacă se comunică doar în scris, elevii pot rezolva fișa și o trimit profesorului.

Înlocuind un substantiv, cuvintele de la exercițiul precedent sunt pronume. Unește pronumele cu sensul pe care îl au în dialogul de mai sus.

astea
alea
aceleași
celelalte

arată identitatea
 arată apropierea
 arată diferențierea
 arată depărtarea

Notă pentru profesori. Profesorul va defini apoi pronumele demonstrativ și va oferi formele acestuia într-o fișă de lucru.

Pronumele demonstrativ înlocuiește numele unui obiect, arătând apropierea, depărtarea, identitatea sau diferențierea față de alt obiect.

Are forme specializate pentru scris (*acesta*) și pentru oral (*ăsta*), ambele fiind acceptate în limba standard.

Formele pronumelui demonstrativ sunt cele din tabelele de mai jos.

• Pronume demonstrativ de apropiere

Cazul	Masculin		Feminin	
	singular	plural	singular	plural
N.-Ac.	acesta ăsta	aceștia ăștia	aceasta asta	acestea astea
G.-D.	acestuia ăstuia	acestora ăștora	acesteia ășteia	acestora ăștora

• Pronume demonstrativ de depărtare

Cazul	Masculin		Feminin	
	singular	plural	singular	plural
N.-Ac.	acela ăla	aceia ășia	aceea aia	acelea alea
G.-D.	aceluia ăluia	acelora ălora	aceleia ăleia	acelora ălora

• Pronume demonstrativ de identitate

Cazul	Masculin		Feminin	
	singular	plural	singular	plural
N.-Ac.	aceiași	aceiași	aceeași	aceleași
G.-D.	aceluiași	acelorași	aceleiași	acelorași

• Pronume demonstrativ de diferențiere

Cazul	Masculin		Feminin	
	singular	plural	singular	plural
N.-Ac.	celălalt	ceilalți	cealaltă	celelalte
G.-D.	celuilalt	celorlalți	celeilalte	celorlalte

Să ne închipuim că un alt client ar avea următorul dialog cu vânzătorul:

— **Acești** pepeni sunt la fel de dulci ca pepenele tăiat?

— Sigur, sunt de la **aceiași** furnizor.

Precizează pe lângă ce parte de vorbire apar cuvintele scrise cu roșu. Trece primul enunț la singular și menționează partea de vorbire asemănătoare cuvântului scris colorant.

Notă pentru profesori. Se explică diferența dintre pronume și adjectivul pronominal, precizându-se că totdeauna în propoziție adjectivul pronominal este atribut adjectival. Se va face și diferența dintre atributul pronominal și atributul adjectival exprimat prin adjectiv pronominal pe baza fișei de mai jos.

- **Acest** pepene este dulce.
 - atribut adjectival exprimat prin adjectiv pronominal demonstrativ de apropiere
- Culoarea **acestuia** este roșie.
 - atribut pronominal genitival exprimat prin pronume demonstrativ de apropiere în cazul genitiv.
- Pepenele **de la acesta** este gustos.
 - atribut pronominal prepozițional exprimat prin pronume demonstrativ de apropiere în cazul acuzativ.

Profesorul va arăta apoi că pronumele demonstrativ îndeplinește aceleași funcții sintactice ca substantivul, fiindcă este un înlocuitor al acestuia.

Revenind la primul dialog. Observă pe cine înlocuiește cuvântul scris colorat în replica dată.

— **Ce** mai doriți? — Doresc **un pepene**.

Înseamnă că acest cuvânt este un pronume care înlocuiește cuvântul așteptat ca răspuns la o întrebare. Din această cauză se numește **pronume interogativ**.

Pronumele interogativ are formele:

- **care** – Care este mai dulce?;
- **cine** – Cine a întrebat?;
- **ce** – Ce vrei?;
- **cât** – Cât din totalul sumei a achitat cumpărătorul?.

Pronumele interogativ îndeplinește aceleași funcții sintactice ca substantivul.

Pronumele interogativ devine **adjectiv pronominal interogativ** când determină un substantiv nearticulat în față căruia stă: **Ce** pepene îți place? În această situație are funcția sintactică de **atribut adjectival**.

Tot în primul dialog apare cuvântul *nimic*:

— Nu mai vreau **nimic**.

Observă cu ce este înlocuit acest cuvânt în schema de mai jos.

— Nu mai vreau **nimic**. — Nu vreau **marfă inexistentă**.

Pentru că înlocuiește numele unui obiect prezentat ca inexistent, este pronume și se numește **pronume negativ**. Apare doar în enunțuri negative.

Pronumele negativ are formele:

- **nimeni** – N-a mers nimeni la piață.;
- **nimic** – N-am cumpărat nimic.;
- **niciunul** – Niciunul nu vrea conopidă.;
- **niciuna** – Niciuna n-a luat mere.

Pronumele negativ îndeplinește aceleași funcții sintactice ca substantivul.

Pronumele negativ devine **adjectiv pronominal negativ** când determină un substantiv și are doar două forme: **Niciun** client n-a fost nemulțumit. **Nicio** clientă n-a cumpărat pepeni. În această situație are funcția sintactică de **atribut adjectival**.

Compară cele trei pronume din această lecție, pronumele demonstrativ, pronumele interogativ și pronumele negativ cu pronumele personal și pronumele reflexiv pe care le-ai învățat în clasa a VI-a. Ce le diferențiază?

Pronumele personal și pronumele reflexiv au.....

Pronumele demonstrativ, pronumele interogativ și pronumele negativ nu au

Notă pentru profesori. Acesta este momentul de reflecție al lecției prin care se evidențiază că aceste noi pronume nu au categoria gramaticală a persoanei, deosebindu-se de cele învățate în clasa a VI-a.

Activitatea nr. 2

Este posibil ca itemii 4, 5, 6, 7 și 8 din bateria de itemi nr. 2 să dezvăluie structurarea parțială/deficitară a competențelor specifice 4.1. și 4.5. din clasa a VII-a din cauza planificării conținuturilor legate de pronume și adjective pronominale în perioada suspendării cursurilor din cauza pandemiei de Covid-19. Activitatea de mai jos are în vedere tocmai recuperarea competențelor nestructurate în clasa a VII-a și se poate aborda în clasa a VIII-a înaintea construcțiilor cu pronume reflexive.

Un pronume între „a fi” și „a avea”

Problema: Un pronume între „a fi” și „a avea”

Toate pronumele învățate până acum țin locul numelor unor obiecte sau ființe din jur, adică a celor care se referă la existență, la „a fi”.

Este însă un pronume mai ciudat care surprinde relația noastră cu obiectele și ființele înconjurătoare, referindu-se la „a avea”.

Li se cere elevilor să asculte o melodie și să completeze apoi fișa de mai jos. Răspunsurile pot fi comunicate direct profesorului în activitatea față în față sau sincronă sau în scris în activitatea on-line, fiind corectată ulterior de profesor. Este vorba de melodia *Cântecul familiei*, muzică și text Traian Păcurar la adresa

https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&ved=2ahUKEwjA2OrchdnqAhWDposKHcXpDJsQtwIwAXoECAUQAQ&url=https%3A%2F%2Fwww.youtube.com%2Fwatch%3Fv%3DunHFJ0LYSkI&usg=AOvVaw20P_UFcybEKBvWC4PnE44P

Închipuiește-ți că ești fetița care cântă și răspunde la întrebările de mai jos.

- Frații sunt ai Mariei?
- Nu, frații sunt
- Casa este a Anei?
- Nu, casa este
- Pragul este al colegilor din clasa ta?
- Nu, pragul este

Pentru profesor. Această primă secvență constituie în lecție evocarea și leagă cunoștințele de aspecte din realitate.

Pentru profesor. Următoarea etapă a lecției este constituirea sensului. În activitatea față în față elevii pot să răspundă direct, ca și în situația în care profesorul folosește o modalitate de comunicare on-line prin Zoom, Skype etc. Dacă se comunică doar în scris, elevii pot rezolva fișele și le trimit profesorului.

Citește discuția dintre copiii din ilustrația de mai jos. Observă ce substantive înlocuiesc cuvintele scrise colorat.

- Andrei, e o bicicletă nouă? E **a ta**?
- Da, e **a mea**.
- Oricine și-ar dori așa o frumusețe! Toți din cartier au să te invidieze.
- A, și tu, Mihai, ai role! Sunt **ale tale**?
- Mi le-au luat **ai mei** ca să mă mai mișc prin parc.

bicicleta ← **a ta** → Andrei
obiect posedat posesorul

role ← **ale tale** → Mihai
obiect posedat posesorul

bicicleta ← **a mea** → Andrei
obiect posedat posesorul

părinții ← **ai mei** → Mihai
obiect posedat posesorul

Aceste pronume arată atât persoana care are un obiect, cât și obiectul pe care îl are cineva, adică atât obiectul posedat, cât și posesorul, deci surprinde relația de posesie dintre o persoană și un obiect sau o ființă. Din această cauză se numește **pronume posesiv**.

Este alcătuit din **articol genitival + forme specifice**.

Articolul genitival intră în structura acestui pronume.

Formele pronumelui posesiv sunt cele de mai jos.

posesor obiect posedat		un singur posesor			mai mulți posesori	
		persoana I	persoana a II-a	persoana a III-a	persoana I	persoana a II-a
un singur obiect posedat	masc.	al meu	al tău	al său	al nostru	al vostru
	fem.	a mea	a ta	a sa	a noastră	a voastră
mai multe obiecte posedate	masc.	ai mei	ai tăi	ai săi	ai noștri	ai voștri
	fem.	ale mele	ale tale	ale sale	ale noastre	ale voastre

La persoana a III-a pentru mai mulți posesori nu există forme de pronume posesive. Pentru a exprima relația de posesie se folosesc în această situație pronumele personale *lui, ei, lor*.

Cei doi băieți pot continua discuția astfel:

— Ce mai face sora **ta**?

— Cu hobby-urile ei: poeziile și rochiile.

Precizează pe lângă ce parte de vorbire apare cuvântul scris colorat. Trece primul enunț la plural și menționează partea de vorbire asemănătoare cuvântului scris colorat.

Notă pentru profesori. Se explică diferența dintre pronumele și adjectivul pronominal, precizându-se că totdeauna în propoziție adjectivul pronominal este atribut adjectival. Se va face și diferența dintre atributul pronominal și atributul adjectival exprimat prin adjectiv pronominal pe baza fișei de mai jos.

- Bicicleta **sa** este nouă.
 - atribut adjectival exprimat prin adjectiv pronominal posesiv
- Părerea **alor săi** este importantă pentru el.
 - atribut pronominal genitival exprimat prin pronume posesiv în cazul genitiv.

- Cadoul **de la ai săi** este practic.
 - atribut pronominal prepozițional exprimat prin pronume posesiv în cazul acuzativ.

Profesorul va arăta apoi că pronumele posesiv îndeplinește aceleași funcții sintactice ca substantivul, fiindcă este un înlocuitor al acestuia.

Revenind la primul dialog. Menționează ce substantive crezi că înlocuiesc cuvintele scrise colorat în replica dată.

— **Oricine** și-ar dori așa o frumusețe! **Toți** din cartier au să te invidieze.

oricine	toți
<ul style="list-style-type: none"> • un băiat • un vecin • o fată 	<ul style="list-style-type: none"> • colegii de clasă • vecinii • prietenii

Cele două cuvinte pot înlocui mai multe substantive, pentru că nu se dau informații precise despre obiectul denumit pe care îl substituie, încât nu te poți decide ce să alegi. Din această cauză se numesc **pronume nehotărâte**.

După alcătuire, pronumele nehotărâte sunt:

- **simple**: *unul, altul, att, tot, mult, puțin, cutare*;
- **compuse**: *fiecare, oricine, oricare, orice, oricât, cineva, ceva, careva, câtva, altcineva, altceva, altcareva, oarecine, oarecare, vreunul*.

Pronumele nehotărât nu are categoria persoanei și îndeplinește aceleași funcții sintactice ca substantivul.

Pronumele nehotărât devine **adjectiv pronominal nehotărât** când determină un substantiv: **Fiecare** copil își dorește o bicicletă. M-am plimbat pe **toate** aleile din parc. Există și cuvinte care sunt doar adjective pronominale nehotărâte: Mi-am dorit un *anume* tricou. Hai să luăm *niște* înghețată. N-ai vrea și *niscaivai* suc? Am mers la piață cu *alde* bunicul.

În această situație are funcția sintactică de **atribut adjectival**.

Notă pentru profesori. Li se poate cere elevilor, în etapa de reflecție a lecției, să găsească o asemănare între pronumele posesive și cele nehotărâte prin raportare la ceea ce transmite vorbitorul despre realitate. Astfel, în cazul ambelor pronume, raportarea la realitate se face printr-o relație cu vorbitorul. Acesta se referă în general, fără precizări exacte, la persoane sau lucruri din jur, când folosește pronumele sau adjectivul pronominal nehotărât, și la posesia lucrurilor sau ființelor din realitate. Altfel spus, amândouă se raportează de verbul „a avea”: lucruri sau impresii.

Se poate reveni la cântecul de la începutul lecției, cerându-se identificarea pronumelor și adjectivelor pronominale posesive și nehotărâte.

Activitatea nr. 3

Este posibil ca itemii 4, 5, 6, 7 și 8 din bateria de itemi nr. 2 să dezvăluie structurarea parțială/deficitară a competențelor specifice 4.1. și 4.5. din clasa a VII-a din cauza planificării conținuturilor legate de pronume și adjective pronominale în perioada suspendării cursurilor din cauza pandemiei de Covid-19. Activitatea de mai jos are în vedere tocmai recuperarea competențelor nestructurate în clasa a VII-a și se poate aborda în clasa a VIII-a înaintea construcțiilor cu pronume reflexive.

Cum să faci fraze din propoziții

Problema: Cum să faci fraze din propoziții

Știu că îți plac enunțurile scurte, că în on-line încerci să comunici cât mai scurt. Dar!... Enunțurile ample sunt semnul exprimării elegante, al cunoașterii limbii în care comunici. Spune ce este supărător în replica de mai jos.

Sunt secretară la o școală. Școala este un gimnaziu.

Este supărător că

Cum ai putea schimba enunțurile ca să nu mai fie supărătoare?

.....
.....

Ai învățat că repetițiile supărătoare ale substantivelor pot fi înlăturate prin folosirea de pronume. Deci replica ar putea fi:

- Sunt secretară la o școală. **Aceasta** este un gimnaziu.
- Sunt secretară la o școală. **Ea** este un gimnaziu.
- Sunt secretară la o școală. **A mea** este un gimnaziu.

Putem însă să eliminăm repetiția, transformând cele două propoziții într-o frază cu ajutorul unui element de relație care este un pronume.

Notă pentru profesori. Această primă secvență constituie în lecție evocarea și leagă cunoștințele de aspecte din realitate.

Notă pentru profesori. Următoarea etapă a lecției este constituirea sensului. În activitatea față în față elevii pot să răspundă direct, ca și în situația în care profesorul folosește o modalitate de comunicare on-line prin Zoom, Skype etc. Dacă se comunică doar în scris, elevii pot rezolva fișele și le trimit profesorului.

Citește felul în care perechile de propoziții de mai jos sunt transformate în fraze. Observă care sunt cuvintele scrise colorat care fac legătura dintre propoziții.

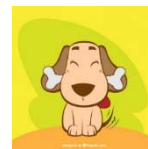
Lucia este o vânzătoare. **Lucia** lucrează la un supermarket.

Lucia este o vânzătoare¹/ **care** lucrează la un supermarket.²/

Privește **câinele**. **Câinele** este blând.

Privește **câinele**¹/ **ce** este blând.²/

O știi **pe fată**? **Fata** îți face semn.

Știi¹/ **cine** îți face semn?²/

Aceste cuvinte care leagă două propoziții în fraze înlocuiesc unele substantive, deci sunt pronume, care se numesc **pronume relative**, fiindcă fac relația dintre propoziții în frază.

Formele pronumelor relative sunt: : *care, cine, ce, cât*. Există și un pronume relativ compus: *ceea ce* (*Ceea ce* îmi place este skateboardingul.)

Observă din exemplele de mai jos că pronumele relativ poate îndeplini aceleași funcții sintactice ca substantivul pe care îl substituie.

Am un **tablou**. **Tabloul** este foarte frumos.

Am un tablou¹/ **care** este frumos.²/

subiect

Acesta este un renumit **actor**. **Pe actor** l-am văzut pe stradă.

Acesta este un renumit actor¹/ **pe care** l-am văzut pe stradă.²/

complement direct

Dan este **colegul** meu. **Colegului** meu i-am împrumutat cartea.

Dan este colegul meu¹/ **căruia** i-am împrumutat cartea.²/

complement indirect

Aceasta este **cartea** citită. **La cartea** citită mă gândesc.

Aceasta este cartea citită¹/ **la care** mă gândesc.²/

complement prepozițional

Îmi place **localitatea** aceasta. **Spre localitatea** aceasta ne îndreptăm.

Îmi place localitatea aceasta¹/ **spre care** ne îndreptăm.²/

circumstanțial de loc

Știu **o fată**. Numele **fetei** este Ana.

Știu o fată¹/ **al căruia** nume este Ana.²/

atribut pronominal genitival

Precizează pe lângă ce parte de vorbire apare cuvântul scris cu roșu.

Știu **care** fată va participa la concursul de skateboarding.

Când determină un substantiv nearticulat înaintea căruia stă și se acordă cu acesta în gen, număr și caz, pronumele relativ devine **adjectiv pronominal relativ**. Acesta are funcția sintactică de **atribut adjectival**.

Ai auzit, din ce în ce mai rar, enunțuri prin care se subliniază suplimentar persoana care face acțiunea:
Eu **însumi** am scris compunerea.

Ce fel de pronume recunoști în cuvântul *însumi*?

Precis nu știai că în trecut a existat și o formă de pronume personal pe care îl mai întâlnești doar în textele vechi: *însul*, *însa*, *înși*, *însele*. Din contopirea acestui pronume cu clitice ale pronumelui personal s-a obținut cuvântul *însumi*. Astăzi cuvântul apare doar pe lângă un substantiv sau pronume, acordându-se cu acestea, fiind deci un adjectiv numit **adjectiv pronominal de întărire**.

În trecut, a existat și un pronume de întărire, dar astăzi a dispărut, acesta fiind motivul pentru care intră în categoria adjectivelor pronominale.

Formele adjectivului pronominal de întărire sunt cele din tabelul de mai jos.

Persoana	Caz	Singular		Plural	
		masculin	feminin	masculin	feminin
persoana I	N – Ac	însumi	însămi	înșine	însene
	D – G	însumi	însemi	înșine	însene
Persoana a II-a	N – Ac	însuși	însăși	înșivă	însevă
	D – G	însuși	înseși	înșivă	însevă
Persoana a III-a	N – Ac	însuși	însăși	înșiși	înseși /însele
	D – G	însuși	înseși	înșiși	înseși /însele

Adjectivul pronominal de întărire are funcția sintactică de **atribut adjectival**.

În limba română contemporană, există tendința de a înlocui adjectivul pronominal de întărire cu semiadverbul *chiar*: A venit chiar el.

Notă pentru profesori. Li se poate cere elevilor, în etapa de reflecție a lecției, să realizeze un organizator grafic pentru toate tipurile de pronume. Lecția se poate încheia cu o discuție prin care să se răspundă din nou la întrebarea: Este necesar să învățăm gramatica? Pentru învățarea on-line se poate da redactarea unui text prin care să se răspundă la această întrebare.

Activitatea nr. 4

Este posibil ca itemii 1, 2, 3 din bateria de itemi nr. 3 să dezvăluie structurarea parțială/deficitară a competenței 4.1. din cauza planificării conținuturilor legate de adverb și interjecție în perioada suspendării cursurilor din cauza pandemiei de Covid-19. În acest caz, profesorul poate recupera conținuturile în cadrul unității de învățare din clasa a VIII-a legate de construcțiile reflexive din orele la dispoziția profesorului.

Of, sunetele astea!...

Problema: Of, sunetele astea!...

Ai ascultat vreodată sunetele din jurul tău? Ssst!... Auzi ce multe sunt? Cum le transpui însă în cuvinte? Ascultă sunetele și observă transpunerea acestora în scris în filmul *Sunetele animalelor și alte onomatopee* de la adresa

https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=video&cd=&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKewi8_t3qAhUXHHcKHfSVBV4QtwIwAHoECAAAQ&url=https%3A%2F%2Fwww.youtube.com%2Fwatch%3Fv%3D7I-gExLNch0&usg=AOvVaw3mDUUpDuMDCqscHPuPz5PI

Vezi iar o parte din film și clasifică sunetele conform fișei de mai jos.

Sunete care exprimă senzații, stări sufletești, îndemnuri, inițiază o discuție etc.	Sunete și zgomote din natură

Aceste cuvinte sunt părți de vorbire neflexibile și se numesc **interjecții**.
Observă definirea și clasificarea acestora în fișa de mai jos.

Interjecția este partea de vorbire neflexibilă care exprimă senzații, stări sufletești, îndemnuri sau imită sunete sau zgomote din natură.

După semnificație, interjecțiile sunt:

- **propriu-zise**, când exprimă senzații, stări sufletești, îndemnuri etc. (*au, of, vai* etc.)
- **onomatopee**, când imită sunete sau zgomote din natură (*miau, hărciu, țuști* etc.)

După formă, interjecțiile sunt:

- **simple** (*au, miau, pleosc* etc.);
- **simple repetate** (*mac-mac, nani-nani* etc.);
- **compuse** (*hodoronc-tronc, ia uite, tic-tac*).

Există și grupuri unitare de cuvinte care exprimă sentimente sau reacții afective, comportându-se ca o interjecție și numindu-se **locuțiuni interjecționale**. De exemplu: *Măi să fie, ce este asta?*; *Să nu întârzii, Doamne ferește!*

Citește discuția de mai jos și justifică dacă sunt substantive sau interjecții cuvintele scrise colorat în textul de mai jos.

Două fete discută despre adoptarea unei pisici.

— Nu înțeleg, **frate**, de ce ai mei nu vor să-mi ia un pisoi!

— Nu e așa ușor, **nenică**, să ai grijă de un animal la bloc.

— Auzi, **domnule**, nu mă crezi responsabilă?

— Măi, trebuie să se asigure și părinții tăi că tu vei avea grijă de pisică.

Ce crezi că arată interjecția *măi* din dialogul dat?

Au sau nu funcție sintactică interjecțiile din dialogul de mai sus?

Notă pentru profesori. După rezolvarea sarcinilor de mai sus, profesorul poate să-i dea elevului o fișă cu observațiile rezultate din ce a lucrat.

Există substantive care devin interjecții, fiind complet lipsite de sensul inițial. Acestea nu trebuie confundate cu substantivele în cazul vocativ. De exemplu, o vânzătoare îi spune unui client *domnule*, folosind vocativul: *Domnule*, doriți o carte?

Există interjecții de adresare față de diferiți destinatari: *măi*, *mă*, *bre* etc.

În general, interjecțiile nu au funcție sintactică în enunț.

Și totuși interjecția poate avea funcție sintactică! Ce parte de propoziție crezi că este în enunțurile de mai jos?

— M-am apropiat de un porumbel și el **zbâr!** pe o creangă.

— **Hai** în casă, că s-a speriat de noi.

— **Uite** înțeleptul familiei! La toate se pricepe! **Bravo** ție!

Notă pentru profesori. Elevul trebuie ghidat să observe că interjecțiile țin locul unor predicate, pentru că sunt determinate de părți secundare de propoziție care determină verbe.

Există **interjecții predicative** care se comportă ca niște verbe, având funcția sintactică de predicat verbal.

Observă ce semne de punctuație sunt folosite după interjecții în toate exemplele din lecție.

Interjecția se desparte prin virgulă sau semnul exclamării de restul enunțului.

Dacă interjecția de adresare este urmată de un substantiv în vocativ, virgula se pune după întregul grup.

Semnul exclamării pus după o interjecție nu este considerat semn final de punctuație, enunțul putându-se continua cu literă mică.

Spune care sunt părțile de vorbire de care ai apropiat adverbele scrise colorat în exemplele date.

— **Când** ai ascultat ultima dată sunetele pădurii?

— Alaltăieri. Am fost într-o excursie.

— **Unde** ați mers?

— Acolo **unde** m-am născut. La Brașov.

— Da, **oriunde** ai merge în pădurile din jur auzi cântecul păsărilor.

Unde și *când* apar la inițiala unor enunțuri interogative, ca și pronumele interogative, iar al doilea *unde* seamănă cu pronumele relativ, fiindcă face legătura între două propoziții. *Oriunde* seamănă cu pronumele nehotărât, pentru că nu dă informații precise asupra locului.

Există și adverbe:

- **interogative**, plasate la începutul propozițiilor interogative (*unde, când, cum, cât*);
- **relative**, care legă o secundară de propoziția de care depinde (*unde, când, cum, cât*);
- **nehotărâte**, care nu precizează împrejurările și care pot să apară și ca elemente de legătură în frază (*undeva, cândva, cumva, oriunde, oricând, vreodată* etc.).

Există și grupuri unitare de cuvinte sinonime cu adverbele și care se comportă ca adverbele în propoziție și care sunt **locuțiuni adverbiale** (*din jur, în față, pe inserat, fără îndoială* etc.)

3.3 Exemple de activități pentru elevii în risc

Activitățile de recuperare acoperă și situațiile în care elevii nu au participat deloc la activitatea on-line.

3.4 Recomandări din perspectiva integrării tehnologiilor în procesul de predare/învățare

Utilizarea aplicațiilor educaționale permite realizarea unor activități de învățare în mediul on-line:

- **activități asincrone**, care presupun ca interacțiunea dintre profesor și elev să se realizeze prin accesarea resurselor educaționale on-line în contexte temporale diferite;
- **activități sincrone**, interacțiunea dintre profesor și elev să se realizeze în timp real, prin intermediul aplicațiilor care permit organizarea de videoconferințe.

Dintre aplicațiile educaționale care permit realizarea de activități sincrone sau asincrone, menționăm următoarele:

Clase virtuale, care permit activități sincron și asincron:

- Microsoft Teams (<https://teams.microsoft.com/>);
- Google Classroom (<https://classroom.google.com/>);
- Edmodo <https://new.edmodo.com>.

Hărți conceptuale on-line, care permit colaborare sincronă:

- MindMeister (<https://www.mindmeister.com/>);
- Miro (<https://miro.com/>);
- MindMup (<https://www.mindmup.com/>);
- Lucidchart (<https://www.lucidchart.com>).

Sisteme de videoconferință, care permit activități sincron:

- Meet (<https://meet.google.com/>);
- Zoom (<https://zoom.us/>);
- Webex (<https://www.webex.com/>).

Table virtuale, care permit colaborare sincronă:

- Google Jamboard (<https://jamboard.google.com/>);

- Microsoft Whiteboard (<https://www.microsoft.com/ro-ro/microsoft-365/microsoft-whiteboard/digital-whiteboard-app>).

Platforme de învățare, utilizabile fie sincron, fie asincron:

- Kahoot (<https://kahoot.com/>);
- Wordwall (<https://wordwall.net>);
- Minecraft Education edition (<https://education.minecraft.net/>);
- Mycoolio (<https://www.mykoolio.com>);
- TEDEd (<https://ed.ted.com/>)

Site-uri web:

- YouTube (<https://www.youtube.com/>);
- TED (<https://www.ted.com/>).

**Tabel comparativ între competențe specifice
și conținuturi din programele de limba și literatura română**
corespunzătoare perioadei martie – iunie 2020 din clasa a VII-a și clasa a VIII-a.

Clasa a VII-a	Clasa a VIII-a
1. participarea la interacțiuni verbale în diverse situații de comunicare prin receptarea și producerea textului oral	
<p>1.3. Participarea la interacțiuni verbale diverse, apelând la strategii variate de ascultare activă și de negociere a informației și a relației cu interlocutorii</p> <p>Conținuturi asociate</p> <p>Textul dialogat; Strategii de ascultare.</p>	<p>1.3. Realizarea unei prezentări orale multimodale în fața unui public, corelând elementele verbale, paraverbale și nonverbale în cadrul unor strategii de argumentare.</p> <p>Conținuturi de recuperate</p> <p>Textul dialogat Strategii de ascultare</p> <p>Conținuturile la care pot fi recuperate</p> <p>Strategii de ascultare activă.</p>
<p>1.4. Evaluarea comportamentelor și a atitudinilor comunicative, identificând strategii personalizate în funcție de profilul psihologic, de interesele și de nevoia fiecăruia</p> <p>Conținuturi asociate</p> <p>Tracul comunicativ.</p>	<p>1.4. . Participarea activă la dezbateri simple, formulând puncte de vedere și/sau continuând ideile celorlalți, exprimând un punct de vedere față de opiniile expuse de interlocutor(i) + 1.5. Corectarea comportamentelor și a atitudinilor comunicative inefficiente dau inadecvate în activități de comunicare</p> <p>Conținuturi de recuperate</p> <p>Tracul comunicativ.</p> <p>Conținuturile la care pot fi recuperate</p> <p>Atitudini comunicative.</p>

2. receptarea textului scris de diverse tipuri	
<p>2.1. Recunoașterea modurilor în care sunt organizate informațiile din textele literare și nonliterare, continue, discontinue și multimodale</p> <p>Conținuturi asociate →</p> <p>Textul dramatic și arta spectacolului; Autor, personaj dramatic, Rolul indicațiilor scenice; Rolul dialogului; Actori, decor, costume, lumini, muzică; Dialogul în textul scris și în spectacol; Interviu.</p>	<p>2.1. Evaluarea informațiilor și a intențiilor de comunicare din texte literare, nonliterare, continue, discontinue și multimodale</p> <p>Conținuturi de recuperate</p> <p>Textul dramatic și arta spectacolului; Autor, personaj dramatic, Rolul indicațiilor scenice; Rolul dialogului; Actori, decor, costume, lumini, muzică; Dialogul în textul scris și în spectacol; Interviu.</p> <p>Conținuturile la care pot fi recuperate</p> <p>Textul dramatic; Textul nonliterar (textul de opinie).</p>
<p>2.3. Adecvarea atitudinii și a practicilor de lectură în funcție de scopul lecturii</p> <p>Conținuturi asociate →</p> <p>Strategii de interpretare: interpretarea limbajului figurat (metafora)</p>	<p>2.3. Argumentarea punctelor de vedere pe marginea a două sau a mai multor texte de diverse tipuri, având în vedere posibilitatea unor interpretări multiple</p> <p>Conținuturi de recuperate</p> <p>Strategii de interpretare: interpretarea limbajului figurat (metafora)</p> <p>Conținuturile la care pot fi recuperate</p> <p>Textul liric Strategii de interpretare: interpretarea limbajului figurat</p>
3. redactarea textului scris de diverse tipuri	
<p>3.2. Redactarea, individual și/sau în echipă, a unor texte diverse, care urmează a fi prezentate în fața colegilor</p> <p>Conținuturi asociate →</p> <p>Tipare textuale de structurare a ideilor</p>	<p>3.2. Redactarea, individual și/sau în echipă, a unor texte pentru a fi prezentate în fața unui public sau/și pentru a fi publicate</p> <p>Conținuturi de recuperate</p> <p>Tipare textuale de structurare a ideilor</p> <p>Conținuturile la care pot fi recuperate</p> <p>Tipare textuale de structurare a ideilor: pro-contra</p>

3.3. Utilizarea unor surse diverse pentru realizarea de texte originale Conținuturi asociate → Stil: naturalețe, eufonie, varietate, originalitate, concizie, varietate	3.3. Aplicarea constantă a normelor privind etica redactării pentru crearea de texte originale Conținuturi de recuperate Stil: naturalețe, eufonie, varietate, originalitate, concizie, varietate Conținuturile la care pot fi recuperate Etica redactării: originalitatea
--	---

4. utilizarea corectă, adecvată și eficientă a limbii în procesul comunicării orale și scrise	
4.1. Folosirea structurilor morfosintactice ale limbii române standard pentru înțelegerea și exprimarea clară și precisă a intențiilor comunicative complexe Conținuturi asociate → Pronumele și adjectivul pronominal posesiv Pronumele și adjectivul pronominal demonstrativ Pronumele și adjectivul pronominal nehotărât Pronumele și adjectivul pronominal interogativ Pronumele și adjectivul pronominal relativ Pronumele și adjectivul pronominal negativ Adjectivul pronominal de întărire Adverbul Interjecția	4.1. Folosirea achizițiilor privind structuri morfosintactice complexe ale limbii române literare, pentru înțelegerea corectă și exprimare nuanțată a intențiilor comunicative Conținuturi de recuperate Pronumele și adjectivul pronominal posesiv Pronumele și adjectivul pronominal demonstrativ Pronumele și adjectivul pronominal nehotărât Pronumele și adjectivul pronominal interogativ Pronumele și adjectivul pronominal relativ Pronumele și adjectivul pronominal negativ Adjectivul pronominal de întărire Adverbul Interjecția Conținuturile la care pot fi recuperate noțiunile pot fi plasate înainte de studiul frazei.
4.5. Dezvoltarea gândirii logice și analogice, prin valorificarea competenței lingvistice, în procesul de învățare pe tot parcursul vieții Conținuturi asociate → Posibilități combinatorii ale pronumelui și ale adjectivului pronominal Posibilități combinatorii ale adverbului Posibilități combinatorii ale interjecției	4.5. Dezvoltarea gândirii logice și analogice (analiză, sinteză, generalizare și abstractizare), prin utilizarea deprinderilor de comunicare corectă în limba română literară, în procesul de învățare pe tot parcursul vieții Conținuturi de recuperate Posibilități combinatorii ale pronumelui și ale adjectivului pronominal Posibilități combinatorii ale adverbului Posibilități combinatorii ale interjecției Conținuturile la care pot fi recuperate noțiunile pot fi plasate înainte de studiul frazei.

5. exprimarea identității lingvistice și cultural proprii în context național și internațional	
<p>5.2. Compararea unor elemente privitoare la cultura proprie și la cultura altor popoare</p> <p>Conținuturi asociate</p> <p>Despre limba și cultura țărilor din vecinătatea României</p>	<p>5.2. Argumentarea unui punct de vedere privitor la elemente specifice ale culturii naționale și ale culturii altor popoare</p> <p>Conținuturi de recuperate</p> <p>Despre limba și cultura țărilor din vecinătatea României</p> <p>Conținuturile la care pot fi recuperate</p> <p>Relații culturale constructive; noi și ceilalți</p>

Bibliografie

1. Programa școlară pentru disciplina limba și literatura română, clasele a V-a – a VIII-a, București, 2017
2. Alina Pamfil, *Limba și literatura română în gimnaziu. Structuri didactice deschise*, Paralela 45, 2003
3. Florentina Sâmișăian, *O didactică a limbii și literaturii române*, Art, 2014
4. Alina Pamfil, *Didactica literaturii. Reorientări*, Art, 2016
5. *Gramatica limbii române pentru gimnaziu* (coordonator Gabriela Pană Dindelegan), Univers Enciclopedic, 2019
6. *Gramatica de bază a limbii române* (coordonator Gabriela Pană Dindelegan), Univers Enciclopedic, 2010
7. *Gramatica limbii române* (volumul I și al II-lea), Editura Academiei Române, 2005
8. *Provocarea lecturii – ghid metodologic pentru dezvoltarea competenței de receptare a mesajului scris* (coordonator Gabriela Nausica Noveanu), Editura Didactică și Pedagogică, 2013
9. *PIRLS – culegere. Instrumente de test* (coordonator Gabriela Nausica Noveanu), Editura Didactică și Pedagogică, 2013
10. Emanuela Ilie, *Didactica literaturii române*, Polirom, 2008

Autori

Coordonator metodologic, cercet. st. dr. Gabriela Nausica Noveanu, U.C.E.- C.N.P.E.E.

Coordonator gimnaziu, prof. dr. Sofia Dobra, Școala Gimnazială Nr. 131, București (contribuție clasa a VIII-a integral)

prof. Simona Konradi, Școala Gimnazială *Grigore Silași*, Beclean, inspector școlar ISJ Bistrița-Năsăud (contribuție clasa a VII-a integral, clasa a V-a baterie de itemi 1, activitate remedială 1)

prof. Ioan Alexandru Murar, Liceul de Arte *Sigismund Toduță*, Deva (contribuție clasa a VI-a integral, clasa a V-a activități remediale 2, 3, 4)

prof. dr. Roxana Ștefania Ciobanu, Colegiul Național *Spiru Haret*, București, consilier superior CNPEE (contribuție clasa a V-a baterii de itemi 2 și 3 , activități remediale 5, 6)

CUPRINS

Repere metodologice pentru consolidarea achizițiilor anului școlar 2019 – 2020.....p/2

Clasa a V-a

Secțiunea 1 – Repere pentru estimarea nivelului achizițiilor învățării la finele anului școlar 2019-2020 în vederea realizării planificării calendaristice pentru noul an școlar..... p/5

Secțiunea 2 – Evaluarea gradului de achiziție a competențelor din anul anterior p/7

Baterie de itemi nr. 1 p/7

Baterie de itemi nr. 2 p/11

Baterie de itemi nr. 3 p/18

Secțiunea 3 – Repere pentru construirea noilor achiziții.

Exemple de activități de învățare p/28

3.1 Exemple de activități remediale p/28

Activitatea nr. 1: Ce-și spun păsările și găzele? p/28

Activitatea nr. 2: Cum să faci o propoziție, jucându-te cu figuri geometrice p/31

Activitatea nr. 3: Cum folosim cuvintele ca să ne înțelegem? p/33

Activitatea nr. 4: Verbul – cuvântul în jurul căruia se organizează propoziția p/35

Activitatea nr.5: Cuferele cu povești p/37

Activitatea nr.6: Relațiile dintre oameni seamănă
cu relațiile dintre cuvinte în propoziție p/38

3.2 Exemple de activități de recuperare p/40

Activitatea nr.1: Cum fac un portret cuiva? p/40

3.3 Exemple de activități pentru elevii în risc p/44

3.4 Recomandări din perspectiva integrării tehnologiilor în procesul de predare/ învățare p/44

Anexă p/45

Bibliografie p/47

Clasa a VI-a

Secțiunea 1 – Repere pentru estimarea nivelului achizițiilor învățării la finele anului școlar 2019-2020 în vederea realizării planificării calendaristice pentru noul an școlar p/48

Secțiunea 2 – Evaluarea gradului de achiziție a competențelor din anul anterior p/52

Baterie de itemi nr. 1 p/52

Baterie de itemi nr. 2 p/56

Baterie de itemi nr. 3 p/61

Secțiunea 3 – Repere pentru construirea noilor achiziții.

Exemple de activități de învățare p/68

3.1 Exemple de activități remediale p/68

Activitatea nr. 1: Cercetași în comunicare p/68

Activitatea nr. 2: Ce pot face cu un adjectiv? p/78

Activitatea nr. 3: De la cifre și numere la litere și numerale p/85

3.2 Exemple de activități pentru elevii în risc p/92

3.3 Recomandări din perspectiva integrării tehnologiilor în procesul de predare/ învățare .. p/92

Anexă p/93

Bibliografie p/97

Clasa a VII-a

Secțiunea 1 – Repere pentru estimarea nivelului achizițiilor învățării la finele anului școlar 2019-2020 în vederea realizării planificării calendaristice pentru noul an școlar..... p/98

Secțiunea 2 – Evaluarea gradului de achiziție a competențelor din anul anterior p/102

Baterie de itemi nr. 1 p/102

Baterie de itemi nr. 2 p/107

Baterie de itemi nr. 3 p/118

Secțiunea 3 – Repere pentru construirea noilor achiziții. Exemple de activități de învățare.. p/125

3.1 Exemple de activități remediale p/125

Activitatea nr. 1: Vorbăreț su bun vorbitor? p/126

Activitatea nr. 2: Ce poți face cu vocea ta, cu gesturile tale și cu doar câteva cuvinte ... p/129

Activitatea nr. 3: Lumea poate fi mai bună folosind adjective? p/131

Activitatea nr. 4: Ce te-ar determina pe tine să citești mai mult? p/138

Activitatea nr.5: Avem sau nu nevoie de explicații? p/141

Activitatea nr.6: Cu cine vorbești, de fapt? p/145

3.2 Exemple de activități de recuperare p/146

Activitatea nr.1: Rolul adverbului în univers p/146

Activitatea nr. 2 Ce-i de făcut să fii convingător? p/149

3.3 Exemple de activități pentru elevii în risc p/153

3.4 Recomandări din perspectiva integrării tehnologiilor în procesul de predare/ învățare p/153

Anexă p/155

Bibliografiep/159

Clasa a VIII-a

Secțiunea 1 – Repere pentru estimarea nivelului achizițiilor învățării la finele anului școlar 2019-2020 în vederea realizării planificării calendaristice pentru noul an școlarp/160

Secțiunea 2 – Evaluarea gradului de achiziție a competențelor din anul anteriorp/162

Baterie de itemi nr. 1 p/162

Baterie de itemi nr. 2 p/167

Baterie de itemi nr. 3 p/173

Secțiunea 3 – Repere pentru construirea noilor achiziții. Exemple de activități de învățare p/181

3.1 Exemple de activități remediale p/181

Activitatea nr. 1: Metafora sau viața ca un borcan plin p/181

Activitatea nr. 2: Masca sau cum ne legăm viața de tradițiip/189

3.2 Exemple de activități de recuperare p/192

Activitatea nr.1: Contează gramatica? p/192

Activitatea nr. 2 Un pronume între „a fi” și „a avea”p/197

Activitatea nr.3: Cum să faci fraze din propoziții p/201

Activitatea nr.4: Of, suetele astea!...p/204

3.3 Exemple de activități pentru elevii în risc p/207

3.4 Recomandări din perspectiva integrării tehnologiilor în procesul de predare/ învățare p/207

Anexă p/209

Bibliografie p/212